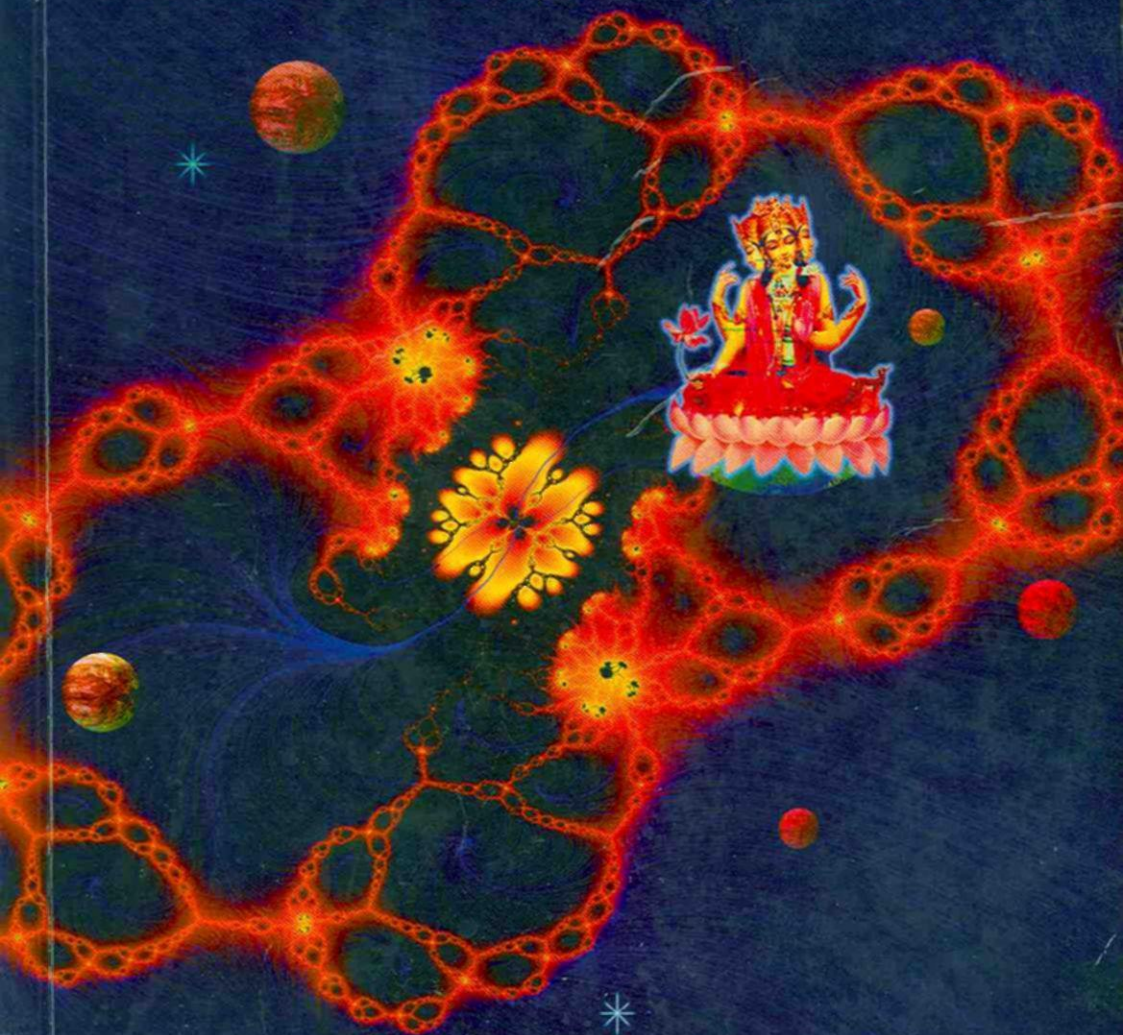

Vedska

KOZMOLOGIJA

HIJERARHIJA SVEMIRA

Krunoslav Đurđević

Vedska

KOZMOLOGIJA

HIJERARHIJA SVEMIRA

Krunoslav Đurđević

SADRŽAJ

PREDGOVOR.....	
UVOD.....	
KAKO ČITATI OVU KNJIGU?	
ZNANJE O SVEMIRU - Prvo poglavlje.....	23
1. PURANE - POVIJEST SVEMIRA.....	24
2. POSTOJE LI DRUGI SVJETOVI?.....	25
Zemlja kao ravna ploha.....	26
Naseljeni planeti.....	27
Stanovnici svemira.....	27
UFOLOGIJA - Drugo poglavlje.....	29
Gdje leži istina?.....	30
NLO bića i siddhiji.....	31
Duša - atma.....	33
Svemirska hijerarhija.....	34
Kontakti s NLO-ima.....	35
Kontakti drevnih naroda.....	36
Vimane - uvodne napomene.....	38
Egocenični elementi.....	39
Ljudski izvori.....	40
Meduplanetarni posjeti.....	40
Fenomen bliskih susreta.....	41
Zračni napad na Dvaraku.....	42
Shalvina vimana.....	43
Maya Danava - nebeski arhitekt.....	44
Zvučne strijele.....	45
Nevidljivi NLO.....	47
VIMANE (LETEĆI TANJURI) - Treće poglavlje.....	49
1. ASHOKINO TAJNO DRUŠTVO.....	49
2. RAMINA IMPERIJA.....	51
Pogon vimana.....	52
Zračna luka vimana.....	53
Vailixi letjelice.....	54
Atomski rat.....	55
Tragovi atomske eksplozije.....	55
3. VIMANE U RIG-VEDI.....	56
4. OPIS VIMANA U RAMAYANI.....	58
5. BITKA IZMEĐU ARJUNE I ASURA.....	59
6. SHALVIN NAPAD NA GRAD DVARAKU.....	60
7. LEGENDA O TRI GRADA.....	62
8. BORCI NA NEBU.....	63
9. OSTALI ZAPISI O VIMANAMA.....	64
Leteće palače.....	66
Vishvakarma - arhitekt polubogova.....	67
Prebivališta polubogova i kraljeva.....	68
Znanje o obloj Zemlji.....	69
Vatreno osvjetljenje.....	70
Brahma stvara pet zrakoplova.....	72
KOZMOGRAFIJA I ASTRONOMIJA - Četvrto poglavlje.....	75
1. ALBERUNI I VEDSKA ASTRONOMIJA.....	76
2. VEDSKA I SUVREMENA KOZMOLOGIJA.....	78
Slon i slijepci.....	78
Višedimenzionalna stvarnost.....	80
Vrste astronomskih istraživanja.....	81
3. ASTRONOMSKE SIDDHANTE.....	83
Astronomski proračuni.....	86
4. INDIJSKA I GRČKA ASTRONOMIJA.....	87
Ptolomej i Hiparh.....	88
Vedski kalendar i astronomija.....	89
5. EPOHA KALI-YUGE.....	91
Osvremenjivanje proračuna.....	91
Indijske zvjezdarnice.....	94
UVJETOVANOST ŽIVIH BIĆA - Peto poglavlje.....	97
Moć iluzije.....	99
Nitya-baddhe i nitya-siddhe.....	100
DUHOVNA I MATERIJALNA ENERGIJA - Šesto poglavlje.....	103
Izvor kreacije.....	105
Apsolutna Cjelina.....	105
TRI - PURUSHA AVATARA - Sedmo poglavlje.....	107
1. BRAHMA-VISHNU-SHIVA.....	109
Brahma.....	109
Vishnu.....	110
Shiva.....	111
PLANETI - Osmo poglavlje.....	113
Uzdizanje duše.....	116
Stanovnici Brahma-loke.....	117
1. PLANETARNI SUSTAVI.....	119
Planetarni sustavi prema tijelu virat-rupe.....	122
Shishumara-chakra.....	124
2. NASELJENOST PLANETA PREMA GUNAMA PRIRODE.....	127
3. HIJERARHIJA SVEMIRA.....	130

Tijela na različitim planetima	131
4. VRSTE BIĆA U SVEMIRU.....	133
Stanovnici svemira.....	133
5. MEĐUPLANETARNA PUTOVANJA	137
Pobožni i nepobožni planeti.....	138
6. OMOTAČI I DIMENZIJE SVEMIRA	139
Dimenzije brahmande.....	139
Udaljenost planetarnih sustava.....	140
VIŠI PLANETI - Deveto poglavlje.....	143
Posjedovanje siddhija.....	144
Znanje o Vedama.....	146
Letjelice rajskih stanovnika.....	146
Soma - nektar besmrtnosti.....	146
May ina zamka.....	146
Planina Trikuta.....	147
Siddhaloka.....	148
Vidyadhara-loka.....	149
Kimpurusha-loka.....	150
Vaitalika-loka.....	150
Kinnare.....	150
Gandharve.....	150
Apsare.....	151
1. SPOSOBNOSTI VIŠIH RAJSKIH BIĆA.....	152
Ostale mistične sposobnosti.....	154
Tri-kala-jna.....	155
Daiva i purushakara.....	155
Vata-vasanah.....	155
Kama-rupinah.....	156
Naimisharanya - središte svemira.....	156
UPRAVLJAČI SVEMIRA - Deseto poglavlje.....	157
Vladajuća božanstva.....	159
Surya - vladar Sunca.....	160
Chandra ili Soma - vladar Mjeseca.....	160
Yamaraja, Kuvera i Varuna.....	161
Nastanak upravitelja svemira.....	161
1. BRAHMA.....	162
Tri-dhamaparamam - prebivalište Brahme.....	163
2. VRIJEME BRAHME.....	165
Duljina života Brahme.....	165
Brahmini milenijumi.....	166
Brahmina noć.....	167
3. BRAHMINO STVARANJE.....	169
4. MANUI - PRAOČEVI ČOVJEČANSTVA.....	171
Manvantara-avatara.....	172
Vaivasvata Manu.....	173
Svayambhuva Manu.....	174
Avatari u doba Vaivasvata Manua.....	174
Uništenje i potopi nakon Manua.....	175

Razaranje svemira.....	176
5. INDRA - KRALJ RAJA.....	177
Indra-puri - Indrin grad.....	177

DEVE I ASURE - Jedanaesto poglavlje

1. DEVE.....	179
Obožavanje polubogova.....	180
Ograničena moć deva.....	182
Guru deva.....	183
2. ASURE.....	184
3. BORBA IZMEĐU DEVA I ASURA	185
Kletva Durvasa Munija.....	185
Bali Maharaja - kralj asura.....	186

PREDJELI SVEMIRA - Dvanaesto poglavlje

1. BH U-MAN DALAI JAMBUDVIPA.....	190
Kočija Maharaja Priyavrate.....	191
Sedam otoka.....	191
2. ILAVRJTA-VARSHA.....	192
Sjeverni dio.....	192
Južni dio.....	192
Zapadni i istočni dio.....	192
3. OSTALI PREDJELI ILAVRITA-VARSHE	193
Sedam mudraca.....	195
Ganga.....	196
Rajska mjesta za uživanje.....	196
Osam rajskih varshi.....	197
Shiva.....	198
Kimpurusha-varsha.....	199
4. PLAKSHADVIPA.....	199
5. SHALMALADVIPA.....	200
6. KUSHADVIPA.....	201
7. KRAUNCHADVIPA.....	201
8. SHAKADVIPA.....	202
9. PUSHKARDVIPA.....	202
10. PLANINA LOKALOKA.....	202
11. ČETIRI SLONA.....	204
12. VISHNU.....	204
13. ALOKA-VARSHA.....	204

LOKE I GRAHE - Trinaesto poglavlje

1. SUNCE - SURYA.....	205
Sunčeva putanja.....	206
Samvatsara.....	207
Sunce i zodijak.....	209
Utvrđena putanja.....	210
2. MJESEC-CHANDRA.....	211
3. NAKSHATRE.....	212
4. VENERA -SHUKRA.....	212

5. MERKUR - BUDHA.....	213
6. MARS - MANGAL.....	213
7. JUPITER - GURU.....	213
8. SATURN - SHANI.....	213
9. PLANETI SEDAM MUDRACA.....	214
10. DHRUVALOKA - SJEVERNJAČA.....	214
11. SHISHUMARA-CHAKRA.....	216
12. RAHU.....	218
13. SIDDHALOKA. CHARANALOKA I VIDYADHARA-LOKA.....	214
14. ANTARIKSHA.....	219
15. ZEMLJA.....	220
NIŽI PLANETARNI SUSTAVI - Četrnaesto poglavlje.....	221
Strah od Sudaihana-chakre.....	223
1. ATALA-LOKA.....	223
2. VITALA-LOKA.....	224
3. SUTALA-LOKA.....	224
4. TALATALA-LOKA.....	224
5. MAHATALA-LOKA.....	224
6. RASATALA-LOKA.....	225
7. PATALATALA-LOKA.....	225
NARAKALOKA - ZATVORI SVEMIRA - Petnaesto poglavlje. . . .	227
1. RIJEKA VAITARANI.....	227
2. NARAKALOKA.....	228
3. YAMALOKA.....	228
4. PODJELA NARAKALOKA.....	229
5. GARBHODAKA OCEAN.....	231
ZAKLJUČAK.....	232
KORIŠTENA LITERATURA.....	234
BILJEŠKA O PISCU.....	235
VODIČ U IZGOVARANJU SANSKRITA.....	236

Tematika kozmologije u Vedama kod nas u Hrvatskoj gotovo je potpuno nepoznata. Koliko nam je poznato, barem do sada, ne postoji niti jedno izdanje koje je svoj sadržaj u potpunosti posvetilo ovoj temi a da pri tome svoj rad temelji na izvornim i vjerodostojnim vedskim spisima. Kada kažemo "izvornim i vjerodostojnim" tu prije svega mislimo na spise koje su tumačili vedski acharye, utemeljitelji i osnivači duhovnih pokreta kao i vjerodostojni gurui (duhovni učitelji), a koji su, iznad svega, u Indiji autorizirani prenositi vedsko znanje u okvirima svoje guru-paramapara ili učeničkog nasljeđa. Guru-paramapara ili učeničko nasljeđe važan je i danas nezaobilazan faktor u utvrđivanju vjerodostojnosti komentara koji u potpunosti odgovaraju izvornom činjeničnom stanju predstavljenom u Vedama.

U Indiji postoje četiri sampradaye ili duhovno-filozofske škole koje su autorizirane za prenošenje vedskog znanja. Jedna od njih - Brahma-Madhva-Gaudiya sampradaya - zauzima vrlo značajno mjesto u probitku ovog drevnog znanja zajedno sa svojim najistaknutijim predstavnikom A.C. Bhaktivedanta Swami Prabhupadom (1896-1977) čija djela predstavljaju istinsku riznicu vedske filozofije, religije, književnosti i kulture. Vrlo složena književna struktura Veda neukog čitatelja može vrlo lako odvuci u labirint značenja čiji smisao je gotovo nemoguće odgonetnuti bez pomoći vjerodostojnog predstavnika vedskog znanja. Upravo stoga komentari A.C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada od neprocjenjive su važnosti za pravilno razumijevanje i shvaćanje izvornih poruka koje Vede u sebi nose.

Iz tih razloga autor ovog izdanja temelji svoja istraživanja ponajviše na njegovim komentarima a također i na komentarima drugih acharya koji pripadaju ovoj sampradayi a čija ćemo imena navesti kasnije.

"Vedska kozmologija - Hijerarhija svemira" predstavlja po prvi put našoj čitateljskoj publici iscrpni višegodišnji rad autora koji je ovu vrlo složenu temu pokušao obraditi i predstaviti hrvatskoj čitateljskoj publici u njenom autentičnom i izvornom obliku. Nadamo se da smo ovim izdanjem, koje je pred vama, kao izdavači u tome uspjeli, unoseći u vaše srce jednu novu iskrv svjetlosti koja će vam pomoći u vašem daljnjem duhovnom traganju.

Predgovor

Kroz duže razdoblje ljudske povijesti ljudi su bili ograničeni na površinu zemlje te su temeljili svoje ideje o prirodi svemira i svjesnosti na ispitivanjima koja su vršena u ograničenoj domeni koristeći se pri tome svojim ograničenim ljudskim osjetilima. Od vremena Nevvtona znanost je tvrdila kako se svi lenomeni u svemiru mogu opisati i izmjeriti korištenjem jednostavnih matematičkih zakona. Ovakva teorija ukazuje na zaključak o tome kako je realnost jednostavna i da su ljudska bića sposobna shvatiti prirodu i izvor svih pojava u svemiru pomoću svog vlastitog uma i osjetila. Negirajući viša stanja svijesti, svemir je postao samo mehanizam, a ljudska bića proizvodi kemikalija. Ovo načelo ne može se dokazati ali je potpomognuto snažnom vjerom u razvitak suvremene tehnologije. Kao rezultat toga vrijednost i etičke norme ne mogu se više shvatiti kao fundamentalna načela koja dolaze od transcendentalnog vječnog Stvaratelja, ili Boga, koji osobno definira smisao i cilj ljudskog oblika života. Suprotno tome, život je postao obična borba za opstanak i vjera u bolju budućnost pod vodstvom suvremene znanosti, tehnologije i informatike.

Vedska znanost i filozofija predstavljaju kompleksno znanje budući da pružaju informacije koje proistječu s više razine svijesti i podučavaju se više od pet tisuća godina u ljudskom društvu. Temeljena na vedskim spisima, koji ne odvajaju znanost od filozofije i religije, ova knjiga daje odgovore na složene zakone materijalne prirode koji su u bliskoj vezi s postojećim fenomenima koji intrigiraju ljudsku zajednicu od njenih najranijih korijena.

Suvremena znanost, ukoliko malo dublje sagledamo stvari, nema apsolutni monopol nad znanjem o životu i svemiru. Upravo stoga odlučili smo predstaviti ovaj alternativni pogled na svijet u okviru drevnog vedskog znanja koji u svojoj biti ne negira dostignuća suvremene znanosti. Naprotiv, on pruža rješenja koja su u

harmoniji s prirodom i njenim zakonima olakšavajući tako egzistenciju svakog živog bića.

Nastanak Veda

Vede su nastale, ili točnije rečeno, po prvi puta su zapisane u Indiji prije više od pet tisuća godina. Njihov autor je Shрила Vvasadeva, drevni indijski mudrac i svetac. Shрила Vvasadeva je podijelio starodrevno vedsko znanje u četiri osnovne grupe i tako su nastale četiri *Vede*: *Rig*, *Sama*, *Yajur* i *Atharva Veda*. Također, ovoj grupi pridodaju se i *Itiha.se* (*Ramayana* i *Mahabharata*) te *Purane*.

Danas u svijetu, a posebno u Indiji, postoji cijeli niz komentatora vedskih spisa. Bezbroy prodajnih mreža, bilo na Internetu ili putem drugih oblika reklama, nude zainteresiranim kupcima raznovrsni materijal koji je na posredan ili neposredan način vezan uz znanje sadržano u *Vedama*. Međutim, kao što smo to istakli na samom početku, pri nastanku ove knjige autor se trudio slijediti vjerodostojne zapise koji su sadržani u *Vedama* kako bi na što izvorniji način predstavio vrlo složenu tematiku kojom se bavi ovo izdanje. Temelje na kojima se gradi "Vedska kozmologija - Hijerarhija svemira" ona pronalazi u samoj srži vedskog znanja. Nju čine, prije svega, *Bhagavad-gita*, *Shrimad-Bhagavatam*, *Itihase* (*Ramayana* i *Mahabharata*), *Purane*, *Chaitanya-Charitamrita*, *Brahma-samhita*, itd. Postoji veliki broj vedskih zapisa a njihovi stihovi, zapisani na sanskritu, prelaze brojku od nekoliko stotina milijuna. Kao primjer, navedimo da samo *Shrimad-Bhagavatam*, koji zapravo predstavlja vrlo uzak dio cjelokupnog znanja a odnosi se isključivo na duhovnu spoznaju, sadrži 18.000 stihova. Razumljivo je stoga što je autor izabrao samo one vedske zapise koji svojim sažetim opisima i autentičnim komentarima direktno pomažu kako bi ovu tematiku približio suvremenom čitatelju.

Pri oblikovanju ovog izdanja autor se koristio komentarima priznatih autoriteta na ovom području od kojih bih želio izdvojiti Shрила Shukadeva Gosvamija, izvornog govornika *Shrimad-Bhagavatama*, Shрила Shridhara Svamija, izvornog komentatora *Shrimad-Bhagavatama*, mudrace i svece poput Shрила Jiva i Sanatana Gosvamija te Shрила Vishvanatha Chakravarti Thakura koji su svo-

jm. dubokim teističkim pristupom produbili razumijevanje ovo«
vrlo složenog znanja te vjerodostojne *acharye* od kojih svakako
treba spomenut, Shрила Bhaktivinoda Thakura, Shрила Bhaktisi.

Nikola Đurđević,
Zagreb, 01.10.1999.

Uvod

Današnja civilizacija gotovo je u potpunosti zapostavila raspitivanje o našem pravom, višem jastvu, o našem izvornom identitetu i korijenima. Umjesto toga, svoje dragocjeno vrijeme koristimo uglavnom za održavanje, ukrašavanje i zadovoljavanje našeg tijela, bez neke, možemo se složiti, više svrhe. Potrošački mentalitet suvremenog društva s vremenom nas sve više odvaja od suptilnih zakona prirode s kojima je čovjek prošlosti bio tako usko povezan. Reklame, želja za profitom i Torzom zaradom postali su, na žalost, logo svakog mladog čovjeka današnjice od Amerike do Indije i Japana. Postoji li alternativa?

Traganje za korijenima

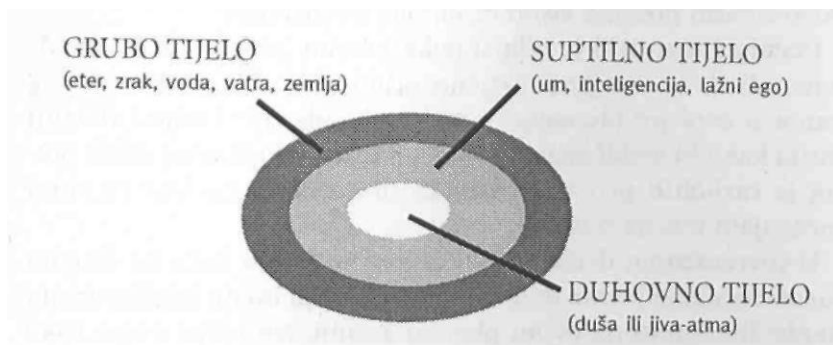
Ukoliko malo dublje razmotrimo stvarno činjenično stanje možemo lako shvatiti kako ni znanstvenici ni različiti filozofi nisu došli do konačnog zaključka o uređenju svemira. Oni su samo postavili različite teorije o tome, da bi ih opet, s vremena na vrijeme, mijenjali ili redigirali. Neki suvremeni istraživači smatraju materijalni svijet stvarnošću, neki snom, a neki izjavljuju kako postoji vječno. Na taj način zastupaju različita gledišta, ali koliko nam je poznato, niti jedan od njih nije nikada, ili barem do sada, otkrio stvarni početak svemira ili njegove granice.

Učenjaci teoretski predlažu neke zakone, poput zakona gravitacije, ali ih ne mogu praktično primijeniti. Zbog nedovoljnog znanja o ovoj problematici poneki od njih žele iznijeti vlastitu teoriju kako bi stekli slavu ili ime, ali u stvarnosti, ovaj svijet prepun je različitih problema i nitko ih ne može otkloniti samim iznošenjem teorija o njima.

U suvremenom društvu prevladava mišljenje kako na drugim planetima nema života te da jedina bića koja imaju inteligenciju i znanje žive samo na ovom planetu Zemlji. No vidjet ćemo kako

vedski spisi ne prihvaćaju tu teoriju. Predstavnicima vedске mudrosti, na osnovu brojnih zapisa i informacija o ovom predmetu u *Vedama*, potpuno su uvjereni kako postoje različiti planeti na kojima prebivaju različita živa bića unutar našeg svemira. Na osnovu autoriteta vedskih spisa saznajemo kako na svim planetima, ne samo na planetima ovog materijalnog neba, već i na planetima duhovnog neba (kojeg one također vrlo detaljno opisuju), postoje različita bića. Iako su sva ova bića iste duhovne prirode, kvalitativno jednaka Bogu, budući da posjeduju kvalitete vječnosti, znanja i potpune sreće (*sat-cit-ananda*), imaju različita tijela. *Vede* govore o tome kako je duhovna duša ili *jiva-atma* utjelovljena u osam materijalnih elemenata; naime zemlji, vodi, vatri, zraku, nebu, umu, inteligenciji i lažnom egu. Ti elementi, složeni zajedno, tvore ovaj biološki oblik ili materijalno tijelo. Međutim, u duhovnom svijetu nema takve razlike između tijela i onoga tko je utjelovljen. Objasnimo to malo podrobnije.

U materijalnom svijetu tjelesna obilježja očitovana su u različitim vrstama tijela na različitim planetima. U duhovnom svijetu (*sanatana* svijet) duša se ne razlikuje od tijela budući da posjeduje iste kvalitativne odlike kao i sam Bog (duša = tijelo). U *Vedama* Bog se naziva Krishna ili Vishnu pa ćemo iz tog razloga taj naziv često koristiti u ovom izdanju. U materijalnom svijetu, u kojeg duša dolazi zbog želje za uživanjem odvojeno od društva Boga (jedan od razloga tog odvajanja je zavist prema Bogu), duša dobiva tijelo koje je napravljeno od materijalnih omotača (osam elemenata) kako bi moglo postojati u ovom materijalnom svijetu (duša + osam materijalnih omotača = tijelo).

Parabolu možemo lakše shvatiti analizirajući primjer ponašanja astronauta izvan Zemljine atmosfere. Astronaut (*duša*) u svemirskom brodu (*materijalni svijet*) mora imati posebno odijelo (*osam materijalnih elemenata*) s rezervama kisika (*organi tijela*) kako bi mogao preživjeti u atmosferi koja nije pogodna za njegovo prebivanje. Zavisno od misije koju dobiva i posebnosti uvjeta koji ga očekuju u atmosferi, astronaut dobiva tj. prihvaća odijelo koje je prilagođeno cilju njegove operacije. Upravo tako i duša dobiva različita tijela koja su prilagođena atmosferi materijalnog svijeta i uvjetima koji postoje na svakom od nebrojenih planeta unutar njega kako bi ispunila svoju misiju prema zakonima *karme*. Ukoliko na dotičnom planetu u ovom materijalnom svijetu prevladava element vatra (kao na Suncu) duša će dobiti tijelo čiji je dominantni element vatra kako bi mogla egzistirati u postojećoj atmosferi.

Chaturdasha-bhuvana

Vedski spisi nam daju potpuno obavještenje kako na svakom planetu, i materijalnom i duhovnom, postoje bića različite inteligencije. Zemlja je jedna od planeta planetarnog sustava *Bhurloka*. Postoji šest planetarnih sustava iznad *Bhurloke* i sedam planetarnih sustava ispod *Bhurloke*. Čitav svemir poznat je kao *chaturdasha-bhuvana* što znači kako ima četrnaest različitih planetarnih sustava. Iznad planetarnih sustava materijalnog neba nalazi se drugo nebo koje je poznato kao *paravyoma* ili duhovno nebo gdje postoje duhovni planeti. Stanovnici tih planeta zaokupljeni su brojnim oblicima predanog služenja Boga koje obuhvaća različite rase ili odnose. Vrhovni planet u *paravyoma* nebu jest Goloka Vrindavan ili Krishnaloka.

Eksperimentalni dokazi

Unatoč uznapređenoj tehnici još uvijek ne možemo niti približno zamisliti obujam ove materijalne kreacije. U ovom svijetu gotovo svi proračuni zasnivaju se uglavnom, manje-više, na nepouzdanim metodama. Odakle takav zaključak? Osobe koje u po-

tpunosti vjeruju u eksperimentalno znanje mogu posumnjati u vedske zaključke koje ćemo iznijeti u ovoj knjizi. No moramo shvatiti na osnovu svoje zdrave inteligencije kako eksperimentalnim sredstvima ne možemo postići potpuno znanje o stvarima iznad ove materijalne prirode. Upravo stoga ono što je iznad naše moći shvaćanja *Vede* nazivaju *achinlya*, nepojmljivo. Beskorisno je raspravljati ili spekulirati o onome što je nepojmljivo. Ako je doista nepojmljivo, ne može biti predmet spekulacije ili eksperimentiranja. Moramo se složiti s činjenicom kako je naša energija i naše osjetilno opažanje ograničeno. Stoga o onome što je nepojmljivo moramo potražiti oslonac u drugim izvorima znanja. Zapravo, znanje o višoj prirodi trebali bismo prihvatiti bez raspravljanja. Kako možemo raspravljati o onome što nam je nedostupno? Ukoliko eksperimentalnim i logičkim putem dođemo do konačnog izvora znanja shvatit ćemo da se vraćamo na ishodišnu točku stvaranja - do samoga Boga. Metod za razumijevanje transcendentálnih predmeta objašnjava sam Bog. Taj metod u *Vedama* naziva se *parampara*, učeničko nasljeđe. Slično tome, *Vede* opisuju kako je Bog Brahma, prvom stvorenom biću u svemiru, prenio znanje kroz srce. Brahma je prenio ta učenja svom učeniku Naradi, a Narad a je prenio to znanje svom učeniku Vyasadevi. Vyasadeva gaje prenio Madhvacharyi, itd. To je metod *parampara*.

Ovaj planet Zemlja vrlo je malo mjesto u kozmičkoj strukturi. A ipak, svjedoci smo da njezini stanovnici, pod utjecajem osjećanja znanstvenog napretka, ulažu svoju maksimalnu energiju u ekonomski razvitak ne znajući za raznolikost ekonomskih pogodnosti dostupnih na drugim planetima.

Vede na sudskom procesu

Riječ "veda" u svom izvornom obliku znači "znanje". Svo znanje koje je sakupljeno od indijskih svetaca i mudraca zapisano je i podijeljeno u četiri *Vede*: *Rig*, *Yajur*, *Sama* i *Atharva Veda*. Prema samim vedskim izvorima, kao što smo spomenuli, ovo znanje starije je od 5.000 godina. Na žalost, današnji učenjaci opovrgavaju sam izvorni tekst vedskog znanja koji govori o svom vlastitim podrijetlu i objašnjavaju kako je ono nastalo nekoliko tisuća godina

kasnije.

Zamislimo da pred sobom imamo knjigu u kojoj nam autor daje detaljne podatke o nekim događajima kojima je on sam bio svjedok. Budući da je autor te knjige neposredni svjedok određenih događanja, te da je u knjizi dao određene datume i godine događanja, možemo li mi prihvatiti, nakon nekoliko tisuća godina, tvrdnju određene grupe ljudi kako su datumi u knjizi krivi i kako se sve to dogodilo mnogo kasnije. Ne zaboravimo, pri tome, kako u ovom slučaju u ulozi autora nisu bile obične svjetovne osobe već sveci i mudraci s vrlo dubokim duhovnim spoznajama.

Dakle, kao što smo spomenuli, riječ "veda" znači "znanje". Prema tome lako je shvatiti kako vedska literatura obiluje različitim granama znanja u rasponu od materijalnog pa sve do duhovnog. U njima nalazi se 1.130 grana znanja dok je danas poznato svega 20. Isto tako, znanost kao nerazdvojni dio znanja nalazi se u *Vedama* ali, na žalost, samo mali dio ljudi toga je svjestan a još manje spremniji uložiti svoj napor u razotkrivanju znanstvenog znanja skrivenog u vedskoj literaturi.

Današnji indolozi i arheolozi međusobno se ne slažu kod određivanja godina starosti i nastanka *Veda* i kulture koja je procvjetala iz njih. Kao ortodokсни ljubitelji Zapada, njegove kulture i religije, prvi indolozi kao i današnji njihovi suvremenici ne odustaju od svoje ideje kako je vedska ili *aryanska* kultura mnogo mlada. Postoje čak indicije od nekih autora kako je ona nastala od europske. Dakle, tko je u pravu - zagovarači indoeuropske teorije ili oni koji nas upućuju na činjenicu da same *Vede* najbolje govore za sebe?

Ukoliko doista vjerujemo kako su zagovornici vedske civilizacije u pravu (tu mislimo na one koji ne prihvaćaju indoeuropsku teoriju) trebali bismo svoje tvrdnje potkrijepiti vjerodostojnim dokazima.

Dakle, ako želimo doznati samu istinu dozvolimo tada neka same *Vede* govore u svoju obranu jer različitim pretpostavkama ili indicijama možemo još više pogoršati već ionako dovoljno zamršenu situaciju. Na ovom sudu dokazivanja starosti i podrijetla vedske literature tužitelji su okorjeli pobornici europske kulture i religije koji "optužuju" *Vede* da su samo surogat istoj. Porotu neka

čine sami čitatelji ovoga teksta.

Kako dokazati da su *Vede* starije više od 5.000 godina te da nisu surogat europske kulture? Postoje brojni primjeri, Izaberimo jedan.

Astronomija ili znanost o zvijezdama bila je vrlo razvijena u vrijeme vedske kulture. Tako su mudraci svoje računanje vremena temeljili na znanosti o astronomiji. Zanimljivo je kako se još i danas na Zapadu smatra da su astronomsku znanost prvi razvili Arapi. No to ne odgovara istini. U *Rig-Vedi* nalazimo da su stanovnici starodrevne Indije mnogo ranije razvili vrlo snažnu agrokulturu za koju su, što nam je poznato i danas, kiše i padavine od esencijalnije važnosti. Za svoje vremenske prognoze oni su se obilato koristili astronomijom. Koji su dokazi za to?

1. *Rig-Veda* (6.32.5) objašnjeno kako kiša dolazi u *Dakshinayani* ili u periodu kada sunce putuje na jug.
2. *Rig-Veda* (10.18.1) govori o *Devayani* ili putovanju sunca na sjever.

Mudraci i učenjaci Indije točno su znali da kišno doba počinje s ljetom za vrijeme perioda *Mrigashira nakshatre* (zvijezde). Tako su znanstveno povezivali astronomiju s meteorologijom kako bi utvrdili točnu vremensku prognozu. *Rig-Veda* (1.101.13) u svom stihu kaže: "Tko je probudio *Ribhus* (oblake)? A sunce odgovori kako je to učinio pas, budući daje već kraj godine". Ovdje se riječ "pas" odnosi na zvijezdu *Mriga nakshatru* a *Ribhusi* označavaju oblake. Kada se sunce nalazi u *Mriga nakshatri*, tada dolaze oblaci koji izlijevaju svoju kišu. Pomoću ovoga podatka možemo vidjeti kako je kišna sezona povezana s ljetnjim solsticijem ili suncostajem i da se sunce tada nalazi u jednoj od 27 zvijezda koje se nazivaju *nakshatre*.

Suvremeni astronomi uz pomoć ovih podataka mogu u potpunosti izračunati kada je ovaj period zapisan u *Rig-Vedi*. Uz pomoć moderne znanosti o astronomiji u svezi toga da ekvinocij kasni 50,2 sekunde po godini (ili drugim riječima *nakshaltra* sunca na ekvinocij kasni 960 godina po *nakshatri*), možemo izračunati period koji je spomenut u *Rig-Vedi*. Uzimajući u obzir podatak koliko sunce prođe za jednu godinu i ukoliko od tog iznosa oduzmemo 50,2 sekunde pomnoženu s razdaljinom između zvijezda, dobit ćemo da je razdaljina između zvijezda 960 godina. Dakle,

svakih 960 godina sunce iz ekvinocija ili položaja jedne zvijezde ili *nakshatre* pređe u drugu *nakshatru*.

Budući da prema *Vedama* postoji 27 glavnih zvijezda ili *nakshatri* suncu je potrebno 960 godina kako bi prevalilo put od jedne *nakshatre* do druge. Ukoliko iznos od 960 godina pomnožimo sa 27 zvijezda dobit ćemo podatak kako se spomenuti događaj opisan u *Rig-Vedi* (1.101.13) dogodio prije točno 25.920 godina, ili 23.920. godina pr.n.e.

Prema *Mahabharati* svjetleća tijela koja se ne kreću na nebu nazivaju se *nakshatre*. Vedski mudraci također su poznavali utjecaj mjeseca na um čovjeka. Promatrajući kretanje mjeseca zabilježili su kako on svaki dan mijenja svoje mjesto u odnosu prema zvijezdama. Tako je mjesečev put zapravo zvjezdani put. Prema dobivenim podacima oni su selektirali sve zvijezde i konstelaciju u određenim intervalima na zvjezdanom putu mjeseca i nazvali ga određenim imenom budući da su zapazili kako se mjesec približi određenoj zvijezdi u razmaku od jednog dana. Tako su nazvali svoje dane u ovisnosti u kojoj se zvijezdi nalazi mjesec, što se čini i u današnjoj Indiji (*Chitra, Svati, Vishakha*, itd.).

Promatrajući tako kretanje mjeseca među nepokretnim zvijezdama, mudraci su pronašli devet planeta koji su spomenuti u *Rig-Vedi* (1.105.10, 10.55.3, 5.41.14, 4.50.4, 10.123). Na taj način utvrđena je razlika između pokretnih planeta i nepokretnih zvijezda. U *Vedama* tih devet planeta nazivaju se vrlo znanstvenim terminima. Na primjer, *Guru* ili *Brihaspati* znači "veliki" i tim imenom nazvan je Jupiter koji je doista najveći između tih planeta. Iako gledano običnim okom, Jupiter izgleda manji od Venere i začuđuje kako su vedski mudraci znali daje Jupiter najveći. *Shani* ili Saturn znači "spor" budući da je on najsporiji od svih devet planeta. *Shukra* ili Venera znači "sjajnost" a ona je najsjajnija. Promatranjem Mjeseca vedski učenjaci su shvatili kako on nakon nekoliko dana raste ili se smanjuje, ili potpuno nestaje. Tako su vrijeme od jednog punog mjeseca do drugog nazvali *Masa*, a dan kad je Mjesec pun naziva se *Puniima* (u Indiji ovi nazivi su i danas u upotrebi). Također su znali da nakon 15-16 dana Mjesec postaje pun a znali su i zašto Mjesec opada. Razlog leži u tome što se on više približava Suncu te zbog toga postaje manje vidljiv.

Ovo "nestajanje" Mjeseca objašnjena je riječju *amavasya*. *Ama* znači "zajedno", a *vasya* znači "rezidencija". Razlog tome je što su Sunce i Mjesec u istom prebivalištu. Suvremeni znanstvenici ovu pojavu isto tako nazivaju i Mladi mjesec.

Naravno da postoji bezbroj dokaza o točnoj procjeni nastanka *Veda*. Ovdje smo spomenuli samo jednostavne primjere, budući da ostali primjeri, kojih je uistinu bezbroj, nadilaze znanje prosječnog čitatelja i zahtjevaju veće poznavanje astronomije i astroloških pojmova. U druge dokaze možete se uvjeriti kroz niz vrlo preciznih podataka koji se nalaze u različitim poglavljima u ovoj knjizi.

KAKO ČITATI OVU KNJIGU?

Budući da je tematika vedске kozmologije vrlo složeno gradivo, preporučujem čitateljima vrlo ozbiljan pristup u proučavanju ovog izdanja. Glede toga želio bih dati nekoliko korisnih savjeta:

1. Čitatelji si mogu određene pojmove, brojke ili pasuse zapisati u posebnu, za tu priliku nabavljenu, bilježnicu. Na taj način omogućit ćete si lakše memoriranje i razumijevanje pojedinih dijelova.
2. Preporučujem studiranje svakog poglavlja ponaosob.
3. U gore spomenutu bilježnicu, pored izvađenih pojmova, možete staviti svoja vlastita zapažanja i komentare u skladu s vedskim naukom koji je podrobno i detaljno objašnjen u knjizi.
4. Pojmovi koji nisu objašnjeni uz pojedine sanskritske nazive (ukoliko nađete na takve dijelove) autor ih je ili već objasnio ranije, ili ih objašnjava u sljedećim pasusima.

Želio bih istaći da pojedine pojmove, pa čak i cijele rečenice, više puta navodim u knjizi, zbog njihove izrazite važnosti za razumijevanje tematike ovog izdanja. Ovo je u skladu s načinom naučavanja vedskih spisa gdje se pojedini dijelovi posebno više puta ističu od strane *acharya* (vedskih učitelja) kako bi čitatelj, ili učenik, mogao na što jednostavniji i lakši način memorirati i shvatiti tematiku koju proučava.

Dopustite mi da vam poželim mnogo uspjeha u razumijevanju starodrevne vedske znanosti i mudrosti koja u posljednje vrijeme postaje prominentnija i sve zastupljenija u zapadnjačkim čitateljskim krugovima.

POGLAVLJE

Znanje o svemiru

Opis višeg planetarnog sustava i njegovih obilja koje pronalazimo u *shastrama*, svetim spisima, a o kojima ćemo govoriti kasnije, može se shvatiti iz vedskih spisa. Teleskopima i drugim sličnim instrumentima ne možemo postići znanje o višem planetarnom sustavu, lako su takvi instrumenti potrebni, jer je naša vizija nepotpuna, sami instrumenti također su nepotpuni. Stoga koristeći nesavršene instrumente koje su sami napravili, nesavršeni ljudi ne mogu postići znanje o višim planetima. Međutim, neposredno obavještenje primljeno iz vedske literature znatno je potpunije. Zato vrlo teško možemo prihvatiti izjavu kako drugi planeti nisu naseljeni.

Pronalasci naprednih znanstvenih dostignuća nisu nezavisni. Znanstvenik treba postići znanje o onome što već postoji zahvaljujući zadivljujućem umu kojeg je stvorio netko drugi. Može djelovati uz pomoć uma kojeg je dobio na dar od viših izvora, ali ne može stvoriti svoj vlastiti ili um nekog drugoga. Prema tome, nitko nije nezavisan u pogledu bilo kakvog postignuća, niti se takvo postignuće odvija samo od sebe.

Shukadeva Gosvami, govornik vedskog spisa *Shnmad-Bhagavatama*, opisao je kozmička zbivanja onako kako ih je čuo od svog prethodnika. Te činjenice objasnio je prije 5.000 godina. No znanje je postojalo mnogo prije nego što ga je Shukadeva Gosvami primio putem *parampara*, učeničkog nasljeđa. Budući da se prima učeničkim nasljeđem, ovo znanje je potpuno. Nasuprot tome, svjedoci smo kako povijest suvremenog znanja ne ide dalje od nekoliko tisuća godina u prošlost. Zato, čak i ako ne prihvatimo činjenice koje su predstavljene u *Shrimad-Bhagavatamu*, možemo li poreći vrlo precizne astronomske proračune koji su postojali davno prije nego što smo mogli i zamisliti zbivanja na koja su se odnosila? Iz *Shrimad-Bhagavatama* možemo prikupiti toliko mnogo podataka. Međutim, sa znanstvene točke gledišta, mi nemamo podatke o drugim planetarnim sustavima i možemo ponizno priznati kako zapravo, sve do danas, u potpunosti ne poznajemo čak ni planet na kojem živimo. Dokaz tome gotovo su svakodnevna nova saznanja i teorije o različitim aspektima života na našem planetu.

I. PURANE - POVIJEST SVEMIRA

U *Puninama*, *Ramayani* i *Mahabharati*, opisuju se nesvakidašnja zbivanja koja otkrivaju našu vrlo daleku prošlost. Za one koji su ih imali priliku pročitati jasno je o čemu zapravo govorimo.

Vede ističu kako je povijest materijalnog svijeta spomenuta u *Puranama*, *Ramayani* i *Mahabharati*, potpuno istinita. Ta povijest i povijesne činjenice ne spominju prošlost samo ovog planeta, već također i povijest milijuna drugih planeta u svemiru. Ponekad povijest nekog planeta, izvan ovog svijeta, izgleda nevjerojatna za nas današnje ljude. No mi ne shvaćamo kako različiti planeti nisu jednaki i da, prema tome, neke povijesne činjenice, dobijene s drugih planeta, ne odgovaraju iskustvu na ovom planetu. Uzimajući u obzir različite položaje drugih planeta i vrijeme i okolnosti, nema ništa čudnog u pričama *Purana* i one nisu izmišljene.

Stoga, ne bismo trebali odbaciti priče i povijest *Purana* kao izmišljene. Uzvišeni i veliki *rishiji*, mudraci, kao što je Shрила

Vvasadeva, autor *Veda*, nisu stavljali neke izmišljene priče u svoje zapise.

Tako, na primjer, Vvasadeva u *Shrimad-Bhagavatamu* opisuje povijesne činjenice izabrane iz prošlosti različitih planeta. *Shrimad-Bhagavatam* zato prihvaćaju svi duhovni autoriteti kao *Maha-purana* (Velika *Purana*). Posebni značaj tih povijesti je da su sve povezane s djelatnostima viših kozmičkih autoriteta u različitom vremenu i atmosferi.

2. POSTOJE LI DRUGI SVJETOVI?

U vedskom društvu znalo se da je putovanje u druge svjetove moguće. To se može odnositi na putovanje u druge zvjezdane sustave, putovanje u više dimenzije, ili putovanje u višedimenzionalna područja u drugim zvjezdanim sustavima. Također se znalo kako je moguće napustiti materijalni svemir u cijelosti i putovati kroz stupnjevite razine transcendentalnih carstava.

Kada opisuje ovu vrstu putovanja, vedska književnost ne upotrebljava geometrijsku terminologiju kao što su "više dimnezije" ili "druge razine". Putovanje u druge svjetove opisano je izrazima doživljaja putnika te suvremeni čitatelj iz ovih opisa neophodno mora zaključiti kako ovo putovanje uključuje mnogo više od samog kretanja kroz trodimenzionalni prostor.

Kako su ljudi u današnjem dobu privrženi mišljenju daje putovanje neizbježno trodimenzionalno, koristit ćemo u ovom dijelu teksta izraz "višedimenzionalan" u odnosu na vedske opise koji se ne mogu shvatiti trodimenzionalnim pojmovima.

Može se dati prigovor kako su drevni ljudi Indije sigurno imali vrlo naivno i neznanstveno shvaćanje zvijezda i planeta, te da stoga nema smisla pretpostaviti da su doista mogli biti u kontaktu s bićima iz takvih područja. Odgovor je da vedski opis svemira osobi zapadnog shvaćanja zvuči vrlo zbunjujuće i mitološki, jer sadržava misli koje su poprilično strane poznatim zapadnim spoznajama i gledištima. Također, opisi svemirskih podneblja sadrže i mnoštvo ideja koje su temelj današnje suvremene znanosti.

Razmotrimo to ilustrirajući jedan opis iz *Purana* o putovanju junaka Arjune u svemir:

"Nikakvo sunce ili mjesec nije tamo sjalo, ili vatra, ali one su sjajile sjajem svojih zadobivenih zasluga. Ta svjetla koja se primjećuju kao zvijezde čine se sićušnima poput plamenova uljanice uslijed udaljenosti, ali zapravo su vrlo velika. Arjuna ih je vidio blještave i predivne kako vlastitom vatrom gore u svojim srcima. Gledajući ove samoobasjane svjetove, Arjuna, zapanjen, prijateljski je upitao Krishnu, koji mu je odgovorio: "Ti ljudi koje si ti vidio ovdje, ljudi su pobožnih djela koji plamsaju u vatri vlastitih srdača, a dolje sa zemlje izgledaju kao zvijezde."

Ovaj odlomak prikazuje današnjim znanstvenicima mješavinu poznatih i nepoznatih elemenata. Mi očekujemo da bi, ukoliko bi putovali između zvijezda, bili predaleko od sunca i mjeseca, te ih ne bi mogli vidjeti. Također mislimo kako su zvijezde golemi samoobasjani svjetovi koji se čine malenima zbog svoje udaljenosti. Međutim, svakako ih ne očekujemo pronaći naseljenim "osobama pobožnih djela", jer nam se čini vrlo neobičnim obraćati se tim zvijezdama kao osobama. U vedskim tekstovima sasvim je uobičajeno da se zvijezde oslovljavaju kao osobe, a te osobe su obično ili vladari tih zvijezda ili njihovi stanovnici.

Zemlja kao ravna ploha

Može se prigovoriti kako je u drevnoj Indiji planet Zemlja smatran ravnom plohom. U stvari, u vedskoj književnosti opisane su dvije misli. U sanskritskom astronomskom tekstu *Suiya-siddhanti*, Zemlja je opisana kao globus promjera 1.600 *yojana*. *Yojana* je mjera za udaljenost a iznosi 12,874 km (12 kilometara i 874 metra). To bi značilo da promjer Zemlje iznosi oko 20.592 km, što se podudara s proračunom suvremenih znanstvenika.

Zemlja je također, s druge strane, opisana kao ravna ploča, po imenu *Bhu-mandca*. Navedeno je da njen promjer iznosi 500.000.000 *yojana*. Međutim, pažljivo proučavanje vedskih tekstova govori nam da ova "Zemlja" odgovara zapravo ravnini ekliptike. S geocentričnog gledišta, ova je ravnina određena putanjom Sunca oko Zemlje. Ova ravnina je naravno ploča, te stoga promatrano iz tog ugla, vedska književnost nam govori o "ravnoj zemlji". Ovdje moramo istaći činjenicu da se izraz "Zemlja", korišten u

Vedama, ne odnosi uvijek na naš maleni Zemljin globus. No, što *Vede* govore o naseljenosti planeta?

Naseljeni planeti

Za višedimenzionalna, naseljena carstva, u vedskoj se filozofiji govori kako se protežu unutar i na Zemlji, kao i kroz svemir. Konkretno, pločasta "Zemlja" *Bhu-mandala* naseljeno je carstvo koje se više ili manje prostire kroz ravninu sunčevog sustava i nije neposredno dohvatljiva našim grubim osjetilima. Općeniti sanskritski izraz za takva nastanjena carstva je *loka*, što se obično prevodi kao "planet" ili "planetarni sustav". Postoji četrnaest razina/o/c«, sedam viših i sedam nižih. *Bhu-mandala* ili *Bhurloka* najniži je od sedam viših planetarnih sustava, te stoga spada u srednje sustave.

Sunce, Mjesec i planeti Merkur, Venera, Mars, Jupiter i Saturn nazvani su *grahama* (planetima), te se za njih smatra da su nastanjeni ljudskim bićima. O Uranu, Neptunu i Plutonu gotovo se ništa ne spominje. Ne treba se čuditi kako se za stanovnike Sunca drži da imaju tijela od vatrene energije, a za tijela stanovnika drugih planeta tvrdi se kako su izgrađena od one vrste energije koja je dominantna na pojedinom planetu.

Stanovnici svemira

Purane govore o 400.000 vrsta čovjekolikih bića koja žive na različitim planetima, te o 8.000.000 drugih oblika života, uključujući životinje, ptice, biljke, insekte i vodena bića. Od 400.000 čovjekolikih oblika, ljudska bića koja nastanjuju srednji planetarni sustav (uključujući i naš planet) smatraju se najslabijima u svezi sa psihofizičkim sposobnostima i tehnologijom koju posjeduju. To se, naravno, uklapa i povezuje sa slikom koja je stvorena iz opisanih susreta s današnjim pojavama NLO-a (Neidentificirani leteći objekt, UFO - Unidentified Flying Object). U daljnjem tekstu koristit ćemo riječ "humanoid" misleći pri tom na čovjekolika bića koja su opisana u NLO susretima a koju ćemo češće spominjati u narednom poglavlju. Također, ovu riječ koristit ćemo i za

čovjekolike rase opisane u *Vedama*.

U bliskim kontaktima s NLO-ima svjedoci često opisuju humanoide kao bića čudnog ili odbojnog izgleda, no neka od njih opisana su i kao bića s vrlo lijepim tjelesnim obilježjima. Vedski humanoidi također podosta variraju što se tiče opisa njihova tjelesnog izgleda. Tako je rečeno da neki od njih, poput Gandharva i Siddha, stanovnika viših sustava, imaju vrlo lijepe ljudske tjelesne oblike. Za druge je pak rečeno kako su ružni, zastrašujući ili su bića s vrlo deformiranim udovima i cjelokupnom tjelesnom gradom. Tako *Vede* spominju rasu koja se naziva Kimpurushe. O kakvim je to bićima riječ možemo samo zamišljati budući da sanskritska riječ *kim* znači "Je li?", a *purusha* znači "čovjek".

POGLAVLJE

Ufologija

U ovom poglavlju osvrnut ćemo se kratko na suvremene opise i svjedočanstva o postojanju drugih bića i izvanzemaljske inteligencije te povući paralelu sa zapisima u vedskim spisima.

Ukoliko danas promotrimo police sveučilišnih knjižnica ili neke od bezbrojnih *On-line* knjižnica na Internetu, možemo uočiti bezbroj knjiga koje opisuju trijumfe suvremene znanosti. Te knjige govore nam o tome kako su fizičari shvatili zakone koji vladaju materijom a molekularni biolozi objasnili život u skladu s tim zakonima. Iako su i danas poneki znanstvenici još uvijek zbunjeni fenomenom svjesnosti, oni nam govore kako će ovaj problem biti uskoro riješen ispitivanjem mozga. Razna izdanja i enciklopedije uvjeravaju nas kako je ta ista suvremena znanost objasnila i analizirala proces evolucije različitih vrsta, podrijetla života, procese formiranja planeta, zvijezda i galaksija. Napredna fundamentalna fizika svojim znanstvenim teorijama vraća nas sve do početka *Velikog praska* (Big Bang), prapočetka ove galaksije. Po njihovim tvrdnjama oni su danas na pragu samog konačnog rješenja univerzalne teorije bitka i života - *Teorije cjelokupnosti*.

Ipak, iste te police povremeno nam nude knjige i djela s dokazima koji su u potpunoj kontradikciji s prihvaćenim znanstvenim

teorijama. Danas postoji nekoliko kategorija o "neuobičajenim" dokazima koji uključuju psihičke i enomene, izvan-tjelesna iskustva, sjećanja na prošli život i arheološke nepodudarnosti.

Posljednjih godina, najprominentnija takva neobična kategorija su NLO-i. Postoje na tisuće ljudi širom svijeta koji su svojim iskazima pružili dokaze o zagonetnim izvanzemaljskim letjelicama. Neki od njih čak tvrde kako su imali bliske susrete s izvanzemaljskim bićima koji su posjedovali nadnaravne sposobnosti a koje se protive znanstvenim činjenicama i zdravom razumu. Kao još veći paradoks, dokazano je kako su se ovakvi susreti događali i u dalekoj prošlosti ljudske civilizacije. Također, način i brzina leta takvih letećih objekata ozbiljno je uzdrmao sve do sada poznate zakone fizike. Ne bismo ovdje ulazili previše u detaljne opise te razinu vjerodostojnosti mnogobrojnih svjedoka u svezi susreta s NLO-ima ili bićima koji su se nalazili u njima. Odluku o tome prepuštamo samom čitatelju. O ovoj tematici snimljeni su već mnogi dokumentarci, serije pa čak i filmovi, te postoji cijeli niz izdanja, časopisa i sličnih publikacija koje se mnogo detaljnije bave ovom tematikom. Iz tog razloga, autor ne smatra potrebnim ići previše u detaljnija razmatranja ovih fenomena već će se uglavnom držati veze između novijih svjedočanstava i sličnih opisa koji se nalaze u *Vedama*.

Gdje leži istina?

U posljednje vrijeme neki autori pronalaze određene sličnosti između analiza i objašnjenja suvremene znanosti i drevnog vedskog poimanja svijeta koji potječe iz Indije. Zabrinjavajući je kontrast između mehaničkog modela života koji se razvija od strane današnje znanosti i duhovne koncepcije koja je osnova vedske filozofije. Znanstveni model života svodi ljudske vrijednosti na pravila ponašanja koja su produkti kulturne i psihičke evolucije. Ta su pravila ponašanja produkti slučajnih povijesnih prilika i imaju malo toga zajedničkog s pravom prirodom stvari.

Suprotno tome, vedska filozofija smisao života povezuje s transcendentnim stupnjem realnosti i u taj proces unosi fenomene i kategorije koje nemaju osnove u teoretskim slikama suvremene

znanosti. Ovo daje temelje za pitanje gdje zapravo leži istina? Je li nam suvremena znanost dala potpunu sliku svih životnih fundamentalnih principa, ili je naprotiv dala detaljne, ali iskrivljene i ograničene dokaze o aspektima života?

Većina ljudi u početku vrlo je sumnjičava prema ovakvoj vrsti literature. No, čitajući pažljivije knjige sličnog sadržaja, možemo uočiti dokaze i povezanost između svjedočanstva NLO literature i vedskih tekstova. Ukoliko napravimo komparativno istraživanje NLO literature i vedskih tekstova o ovim fenomenima, možemo pronaći pregršt sličnosti koje nam bacaju posve novo svjetlo na ovu tematiku.

Ideja uspoređivanja NLO susreta s vedskom literaturom nije nova, ali do sada ona nije učinjena na znanstvenoj osnovi. Sličan postupak komparativnog proučavanja do sada je obznanio i Jacques Vallee u svoje dvije knjige *Putovnica za Magoniju* i *Dimenzije*. U ovim knjigama on je povukao paralelu između NLO fenomena sa starim keltskim i germanskim nasljedem.

U vedskoj literaturi postoje mnogobrojni dokazi o raznim zadivljujućim letjelicama zvanim *vimane* koji pokazuju čvrstu povezanost s NLO-ima. No, još značajniji mogu nam biti opisani susreti s izvanzemaljskim bićima, te opisi njihova ponašanja i zapanjujućih sposobnosti. Vedska literatura mnogo je bogatija od postojeće literature zapadnog nasljeđa te će nam stoga pružiti daleko širi uvid u prirodu NLO fenomena.

NLO bića i siddhiji

Mnoge humanoidne rase opisane u *Vedama* posjeduju određene moći zvane *siddhiji*. Ljudima na našem planetu također je pružena mogućnost stjecanja tih moći. Kao što se možemo uvjeriti na primjerima indijskih vogija, mistični vogiji imaju veće sposobnosti od običnih ljudi budući da prakticiraju vrlo stroge i naporne vogičke discipline. Navest ćemo popis nekih od takvih *siddhija* ili mističnih moći. Budući da su izravno povezani s moćima koje se često pripisuju izvanzemaljskim bićima od strane svjedoka, o njima ćemo kasnije podrobnije govoriti.

1. *Mentalna komunikacija i čitanje misli. To je uobičajeno među vedskim humanoidima, no isto tako obično se koristi i normalan govor.*
2. *Sposobnost viđenja ili slušanja na velike udaljenosti.*
3. *Laghima-siddhi: levitacija ili antigravitacija. Tu je također i moć stvaranja objekta ogromne težine.*
4. *Anima i mahima siddhiji: moć mijenjanja veličine objekata ili živih tijela bez poremećaja njihove strukture.*
5. *Prapti-siddhi: moć micanja predmeta s jednog mjesta na drugo, naizgled bez prolaska međuprostorom. Ta moć je povezana sa sposobnošću putovanja u paralelne, višedimenzionalne stvarnosti.*
6. *Moć micanja predmeta izravno kroz eter bez da ih sputavaju grube fizičke prepreke. Ta vrsta putovanja zove se vihayasa. Isto tako postoji vrsta putovanja zvana mano-java u kojoj se tijelo izravno prenese na daleka mjesta aktivnošću uma.*
7. *Vashita-siddhi: moć kontrole hipnozom na daleke udaljenosti. Vedski spisi ističu da se ta moć može koristiti za kontrolu ljudskih misli iz daljine.*
8. *Antardhana ili nevidljivost.*
9. *Sposobnost poprimanja različitih oblika ili stvaranja iluzornih tjelesnih oblika.*
10. *Moć ulazanja u tijela drugih osoba i kontroliranja tih tijela. To se izvodi korištenjem suptilnog tijela (sastoji se od uma, inteligencije i ega).*

Rečeno je da različite vedske humanoidne rase žive u paralelnim, višedimenzionalnim stvarnostima unutar Zemlje, na njenoj površini, i u njenoj blizini. Zapanjujuće je da *Vede* opisuju kako različite rase kao što su Siddhe, Charane, Urage, Guhyake i Vidya-dhare (o kojima ćemo kasnije detaljnije govoriti) zajedno žive i surađuju, čak iako se jako razlikuju u običajima i izgledu. Ta bića poprilično su obdarena s raznim *siddhijima*. Dokazi iz prošlosti potvrđuju nam kako su mnoge od tih humanoidnih vrsta posjećivale Zemlju bilo kao posjetitelji, ili kao njeni stanovnici. Ponekad bi razne vrste humanoida posjedovale i naseljavale velika područja Zemljine površine. To je jedna od temeljnih osnova indijskog spjeva *Ramayane*, koja govori kako je Gospodin Ramacha-

ndra spasio svoju ženu Situ iz kraljevstva Shri Lanke (Cejlona), kamolu je odnio *rakshasa* (demonско biće) zvanu Ravana. *Rakshase* su jedna od 400.000 humanoida koji su vladali Shri Lankom u to vrijeme.

Postoji široki spektar opisa o trajanju života među vedskim humanoidnim vrstama. Prema *Vedama* zemaljska ljudska bića imala su puno duži život prije mnogo tisuća godina. Na primjer, prije otprilike 5.000 godina ljudi su živjeli u prosjeku oko 1.000 godina. Tipična duljina života humanoida izvan Zemlje je 10.000 godina. Također je rečeno kako postoje bića zvana *deve* (polubogovi) koja se bave administracijom svemira i koja žive stotinama milijuna godina.

Duša - atma

U vedskom pogledu na svijet ključna je činjenica da su živa bića duše koje prebivaju u materijalnim tijelima. Duša se zove *atma* ili *jiva-atma* i obdarena je svjesnošću. Ranije smo spomenuli da se ona kvalitativno ne razlikuje od Boga. Dakle, njen izvor je transcendentalan i ona ne potječe iz ovog materijalnog svijeta već dolazi iz duhovnog kraljevstva. Materijalno tijelo sastoji se od grubog tijela sastavljenog od fizičkih elemenata (zemlja, vatra, voda, zrak i eter) i od suptilnog tijela sastavljenog od energija poznatih kao um (*manah*), inteligencija (*buddhi*) i lažni ja (*ahankara*). Te energije ne mogu se opaziti našim trenutnim znanstvenim instrumentima pa je tako znanstveni stav da one ne postoje. No ipak, prema vedskom razumijevanju te energije prirodno međudjeluju s grubom materijom i kada se njima pravilno upravlja one mogu na nju moćno utjecati. Duša i suptilno tijelo prelaze iz jednog grubog tijela u drugo, a također mogu privremeno putovati izvan grubog tijela (astralna projekcija). Proces prelaska regulira se zakonom svemira koji se naziva *karma*. O tome smo detaljnije govorili u prethodnim knjigama *Karma - Univerzalni zakon pravde* i *Reinkarnacija*. Postoje humanoidna bića koja su uključena u kontrolu ovog procesa. Također, u ovom materijalnom kozmosu postoji i prirodan proces evolucije svjesnosti kojim duša postupno dobija više i više vrste tijela. Na najvišem stupnju svjesnosti duša

se može osloboditi suptilnog tijela i dostići oslobođenje od materijalnog svijeta. Stanje oslobođenja, ili *mukti*, uključuje prelazak duše u potpuno transcendentalnu stvarnost. Drugim riječima, postoje dvije vrste oslobođenja. To su (1) iskustvo Brahmana ili transcendentalnog jedinstva s Bogom (neosobni aspekt kojeg predstavlja stapanje sa svijetlom koje zrači iz Božjeg tijela) i (2) iskustvo šarolike aktivnosti u službi Svevišnjem na duhovnim planetima *Vaikunthe* (personalni aspekt kojeg predstavlja sam Bog kao osoba). U *Vedama* se prihvaća i jedan i drugi aspekt budući da i jedan i drugi u sebi uključuju različita obilježja Boga. No pri tome *Vede* ipak daju prvenstvo personalnom aspektu koji je krajnji i najuzvišeniji cilj duhovne spoznaje. Osobni, personalni aspekt, mnogo je važniji budući da iz njega emanira svjetlo koje se naziva Brahman.

Prema vedskom zaključku sva očitovanja izviru iz osobnosti Boga koji je poznat pod mnogim imenima, uključujući ime Krishna, Govinda, Narayana i Vishnu. Osobene duše smatraju se djelićima Vrhovnog Bića i uspoređuju se s iskrama velike vatre. Sve one dijele kvalitete Vrhovnog u maloj količini (*sat-cid-ananda*) i zbog toga blisko su povezane jedna s drugom. Oslobođene duše u duhovnom svijetu (*nitya-siddhe*) potpuno očituju te duhovne odlike, no oni koji su zarobljeni u materijalnim tijelima (*nitya-baddhe*) teže ka očitovanju odlika na iskrivljen način zbog utjecaja materijalne energije. Izvješća o susretima s NLO-ima sadrže mnogo toga što ukazuje na dušu, na seljenje duše i na iskustva izvan tijela.

Svemirska hijerarhija

Ideja koja se često javlja pri obradi podataka o vrstama komunikacije s izvanzemaljskim bićima je ta da u svemiru postoji izraženi zakon i red. Spomenute su razne skupine planeta i često je rečeno kako njihovi stanovnici slijede više autoritete koji su visoko uzdigli stanje svoje svjesnosti te žive na višim razinama ili vibracijskim stanjima. Zanimljivo je istaći kako je temeljna ideja hijerarhijske svemirske vlade ključni element vedskog pogleda na svijet. U vedskoj svemirskoj hijerarhiji postoje stupnjevite serije

viših planetarnih sustava od kojih je svaki nedostupan stanovnicima nižih sustava. Najviši autoritet u materijalnom svemiru poznat je kao Brahma. On živi u najvišem materijalnom sustavu zvanom *Brahmaloka*. Ispod *Brahmaloke* planetarni su sustavi *Tapoloka*, *Janaloka* i *Maharloka* naseljeni mudracima (*rishijima*) koji žive kao askete i kultiviraju znanje i transcendentalnu svjesnost. Ispod tih planeta postoji *Svargaloka* gdje prevladavaju bića zvana *deve*. *Deve* su organizirani u vojnoj hijerarhiji. Oni se bave politikom i ratovanjima, a njihove bitke s nižim snagama (*asurama*) ponekad imaju utjecaj i na život našeg planeta. Ipak, zbog dugog životnog vijeka *deva*, njihovi društveni i politički odnosi prilično su stabilni. Iako je svemir potpuno pod inteligentnom kontrolom, kontrolori s viših razina kao što su *deve* i veliki mudraci obično se ne upliću izravno u živote podređenih bića, uključujući ljude na zemaljskim planetima. Oni prije čine aranžmane tim bićima da se sele iz tijela u tijelo prema svojim djelatnostima i tako im dopuštaju postupnu evoluciju svjesnosti. Isto tako, oni čine aranžmane za duhovnu izobrazbu u raznim ljudskim društvima kako bi na taj način vodili utjelovljene duše u smjeru višeg duhovnog razvoja. Prema vedskom viđenju duhovni napredak treba biti glavni cilj ljudskog života.

Iznad svemirske hijerarhije materijalnog svijeta postoji duhovna hijerarhija pod vodstvom Svevišnje Božanske Osobe ili Boga. Iako taj hijerarhijski sustav stvara veliku udaljenost između Vrhovnog Bića i ljudi na Zemlji, vedska literatura naglašava kako su sve duhovne duše blisko povezane s Bogom i da Vrhovno Biće u materijalnom svijetu prati svaku dušu u svom obliku kao *Paramatma* ili Nad-duša koja se nalazi u njihovim srcima. Također, Vrhovno Biće silazi osobno kao *avatar a* (inkarnacija Boga) na razne materijalne planete. Priča o *avatari* zvanom Krishna tema je *Bhagavata Purane (Shrimad-Bhagavatama)*, a *Ramavana* je priča o *avatari* poznatom kao Rama ili Ramachandra.

Kontakti s NLO-ima

Izvješća o viđenjima NLO-a i kontaktima s izvanzemaljcima u posljednjih pedesetak godina ukazuju na to da ljudska vrsta dola-

zi u dodir s inteligentnim bićima koja nisu ljudska, ali su nam ipak po brojnim karakteristikama vrlo slična. Cijela tematika o takvim kontaktima i susretima ispunjena je tajnovitošću i dezinformiranošću tako da je vrlo teško izvući zaključak tko je u krivu a tko u pravu što se tiče istinitosti i vjerodostojnosti mnogobrojnih dokaza koji su svih tih godina pristizali iz raznih dijelova našeg planeta. Iz dosadašnjih analiza i zapažanja može se izvući zaključak kako se NLO-i i civilizacije koje se kriju iza njih ponašaju vrlo tajanstveno i na određenoj distanci od naše zemaljske. Komunikacija s njima vrlo je dvosmislena i kontradiktorna tako daje teško izvući teoriju koja bi prilikom tih kontakata zastupala samo jednu određenu stranu. Čini se kako oni namjeravaju utjecati na ljudsko društvo s određene udaljenosti, bez da bi se uspostavila veza temeljena na jasnom međusobnom razumijevanju.

Ne postoje formalne i društveno priznate veze između suvremenog ljudskog društva i izvanzemaljske civilizacije. Činjenica je kako u većini zemalja službena znanstvena, akademska i vladina tijela ne priznaju postojanje takvih bića i njihovo kontaktiranje s ljudskim društvom. Kao rezultat toga, znanje o NLO-ima i izvanzemaljskoj inteligenciji nije jasno definirano od strane akademskih ustanova, pa je tema NLO-a slobodna i otvorena za sve zainteresirane. No jasno je kako se u takvom istraživanju oni ozbiljniji istraživači moraju boriti s mnoštvom neprofesionalnog i krivotvorenog materijala. Izgleda kako izvanzemaljska bića sama planiraju svoje dodire s ljudima budući da na taj način ostavljaju vrlo malo opipljivih dokaza o tome kako uistinu postoje. Iako većina svjedoka često spada u kategoriju "provjerenih" osoba u svojoj okolini a koji tvrde kako su doživjeli neobična iskustva prilikom bliskih kontakata, njihova svjedočenja i izjave često su vrlo zamršene i kontradiktorne tako da je na osnovu njih vrlo teško razlučiti njihovu vjerodostojnost i iole suvislije zaključke.

Kontakti drevnih naroda

Iznenadujuće je kako činjenice iz rane povijesti čovječanstva govore i o posve drugačijem pristupu fenomenu susreta s izvanzemaljskim civilizacijama. Među drevnim plemenskim društvima

mistični kontakti s višim bićima bili su posve normalna stvar a za neke od njih vjeruje se i tvrdi kako postoje još i danas. Civilizirana društva iz drevnog doba također su tvrdila kako su u dodiru s višim bićima. U mnogim slučajevima dostupni materijal o takvim odnosima iz tih izvora slavljen je u kategoriju religiozne doktrine a uključuje jedinstvena iskustva nekolicine mistično nadarenih pojedinaca. Ipak, postoje i izvješća zemaljskih društava koja su imala normalne diplomatske veze s hijerarhijom izvanzemaljaca i bića iz viših dimenzija.

To je istinito i lako provjerljivo posebno u drevnom vedskom društvu Indije. Postoji opširna literatura koja opisuje to društvo i iz nje možemo sakupiti pregršt podataka o tome kako su ljudi živjeli i kakve su imali odnose s većinskim neljudskim društvom. U ovoj knjizi pružit ćemo kratki pregled pogleda na svijet kakav je opisan u drevnim *Vedama*. Iz mnogih opisa saznat ćemo kako se može povući jasna paralela između oblika suvremenog fenomena NLO-a sa slučajevima susreta koji su opisani u *Vedama*. Također ćemo vidjeti kako je društvena organizacija vedske civilizacije dopuštala stalne kontakte s višim bićima.

Moramo napomenuti kako ćemo taj materijal predstaviti na način kako ga razumiju oni koji su uronili u tradicionalni vedski pogled. Taj se materijal u početku može činiti vrlo čudnim osobama zapadne kulturološke pozadine i može se pojaviti određena rezerviranost temeljena na religioznom ili znanstvenom stavu. Ipak, jedini znanstveni način za razumijevanje druge kulture jest pokušaj "ulaska" u stvarni pogled na svijet ljudi koji žive u toj kulturi. Stoga bismo se trebali suzdržati od prosuđivanja i jednostavno pokušati cijeniti vedski materijal takav kakav jest.

Kao što smo istaknuli u uvodu i suvremeni NLO događaji mogu nam se činiti zapanjujućim i vrlo čudnovatim. Stoga ne bismo trebali biti iznenađeni ako su drevne priče i tradicije ljudi u kontaktiranju s višim bićima također naizgled čudne. One nam mogu pomoći u dubljem razumijevanju neshvatljivog svemira koji uključuje naš vlastiti sustav znanja i kulture kao mali dio u odnosu prema mnogo većoj i široj multidimenzionalnoj stvarnosti.

Bhagavala Purana ili *Shrimad-Bhagavatam*, *Mahabharaia* i *Ramayana* tri su bitna djela u vedskoj tradiciji Indije. Dobro su

poznata kao hindu spisi, ali prema njima se ne bi trebalo odnositi kao prema mitologiji ili sektaškom vjerovanju. Njihova prava vrijednost leži u činjenici da ona otkrivaju u detalje potpuno drugi način gledanja na svijet i življenja u njemu koje su slijedile visoko razvijene ljudske civilizacije tisućama godina.

Suvremeni indolozi datiraju *Shrimad-Bhagavatam* u 9. stoljeće, a *Mahabharatu* i *Ramayauu* u 5. ili 6. stoljeće pr.n.e. Indolozi se slažu kako postojeći tekstovi sadrže materijal mnogo stariji od povijesnih vremena u kojima su, kako se vjeruje, napisani. Sama riječ *purana* znači "drevno" i prema domaćoj indijskoj tradiciji sva su tri teksta napisana barem 3.000 godina pr.n.e.

Ovdje bismo dali tehničku napomenu o riječi "vedski". Suvremeni zapadni znanstvenici inzistiraju da se ta riječ odnosi samo na četiri *Vede: Rig, Yajur, Sama* i *Atharva*. No u živućoj indijskoj tradiciji ta riječ se odnosi na širu kategoriju literature. Ona uključuje *Purane* ili drevne kozmološke proračune, i *Itihase* ili povijesne epove. *Bhagavata Purana* jedna je od osamnaest glavnih *Purana*, a *Mahabharata* i *Ramavana* dio su *Itihasa*. Stoga ćemo riječ "vedski" koristiti kada se to odnosi i na ta djela, kao ujedno i na četiri *Vede*.

Vimane - uvodne napomene

Vrlo važno je istaknuti kako su u drevnom vedskom društvu zračna vozila zvana *vimane* na sanskritu bila dobro poznata. Mogli su biti grubi fizički strojevi, ili su mogli biti napravljeni od druge dvije energije koje možemo nazvati suptilna energija i transcendentalna energija. Smatra se kako ljudi na Zemlji u pravilu nisu gradili takve strojeve, iako su ih ponekad dobivali od tehnički naprednijih bića.

Postoje drevni indijski zapisi o drvenim vozilima koje je napravio čovjek, a letjela su s krilima kao suvremeni zrakoplovi. Iako su se i ta drvena vozila zvala *vimane*, većina *vimana* nije ni malo sličila zrakoplovima. Više tipične *vimane* imale su karakteristike leta koji odgovaraju onim izvješćenim za NLO-e, a bića povezana s njima imala su moći slične onima koje se trenutno pripisuju izvanzemaljskim bićima. Zanimljiv primjer *vimane* lete-

ći je stroj koji je Shalva, drevni indijski kralj, dobio od Maya Danave, stanovnika nižeg planetarnog sustava zvanog *Talatala*. Priču o Shalvi detaljnije ćemo predstaviti nešto kasnije.

Ovdje bismo napomenuli kako ćemo u daljnjem tekstu izraz "NLO bića" koristiti u kontekstu riječi "izvanzemaljac" ili oznaku za "biće koje se nalazi u NLO-u".

Egocentrični elementi

Medu raznim humanoidnim vrstama postoje rase koje imaju bitne egocentrične materijalne interese i žive u velikom obilju poput "svemirskih playboya". Te vrste izdvajaju se od onih koje teže ka posvećivanju službi Vrhovnog Bića i svemirske hijerarhije. Druge vrste karakterizira otuđeno stanje svjesnosti, a neke treće opet snažno neprijateljstvo. Egocentrične rase često su jako privučene iskorištavanju mističnih moći i tehnologije. To se vidi na primjeru Maya Danave, biću koje je odgovorno za stvaranje *vimane* (letjelice) kralja Shalve.

Sve te razne grupe bića pod kontrolom su svemirske hijerarhije i stoga nisu sposobne potpuno djelovati prema vlastitim sklonostima. To objašnjava zašto nas jednostavno ne osvoje. Ipak, postoje bića koja se aktivno bune protiv svemirske hijerarhije i koja se ponekad snažno upliću u zemaljska posla. Najpoznatiji pobunjenici su *asure* (demoni-ateisti) koji su bliski rođaci *deva* (polubogova). *Purane* opisuju duge ratove na Svargaloki (višim planetarnim sferama) između *deva* i *asura*. Temeljna priča *Mahabharate* je invazija *asura* na Zemlju. Budući da su *deve* bića božanske prirode koja su na administrativnim položajima u svemirskoj hijerarhiji, za njih se često koristi riječ "polubog" uzeta iz grčke i rimske mitologije. Suprotno, pobunjenički *asure* često se nazivaju "demonima" jer teže k ateizmu i protive se božanskom redu. Zapravo riječ "demon" dobila je svoju negativnost pod utjecajem kršćanstva. Ta riječ dolazi od latinske riječi "daemon" koja je u rimska vremena označavala "biće između polubogova i čovjeka". Rimljani i Grci su smatrali kako postoje razne vrste bića u toj kategoriji i nije ih se sve prihvaćalo zlima ili "demoniskima". Vedska literatura također opisuje mnoge rase bića između *deva* i ljudskih

bića. One uključuju Vidvadhare, U rage i Rakshase. Rakshase su demonske i jako neprijateljske prema ljudima. Vidvadhare i Urage su u biti neutralni. One surađuju sa svemirskom hijerarhijom, ali imaju vlastita posla i nisu niti za, niti protiv ljudske rase. Pripadaju kategoriji bića poznatih kao Upadeve ili "skoro *deva*".

Ljudski izvori

Prema vedskom sustavu razina svjesnosti raznih vrsta živih bića dovedena je u postojanje procesom stvaranja. Sve duše izvire od Vishnua, kao i tijelo Brahme, prvog živog bića u svemiru. Brahma je stvorio razne tjelesne oblike izravnim mentalnim djelovanjem i iz tih oblika stvorene su generacije potomaka seksualnom reprodukcijom. Za razliku od živih vrsta iz našeg iskustva, ta su bića nosila *bije* (sjeme) - kod ili sposobnost s kojom su mogla stvarati razne vrste potomaka. Tijela tih bića sastavljena su od suptilnih oblika energije i tako *bije* nisu sastavljene od grube materije poput DNK. Razne humanoidne rase stvorene su sve na taj način, pa su stoga sve povezane zajedničkim precima. Ljudi sa Zemlje potekli su od *deva* kroz nekoliko linija u raznim vremenima i zato imaju svemirske pretke. Vedski spisi jasno govore kako se humanoidne vrste mogu križati. Posebno je za neke junake *Mahabharate* rečeno da su potomci ljudske majke i *deva* oca.

Međuplanetarni posjeti

U drevnoj vedskoj civilizaciji bio je ustaljen kontakt s raznim neljudskim vrstama. Zvezdani m/zz/i-mudraci i čefe-polubogovi redovito bi posjećivali dvorove velikih zemaljskih kraljeva. Između vodećih članova ljudskog društva i predstavnika drugih društava u kozmičkoj hijerarhiji bili su uspostavljeni diplomatski odnosi i zadovoljavajuće međusobno razumijevanje. To je opisano u *Shrimad-Bhagavatamu* u opisu *Rajasuya* žrtvovanja (vedski oblik obrednog žrtvovanja) kojeg je vodio kralj Yudhishtira, kralj cijeloga planeta, prije oko 5.000 godina. Prema ovim zapisima *Rajasuya* žrtvovanje izvršilo se u gradu Indraprasthi blizu današnjeg New Delhija. Evo kako je opisan taj događaj:

"Svećenici, uzvanici i drugi kvalificirani *brahmane* pjevali su vedske *mantrae*, dok su polubogovi, božanski mudraci, Pite i Gandharve pjevali molitve i bacali cvijeće... Svećenici su vodili kralja kroz izvođenje završnih rituala *patni-sayaje* i *avabhrithe*. Potom su kralj i kraljica Draupadi lijevali vodu za pročišćenje i kupali se u Gangi... Tada je kralj odjenuo novu svilenu odjeću i ukrasio se lijepim nakitom. Svećenicima, uzvanicima, učenim *brahmanama* i drugim gostima poklonio je ukrase i odjeću. Na razne načine, kralj Yudhishtira, koji je svoj život potpuno posvetio Gospodinu Narayani, stalno je slavio svoje rođake, svoju obitelj, druge kraljeve, svoje prijatelje i dobronamjernike, i sve druge također... Potom je kralj Yudhishtira obožavao visoko učene svećenike, velike vedske autoritete koji su služili kao svjedoci žrtvovanja, posebno pozvane kraljeve, *brahmane*, *kshatriye*, *vaishye*, *shudre*, polubogove, mudrace, pretke i mistične duhove, te glavne planetarne vladare i njihove sljedbenike te im je na kraju dao dopuštenje da odu, o kralju, svaki u svoje prebivalište." (*Shrimad-Bhagavatam*)

Preci ili Pite stanovnici su Pitri-loke, planeta povezanog s reguliranjem transmigracije duša. Gandharve ili anđeli rasa su jako lijepih bića koja spadaju u kategoriju Upadeva, a planetarni vladari prominentni su vode *deva*. Fraza "mistični duhovi" odnosi se na Bhute koji su duhovi s prilično negativnim, otuđenim mentalitetom. Izjava da su ta razna bića dobila dozvolu kralja Yudhishtira za odlazak u svoja prebivališta, ne znači kako je on bio njihov vladar. Oni su jednostavno slijedili kozmičku etiketu odnosa s kraljem.

Fenomen bliskih susreta

Postoji lako uočljiva paralela između vedskog pogleda stvarnosti i slike koja izranja iz izvješća o NLO-ima. Svakako, vedska literatura nije bila pod utjecajem znanja o NLO-ima, budući da je čak i najbliže datiranje ključnih vedskih tekstova početak Srednjeg vijeka (iako je takvo datiranje potpuno pogrešno). Ipak je moguće da su vedske informacije utjecale na neke NLO komunikacije. Na primjer, u svojim zabilješkama o NLO kontaktima zapadni autor Eduard Meier spominje životni vijek Brahme dug

311.040.000.000.000 godina. Temeljeno na kontekstu Meierovih referenci, ovaj je podatak vjerojatno zasnovan na teozofskom učenju koje je Meier proučavao. U radovima teozofista i drugih zapadnih mističnih pisaca pojavljuje se određeni broj zapisa iz vedskih spisa iako su ti zapisi poprilično prerađeni u skladu s autorovom slobodnom interpretacijom. Postoje tri načina na koja je dio tog materijala mogao ući u komunikacije s izvanzemalcima.

Prvi je da neki svjedoci mogu opisati lažne načine komunikacija i susreta s izvanzemalcima korištenjem dijela tog materijala koji na široko kruži u popularnim ezoteričnim krugovima.

Drugo, postoji mogućnost da takav materijal izroni iz podsvjesnog uma te se suptilno ispreplete s pričom o bliskim susretima koje su doživjeli vjerodostojni svjedoci. To se zove *kriptonezija*.

Treća mogućnost je da NLO bića mogu preuzeti takav materijal iz ljudske kulture te ga lukavo uvrstiti u poruke koje prenose osobama s kojima komuniciraju.

Zračni napad na Dvaraku

U *Vedama* je vrlo poznat opis u kojem je kralj ateističke dinastije po imenu Shalva nestao nakon što ga je Krishna pogodio svojim oi-užjem za vrijeme njegove opsade grada Dvarake. Moguće je da je za to vrijeme kralj Shalva jednostavno postao nevidljiv (Krishna se pojavio prije 5.000 godina kao princ u poznatoj obitelji Yadu dinastije koja je brojala u to vrijeme nekoliko milijardi članova). Međutim, postoje i drugi slučajevi opisani u *Vedama* u kojima se mogu pronaći brojne zanimljive paralele s današnjim fenomenom NLO-a. Shalva je bio kralj jednog dijela Indije a živio je prije 5.000 godina. U svom srcu razvio je veliko neprijateljstvo prema Krishni te se zakleo kako će uništiti Krishninu prijestolnicu - grad Dvaraku - izgrađenu na moru u blizini zapadnog dijela indijskog potkontinenta. Za ispunjenje svog zločinačkog plana stekao je posebnu letjelicu, *vimanu*, tako stoje dugo vrijeme raznim obredima i ritualima obožavao poluboga Shivu. Evo kako glasi opis njegove letjelice:

"Zrakoplov koji je Shalva posjedovao bio je vrlo misteriozan.

Bio je tako neobičan da bi ponekad izgledalo kao da se na nebu pojavilo mnogo zrakoplova, a ponekad nijedan. Ponekad je zrakoplov bio vidljiv, a ponekad nevidljiv, a ratnici Yadu dinastije bili su zbunjeni kretanjem čudnog zrakoplova. Ponekad bi vidjeli zrakoplov na zemlji, ponekad kako leti u zraku, ponekad kako stoji na vrhu brda, a ponekad kako pluta na vodi. Predivan zrakoplov letio je zrakom poput vrtložnog gorućeg komada drveta - nije bio miran niti za trenutak." (*Izvor sveg zadovoljstva*, A.C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada)

Interesantno je istaći kako se u svojim mnogobrojnim djelima prevodilac tog odlomka, A.C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada, nikada ne poziva na NLO-e ili leteće tanjure. Ipak, karakteristike leta tog "zrakoplova" slične NLO-ima u mnogočemu. Vozilo sjaji i neobično se kreće, poput komada drveta u vrtlogu. Također se pojavljuje i nestaje. NLO-i su dobro poznati po takvom ponašanju i također su opisani kako slijeću ili lebde nad vodom i potom uzlijeću izravno u nebo.

Shalvina vimana

Kako je Shalva stekao svoje čudesno vozilo? Vrijedno je primijetiti kako je Shalvinu *vimanu* proizveo tehnološki vrhunski stručnjak s drugog planeta. Evo citata u kojem se to opisuje:

"Davši tako zavjet, budalasti kralj Shalva nastavio je obožavati gospodina Shivu kao svoje božanstvo, jedući šaku prašine svakog dana i ništa više. Slavni gospodin Shiva poznat je kao 'onaj kojeg se brzo zadovolji', no tek na kraju godine pojavio se pred Shalvom nudeći mu izbor blagoslova. Shalva je odabrao vozilo koje ne može uništiti nijedan polubog (*deva*), demoni (*asura*), ljudi, Gandharve, Urage, niti Rakshase, koje može putovati kud god želi i koje će zastrašiti Vrishnije (pripadnike Yadu dinastije kojoj je pripadao i sam Krishna, op.a.). Gospodin Shiva je rekao: 'Neka tako bude.' Po njegovoj naredbi Maya Danava, koji osvaja gradove svojih neprijatelja, napravio je leteći željezni grad zvan Shaubha i darovao ga Shalvi. To nepobjedivo vozilo bilo je ispunjeno tamom i moglo je ići posvuda. Nakon što ga je dobio, Shalva je otišao u Dvaraku sjećajući se kako ga mrze Vrishnji. Opsjeo je grad s

ogromnom vojskom, o najbolji od Bharata, uništavajući parkove i vrtove, vile s njihovim vidikovcima, kule, te okružujuće zidove i također javna rekreacijska područja. Iz svoje moćne letjelice bacao je kišu oružja, uključujući kamenje, balvane, munje, zmije i tuču. Pojavio se zastrašujući vihor i zasljepio je sve smjerove s prašinom. Tako grozno mučen zrakoplovom Shaubhom, Krishnin grad nije imao mira, o kralju, baš kao Zemlja kada su je napala tri zračna grada demona..." (*Izvor sveg zadovoljstva*, A.C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada)

Iz ovoga vidimo kako Shalva nije zaposlio inženjere da naprave njegov zrakoplov na Zemlji. Na sanskritu postoje opisi mehaničkih, letećih strojeva, sličnih zrakoplovima, za koje se kaže da su ih gradili ljudi. No ipak, koliko nam je poznato, nema podataka koji ukazuju na to da su ljudi ikada gradili vozilo kao što je Shalvino koje je pokazalo takve mistične mogućnosti leta.

Interesantno je primjetiti kako je Shalva iz svoje *vimane* bacao zmije, kamenje i balvane. Bombe nisu spomenute i čini se da, iako je Shalva posjedovao čudesnu letjelicu, nije imao zračnu tehnologiju korištenu u Prvom i Drugom svjetskom ratu. Očito je daje imao poprilično drugačiju tehnologiju koja se mogla koristiti kako bi utjecala na vrijeme te stvarati vihore, munju i tuču.

Maya Danava - nebeski arhitekt

U ovoj priči, kao i u mnogim drugim, proizvođač *vimane* bio je veliki graditelj poznat pod imenom Maya Danava. On je inače vladar kraljevstva Danava smještenog na planetu *Talatala*. Danave su moćna grupa humanoidnih bića koja su poznata po svojoj stručnosti u tehnologiji. Riječ *may a* znači "energija koja stvara materijalni svemir" a također znači i "energija iluzije". Maya Danava je tako nazvan jer je stručnjak za manipuliranje s *may om*.

Uma, žena gospodina Shive, također je poznata kao Maya Deva ili "božica zadužena za iluzornu energiju". Ona je također Majka Božica koju obožavaju po cijelom svijetu pod raznim imenima. Budući da je Shiva Umin muž, on je gospodar iluzije i tehnologije. Tako postoji prirodna veza između poluboga Shive, kojem je Shalva prišao kako bi dobio svoju *vimanu*, i Maya Danave, gospo-

dara iluzije koji ju je proizveo.

Važno je također istaći kako je Shalva zatražio vozilo koje ne mogu uništiti pripadnici različitih vrsta bića koja naseljavaju naš svemir a to su *deve* (polubogovi), *asure* (ateistička bića), Gandharve, Urage ili Rakshase. To su zapravo sve moćne rase humanoida koje su često posjećivale Zemlju u Shalvino doba i on se prirodno želio obraniti od njih.

Shalvino vozilo opisano je kao "željezni grad" i stoga je morao biti metalan u izgledu a u dimenzijama poprilično velik. Kao što ćemo kasnije vidjeti, mnoge vedske *vimane* opisane su kao leteći gradovi i podsjećaju na ogromne "matične brodove" o kojima se ponekad govori u izvještajima o NLO-ima. Također njegova letjelica opisana je kao "prebivalište tame" ili *tamo-dhama*. Pri tome "tama" se odnosi na odliku neznanja ili iluzije koja karakterizira materijalni svijet općenito i posebno je povezana u vedskoj literaturi s bićima negativnog karaktera kao što su *asure* i Danave. Taj spomenuti izraz odnosi se zapravo više na nedostatak duhovnog razumijevanja nego na nedostatak tehničkog znanja.

Priča o Shalvinoj *vimani* sadrži brojne detalje koji nam mogu dati neki uvid u fenomen NLO-a. Već smo spomenuli sposobnost *vimane* da postane nevidljiva. Zanimljivo je vidjeti kako se Krishna, djelujući kao običan čovjek ratnik u branjenju svoje prijestolnice Dvarake, suočio s nevidljivošću.

Zvučne strijele

U sljedećem odlomku Krishna govori kralju Yudhishthiri:

"Uzeo sam svoj blistavi luk, najbolji od Bharata, i svojim strijelama odrezao glave Božjih neprijatelja na Shaubhi (Shalvinoj letjelici, op. a.). Ispalio sam strijele koje su izgledale poput otrovnih zmija, visoko leteće i goreće strijele, sa svoje Sarng (luka) na kralja Shalvu. Potom je Shaubha postala nevidljiva čarobnjaštvom, o ti koji donosiš blagostanje dinastiji Kurua, i zapanjila me. Demoni Danave, s grimasama na licima i raščupanom kosom, vrištali su dok sam ja držao svoje položaje, veliki kralju. Brzo sam ispalio strijelu koja je slijedila zvuk kako bi ih ubio, pa se vrištanje stišalo. Svi Danave koji su vrištali pali su mrtvi, ubijeni blještećim

strijelama odaslanim pomoću zvuka."

Iz tog odlomka možemo vidjeti da, iako je Shalva bio ljudski kralj, na njegovoj su *vimani* bili groteskni Danave (rasa *asura* s nižih planetarnih sustava). To naravno ima smisla budući da je Shalva dobio brod od vode Danava. U *Vedama* postoje mnogi primjeri sličnih saveza između ljudi i drugih humanoidnih rasa. Iako je za suvremene povjesničare sumnjivo da su ikada postojali, očito je kako je ideja o takvim savezima bila uobičajena u drevnoj Indiji.

Gornji odlomak također pokazuje kako lukovi i strijele, koje su koristili branitelji Dvarake, nisu bili primitivni, niti na razini srednjovjekovne tehnologije. Luk se koristio kao sredstvo za ispaljivanje različitih strijela. Te strijele često se opisuju kao "blješteće" ili "suncolike" i u ovom slučaju imale su neku vrstu sustava za vođenje koji im je omogućavao da uz pomoć zvuka pronađu svoj cilj. Jasno, tehnološki razvoj ne mora biti linearan, pa je stoga vrlo moguće kako su neki oblici drevne tehnologije u nekim segmentima čak i napredniji od naše.

Priča o strijelama koje "traže zvuk" također pokazuje kako je Shalvina *vimana*, kada je poslala nevidljiva, i dalje bila fizički prisutna te su se mogli čuti zvukovi koje je stvarala. Postoje brojni slučajevi susreta s NLO-ima gdje se spominju slične indikacije.

Jedan primjer dat je u priči Mauri cea Massea (svjedok bliskog susreta) koju ćemo ovdje ukratko ispričati. Masse je bio uzgajivač lavande, a živi u malom mjestu po imenu Valansole (Francuska). U jutro, 01. srpnja 1965., u 5:45 sati, pušio je cigaretu prije uobičajenog posla na polju. Iznenada, začuo je "zviždukavu buku" te je okrenuvši se ugledao letjelicu oblika "ragbi lopte i veličine automobila". Letjelica je stajala na šest nogu a središnja je bila zabijena u zemlju. Pored nje ugledao je dva dječaka, ali kako im se približavao, otkrio je da to nisu dječaci, već neka bića niskog rasta. Na udaljenosti od oko pet metara jedno od tih stvorenja "usmjerilo je spravu u obliku olovke" prema njemu i tako ga paraliziralo. Nakon nekog vremena bića su se vratila u svoju letjelicu i Masse ih je mogao vidjeti kako ga gledaju iz svoga vozila. Noge letjelice su se uvukle i "tiho je otplovila". Na udaljenosti od dvadestak metara je nestala ali je iza sebe ostavila tragove prolaska na polju

lavande u dužini od 400 metara. Masse je napomenuo kako nova zasađena lavanda više ne raste na mjestu gdje je vozilo stajalo.

Iz ovog opisa razumljivo je kako je vozilo moralo biti fizički prisutno nakon što je postalo nevidljivo s udaljenosti od 20 metara. Prirodan je to zaključak na osnovu tragova na zasadu lavande u dužini od 400 metara. Tako je njegova nevidljivost slična onoj Shalvine *vimane*. Očito je da su obje uključivale manipulaciju svjetlima ili iluziju vida kako bi skrile svoju **prisutnost** koja se i dalje mogla otkriti zvukom ili vjetrom.

Nevidljivi NLO

Moć nevidljivosti nije bila ograničena na Shalvinu *vimanu* u cjelini. Shalva je također bio sposoban osobno postati nevidljiv i putovati u tom stanju na drugo mjesto. Također je mogao projicirati iluzorne oblike. Sljedeći opis pojašnjava nam kako se to dogodilo:

"Gospodin Krishna, u velikom gnjevu, udario je Shalvu u ključnu kost sa Svojim topuzom tako jako daje Shalva počeo iznutra krvariti i tresli se baš kao da će kolapsirati od strašne hladnoće. No prije nego ga je Krishna uspio ponovno udariti, Shalva je postao nevidljiv zahvaljujući svojim mističnim moćima. Za koji trenutak pred Gospodinom Krishnom pojavio se misteriozni nepoznati muškarac. Glasno plačući, poklonio se pred Njegovim lotosovim stopalima i rekao Mu: 'Budući da si najdraži sin Svoga oca, Vasudeve, Tvoja majka, Devaki, poslala me da Te obavijestim o nesretnoj vijesti. Shalva je uhitio Tvog oca i odveo ga silom, baš kao što mesar nemilosrdno odvodi životinju.' Kad je Gospodin Krishna čuo tu nesretnu vijest od nepoznatog čovjeka, prvo je postao jako uznemiren, baš kao obično ljudsko biće... Dok je Shri Krishna tako razmišljao, Shalva je pred Njega doveo čovjeka koji je odgovarao izgledu Vasudeve, Njegova oca. To su sve bile kreacije mističnih moći Shalve. Shalva se obratio Krishni: 'Ti nitkove, Krishna! Vidi! To je Tvoj otac koji Te je začeo i čijom milošću si još uvijek živ. Sada samo vidi kako ubijam Tvog oca. Ako imaš ikakvu snagu, pokušaj ga spasiti.' Mistični žongler Shalva, tako govoreći pred Krishnom, odrezao je glavu lažnog Vasudeve.

Potom je bez oklijevanja uzeo mrtvo tijelo i ušao u zrakoplov. Odmah nakon toga, Krishna je shvatio da zapravo nije bilo tijela Vasudeve. To je jednostavno bila iluzija koju je stvorio Shalva koristeći se metodama koje je naučio od Maya Danave."

U narednim odjeljcima govorit ćemo o slučajevima u kojima NLO bića uzrokuju da ljudi vide iluzije kako bi izmanipulirali njihovo ponašanje. Primjeri toga mogu se nabrojati i u vedskoj literaturi, kao i u literaturi o NLO-ima. NLO literatura sadrži i slučajeve u kojima određeno biće odjednom nestane i putuje na drugo mjesto. Jedno takvo izvješće je s Nouatrea, Indre-et-Loire, u Francuskoj, 30. rujna 1954. Oko 16:30 sati Georges Gatey, šef graditeljske firme, susreo se s muškarcem čudnog izgleda koji je stajao ispred ogromne sjajne kupole koja je lebdjela oko jednog metra iznad zemlje. Ovdje nas zanima način na koji su ta čudna bića nestala: "Odjednom je čudni čovjek nestao, a ja nisam mogao objasniti kako jer on nije nestao s mog vidokruga tako da bi odhodaio, već je nestao kao slika koju netko odjednom izbriše. Potom sam čuo snažan zvižduci zvuk koji je utopio buku naših kopača (u blizini su se izvodili zidarski radovi, op.a.); tanjur se uzdizao ubrzavajućim trzajima, prema gore i tada je i on, kao čudom, bio izbrisan u nekoj vrsti plave maglice." Gospodin Gatey, ratni veterani, nije osoba sklona izmišljanju a njegovu priču podržalo je nekoliko radnika.

Vimane (leteći tanjuri)

U ovom poglavlju našu pažnju više ćemo usmjeriti na same NLO-e, zračna vozila koja su korištena u mnogobrojnim bliskim susretima.

Mnogi istražitelji NLO fenomena žele shvatiti srž ove problematike: potječu li NLO-i tj. neidentificirani leteći objekti od izvanzemaljaca (ili možda vojnih zračnih snaga), ili pak NLO-i dolaze iz drevne Indije ili Atlantide.

Namaje poznato kako drevne zračne letjelice potječu iz drevne Indije a iscrpne opise o tome možemo pronaći u pisanim tekstovima kroz stoljeća. Nema sumnje kako su ovi tekstovi pouzdani, vjerodostojni i istiniti budući da većina njih svoje podrijetlo sadrži u vrlo poznatim indijskim spjevovima. Vrlo je interesantna stvar kako još velika većina tekstova ni do danas nije prevedena na neki od zapadnih jezika.

1. ASHOKINO TAJNO DRUŠTVO

Indijski vladar Ashoka, koji je vladao Indijom u vrijeme pojave budizma, osnovao je za vrijeme svoje vladavine organizaciju pod

nazivom "*Tajno društvo devet nepoznatih ljudi*" u koju su bili uključeni vrlo moćni indijski znanstvenici toga vremena. Ashoka je njihov rad skrivao i držao u tajnosti plašći se kako bi radovi tih genijalnih znanstvenika došli u ruke zlih ljudi koji bi to znanje iskoristili u ratne svrhe. Ashoka je bio preobraćen na budizam te je stoga bio protiv rata i bilo kakvog oblika nasilja.

Društvo "*Devet nepoznatih ljudi*" napisalo je devet knjiga a pretpostavke su da postoji i deseta knjiga čiji je naslov "Tajna gravitacije". Ova knjiga dobro je znana povjesničarima ali im nikada nije bila dostupna zbog opasnosti da ove tajne prihvate jeftino i zlorabe ih. Govori se kako se ova knjiga čuva u tajnim knjižnicama u Indiji, Tibetu ili čak u Sjevernoj Americi.

Lako je shvatiti zastoje kralj Ashoka želio skriti ovo znanje. Zamislimo, na primjer, da su se nacisti dočepali ovoga znanja za vrijeme Drugog svjetskog rata. Tko zna kakav bi bio ishod tog svjetskog sukoba? Ashoka je bio svjestan posljedica zlouporabe tog znanja, budući da je poznao razornu moć toga izuma. Takvo "futurističko" oružje već je bilo korišteno u davnoj prošlosti i uništilo drevnu indijsku *Ratna* imperiju, nekoliko tisuća godina prije njegove vladavine.

Ne tako davno, Kinezi su otkrili u Lasi na Tibetu neke sanskritske dokumente i poslali ih na sveučilište u Chandrigarhu na prevođenje. Dr. Ruth Revna, s tamošnjeg fakulteta, izjavila je kako ti sanskritski dokumenti sadrže u sebi opis za izgradnju svemirske letjelice. Njihov metod pogona je "anti-gravitacija" a temelji se na sustavu analognom *laghinia-siddhiju*, nepoznatoj moći ega koji postoji u čovjekovom podsvjesnom dijelu uma. Ta centrifugalna sila toliko je snažna da može neutralizirati snagu gravitacije. Prema indijskom sustavu voge, *laghinia-siddhi* ili jedno od osam vogičkih savršenstava, pomaže osobi da može levitirati ili letjeti. Dr. Revna je izjavila kako uz pomoć ovih letjelica, koji su se nazivale *Astros* (prema samom tekstu starijem više od nekoliko tisuća godina), drevni su Indijci mogli poslati svoje letače na bilo koji planet. Ovaj manuskript govori i razotkriva tajnu *anima-siddhi*, moć nevidljivosti, te *mahima-siddhi* tj. kako postati teži od najteže planine.

Prirodno, indijski znanstvenici nisu prihvaćali ove tekstove

isuviše ozbiljno, ali su s vremenom postali zainteresirani za njihovu vrijednost kada su Kinezi objavili da su dijelove znanja iz ovih spisa uključili u svoj svemirski program istraživanja. Po prvi put i Indijska vlada postala je ozbiljno zainteresirana za proučavanje anti-gravitacije.

Ovaj pronađeni manuskript ne govori definitivno o bilo kakvom izvedenom interplanetarnom putovanju ili da se takvo što dogodilo u prošlosti, ali mi pronalazimo u velikom indijskom spjevu *Ramayani* kako se u davna vremena putovalo uz pomoć *vimana*, svemirskih Letjelica (Astri), na Mjesec. U ovom spjevu spominje se borba koja se odigrala na Mjesecu u sukobu s protivničkim *Ashvin* letjelicama. Ovo je samo jedan od mnogobrojnih dokaza za anti-gravitaciju i tehnologiju izgradnje svemirskih letjelica drevnih Indijaca. Za bolje razumijevanje ove tehnologije morat ćemo se vratiti daleko u prošlost.

2. RAMINA IMPERIJA

Tvrđi se kako je Ramina Imperija, kojom je vladao kralj Ramachandra, opisana u spjevu *Ramayana*, zauzimala površinu sjeverne Indije te Pakistana, a cvjetala je prije više od 15.000 godina u indijskom sub-kontinentu. U sebe je uključivala mnoge velike i vrlo moćne gradove tadašnjeg vremena. Mnogi od tih gradova bili su pronađeni u pustinjama Pakistana te sjevernoj i zapadnoj Indiji. Neki povjesničari pretpostavljaju kako je Ramina imperija postojala istovremeno kada i civilizacija Atlantide u središnjem Atlantskom oceanu, te da je bila rukovođena od strane prosvjetljenih *rajarshiya*, svetaca-kraljeva, koji su vladali tim gradovima. Sedam najmoćnijih glavnih gradova kralja Ramachandre poznati su u klasičnim indijskim tekstovima kao "Sedam rishi gradova".

Prema drevnim indijskim tekstovima ljudi su posjedovali letjelice koje su zvali *vimane*. *Ramayana* opisuje izgled *vimane* kao kuće na dva kata vrlo nalik letećem tanjuru. Letjelice su letjele brzo i ispuštale melodičan zvuk. Postojalo je više od četiri vrste *vimana* a nama je najpoznatija ona vrsta koja je imala oblik tanjura, s oblikom dugog cilindra (kao cigareta). Drevni indijski tekstovi, koji govore o ovim neobičnim misterioznim letjelicama,

mnogobrojni su i trebalo bi nam mnogo vremena i prostora kako bismo ih sve nabrojali. No vrlo je zanimljivo otkriće kako su drevni Indijci, koji su gradili te letjelice, napisali priručnik za kontrolu i njihovo upravljanje. Mnogi od tih priručnika i danas postoje, a neki su prevedeni i na engleski jezik.

U *Samsara-sutradhari*, znanstvenom vedskom spisu, opisani su svi mogući načini putovanja u *vimanama*. Postoji 230 točaka koje govore o izgradnji, krstarenju, normalnom i prisilnom spuštanju s ovim letjelicama i si. U *Vaimanika-shastri*, spisu koji je nastao četiri stoljeća prije Krista a kojeg je sastavio indijski svetac Bharadvaja, korišteni su drevni indijski tekstovi te je poznato da su pronađena u jednom hramu u Indiji. U ovom tekstu Bharadvaja govori kako se upravlja s *vimanama* te daje informacije o manevriranju, mjerama opreza prilikom dugih letova, zaštiti letjelice od oluja, o svjedima, načinu prebacivanja letjelice s anti-gravitacijskog izvora energije na sunčevu energiju, itd.

U ovom spisu, koji ima osam poglavlja s dijagramima, opisuju se tri vrste letjelica koje posjeduju takve zapanjujuće instrumente koje ni vatra ne može spaliti niti se mogu slomiti bilo kojim načinom. Također se govori o trideset i jednom dijelu letjelice te šesnaest materijala od kojih je izgrađena, a koji apsorbiraju svjetlost i toplinu.

Nema sumnje da su *vimane* bile pokretane nekom vrstom anti-gravitacijske sile, uzdizale se vertikalno i bile u mogućnosti lebjeti u zraku slično današnjim helikopterima. Svetac Bharadvaja spomenuo je imena 70 autoriteta i 10 ekspertnih znanstvenika po pitanju *vimana* iz drevnih vremena Indije. Na veliku žalost, svi su ti izvori danas izgubljeni.

Pogon vimana

Vimane su bile čuvane u *Vimana Grihi*, nekoj vrsti hangara, a postoji tvrdnja da su se pokretale pomoću žučkasto-bijele tekućine što odgovara opisu žive u čvrstom stanju. Mnogi istraživači koji su kasnije pisali o *vimanama* proučavali su različite drevne zapise o toj temi, potpuno zbunjeni načelom na kojem se temeljio pogon *vimana*. Ova žučkasto-bijela tekućina izgledala je poput da-

našnjeg benzina i čini se da su *vimane* imale nekoliko vrsta pogona uključujući motor s unutarnjim sagorijevanjem ili motor na mlazni pogon.

Važno je napomenuti kako su nacisti razvili prvi praktični motor na mlazni pogon za svoje V-8 rakete, "zujeće" bombe. Hitler i nacisti bili su posebno zainteresirani za drevnu Indiju i Tibet te su još početkom 30-ih godina ovog stoljeća upućivali na oba mjesta svoje ekspedicije tražeći ovo tajno skriveno znanje. Neki autori tvrde kako su nacisti od tamošnjih stanovnika dobili ovo znanje i potom ga upotrijebili u svojim vojno-znanstvenim istraživanjima. Prema *Dronapharvi*, dijelu *Mahabharate* i *Ramayane*, *vimana* je imala oblik kugle, bila je nošena velikom brzinom na moćnom vjetru i pokretana živom. Kretala se poput NLO-a, idući gore-dolje, naprijed-natrag, već prema željama pilota. U jednom drugom indijskom izvorniku, *Samaru*, *vimane* su opisane kao željezne naprave, čvrsto građene i glatke, napunjene živom koja je izlazila iz repa u obliku plamena. U drugom izvorniku nazvanom *Samaram-gana-sutradhara*, opisana je građa ovih letjelica.

Vrlo je moguće da je živa bila povezana s pogonom ili možda s upravljačkim sustavom. Zanimljivo je kako su ruski znanstvenici u spiljama Turkestana i pustinje Gobi otkrili nešto što su nazvali "prastari instrumenti korišteni za navigaciju kozmičkih letjelica". Ti su uređaji imali oblik polulopte a bili su načinjeni od stakla ili porculana smješteni na vrhu stošca s kapljicom žive iznutra. Povezujući ove dokaze shvadjivo je da su drevni Indijci možda letjeli s tim letjelicama iznad Azije, Adantika, a možda čak i do Južne Amerike.

Zračna luka vimana

U Mohenjodaro u Pakistanu (koji se smatra jednim od sedam *rishi* gradova carstva Rame) pronađeni su spisi koji su istovjetni spisima otkrivenim na Uskršnjim otocima gdje su nazvani Rongo-Rongo spisima, i koje je nemoguće odgonetnuti. Jesu li Uskršnji otoci bili zračna luka *vimana* iz Ramina carstva? Zanimljivo je da u Mohenjodaro postoji zrakoplovna kompanija *Ratna Airways*. Prema nekim spisima pronađenim na Tibetu (ne velikoj udaljeno-

sti od Mohenjodaro) zapisano je: "Bhima, jedan od junaka *Mahabharate*, letio je u svojim kolima blještavim poput sunca i glasnim poput groma... Ta leteća kočija nalikovala su plamenu na noćnom ljetnom nebu, krećući se poput kometa. Izgledalo je kao da dva Sunca svijede. A onda su se kočije podigle još više i cijelo se nebo zasjajilo".

U spisu *Mahaviri*, jainskom tekstu iz osmoga stoljeća (koji zapravo potječe od znatno starijih tekstova jainske tradicije) a čiji je autor Bhavabhuti, zapisano je: " U nebeskoj kočiji *Pushpaka* mnogi su ljudi prevezeni do glavnoga grada Ayodhye... Nebo je puno velikih letjelica, tamnih kao noć, ali osvijetljenih žućkastim svjetlima". U *Vedama* su opisane *vimane* različitih oblika i veličina kao što je, na primjer, *Agnihotra-vimana* s dva motora, zatim *Slon-vimana* s više motora, itd.

Vailixi letjelice

Na žalost *vimane* su, kao i ostali znanstveni izumi, također bile korištene u ratne svrhe. Stanovnici Atlantide koristili su svoje leteće naprave zvane *vailixi*, vrlo slične današnjim letjelicama. Ako je vjerovati indijskim tekstovima, stanovnici Adantide su uz pomoć ovih letjelica putovali po cijelom svijetu. U indijskim se spisima stanovnici Atlantide spominju kao *Asvins*. Prema podacima, njihova je tehnologija bila daleko naprednija od indijske, a njihov ratnički temperament puno izražajniji. Iako drevni tekstovi koji nam govore o stanovnicima Atlantide i *vailixi* letjelicama više ne postoje, neke obavijesti o njima dolaze putem ezoterike iz okultnih izvora. Oblik *vailixi* letjelica nalikovao je obliku cigarete i omogućavao jednako manevriranje ispod vode, u zraku ili u svemiru. Ostale letjelice nalik *vimanama*, s oblikom tanjura, također su mogle roniti. Eklal Kues Han, autor djela *The ultimate frontier* ("Konačna granica"), u svom članku kojeg je napisao 1966.god., navodi kako je *vailixi* letjelica prvi put bila napravljena na Adantidi prije više od 20.000 godina i da im je najčešći oblik bio tanjur s tri motora na donjoj strani. Koristile su mehaničku antigravitacijsku napravu pokretanu motorima koji su razvijali snagu od približno 80.000 konjskih snaga.

Atomski rat

Ramayana, *Mahabharata* i drugi tekstovi govore o užasnom ratu koji se zbio prije 10.000 - 12.000 godina između Atlantide i Rame i u kojem je korišteno oružje razorne snage o kojoj se nije moglo ni sanjati sve do druge polovine ovoga stoljeća.

Drevna *Mahabharata*, jedan od izvora podataka o *vimanama*, govori nam o zastrašujućoj razornosti rata: "... (oružje je bilo) jedan projektil napunjen čitavom snagom svemira. Zasljepljujući stup dima i vatre sjajan poput tisuću sunaca... Željezni grom, gigantski vjesnik smrti, koji je spaljivao u pepeo čitavu rasu Vrishnija i Andhaka... tijela su bila tako spaljena da su bila neprepoznajiva. Kosa i nokti su otpali; posude su se razbile bez vidljiva uzroka, a ptice pobijelile... Nakon nekoliko sati sva je hrana bila onečišćena... kako bi pobjegli od te vatre vojnici su se bacali u potoke kako bi isprali sebe i svoju opremu..."

Izgleda da *Mahabharata* opisuje atomski rat. Tekstovi poput ovog nisu rijetkost. Bitke u kojima se koristio fantastični arsenal Oružja i zračna vozila uobičajena su stvar u svim epskim indijskim knjigama. Jedna čak opisuje *vimana-vailixi* rat na Mjesecu. Gornji odlomak vrlo precizno opisuje izgled atomske eksplozije i učinak radijacije na populaciju. Skakanje u vodu bila je jedina odgoda njenog djelovanja.

Tragovi atomske eksplozije

Arheološke iskopine *rishi* grada Mohenjodaroa otkrile su kosture kako leže po ulicama, neke sa sklopljenim rukama, kao da ih je snašla iznenadna sudbina. Ti kosturi spadaju među najradioaktivnije ostatke ikad nađene, poput onih u Hiroshimi i Nagasakiju. Drevni gradovi, čije su zidine od cigala i kamenja doslovce bile postakljene i rastopljene, mogu se pronaći u Indiji, Irskoj, Škotskoj, Francuskoj, Turskoj i drugim mjestima. Nema logičkog objašnjenja za postakljenost kamenih zidina i gradova osim atomske eksplozije jer je za tako nešto potrebna ogromna temperatura. Nadalje, u Mohenjodaru, dobro planiranom gradu koji je po-

sjedovao vodovodni sustav superiorniji od onoga koji se danas koristi u Pakistanu i Indiji, po idicama bili su razbacani "crni stakleni grumeni". Kasnije se ispostavilo kako ti grumeni stakla nisu ništa drugo već glinene posude rastopljene pod intenzivnom temperaturom. S nestankom Atlantide i Raminog carstva svijet je kolapsirao u "kamenom doba", a suvremena povijest počinje nekoliko tisuća godina kasnije. Pa ipak, čini se da nisu sve *vimane* i *vailixiji* nestali. Građene da traju tisućama godina mnoge od njih još uvijek bi mogle biti u uporabi kao što je zabilježeno u Ashokinim zapisima *Nine Unknown Men* ("Devet nepoznatih ljudi") i Lhasinim manuskriptima.

3. VIMANE U RIG-VEDI

Zapravo, treba napomenuti kako se prvi zapisi o vozilima koja su sposobna letjeti zrakom i "slijediti trag ptica", s posadom od ljudskih bića (bilo smrtnom ili božanskom), mogu pronaći u *Rig-Vedi*. Takvo leteće zračno vozilo u *Rig-Vedi* isprva je označeno imenom *ratha* (vozilo ili nosiljka). U *Rig-Vedi* možemo pronaći sljedeće iskaze o njima: "Ribhusi (jedni od brojnih stanovnika viših planeta, op.a.) izgradili su zračnu kočiju za blizance Ashvini-kumare, liječnike među *devama*. Bila je vrlo udobna i mogla se kretati posvuda, uključujući rajske planete i nebo. Posjedovala je brzinu veću od uma. Ta zračna letjelica bila je trokutasta i vrlo velika, s tri sjedišta kojom su upravljale tri osobe. Imala je tri kotača koja su se povlačila tijekom zračnoga leta."

U jednom stihu kaže se kako je *ratha* ili kočija imala tri stupa. Bila je uglavnom napravljena jednim od tri vrste metala: zlata, srebra ili željeza, ali metal koji je obično išao na površinu letjelice prema vedskim tekstovima bilo je zlato te je letjelica zbog ovog plemenitog metala izgledala prekrasno. Kočija je bila opskrbljena s raznim vrstama namirnica te dodacima i zalihama za posadu i putnike. Posjedujući brzinu "veću od uma, kretala se poput ptice na nebu hitajući prema Suncu i Mjesecu" i običavala je na Zemlju sletati s gromkim zvukom.

Kočija je imala tri vrste hrane tj. tekućeg goriva u tri različita spremnika smještenih na krovu letjelice, te također i jedan ko-

znati mjeh ispunjen *soma-rasom*, božanskim pićem kojeg piju samo *deve* na višim planetima, a koji je bio smješten unutar nje. Izričito je navedeno kako se to vozilo kretalo po nebu "bez pomoći konja" za što su njeni graditelji Ribhusi postali slavni. Mnogi ljudi okupili su se na zemlji kako bi vidjeli kočiju koja silazi odozgo s neba. Pored tri pilota, kočija je mogla smjestiti i sedam do osam osoba i vjerojatno je bila neka vrst amfibije jer se mogla sigurno spustiti na more a potom ponovno vratiti na obalu.

Indrina kočija (kralj viših rajskih planeta) bila je posebnog izgleda budući da se kretala uz pomoć bijele magije. Kao udruženi graditelji i konstruktori tih kočija spominju se pripadnici naroda Maruta i Ribhusa.

U *Rig-Vedi* posebno se spominju tri vrste takvih kočija koje izvršavaju razne spasilačke zadatke. Jedno zračno vozilo opisano je kao amfibija s krilima. Spominje se tridesetak njenih podviga uključujući i spasilačke operacije iz mora, zatvora i neprijateljskih redova.

Kočija je bila prostrana i sposobna kretati se različitim načinima a "pravila je glasnu buku u vrijeme odmora". Bila je veličanstvenog izgleda. Njena brzina bila je toliko velika da je mogla za nekoliko trenutaka proputovati tri svijeta u našem svemiru: donji, srednji i gornji. Priličan broj riječi koje se u vedskom tekstu pojavljuju u vezi s time zahtijevaju posebnu pažnju. To su riječi *madhu*, *anna*, *trivrit* i *tribandhura*.

1. Riječ *madhu* u klasičnim sanskritskim tekstovima označava *somu*, tj. tekuću tvar.
2. *Anna*, koja se uobičajeno odnosi na kuhanu rižu, ovdje predstavlja riječ koja označuje fermentirani sok od riže koji se pohranjuje u spremnike. Zahvaljujući informacijama s kojima se raspolaže iz *Rig-Vede*, u spremnike su bile pohranjene dvije vrste tekućina. Vrlo je vjerojatno da se neka vrst miješane tekućine, koja se pripremljala od soma soka, meda ili fermentirane tekućine od riže, čuvala u spremnicima i rabila kao gorivo.
3. Što se tiče riječi *trivrit*, ona obično označava "trostruko" ili "trodjelno".
4. Pisac i povjesničar Sayanacharya objašnjava riječ *tribandhu-*

ra kao "ono što ima tri pilota", ili "tri drvena sjedišta".

Iz Sayanacharyinog objašnjenja Rig-Večfe nije u potpunosti jasno je li se riječ *trivrit* u ovom slučaju odnosila na trostruko ili trokutasto, ali većina leksikona riječ koristi u smislu "nečeg trokutastog". Leteće vozilo je prilikom kretanja po zemlji svojim kotačima ostavljalo tragove. Imalo je raspored od tri leta danju i tri po noći.

4. OPIS VIMANA U "RAMAYANI"

Vimana, kao izraz za zračno vozilo, pronalazimo i u *Yajur-Vedi*. Prije toga, riječ *vimana* korištena je u raznim značenjima u svezi s nebom. Ali u *Yajur-Vedi* čini se kako *vimana* nedvojbeno označava leteće vozilo. U cijeloj vedskoj klasičnoj književnosti, a također i u književnosti *Purana*, *vimana* generalno predstavlja ime za zračne letjelice. Riječ *ratha* se, suprotno tome, jedva pojavljuje kao naznaka letećeg vozila. Treba napomenuti kako zračna vozila označena s riječju *ratha* ne sadrže nikakvu jasnu referencu na krila koja su generalno smatrana bitnim za bilo koji leteći stroj. Ali sličnost vozila označenih kao *vimane* s pticama sugeriraju nam kako su ovi strojevi imali krila.

U vedskom spjevu *Ramavani* nalazimo jedan interesantan opis zračnog vozila. Naime, spominje se leteće vozilo koje je poput zašiljena brežuljka a kreće se brzo poput uma. Njen trup ukrašen je zlatom a sjedala su napravljena od dragog kamenja i dragulja. Sama letjelica prepuna je tajnih odaja. Izvana "vozilo izgleda svjedo poput srebra, a ima lijepe malene prozore učvršćene biserima". Zrakoplov je imao žuti natpis i ukrase a bio je oslikan likovima labudova i lotosa. Unutrašnjost je bila prepuna lijepih soba. Niži predjeli letjelice bili su ukrašeni kristalima a cijela unutrašnjost vozila bila je prekrivena vrijednim pokrivačima i prepuna svih vrsta obilja. Pored malih prozora bilo je puno zvončića koji su pravili ugodan zvuk. Zračno vozilo imalo je smještaj za oko dvanaestak osoba. Ova letjelica krenula je ujutro iz Shri Lanke i stigla u Ayodhyu negdje popodne sa stankom u dva mjesta. Tako je prevalila razdaljinu od oko 3.348 km u 9 sati s prosječnom brzinom od 380 km/sat. To je bilo u vrijeme rane zime i zrakoplov je

prošao kroz južnoindijske monsunske oblake.

Gotovo u svim tim referencama riječ *vimana* upolrebljena je kao oznaka zračnog vozila, a u samo dva slučaja označavala je kraljevsku palaču.

5. BITKA IZMEĐU ARJUNE I ASURA

U opisima velikog ratnika pod imenom Arjuna, jednim od petorice braća Pandava koji su zavladao cijelim planetom Zemljom u vrijeme pojave Krishne, spominje se njegovo putovanje kroz rajске predjele višeg planetarnog sustava. Arjuna je prošao kroz mnoge nebeske predjele i zvjezdane oblasti te je u raju ugledao stotine zračnih letjelica. Neki od ovih zrakoplova bili su u pokretu, neki su bili na tlu, a neki su se upravo spremali poletjeti.

U spisu pod imenom *Sabha-parvana* nalaze se važne reference u svezi s nebeskim bićima. Tamo se govori kako su u stara vremena *deve*, koji uglavnom nastanjuju više predjele svemira, običavali dolaziti na Zemlju preuzimajući ljudske oblike tijela kako bi se na taj način osobno uvjerali u ljudska djela. Tako su običavali slobodno lutati Zemljom. U svezi s time opisane su razne montažne letjelice od kojih su se neke mogle kretati nebom poput današnjih satelita. U tim montažnim konstrukcijama zračnih letjelica (satelitskih gradova) *vimane* su igrale vrlo važnu ulogu. Ti ogromni leteći gradovi bez problema ili ikakvih teškoća slobodno su lebdjeli nebom. Bili su veliki, sjajni poput srebra, a u njima su se nalazila hrana, piće, voda i sve životne potrepeštine, kao i raznorazno naoružanje za zaštitu.

Jedan takav zračni grad po imenu Hiranvapura (Grad od zlata), upravitelj svemira Brahma napravio je zademonice Pulomu i Kalaku. Grad je bio nevidljiv i *asure*, koji nastanjuju niži planetarni sustav, na taj način bili su uspješni čak i *deve* držati podalje od njega. Mudrac Matali tražio je od Arjuna da uništi taj zračni grad budući da su *asure*, koji su ga posjedovali, postali prijetnja kako za stanovnike viših rajskih predjela, tako i za cijeli svemir. Kako mu se Arjuna približio u svojoj letjelici, obrambeni redovi *asura* napali su ga na nebu s moćnim oružjima. Uslijedila je žestoka borba sa zračnim gradom koji se sjurio duboku u ocean. Na-

kon bitke, s velikim preokretima situacije, Arjuna je ispalio moćni projektil koji je uništio zračni grad.

U nekim dijelovima *Mahabharate* također se nalaze opisi gradova satelita koji su se mogli podići visoko u nebo a koje je izgradio već spomenuti Maya Danava. U tim opisima važno je istaći kako su se oni pokretali u stacionarnim putanjama oko zemlje a njihova vrata bila su dovoljno široka kako bi dozvolila ulazak malih letjelica.

6. SHALVIN NAPAD NA GRAD DVARAKU

Leteći strojevi kao *vimane* u *Mahabharati* spominju se 41 put. Zračni napad demona Shalve na Krishnin glavni grad Dvaraku zaslužuje posebnu pažnju.

U *Mahabharati* smo također naišli na niz referenci na projekte, oružja, složene ratne strojeve, mehaničke naprave a isto tako i na *vimane*. Navest ćemo samo neke od njih:

1. Polubogovi su pripremili taj mehanički izum za određenu svrhu.
2. Velikodušnu osobu koja se ukrcala na zrakoplov obožavali su svi polubogovi.
3. "O ti, *Uparichara Vasu*, prostrana zračna letjelica doći će od svih smrtnika samo po tebe. Sjedeći na tom vozilu, izgledat ćeš poput božanstva."
4. *Vishvakarma*, arhitekt među polubogovima, izgradio je zračno vozilo za deve (polubogove).
5. Polubog *Yamaraja* (vrhovni sudija u našem svemiru za griješna ljudska bića) došao je *Kunti* (Krishninoj tetki) u zračnom vozilu pod činima molitve.
6. Znanost o ratovanju i rasprava o mehaničkim napravama za dobro civiliziranih ljudi, uključujući i upute za uporabu vatrenih oružja, također je više puta spomenuta.
7. Kako je izašao izvan vidokruga smrtnika visoko u nebo, ugledao je tisuće stranih zračnih vozila.
8. Grupe *Apsara* slijedile su ga u božanskim zračnim vozilima do *Indrina* hrama.
9. U stara vremena putovao sam nebom sbožanskim letjelicama ali som ispio iz njih.

10. U letjelicama udobnim poput palača i oslikanim labudovima, ljudi se kreću po nebu.

11. Veliki Gospodin dao mu je samohodnu automatsku letjelicu poznatu kao *Pushpaka* koju je nasilno oduzeo demon *Ravana* (moćni neprijatelj polubogova kojeg je na kraju ubio kralj *Ramachandra*, op.a.). Tako je *Ravana* bio proklet da mu letjelica neće biti ni od kakve koristi i služiti će svrsi samo onoj osobi koja ga porazi u borbi.

12. Polubogovi su došli u svojim letjelicama kako bi svjedočili bici između *Kripacharye* i *Arjune*. (Bitka koju opisuje *Mahabharata* održala se na bojnopolju *Kurukshetre* u Indiji prije 5.000 godina, u kojoj su se sukobili članovi drevne *Kuru* dinastije sa svojom vojskom na jednoj strani i petorica braća *Pandava* sa svojim pristalicama na drugoj.). Čak je i *Indra*, Gospodar neba, došao s posebnom vrstom letjelice koja je mogla povesti 33 božanska bića.

13. Kako je *Yayati* otišla u raj na osnovu rezultata strogosti njene kćeri *Madhavi*, svi su polubogovi uključujući i hidru, kralja raja, počeli ispitivati stotine "čuvara zrakoplova" i "osoba koje se brinu za ulazak u to mjesto" o tome kako je ona ušla u raj. (Ovdje se nazire uporaba zrakoplovne luke poput mjesta na kojima se čuvaju zrakoplovi i također postojanje odgovornih osoba za letjelice.).

14. Spominje se i zvučno-presretački projektil koji je djelovao prateći zvučni traga koristio ga je *Krishna* protiv demona, a isto tako i *Balarama* (*Krishnin* brat) protiv *Jarasandhe* (neprijateljski kralj).

15. *Ghatotkacha* (poznati bojovnik s bojnopolja *Kurukshetre*) koristio je oklopljeno vozilo načinjeno od željeza i prekriveno debelom medvjedom kožom površine veće od 20 četvornih metara. Bilo je ukrašeno mehaničkim napravama, oružjima i jurilo na osam kotača puštajući zvukove poput oblaka. Kretalo se bez konja.

16. Također se spominju i vještačka osvjetljavanja terena putem bacanja mirisnih i uljanili lampi s neba.

17. Spominje se i oružje koje je uzrokovalo spavanje i isto tako ono koje je uzrokovalo buđenje. To se može usporediti s odgovarajućim bojnim plinovima koji se koriste u modernom ratovanju.

18. U *Mahabharati* se spominje više od desetak vrsti akrobatskih pokreta u zraku i deset vrsta zračnih manevara za uporabu oružja.

19. *Mahabharata* također spominje znanost o ratnom oružju koja je podijeljena u deset grana i četiri pade.

7. LEGENDA O TRI GRADA

U *Matsya Purani* opisuje se povijest tri grada koja su posjedovali *asure* a koje je uništio Gospodin Shiva. Priča ide ovako: Arhitekt ateista-demona po imenu Maya, zajedno sa svoja dva prijatelja Tarakom i Vidvunmalijem, provodio je teške pokore kako bi zadovoljio poluboga Brahma s ciljem da ima lako prekrasan grad koji bi bio nevidljiv polubogovima. Po Brahminu odbitku da *asurama* podari takav blagoslov, *asure* su malo preoblikovati svoju molitvu tako da željeni grad jedino može pobijediti polubog Shiva s jednom strijelom. S Brahminim blagoslovom *asure* su izgradili nevidljivi trodijelni leteći grad čija je donja struktura bila načinjena od željeza i smještena na zemlji, srednji dio od srebra i postavljen na nebu, i nad-struktura načinjena od zlata koja je bila postavljena visoko u svemir-u. Sigurno smješteni u tom letećem satelitskom gradu, *asure* su počeli terorizirati čitav svijet. Polubogovi su, u nemogućnosti da ih pokore, u zračnom gradu prišli polubogu Shivi. Po naredbi poluboga Shive konstruirana je posebna kočija velika i prostrana poput šiljasta brežuljka a sam Brahma, upravitelj svemira, postao je njen pilot.

Usljedila je žestoka bitka između Shive i *asura*. Maya je sa svojim trodijelnim letećim gradom otišao do mora, a Shivino ga je vozilo slijedilo. Shiva je ubio Taraku a polubog Nandi demonu Vidvunmalija. Ali Maya je nastavio rat nesmanjenom žestinom. Shiva je savjetovao Mavi da uzme utočište u moru što je ovaj poslušao. U jednom povoljnom trenutku tri su se grada spojila i Shiva je istog trenutka ispalio moćnu strijelu kojoj su bila dodana tri tipa snage. Strijela, ili možda točnije projektil, osvjetlio je čitav nebeski svod svojim zlatnim sjajem i potpuno spalio tri grada. Spaljeni leteći grad je, prema *Mahabharati*, uz veliku buku pao u Zapadna mora.

Iza vela legende otkriva se znanstvena istina kako su tri leteća grada napravljena *z-d asure* koji su ih i koristili. Od tih triju gradova jedan je bio u stacionarnoj putanji na nebu, drugi se kretao po nebu, a treći se trajno nalazio na tlu. Oni su se spajali poput modernih svemirskih brodova na nebu u određeno vrijeme i na utvrđenom položaju. Shivina strijela očigledno se odnosi na pla-

mteći projektil ispaljen s letećeg satelita posebno načinjenog za tu svrhu.

Kroz ove legende naziru se tragovi vrlo napredne civilizacije koja je uništena u raznim bitkama. Ti navodi jasno ukazuju na uporabu neke vrste zračnih letećih strojeva poznatih kao *vimane* pored mehaničkih naprava, oklopljenih vozila, raznih vrsta projektila, itd. Naravno, sve to može se zapadnjačkom umu činiti odviše mitski i neznanstveno, iako se u bliskoj prošlosti može povući paralela s današnjom tehnologijom kroz uvođenje visoko sofisticiranih oružja i svemirskih satelita.

8. BORCI NA NEBU

U *Artha-shastri* (raspravi koja se uglavnom bavi političkom ekonomijom ali sadrži informacije i o vojnim znanostima), djelu čiji je autor indijski mistik Kautilya (3. st.pr.n.e.), u kontekstu osvajanja neprijateljskog teritorija Kautilya raspravlja o usporednim prednostima i nedostacima osvajanja zemljišta koje se nalazi blizu ili daleko, zemlje koju posjeduje manje inteligentni kralj ili više inteligentni kralj, zemlje koju okupira slabi kralj ili agresivni neprijatelj, zemlje koju okupira kralj utvrđen na ravnicama ili u rijeci, ili utvrđene zemlje okružene rijekom ili u planinskom utvrđenju, zemlje koja pripada borcima koji stoje na ravnoj zemlji i one koja pripada onima koji se bore iz uvala, i konačno zemlje koja pripada onima koji se bore iz jaraka ili onima koji se bore s neba ili na otvorenim mjestima. Kautilya zaključuje daje otimanje zemlje od onih koji se bore iz jaraka bolje jer se poražavanjem ratnika ukopanim u jarcima može dobiti i zemlja i oružje dok se borci u zraku tuku samo oružjem. To je značajan putokaz u studiji uporabe letjelica u drevnoj Indiji. Kautilya i drugi pisci spominju nekoliko načina ratovanja uključujući ratovanje na zemlji, vodi, pustinji, u brežuljcima, i na nebu. U detalje spominju se različiti tipovi boraca i bojnih polja, prirode ratovanja, vremenskih uvjeta ratovanja, te vježbi neophodnih za ratovanje. U svezi s time spominju se i borci na nebu.

9. OSTALI ZAPISI O VIMANAMA

Prevodioci, koji nisu dobro poznavali literaturu o *vimanama* prevodili su riječ *akashayodhinaha*, kao "borba s visina", ili "borba na otvorenom", pri čemu se oba prijevoda čine suvišnim u situacijama kada se posebno spominju utvrde na vrhovima brežuljaka i ravnom prostranom zemljištu.

Akasha vrlo jasno određuje nebo i borba u utvrdi na brežuljku i izvan nje, ili na otvorenom zemljištu, ne može se uzeti isto kao i pojam borbe u zraku. Možemo stoga s razlogom biti sigurni kako je Kautilya u 3. st. pr.n.e. bio upoznat s tradicijom borbe u zraku s letećim strojevima i pratećom tehnologijom na temelju čega je koristio te riječi. Kautilva se također pozivao na kočije koje su polubogovi koristili na zemlji i mehaničke naprave poput drvenog stroja za mljevenje riže, tri vrste strojeva za dijeljenje sjemenja u male dijelove, kola na kotačima koja su bila sposobna za brzo kontradjelovanje i bacanje kamenja u svim smjerovima, vodeni stroj za gašenje vatre, vrstu automatskih vrata ili unakrsnih greda koje su napravljene da potonu čim neprijatelj zakorači na njih punom težinom kako bi udario po utvrdi, moćan instrument za obaranje tornjeva i slične druge mehaničke uređaje. Pored tih mehaničkih izuma Kautilva je u detalje nabrojao obrade metala, destilaciju žive za razne mehaničke i znanstvene svrhe, uporabu raznih tipova praškova za stvaranje vatre, i vrstu biljnog ili mineralnog ulja koje je moglo gorjeti čak i ako se baci na vodu (poput nafte). Sve nabrojano naslućuje napredno stanje znanstvenog znanja u drevnoj Indiji prije 3. st. pr.n.e. *Artha-shastra* spominje dva tipa strojeva: statički i dinamički. Nadalje opisuje stroj s kojim se voda mogla izbacivati pod toliko velikim pritiskom da bi neprijatelj bio prisiljen dati petama vjetra. Objasnjavajući tehnologiju tih strojeva, Bhattasvamin, autor *Pratipada panchike*, komentara na *Atthashastru*, primjećuje da su ti automatski uređaji bili podešeni za rad s "pametnom uporabom tri sile", tj. đakom, gibanjem i težinom. To nam daje pretpostaviti kako je umjetnost letenja, koja traži jednu naprednu pozadinu znanstvenog znanja iz primjene te tri sile, sigurno bila poznata u drevnoj Indiji prije 2.300. godina.

U obimnom tekstu budističke književnosti na prilično mnogo mjesta nailazimo na pojam *vimana* koji znači neku vrstu zračnog vozila. U *Jataka* pričama također se pod pojmom *vimana* nalaze pozivanja na neka zračna vozila. U *Lomaka Jataka* kaže se kako je čovjek po imenu Mitrabandaka proveo jedan tjedan u društvu četiri rajske dame u morskom zrakoplovu načinjenom od kristala. Od tog zrakoplova otišao je do srebrnog, nakon njega do zlatnog, da bi na kraju došao do zrakoplova napravljenog od dragulja. Ono što zaslužuje posebnu pažnju je to što se te priče pozivaju na letjelice načinjene od četiri različite vrste metala koje su sposobne spuštati se na more. To je u skladu s tradicijom vedске književnosti gdje se spominju oboje - amfibijski i zračni strojevi - načinjeni od bilo koje od četiri vrste metala tj. željeza, srebra, bakra i zlata. Stoga je ta tradicija bila živa do vremena Buddhe.

Sljedeća autentična referenca na leteće strojeve u drevnoj Indiji nalazi se kod Kalidasa, autora o kojem nema jasnijih podataka o vremenu u kojem je živio. Kalidasa opisuje slikovitim detaljima i sa znanstvenom preciznošću razne faze zračnog leta Rame (kralja Ramachandre koji je opisan u spjevu *Ramayana*) od Shri Lanke prema Ayodhyi. Panoramski pogled na "uzburkani ocean u njegovoj nedokučivoj dubini naseljenoj vodenim životinjama i podvodnim planinama" pred njega dolazi kao da je sam letio nebom. "Obala oceana sličila je rubu tankog čeličnog kotača a zemlja zajedno sa šumom" doimala se kao da "izvire iz mora". Zračno vozilo kretalo se gore-dolje ponekad među oblacima, ponekad među pticama, a ponekad opet "stazama kojima su putovali polubogovi". Kako se vozilo kretalo među oblacima, zrake svjetlosti promicale su vrlo blizu njega pa je *Rama* radosno primijetio "kako će svijetlo oblikovati narukvice u rukama Site". Zvuk zlatnih zvončića upravo je odgovarao vozilu koje je predvodilo let ptica na nebu.

Ramachandra je prešao ocean i došao blizu obale. Leteća atrakcija "bila je dovoljna da poremeti mudraca koji je provodio pokore gledajući u sunce". Tada je prešao čitav Deccan Plato "uključujući i slavljeni planinu Malyaban, jezero Pampu, rijeku Godavari, Janasthanu, boravište Agastye (vedskog mudraca), boravište Sarabhange, planinu Chitrakutu blizu Allahabada i boravište Atrija

na Gangi (također mudraca, op.a.)". Letjelica je stigla blizu spoja rijeke Gange i Yamune, a tada produžila do prijestolnice kralja Nishade i teritorija Uttarakoshale na rijeci Šaraju. Ramin zrakoplov prizemljio je na Uttarakoshali kako bi odao poštovanje mudracu Vasishthi. Okupljeni ljudi s čudom su gledali u letjelicu dok je Rama uz pomoć Sugrive, vode majmuna koji su mu pomogli u osvajanju Lanke, i vodstvo Vibhishane, Ravaninog brata, sišao sa zrakoplova kroz stube načinjene od sjajnih metala. Sišavši, Rama je Bharali, njegovu bratu, predstavio Sugrivu i Vibhishanu. Nakon sastanka, Rama se ukrao na zrakoplov ukrašen zastavama istim stubama zajedno s Bharatom i ostalima. Bharata je odao štovanje Siti, Raminoj supruzi, koja je sjedila unutar zrakoplova. Zrakoplov je potom putovao oko dva kilometra manjom brzinom i stigao u Ayodhyu, Raminu prijestolnicu. To je živopisni prikaz jednog zračnog putovanja koje se proteže na oko 2.880 km od Lanke do Ayodhye.

Iz Kalidasinih referenci slijede neki važni zaključci: (1) piloti su poznavali više zračnih puteva, (2) letjelica se ili kretala blizu zemlje ili je bila toliko velika daje njena sjena mogla poremetiti pogled gledatelja odozdo (spomenutom rutom i danas se putuje od Ceylona do Središnje Indije), (3) od početnog uzlijetanja do konačnog slijetanja put je pokrio oko 2.880 km sa stankom u dva mjesta, (4) putnici su silazili niz blješteće stube načinjene od neke svjetlucave tvari.

Kalidasa navodi kako je *Riikma-viniana* imala brzinu od 400 km/30 minuta, ili 800 km/sat.

Leteće palače

Najzanimljivija od svih priča jest ona koja opisuje podvig dva brata, Pranadhare i Rajvadhare, koji su umjetnost pravljenja automatskih mehaničkih naprava od diva naučili iz tradicije koju je ostavio, nama već sada dobro poznati, kozmički graditelj i arhitekta Maya Danava. Vozilo koje su napravili moglo je putovati oko 800 *krosha* (oko 3.500 km) bez zaustavljanja i s njime su braća otputovala daleko od svoje zemlje. Priča usputno spominje i mehaničke ljudske oblike koji predstavljaju robote. U istoj priči spo-

minje se i kretanje kralja Naravahanadutta u zračnom vozilu. To je vozilo moglo ponijeti oko 1.000 osoba i navedeno je kako je goleme skupina ljudi s njim otišla u drevni grad Kaushambi.

Medu književnim djelima koja dolaze od Kalidase, *Kiratar-juniyam* od Bharavi iz 7. st.n.e. sadrži sljedeće pozive na *vimane*:

1. *Veliki broj zrakoplova počiva na Himalayama i vatra koju stvara bilje osvijetljava kako planete na nebu, tako i te letjelice*
2. *Zvuk koji odzvanja iz šupljina velikih zračnih vozila dolazi do ušiju*
3. *Konji su oponašali brzinu zrakoplova na nebu*
4. *Vojska je došla do golemih letećih brodova koji su se nalazili na obalama božanskoga potoka*

U svim tim pozivanjima riječ *vimana* koristila se za označavanje letećeg vozila a ne palače. U jednom drugom spisu iz 7. st., *Kadambari*, proslavljenog autora Banabhatte, nalaze se jasne reference na *vimane* kao zračne leteće strojeve. Pored toga, *Kadambari* je pun nebrojenih pozivanja na mehaničke naprave raznolike prirode uključujući tu i vodeni sat, umjetne lutke u vrtu uživanja, mehaničke naprave za izbacivanje vode, umjetne ptice i čak umjetne oblake za ispuštanje kiše.

Vishvakarma - arhitekt polubogova

Natya-shastra od Bharate, sakupljena rasprava o dramaturgiji iz 1-3. st.n.e., poziva se na *vimane* kao letjelice u šest navrata vezano za raspravu o glumačkim pokretima, korištenju jezika, popularnim rekvizitima, itd. koje se mogu ovako nabrojati:

1. *To bi trebao biti pokret čak i za one koji sjede u letjelicama*
2. *Let nebeskih bića treba se prikazati kroz nebo pomoću letećih vozila ili opsjenom*
3. *Ukrasi koji su načinjeni na pozornici a koji prikazuju brežuljke, letjelice, kožnate stvari, oklope, treba smatrati Pustom*
4. *Pribor glumačkih izvedbi uključuje oklop, zastave, brežuljke, konje, slonove, hramove polubogova i zrakoplove*
5. *Trebalo bi pokazati neiskustvo dramskog lika u jahanju konja, mule ili*

deve, vožnji kočijom ili drugim prijevoznim sredstvom uključujući i zrakoplove

6. *Treba pokazati osebnost kretanja zmija, Vidyadhare, mudraca, isto tako i kočija kao i zrakoplova.*

U svim tim primjerima koji su povezani s glumačkim izvedbama riječ *vimana* pojavljuje se kao zračni leteći stroj koji je sposoban prenositi putnike. *Harivamsha*, jedan od dodataka *Mahabharati*, također se poziva na silazak poluboga Indre (vladara rajskih planeta) s njegovom ženom u nebeskoj letjelici. Tu se spominje i vrlo složeno oružje koje je sposobno odjednom ubiti stotine ljudi. U potrazi za podrijetlom znanosti o aeronautici i o mehanizmima letećih strojeva, *Mahabharata* govori kako je Vishvakarma, osnivač sve znanosti i glavni graditelj polubogova, proizveo za njih zrakoplov. Vishvakarma je sin Yoga Shakte, sestre Brihaspatija (vrhovnog svećenika polubogova) i Prabhase. Tradicija koju je stvorio sišla je među smrtnike.

U *Sabhparvi Mahabharate* govori se o drugoj tradiciji po kojoj je Maya Danava bio glavni graditelj *asura* koji nije konstruirao samo letjelice, već također i leteće gradove poznate kao Gaganacharasabha.

Zapanjujuće navođenje riječi *vimana* u utemeljenom rječniku klasičnog sanskritskog jezika od prije 1. st.n.e., kao termina za zračni leteći stroj, i palaču konstruiranu po uzoru na zračni leteći stroj, daje naznaku kako su *vimane*, zajedno sa svim svojim ugodnostima, bile dobro poznate ljudima drevne Indije. Shashvata, leksikograf iz 4. st.n.e., dao je oba značenja *vimana* kao "zračnih letećih vozila", i kao "sedmokatnih palača".

Prebivališta polubogova i kraljeva

Leksikograf Amarasingha, inače suvremenik Kalidase, svojim svjedočanstvima o *vimanama* kao zračnim vozilima daje još veću važnost ovoj problematici. Iako je Amarasingha povezoao palače s *vimanama*, on je ipak naznačio kako su palače bile prebivališta polubogova i kraljeva. Dvostruko značenje termina također je prihvatio i južno-indijski leksikograf Yadava iz 10. St., a koji je jasni-

je izložio značenje *vimane* ne samo kao letećeg vozila, već također i kao sedmokatne palače. Tako nalazimo da se u primjerima citiranim iz sanskritske književnosti i leksikona, *vimana* uglavnom rabi za označavanje letećeg vozila, ali u priličnom broju slučajeva također označavaju i višekratne palače. Bhoja Prabandha Ballala Sena, iz 16. st. n.e., navodi odlomak koji izjavljuje kako je u dane kralja Bhoje prije 12. st.n.e. bio načinjen "umjetni konj" koji se vrlo brzo kretao a običavao je prevaliti 103 km (11 *kroshta*) u 30 minuta (1 *ghat*). On se kretao poput balona nošen snagom vjetra.

Tradicija pravljenja zrakoplova od drva stara je koliko i njihov tvorac Maya Danava, ali strojeve koje je gradio Vishvakarma bile su od metala. Uz pomoć tih letećih naprava drevni su Indijci putovali zrakom i prelazili mora davno prije nezrelog i fatalnog leta legendarnog letača Ikara s Krete.

Znanje o obloj Zemlji

U uvodnom poglavlju dali smo detaljnu analizu svih pozivanja na zračne letove u *Vedama* sve do 12. st.n.e. Indijski se Ikar vjerojatno vinuo u nebo u davna vedska vremena. Književne reference na sanskritu zapanjujuće su obilate u podupiranju znanja o zračnim letovima u drevnih Indijaca. Ali tehnike procesa zahtijevaju temeljito znanje meteorologije, kozmogonije, matematike, aerodinamike, kemije, zemljopisa i aeronautike. Pilot mora imati znanje iz svih tih oblasti. O tome kako su drevni Indijci imali znanje o zemlji kao loptastom tijelu može se shvatiti iz *Surya-siddhante* u kojoj se govori o konstrukciji zemljinog globusa od drveta s učvršćenim štapom koji prolazi kroz sredinu globusa i prodire do drugog kraja. To djelo također govori i o sfernom instrumentu koji je korišten za određivanje vremena uz primjenu vode kombinirane sa živom. Iz detalja koji su dani za razne tipove instrumenata za mjerenje vremena, dolazimo do spoznaje da su Gnomon (*Sanku*), Štap (*Yasti*), Luk (*Isuh*) i Kotač (*Chakra*) bili rabljeni za uzimanje sjene, a rupe sa živom, vodom, špagom (*Suha*), uljem i pijeskom, u njima su korišteni za pokretne dijelove instrumenata. Ali pored referenci koje su sadržane u *Surya-sidhantii* i *Siddhanta-shiromani*, nisu pronađeni nikakvi konkretni dokazi

instrumenata. Iz Kalidasine reference na Zemljinu sjenu preko Mjeseca koja je uzrokovala pomračenje, i obli obujam zemlje koji se vidio odozgora, lako se može shvatiti znanje o zaobljenosti Zemlje.

Vatreno osvjetljenje

Glavni današnji izvor snage, elektricitet, nije bio raspoloživ u prošlosti i moderne naprave od opruga, hidraulike i hidrodinamike bile su nepoznate drevnim Indijcima u obliku u kojem su danas poznate. Ali sanskritski tekstovi otkrivaju da su uz vrlo vještju upotrebu zraka, dima, vrućine, vode, vodenog tlaka, alkohola i mineralnih resursa uključujući ugljen, biljno ulje i neke masti a uz primjenu načela poluge, plutanja i mehaničkog zakivanja od davnih prošlih vremena bili sposobni proizvesti prilično veliki broj instrumenata, sprava i korisnih strojeva. Također su poznavali i koristili neku vrstu jednostavnih mehaničkih robota.

Vedska književnost riječ *yantra* koristi u značenju "kontrolor, ili upravljač" i u prilično velikom broju slučajeva odnosi se na vozače kola, kočija, obrtnike, lončare, konstruktore kočija, građevinare itd., što pokazuje kako su ljudi poznavali mehaničke naprave koje su bile u uporabi tijekom tog razdoblja. Čini se da odlomci iz Rig-Verfe s ubjedljivim razlogom koriste riječ *yantra* u tekstovima kako bi opisali neku vrstu mehaničke naprave. Među spjevovima, *Ramayana* i *Mahabharata* se pozivaju *w&yantru* kao na mehaničku napravu široke raznolikosti i široke uporabe. Pozivanja na mehaničke naprave nalaze se i u mnogim drugim vedskim tekstovima otkrivajući napredak primijenjenih znanosti toga vremena. Tako Yuddhparvan spominje vještačko vatreno osvjetljenje za noćno ratovanje koje je usporedivo s modernim otkrićima na tom polju koja su viđena u Drugom svjetskom ratu.

Vede opisuje tehnologiju nekih mehaničkih uređaja što baca nešto svjeda na zaboravljena poglavlja indijskih postignuća na polju primijenjene znanosti. Tu imamo i grafičke prikaze nekih zanimljivih strojeva koje su izumili drevni pronalazači, a također i njihovu tehnologiju. Ali važno je primijetiti kako tehnologija tih strojeva kako je opisana u *Vedama* nije nađena u potpunom obli-

ku niti u jednom drugom tehničkom radu koji nam je do sada prosljeđen. Prema tom djelu *yantra* je uređaj pomoću kojega čovjek može kontrolirati sile prirode kako bi ih iskoristio za slobodno postizanje svojega cilja, ili za reguliranje tih sila putem svog vlastitog talenta i njihovo korištenje u novim oblicima i primjenama. Čak i danas ne možemo dati bolji opis primjene tih mehaničkih uređaja. *Vede* spominju izvore pokretanja sila tehničkim izrazom *vija* i sumira ih kao (1) *kshili* ili čvrsti materijal, (2) *apah* ili voda, (3) *agni* ili *analah* tj. vatra i (4) *vayuh* ili zrak. Pored ta četiri konvencionalna izvora, *Vede* dodaju i peti po imenu *viyat* što označava "vakuum" ili "prostor" u suvremenoj terminologiji.

Mehanički uređaji bili su grupirani u četiri kategorije:

1. Prvoj kategoriji pripadaju automatski uređaji koji su bili poznati u to vrijeme
2. Drugoj kategoriji pripadaju uređaji koji se ne mogu koristiti više od jednom tj. jednokratni uređaji
3. Treća kategorija uključuje one strojeve koji se mogu primijeniti uz pomoć ili pod nadzorom posrednika
4. Četvrta kategorija uključuje one strojeve koji su mogli djelovati s udaljenosti

Iz više sačuvanih spisa možemo shvatiti kako su indijski tehničari čak u 12. st.n.e., ili još i ranije, imali jasnu predodžbu onoga što je poznato kao moment (količina kretanja tijela mjerenom produktom mase i brzine tijela u pokretu koje koristi moderna mehanika) i raspravljali o različitim vrstama brzina i kretanja i također primjenama tih sila u specifične mehaničke svrhe. Temeljno načelo sustava poluge bilo je blisko poznato tehničarima toga doba a graditelji su bili dobro upoznati s načelima mehaničkog zakivanja suštinski primjenljivim na zidanje i nasipavanje strmih padina.

Medu mehaničkim uređajima mogu se za ilustraciju spomenuti sljedeći:

1. *Svanodgariyantra* koja automatski stvara različite vrste zvuka
2. *Pokretne lutke* koje čine žive pokrete udovima kroz vještju uporabu

VEDSKA KOZMOLOGIJA - Hijerarhija svemira

zakovica i poluga

3. *Variyantra koja je bila konstruirana za rad pomoću cjevovoda, tlačnog sustava i sifonskih uređaja*

4. *Dharayantra ili kupaonica, s vrtlozima, umjetnom kišom i oblacima i sličnim drugim mehaničkim izumima koji otkrivaju oštro autorovo poznavanje hidrauličkih i hidrodinamičkih sustava*

5. *Dvarapalayantra koja se može opisati kao "robot-portir" postavljen na ulazna vrata sa sposobnošću sprječavanja ulaska neželjenih posjetitelja i također "ubijanja uljeza u slučaju nužde"*

6. *Yodhayantra kao tip robota-ratnika koji se može iskoristiti na bojnopolju kao zamjena ili pomoć bilo kojem ratniku*

Opis Kumbhakarne kao velikog robota u *Ramayani* potvrđuje istinitost tog zapažanja. Neki autori mogu pokušati omalovažiti ove sprave kao rudimentarne uređaje koji malo sliče svojim modernim primjercima. Ali ipak ne može se poreći njihovo postojanje čak u udaljenoj prošlosti. To poricanje značilo bi poricanje cjelokupne indijske povijesti.

Brahma stvara pet zrakoplova

Brahma, upravitelj svemira, stvorio je pet prostranih zrakoplova koji su bili sposobni letjeti po zraku. Zrakoplovi su imenovani kao:

1. *Vairaja (četvrtastog oblika)*
2. *Kailasa (kružni ili obli oblik)*
3. *Pushpaka (četvrtasti i izduženi oblik)*
4. *Manika (kružni i izduženi oblik)*
5. *Tribishtapa (oktogonalni oblik)*

Njih su redom posjedovali Brahma, Shiva (polubog razaranja), Kuvera (rizničar svemirskog bogatstva), Yamaraja (upravitelj smrti) i Indra (vladar rajskih planeta). Mnogi drugi zrakoplovi izgrađeni su za božanstva poput Surve (vladar Sunca) i ostalih. *Vede* potom naglašavaju ključno načelo konstrukcija palača u drevnoj civilizaciji svijeta koje ima značaj obilježavanja jedne epohe.

One kategorički tvrde kako su palače bile konstruirane po modelima tih zrakoplova s kamenjima i paljenim opekama za ukrašavanje gradova.

Niti za jedan od gore spomenutih zrakoplova nije rečeno da je imao bilo kakva krila. Izvedenice iz tih uzoraka također je kreirao Brahma a palače su izgrađene po modelima zrakoplova. Ta tehnika ostala je kao dio i čestica graditeljskog dizajna palača u raspravama poput Manasare iz 7. st.n.e. i drugih djela.

Vedski tekstovi posebno poimence ne spominju bilo koje vozilo Yamaraja, Kuvere ili Brahme koje je preživjelo među smrtnicima. Jedino se spominje Indrino vozilo. Te reference treba sakupiti samo iz tradicije zapisane u *Puranama*. *Yuktikalpatam* od Bhoje u 12. st.n.e. klasificira različite tipove prijevoznih sredstava koje su u prošlosti koristili kraljevi. On je ukazao na činjenicu kako su vozila koja su putovala po nebu bila zvana *vimane* ili *vyomayane* a bila su opskrbljena svim vrstama potreština. Ta su prijevozna sredstva također bila vrlo udobna i korisna. Iz ovog zapisa može se pretpostaviti kako je tradicija zračnog leta u drevnoj Indiji, kao i ideja zračnog lebdjenja, bila vrlo živa u sjećanju ljudi Indije u 12. st.n.e.

Kozmografija i astronomija

Godine 1068. grupa radnika radila je na podizanju zemljanog humka visokog oko 18 metara u Anglo-Saxonskom selu Cambridgeu, sjeveroistočno od Londona. Na vrhu tog humka izgradili su kameni toranj koji se isticao u malom skupu slamnatih kuća nagomilanih pored rijeke Cam. Taj toranj služio je kao tvrđava za zaštitu i učvršćivanje tog dijela kraljevstva kojeg je William Osvajač osvojio dvije godine prije.

U to vrijeme zapadna ili europska civilizacija, danas tako značajna za svijet, upravo se pojavljivala iz ruševina prošlih kultura i društava. Znanost kakvu poznajemo danas bila je tada nepoznata, a kršćanska Crkva bila je u procesu učvršćivanja svog položaja na prijašnjim poganskim područjima sjeverne Europe. Djela drevnih Grka i drugih ranih civilizacija većinom su bila izgubljena i mogla su biti ponovno predstavljena Europi iz arapskih izvora tek tri stotine godina kasnije. Sveučilišta u južno-europskim zemljama već su postojala a u Britaniji je trebalo proći još kojih dvije stotine godina prije osnutka Oxlorda, a zatim Cambridgea.

1. ALBERUNI I VEDSKA ASTRONOMIJA

Godine 1000., otprilike šezdeset godina prije podizanja kamenog tornja na rijeci Cam, arapski učenjak po imenu Alberuni (973-1048.) završio je knjigu o Indiji. Alberuni je živio u kraljevstvu Gaznije, na dvoru kralja Mahmuda, muslimanskog kralja koji je pljačkao sjeverozapadna područja Indije, kao što su Sindh i Punjab. Alberuni je bio dobro poznati učenjak svog vremena koji je čitao Platona na originalnom grčkom jeziku a također je studirao i starodrevni indijski jezik Sanskrit. Izgleda da je Alberuni bio zaposlen kod kralja Mahmuda kako bi proučavao Hinduse slično kao što i danas vlada jedne zemlje zapošljava istraživače u proučavanju običaja i tradicije druge zemlje. Alberunijev pristup izvornom materijalu na sanskritu bio je ograničen. On je imao pristup dijelu indijske astronomske literature zvane *Jyotish shastra*, a također i *Puranama* kao što su *Matsya Purana* i *Vayu Purana*. Također, on spominje i *Shrimad-Bhagavatam* ili *Bhagavata Puranu*, riznicu vedske književnosti, ali izgleda da ga nikada nije uspio u cijelosti pročitati. U toj literaturi Alberuni se većinom zanimao za podatke koji se tiču indijskog pogleda o svemiru i događaja koji se u njemu odvijaju. Doista, ono što najviše začuđuje kod Alberuniva jest činjenica što je više od polovine svog rada posvetio astronomiji i kozmologiji. Jedan bitan dio *Jyotish shastra* sadrži matematičku astronomiju poznatu kao *Astronomske siddhante*. To uključuje radove povijesnih indijskih astronoma kao što su Arvabhata, Brahmagupta i Viraha Mihira, koji su bili skoro Alberunijevi suvremenici. Također uključuju drevne sanskriptske tekstove kao što je *Surya-siddhanta*, za koju se kaže kako je potekla izravno od *deva* i velikih *rishija*. Ti radovi govore o Zemlji kao o maloj kugli koja pluta u prostoru i koja je okružena planetima koji kruže oko nje. Većinom se bave pitanjima kako izračunati položaj planeta na nebu u bilo kojem željenom vremenu. Sadrže opširna pravila o načinu kako učiniti ove proračune, kao i brojčane podatke koji govore o udaljenostima, veličinama i brzina kretanja planeta. No ipak, govore jako malo o prirodi planeta, njihovom izvoru i uzrocima njihovog kretanja.

Alberuni je prilično dobro razumio proračune opisane u astronomskim *siddhantama* i čini se da je u to vrijeme postojalo određeno zanimanje za indijsku astronomiju u središtima muslimanske civilizacije. On je također bio upoznat s grčkom astronomskom tradicijom sažetom od Ptolomeja. Bilo kako bilo, Alberunivu je bilo teško shvatiti kozmologiju predstavljenu u *Puranama*. Njegovo shvaćanje kozmologije potpuno je pomučeno opisima u *Petom pjevanju Shrimad-Bhagavatama* kojeg ćemo iznijeti u kasnijim poglavljima. Alberuni je izrazio ogorčenje i potpuno nerazumijevanje kada se susreo s takvim zapanjujućim opisima. Na žalost, uzeo je to kao priliku za kritiziranje Hindu dharma kako bi ustvrdio nadmoćnost svoje vlastite tradicije.

2. VEDSKA I SUVREMENA KOZMOLOGIJA

U ovom dijelu pružit ćemo nešto od informacija o kozmologiji predstavljenoj u vedskom spisu *Shrimad-Bhagavatamu* (*Peto pjevanje*) te ćemo pokušati razjasniti njegovu vezu s drugim istaknutim sustavima kozmologije - drevnim i suvremenim. Započeli smo s ovim povijesnim prikazom kako bismo pokazali da zbunjenost s kozmologijom *Bhagavatama* nije novi fenomen uzrokovan napretkom suvremene znanosti. Alberuni je također bio zbunjen iako je u njegovom društvu Zemlja bila predstavljena kao središte svemira. Mnogi indijski astronomi ranijih stoljeća također su bili nesposobni shvatiti vedsku kozmologiju te su bili dovedeni u stanje otvoreno odbaciti njene dijelove čak iako je njihova vlastita religijska i socijalna tradicija bila temeljena na *Puranama*. Na primjer, Bhashkaracharva, autor siddhantičkog teksta *Siddhanta-siromani* iz 11. stoljeća, nije mogao uskladiti relativno mali promjer Zemlje, kojeg je dobio iz jednostavnih mjerenja, s izmjenom veličinom koju su Zemlji pripisali Pauranike, sljedbenici *Purana*. Slično tome, astronom iz južne Indije po imenu Parameshvara u 15. stoljeću izjavio je kako je izjava *Purana* o sedam *dvipa* i oceana nešto "dato samo za religioznu meditaciju", a visina od 84.000 *yojana* ili 1.081.080 km planine Meru, opisana u *Puranama*, "nije prihvatljiva astronomima". *Vaishnave* (sljedbenici Vishnua) prošlih stoljeća također su raspravljali o vezi između *Petog pjevanja Shrimad-Bhagavatama* i *Jyotišli shastra*. Primjer toga pronađen je u komentarima *Bhagavatama* jednog *vaishnave* po imenu Vamsidhara koji je živio u 17. stoljeću. U tom komentaru Vamshidara piše o naizglednom sukobu male veličine Zemlje opisane u *Jyotish shastrama* i velike veličine *Bhu-mandale* opisane u *Petom pjevanju*.

Postoje vrlo očigledna ozbiljna neslaganja između kozmološkog sustava *Purana* i svjetskih modela koje ljudski promatrači i astronomi žele predstaviti korištenjem svojih tehnoloških instrumenata. Uzrok različitosti ovih astronomskih gledišta ne leži samo u napretku moderne zapadne kulture, već se iz spomenutih primjera da naslutiti i kao naslijeđena suprotnost unutar same

vedske tradicije. Dugotrajna zbunjenost o vedskoj kozmologiji pokazuje kako su ta neslaganja vrlo duboka i teško ih je razriješiti. No ipak, teza ovog dijela knjige je kako ta neslaganja u svojoj završnoj analizi nisu nimalo proturječna.

Suprotnosti se mogu riješiti razvijanjem pravilnog shvaćanja prirode svemira, vremena i materije opisanih u *Shrimad-Bhagavatamu* i primjerenog shvaćanja vedskog pristupa opisivanju i razmišljanju o stvarnosti.

Slon i slijepci

Naš uvodni prikaz vedske astronomije započinjemo raspravljajući o astronomskim *siddhantama*. Pružit ćemo dokaze koji potvrđuju ove radove kao temelj sastavnog dijela originalne vedske tradicije. Prihvatiti ove radove a odbaciti kozmologiju *Purana*, kao što su neki indijski astronomi učinili, jest isto što i krenuti putem modernog znanstvenog materijalizma koji na kraju vodi potpunom odbacivanju vedske literature. Ali odbaciti astronomske *siddhante* kao antivedske znači izgubiti vedsku tradiciju stroge matematičke astronomije. To ide na ruku onom dijelu suvremenih zapadnih učenjaka koji žele odbaciti *Vede* i *Purane* kao mitološku literaturu. Oni pokušavaju objasniti astrološke *siddhante* kao proizvod grčkog znanstvenog genija. Također tvrde kako su one bile posuđene i lažno zamaskirane u hindu odjeću od strane nepoštenih indijskih *brahmana-svećenika*. Naša teza je da astronomske *siddhante* i kozmologija *Purana* mogu biti shvaćeni kao obostrano uskladivi prikazi jedne višedimenzionalne materijalne stvarnosti. Suvremena zapadna znanost temeljena je na ideji da priroda može biti potpuno opisana kao racionalni model svijeta. No ipak, *Shrimad-Bhagavatam* (5.16.4) ističe kako nijedna osoba ovog svijeta nije sposobna potpuno opisati materijalni svemir "čak u životnom vijeku dugačkom kao u Brahme". Tako je vedski pristup opisu prirode temeljen na strategiji predstavljanja mnogih obostrano uskladivih pogleda jednog, ljudima neopisivog, shvaćanja.

Stara priča o slijepim ljudima i slonu daje bolji pogled na taj pristup. Svaki slijepi čovjek imao je nepatvoren pogled na slona,

a čovjek koji vidi mogao je shvatiti kako svi ti pogledi odgovaraju jedan drugome da bi na kraju stvorili suvislu cjelinu. Čak i slijepi čovjek, nakon pažljivog proučavanja izvještaja koji dolaze od čovjeka koji vidi i njegovog prijatelja slijepog čovjeka, mogao je shvatiti oblik cijelog slona iako ga nije mogao izravno spoznati bez izlječenja svoje bolesti. Mi predlažemo, u našim pokušajima shvaćanja materijalnog svemira, usporedbu sa slijepim čovjekom koji poima određeni dio slona. Prema ovoj analogiji astronomske *siddhante* predstavljaju svemir kojeg poima slijepi čovjek na ovoj Zemlji, a tekstovi poput *Bhagavatama* predstavljaju pogled na svijet bića s višim moćima vizije. Ta bića uključuju polubogove-Jeve, *rishije*-mudrace i konačno samoga Boga koji jedini može vidjeti cijeli svemir. Dakle, oni mogu izravno vidjeti oba aspekta svemira predstavljena u *Bhagavatama* i u astronomskim *siddhantama*. Tim višim bićima očito je na vrlo jednostavan način dostupna analiza pojedinih svemirskih prostranstava koji se zajedno, na posljetku, uklapaju u jednu skladnu i potpunu cjelinu. Za nas, takva analiza moguća je jedino uz puno truda.

Bilježimo da su s razvojem suvremene fizike znanstvenici barem privremeno bili prisiljeni zanemariti cilj oblikovanja jednog potpunog matematičkog modela atoma. Prema standardima tumačenja kvantne teorije koju je predstavio Niels Bohr (1855-1962), atomski fenomen mora biti shvaćen iz barem dva dopunska viđenja, a ne kao razumljiva sama cjelina.

Ta viđenja - valovita i djelomična slika - naizgled se suprotstavljaju jedna drugoj, a opet su oba točni opisi prirode. Oni su dimenzija suvisle teorije o atomu, ali ne mogu biti spojene unutar okvira klasične fizike. Kako bismo ih ujedinili i pokazali njihov sklad, moramo otići na razinu višedimenzionalne matematičke apstrakcije koju je vrlo teško razumijeti.

Višedimenzionalna stvarnost

U razvijanju razumijevanja vedske kozmologije kao višedimenzionalnog opisa stvarnosti bit će potrebno osloboditi se od krutog okvira Kartezijeve i Euklidove trodimenzionalne geometrije koja tvori temelje suvremenog znanstvenog pogleda na svijet. Pokušat

ćemo to učiniti kroz razmatranje prostora, fizičkih zakona i procesa osjetilnog opažanja onako kako su predstavljeni u vedskom spisu *Shrimad-Bhagavatamu*. Ovdje je ključna ideja da je svemir opisan u vedskoj literaturi višedimenzionalan te ne može biti potpuno predstavljen unutar trodimenzionalnog prostora.

U našoj raspravi o vedskoj kozmologiji bit ćemo prisiljeni protumačiti tekstove *Shrimad-Bhagavatama* i druge vedske literature. To je neizbježno budući da je čak i literarno tumačenje temeljeno na osnovnim pretpostavkama čitatelja - pretpostavkama koje se mogu razlikovati od onih koje daju autori teksta i koje čitatelj može uvažavati bez da ih je svjestan. Stvarajući takva tumačenja pokušat ćemo ustrajati u sljedećem vedskom pravilu: "Originalna svrha teksta mora se održati. Nikakvo nejasno značenje ne smije se izvući, ali se ipak treba predstaviti na zanimljiv način za što bolje shvaćanje od strane publike."

To se zove spoznaja. Zato ćemo, glede tematike kojom se bavimo, prihvatiti radnu pretpostavku da iako ove izjave mogu biti teške za shvaćanje, one ipak predstavljaju shvaćiv i stvaran opis svemira.

Vrste astronomskih istraživanja

Materijal predstavljen u ovoj rubrici sadrži uvodno proučavanje vedske kozmologije i astronomije. Kako bismo ispravno odgovorili na mnoga pitanja koja se pojavljuju, potrebno je napraviti mnogo daljnjih istraživanja.

Ta istraživanja trebala bi uključivati sljedeće:

1. *Pažljivo proučavanje kozmološkog materijala u širokoj raznolikosti vedske literature*
2. *Proučavanje vedskih zemljopisnih materijala*
3. *Pažljivu analizu teorija zapadnih učenjaka o povijesti vedske astronomije*
4. *Proučavanje drevnih astronomskih promatranja*
5. *Proučavanje vedske kalendara*
6. *Proučavanje empirijskog dokaza za vedsku kozmologiju*
7. *Pažljivu analizu suvremene kozmologije i astronomije*

Zbog preobimnosti materijala koje neke od ovih točaka sadrže, neke od njih samo ćemo površno dotaknuti, a pojedine i potpuno zaobići. U ovom dijelu knjige koristit ćemo riječi *Vede* i *Purane* kao jednoznačne. Iako moderni učenjaci odbacuju tu uporabu, ona je opravdana stihom iz *Shrimad-Bhagavatama* (1.4.20): *itihasa-puranam eha panehamo veda uchyate*. Prema ovom stihu, *Purane* i *Itihase* (Povijesti), kao što je *Mahabharata*, poznate su kao *Peta Veda*. Pozivanja na tekstove na sanskritu i bengaliju razumijevaju se poput sljedećeg primjera: SB, 5.22.14 - što znači kako navedeni citat proizlazi iz *Petog pjevanja Shrimad-Bhagavatama*, 22. poglavlja, 14. stiha. Ovaj ogled primjenjiv je ne samo na ovo poglavlje, već i na cijelo izdanje.

3. ASTRONOMSKE SIDDHANTE

Budući da je kozmologija astronomskih *siddhanti* prilično slična tradicionalnoj zapadnoj kozmologiji, početak ćemo raspravu o vedskoj astronomiji ukratko opisujući sadržaj tih radova i njihov status u vedskoj tradiciji. U brojnim objašnjenjima *Chaitanya-charitamrite* (postdiplomski studij *Shrimad-Bhagavatama*) govori se o dva osnovna rada ove škole astronomije - *Surya-siddhante* i *Siddhanta-shiromanija*. Najvažnija od ovih preporuka jest upravo to što su ovi proračuni dati u autentičnoj astronomskoj knjizi poznatoj kao *Surya-siddhanta*. Ovu knjigu sastavio je veliki profesor astronomije i matematike Bhimal Prasad Datta, kasnije poznat kao Bhaktisiddhanta Sarasvati Gosvami Maharaja (1874-1937), koji je bio duhovni učitelj u *vaishnava*-vedskoj tradiciji (personalistička vedska škola). On je bio odlikovan titulom "Siddhanta Sarasvati" za pisanje *Surya-siddhante*, a titula "Gosvami Maharaja" dodijeljena mu je kada je prihvatio *sannyasu*, odvojeni red života.

Ovdje je *Surya-siddhanta* jasno podržana kao vjerodostojna astronomska rasprava i povezana je sa Shrii Bhaktisiddhantom. Inače *Surya-siddhanta* je drevni rad na sanskritu kojeg je, prema samom tekstu, izgovorio Surva, polubog sunca, slavnom *asuri* Mayi Danavi na kraju posljednje Satya-yuge (o četiri doba ili yuge pisali smo detaljnije u našoj prošloj knjizi *Misterij stvarnosti i vremena*). Na bengali preveo ju je sam Shrii Bhaktisiddhanta Sarasvati koji je bio vrlo poznati učenjak vedske astronomije i astrologije.

Mali pogled u povezanost Shrii Bhaktisiddhante s vedskom astronomijom može se pronaći u bibliografiji njegovih radova. U njoj je objavljeno:

- God. 1897. otvorio je u Calcutti "7b/" (školu) nazvanu "*Sarasvata Chatuspati*" za podučavanje Hindu astronomije koja je razmatrana neovisno od grčkih i drugih europskih astronomskih pronalazaka i proračuna

- Tijekom tog vremena izdavao je dvomjesečne časopise "*Jyotirvid*" i "*Brihaspati*"

- Također je izdao nekoliko autoritativnih rasprava o Hindu astronomiji

Asutosh Mukherjee, dekan sveučilišta u Calcutti ponudio mu je mjesto redovnog profesora na sveučilištu koje je Bhaktisiddhanta odbio. Ove izjave pokazuju kako je Shрила Bhaktisiddhanta bio vrlo zainteresiran za vedsku astronomiju i astrologiju pred kraj 19. stoljeća te da je jedan od njegovih motiva bio uspostaviti vedsku astronomsku tradiciju neovisnu od grčkog i europskog utjecaja.

U dodatku njegovom bengali prijevodu *Surya-siddhante*, Shрила Bhaktisiddhanta Sarasvati je izdao popriličan broj vrlo poznatih radova iz vedske kozmografije i astronomije u svoja dva časopisa poput prijevoda na bengali i objašnjenja Bhashkaracharyine *Siddhanta-shiromani*, prijevode *Ravichandra-sayanaspashte*, *Bhau-ma-Siddhantu*, *Aiya-Siddhantu* od Aryabhate i *Jyotish-Tatwa-Samhitu*.

Dakle, ovaj popis uključuje prijevod *Siddhanta-shiromanija* od Bhashkaracharye, astronoma iz 11. stoljeća, i *Arya-siddhantu* od Aryabhate, astronoma iz 6. stoljeća. Druge stvari s ovog popisa također se bave astronomijom i astrologijom, no nemamo više podataka o njima.

Shрила Bhaktisiddhanta Sarasvati je izdao i *Bhaktibhavana Panjiku* i *Shri Navadvipa Panjiku*. *Panjika* je godišnji kalendar koji uključuje dodatke za religijske festivale i posebne dane kao što je recimo *Ekadashi* (svaki jedanaesti dan od mladog i punog mjeseća). Ti dodaci tradicionalno su izračunati korištenjem pravila datih u *Jyotish shastrama*. Za vrijeme njegovog aktivnog propovijedanja kao osnivača *Gaudiya Matha* (vrlo poznata duhovna udruga u Indiji), Shрила Bhaktisiddhanta je prestao izdavati radove posvećene izričito astronomiji i astrologiji. No ipak, kao što ćemo i kasnije vidjeti, on citira *Surya-siddhantu* i *Siddhanta-shiromani* nekoliko puta u svojoj *Anubhasyi*, komentaru na *Chaitanya-charitamritu*.

Očito je da su u posljednjim stoljećima *Surya-siddhanta* i drugi slični radovi odigrali vrlo važnu ulogu u indijskoj kulturi. Oni su redovito bili korišteni za pravljenje kalendara i astroloških proračuna. U *Shrimad-Bhagavatamu* spomenuto je kako su se u vedsko

vrijeme, prije više od 5.000 godina, također redovito izrađivala složena astrološka i kalendarska računanja. Zato pretpostavljamo kako su u tom vremenu, kao i u suvremeno doba, morali za to postojati slični ili isti sustavi astronomskih računanja.

Ovdje moramo objasniti mogući nesporazum. Izjavili smo da su *vaishnave* (sljedbenici Boga, Vishnu) tradicionalno koristili astronomske *siddhante* te da se Shрила Bhaktisiddhanta Sarasvati Goswami pozivao na njih. U isto vrijeme istakli smo da neki od autora astronomskih *siddhanti*, poput Bhashkaracharye, nisu mogli prihvatiti neke od kozmoloških izjava u *Puranama*. Kako su *vaishnava acharye* (duhovni učitelji u *vaishnava* učeničkom nasljeđu) mogli prihvatiti radove koji kritiziraju *Purane*?

Pretpostavljamo da astronomske *siddhante* imaju drukčiji odnos nego transcendentalna literatura poput *Shrimad-Bhagavatama*. Oni su vjerodostojni tj. pripadaju izvornoj vedskoj astronomskoj tradiciji, ali su to ipak samo radovi običnih, svjetovnih osoba te stoga u sebi mogu sadržavati i određene nesavršenosti. Mnogi od tih radova, poput *Siddhanta-shiromanija*, sastavljeni su prije samo par stoljeća i koriste se empirijskim promatranjima.

Drugi radovi, poput *Surya-siddhante*, pripisuju se *devama* (polubogovima), ali su do nas došli preko osoba koje nisu napredne u duhovnom razumijevanju. Tako je *Surya-siddhantu* zabilježio Maya Danava, koji pripada rodu *asura* (ateista). A.C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada govori u njemu u jednom svom komentaru: "Maya Danava je uvijek materijalno sretan jer je miljenik Gospodina Shive, ali nikada ne može dostići duhovnu sreću."

Astronomske *siddhante* sadrže praktičnu podjelu vedske znanosti i *vaishnave* su ih kao takve koristili kroz povijest. Teza ovog poglavlja je da su ti radovi preživjeli ostaci ranije astronomske znanosti koja je bila u potpunosti spojiva s kozmologijom *Purana* a u ljudsko društvo su ih proširili *deve* i veliki mudraci. S napretkom *Kali-yuge*, dobom u kojem se trenutno nalazimo, to astronomsko znanje uvelike je bilo izgubljeno. U posljednjim stoljećima razni indijski astronomi preradili su znanje koje je preživjelo i sada je ono prisutno i usklađeno s empirijskim promatranjima. Drugim riječima, to znači da je ono sada ponovno relevanto i iskoristivo u astronomskim i astrološkim proračunima.

Astronomski proračuni

Iako ništa ne znamo o načinima računanja udaljenosti korištenim prije *Kali-yuge*, oni su morali barem imati jednaki vido-krug i red sofisticacije kao metode koje su predstavljene u *Surya-siddhanti*, inače ne bi mogli imati usporedive rezultate. U trenutno pristupačnoj vedskoj literaturi takve su računarske metode predstavljene samo u astronomskim *siddhantama* i *Jyotish shastrama*. *Itihase* i *Purane* (uključujući i *Bhagavatam*) ne sadrže pravila za astronomsko računanje, a *Vede* sadrže samo spis pod imenom *Vedanga-jyotish* koja je *jyotish shastra*, astrološka studija, ali je vrlo sažeta i štura.

Slijedi kratki sažetak tema pokrivenih u *Surya-siddhanti*:

1. Proračun točnih i netočnih položaja planeta na nebu
2. Određenje dužine i širine mjesnih nebeskih koordinata
3. Predviđanje potpunih i djelomičnih eklipsa Sunca i Mjeseca
4. Predviđanje konjunkcija planeta sa zvijezdama i drugim planetima
5. Računanje vremena izlaska i zalaska planeta i zvijezda
6. Računanje Mjesečevih faza
7. Računanje raznih astrološki bitnih kombinacija planeta
8. Rasprava o kozmografiji
9. Rasprava astronomskih instrumenata
10. Rasprava o vrstama vremena.

4. INDIJSKA I GRČKA ASTRONOMIJA

Sukladnost između vedske i zapadne astronomije bit će iznenađujuća svakome tko je upoznat s kozmologijom opisanom u *Petom pjevanju Shrimad-Bhagavatama* i u drugim *Puranama*, *Mahabharati* i *Ramayani*. Astronomske *siddhante* su izgleda sličnije zapadnoj astronomiji nego kozmologiji *Purana*, a još su bliže astronomiji Grka u doba Aleksandra Velikog.

Po mišljenju suvremenih zapadnjačkih učenjaka astronomska *siddhanta* škola bila je uvezena u Indiju iz grčkih izvora u ranim stoljećima kršćanske ere. Budući da to same *siddhante* ne priznaju, ti učenjaci tvrde kako su indijski astronomi, djelujući nacionalistički i iz religijskog sentimenta, hinduizirali posuđeno grčko znanje i nazvali ga svojim. Prema toj ideji, kozmologija *Purana* predstavlja ranije domaće razdoblje u razvoju Hindu misli koja je potpuno mitološka i neznanstvena. To, naravno, nije tradicionalan vedski pogled. Tradicionalan pogled shvaća se kroz naša proučavanja koja se tiču astronomskih studija Shрила Bhaktisiddhanta Sarasvati Thakura koji je osnovao školu za "poučavanje Hindu astronomije izračunate neovisno od grčke i drugih europskih astronomskih otkrića i proračuna".

Komentari na *Bhagavatam*, *vaishnavskog* učenjaka Vamsidhare, također pojašnjavaju tradicionalno shvaćanje *Jyotish shastra*. Njegov komentar pojavljuje se u knjizi komentara na *Bhagavatam*, A.C. Bhaktivedanata Swami Prabhupada, korištenih za vrijeme pisanja komentara. Ovdje ćemo samo spomenuti da Vamsidhara naziva *Jyotish shastru* "očima *Veda*" u skladu sa stihom 1.4, *Narada-samhite*, koja kaže: "Odlična znanost astronomije koja obuhvaća *siddhantu*, *samhitu* i *horu* kao tri grane, jasno je oko *Veda*" (BJS, xxvi).

Vaishnavska tradicija gleda na *Jyotish shastru* kao na nešto što izvorno proistječe iz vedske kulture i to je potvrđeno činjenicom da astronomske *siddhante* ne prihvaćaju materijale iz stranih izvora. Pogled suvremene znanosti da su svi važni pogledi indijske astronomije bili preneseni iz grčkih izvora u Indiju zbog toga ravan je optužbi ili prijevari. Iako suvremeni učenjaci to ne tvrde

otvoreno u svojim objavljenim spisima, tvrde to neizravno, a optužba je izravno došla od prvih britanskih indologa ranog 19. stoljeća. John Bendey je bio jedan od tih ranih indologa, a o njegovom radu je bilo rečeno kako "je potpuno krivo shvatio karakter Hindu astronomske literature smatrajući je kao gomilu prijevara sakupljenih u cilju varanja svijeta kako bi se uvažavala drevnost Hindu ljudi" (KY, str. 3).

Ipak, mišljenje suvremenih učenjaka da je *Bhagavatam* napisan poslije 9. stoljeća ravno je toj prijevari, ako ne čak i podlija laž. Zapravo bismo mogli reći kako je učena procjena vedske astronomije dio općeg truda zapadnjačkih učenjaka da odbace vedsku literaturu kao prijevaru. Bila bi potrebna velika knjiga da ispravno vrednujemo sve tvrdnje o izvorima indijske astronomije date od učenjaka. Naše viđenje je da studije učenjaka na temu indijske astronomije teže biti temeljene na izmišljenim povijesnim rekonstrukcijama koje ispunjavaju prazninu preostalu zbog skoro potpunog nedostatka čvrstih povijesnih dokaza. Ovdje ćemo jednostavno napraviti nekoliko kratkih promatranja koji pokazuju dodatnu mogućnost suvremenom učenom pogledu.

Ptolomej i Hiparh

Predlažemo da sličnost između *Suryd-siddhante* i astronomskog Ptolomejevog sustava ne postoji zbog jednostranog transfera znanja iz Grčke i aleksandrijskog Egipta u Indiju.

Djelomično zbog velikih društvenih preokreta koji su pratili pad Rimskog carstva, naše znanje o drevnoj grčkoj povijesti uvelike je nepotpuno. Ipak, iako povijesne knjige to ne priznaju izravno, postoji dokaz o velikom dodiru između Indije i drevne Grčke. Na primjer, možemo shvatiti kako je Pitagora bio učenik indijske filozofije, a *brahmane* i yogiji bili su aktivni u drevnom mediteranskom svijetu. Zato predlažemo sljedeći pokusni scenarij za odnos između drevne Indije i drevne Grčke: u komentaru *Shrimad-Bhagavatama* (1.12.24) ističe se kako je vedski kralj Yayati bio predak Grka, a u stihu 2.4.18 da su Grci jednom bili smješteni kao *kshatriye* kraljevi Bharate, no kasnije su odstupili od *brahmanse* kulture i postali poznati kao *mlecche* (otpadnici vedske

kulture). Zato predlažemo shvaćanje da su Grci i Indijci nekad dijelili sličnu kulturu koja je sadržavala ujedno i znanje o astronomiji. Tijekom vremena stvorila su se velika kulturna razilaženja, no kao rezultat dijeljenja predaka i kasnije komunikacije ostala su mnoga uobičajena kulturna obilježja.

Zbog nestalnosti *Kali-yuge*, doba u kojem živimo, astronomsko znanje moglo se izgubiti nekoliko puta u Grčkoj tijekom posljednjih par tisuća godina i ponovno vratiti kroz komunikaciju s Indijom, otkrivanje starih tekstova i individualnu kreativnost. To nas dovodi do kasnog rimskog razdoblja u kojem su Grčka i Indija dijelile slične astronomske sustave. Scenarij završava s padom Rima, spaljivanjem velike knjižnice u Aleksandriji i s općim uništenjem podataka o drevnoj prošlosti. Prema ovom scenariju grčki su astronomi, kao što su bili Hiparh i Ptolomej, napravili popriličan broj kreativnih astronomskih djela. No, ipak, izvor mnogih njihovih ideja potpuno je nepoznat zbog nedostatka povijesnih podataka. Mnoge od tih ideja možda su došle iz domaće vedske astronomije, mnoge su također mogle biti razvijene neovisno u Indiji i na Zapadu. Iz dosad nabrojanih razloga predlažemo shvaćanje kako su originalne astronomske tradicije postojale i u Indiji i na istočnom Mediteranu, a nedokazano kulturno posuđivanje od strane indijskih astronoma neopravdano je i zlonamjerno.

Vedski kalendar i astrologija

U ovom dijelu predstaviti ćemo neke dokaze iz knjiga A.C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada koji ukazuju na to da su astronomski proračuni, u obliku u kojem su dati u astronomskim *siddhantama*, korišteni u vedska vremena. Kao što smo istaknuli, mnoge od postojećih astronomskih *siddhanti* napisali su ne tako davni indijski astronomi. No ako vedska kultura uistinu vuče korijene od prije više od pet tisuća godina, kao što je opisano u *Shrimad-Bhagavatamu*, onda taj dokaz ukazuje na to da su metode astronomskih računanja, profinjene kao metode astronomskih *siddhanti*, korištene u Indiji već tisućama godina. Proučimo sljedeći odlomak *Shrimad-Bhagavatama*: "*Shraddha* ceremonija treba se vršiti na *Makara-sankranti* ili *Karkata-sankranti*. Ta ceremonija

također se treba vršiti na Mesha-sankranti dan i Tula-sankranti dan u yogi po imenu Vyatipata, na dan na koji su združene tri lunarna *tithija*, tijekom eklipse bilo Mjeseca bilo Sunca, na dvanaesti lunarni dan i na *Shravana-nakshatru*. Ta ceremonija treba se vršiti na dan Akshaya-tritiye, na deveti lunarni dan svjede četverodnevnicke Kartika mjeseca, na četiri *ashtake* zimske sezone i hladne sezone, na sedmi lunarni dan svjede četverodnevnicke mjeseca Maghe, tijekom združenja *Magha-nakshatre* i dana punog mjeseca i na dane kad je mjesec pun, ili kad nije u potpunosti pun, kad su ti dani združeni s *nakshatrama* iz kojih se izvode imena određenih mjeseci. Također, *shraddha* ceremonija treba se vršiti na dvanaesti lunarni dan kad je u konjunktiji s bilo kojim od *nakshatri* po imenu Anuradha, Shravana, Uttara-phalguni, Uttarashadha ili Uttara-bhadrapada. I opet, ova ceremonija treba se vršiti kad je jedanaesti lunarni dan u konjunktiji s bilo Uttara-phalgunijem, Uttarashadhom, bilo Uttara-bhadrapadom. Konačno, ova ceremonija treba se vršiti na dane koji su združeni sa zviždždom vlastitog rođenja (*jamna-nakshatra*) ili sa *Shravana-nakshatrom*."

Ovakav fantastični opis napisan je još prije 5.000 godina. Može li dakle i dalje postojati mjesta za sumnju u visoku učenost vedskih astronoma i njihovu očitu tadašnju (a vjerojatno i sadašnju) nadmoćnost spram zapadne astronomije?

5. EPOHA KALI-YUGE

U našoj prošloj knjizi *Misterij stvarnosti i vremena* opisali smo kozmički ciklus vremena i četiri *yuge* koje se naizmjenično izmjenjuju u beskonačnom krugu vremena. No kako astronomskim proračunima dokazati kada ona uistinu započnu. Budući da vas ovdje ne bismo zamarali s podacima o načinu na koji se vrše planetarna poravnanja pomoću kojih astronomi i astrolozi dolaze do podataka o određenim datumima iz prošlosti, predložili bismo datum početka *Kali-yuge*, doba u kojem se trenutno nalazimo, na točno 3.102 god. pr.n.e. Ovaj podatak zasnovan je na istinitim povijesnim činjenicama i pobija mišljenje modernih učenjaka kako je epoha *Kali-yuge* izmišljena u vrijeme ranog srednjovjekovnog perioda. Prema hipotezi ovih zapadnih učenjaka, indijski astronomi su upotrijebili posuđenu grčku astronomiju kako bi odredili približno poravnanje planeta koje se dogodilo 3.102. god. pr.n.e. Nakon što su proveli laboratorijske proračune potrebne da bi to otkrili, indijski astronomi su, prema njima, izmislili fiktivnu em *Kali-yuge* i uvjerali cijeli indijski potkontinent kako ta era traje već pet tisuća godina. Posljedično, mnoge različite *Purane* napisane su u skladu s tom kronologijom, i ljudi diljem cijele Indije postali su uvjereni kako su ti radovi, iako nepoznati njihovim precima, u stvari stari nekoliko tisuća godina. Osoba bi se mogla upitati zašto bi netko čak i razmišljao o izračunavanju astronomskog poravnanja u periodu nekoliko tisuća godina u prošlost i zatim prepravio povijest cijele civilizacije na temelju nekoliko otkrivenih poravnanja.

Osuвременjivanje proračuna

Vjerojatnije je pretpostaviti kako je priča o *Kali-yugi* (prema *Vedama* ona traje 432.000 godina) vjerodostojna, a samo poravnanje povijesna činjenica, a da su *Purane* stvarno napisane prije početka ovog doba. Moramo primijetiti kako mnogi povijesni zapisi u Indiji koji koriste datume, izražavaju te datume upravo u godinama od početka *Kali-yuge*. U mnogim slučajevima ti datumi

prilično su manji od 3.102. god. što znači da oni predstavljaju vrijeme prije početka kršćanske ere. Interesantne primjere takvih datuma nalazimo u knjizi *Adi Shankara* koju je priredio S.D. Kulkarni, u svezi s datiranjem života Shankaracharye (propovjednik koji je osnovao impersonalističku školu u Indiji). Osoba će također pronaći pozive na takve datume u *Age of Bharata War ("Vrijeme Bharata rata")*, seriji stranica o datumu *Mahabharate*, knjizi koju je napisao G.C. Agarwala.

Egzistencija mnogih takvih datuma u raznim dijelovima Indije sugerira nam kako je doba Kali, sa svojim datumom početka 3.101. god. pr.n.e., stvarnost a ne izmišljotina post-Ptolomejskih srednjovjekovnih astronoma.

Neke reference daju 3.101 g. pr.n.e. za početak *Kali-yuge*. Razlog za to odstupanje je što je u nekim slučajevima za nultu godinu uzeto razdoblje između 1. god. n.e. i 1. god. pr.n.e., dok u ostalim to nije učinjeno. Netko može prigovoriti kako je poravnanje na početku *Kali-yuge* po modernim kalkulacijama samo približno, dok astronomske *siddhante* generalno podrazumijevaju potpuno poravnanje. Čini se da to ukazuje na ozbiljan defekt u *Jyotish-shastrama*. Kao odgovor na to možemo istaći da, iako su moderne kalkulacije prilično precizne u našem vlastitom povijesnom periodu, mi ne poznajemo astronomske načine opažanja koji su korišteni do prije nekoliko stotina godina pr.n.e. Stoga je moguće da moderne kalkulacije nisu toliko točne za 3.102. god. pr.n.e., i daje poravnanje na taj dan bilo skoro potpuno. Naravno, ako poravnanje nije bilo potpuno tada je neophodno pretpostaviti da je značajna greška uvedena u *Jyotish shastra* i to vjerojatno nedavno. Međutim, čak ni ta hipoteza nije u suglasnosti s teorijom da je 3.102. god. pr.n.e. izvučena iz Ptolomejevih kalkulacija, budući da te kalkulacije također ukazuju na vrlo grubo planetarno poravnanje na taj dan. Osim toga, trebamo primijetiti kako astronomske *siddhante* ne pokazuje savršenu točnost kroz duge periode vremena.

Na to nam ukazuje i sama *Surya-siddhanta* u svojoj sljedećoj izjavi, u kojoj se polubog Sunca, Surva, obraća *asuri* Mayi: "O Maya, saslušaj pažljivo ovo izvrsno znanje astronomije kojeg je samo Sunce poučilo svece u svakoj od prijašnjih *yuga* (kozmičkih doba,

op.a.). Poučavam te istoj drevnoj znanosti. Ali razlika između sadašnjih i prijašnjih radova uzrokovana je samim vremenom, s obzirom na revolucije *yuga*". (SS, str. 2)

Prema samim *Jyotish shastrama*, njihove astronomske informacije zasnivaju se na dva izvora:

1. *Otkrivenjem od polubogova*
2. *Ljudskim promatranjem*

Kalkulacije u astronomskim *siddhantama* dovoljno su jednostavne da ih je bilo moguće ručno izračunati i čini se kako je rezultat toga tendencija gubitka preciznosti. Gornja izjava Sunčeva predstavnika indicira da su ti radovi osuvremenjivani s vremena na vrijeme kako bi bili u skladu s nebeskim fenomenima. Provedena je računalna studija i *Surya-siddhanta* je uspoređena sa suvremenim astronomskim proračunima. Ta studija otkriva kako je *Surya-siddhanta* vjerojatno modernizirana oko 1000. god.n.e., budući da su njene kalkulacije u potpunosti u skladu s modernim kalkulacijama od tog vremena na dalje. Međutim, to ne znači da je *Surya-siddhanta* tada i napisana. Parametri kretanja planeta u egzistirajućem tekstu samo su osuvremenjeni u to vrijeme. Budući da je originalni tekst bio potpuno upotrebljiv i kada su njegovi parametri osuvremenjeni, nije bilo potrebe za njegovom zamjenom i stoga može datirati u daleku prošlost. U detaljnoj raspravi u svezi datuma i podrijetla Aryabhatinog (indijski astronom iz 5/6. stoljeća) astronomskog sustava primjećujemo kako su parametri njegovog astronomskog sustava vjerojatno određeni promatranjem za vrijeme njegova života, u kasnom petom i ranom šestom stoljeću. O svojim teoretskim metodama sam Aryabhata je napisao: "Milošću Brahme, dragocjeni potonuli dragulj istinskog znanja iznio sam na površinu oceana istinskog i lažnog znanja pomoću čamca vlastitog intelekta."(VW, str. 213)

To nam sugerira da Aryabhata nije tvrdio da je stvorio išta novo. Radije, on je jednostavno prepravio staro znanje koje je postalo zbunjujuće tijekom vremena. Općenito, predložili bismo da su otkrovenja astronomskih informacija od đeva-polubogova bila uobičajena u drevno vrijeme prije početka *Kali-yuge*. Od početka

Kali-yuge ljudsko promatranje uvelike je korišteno za osuvremenjivanje astronomskih sustava, i kao rezultat, mnogi parametri u egzistirajućim radovima imaju prilično nedavno podrijetlo.

Budući da je jasno kako je indijska astronomska tradicija bila vrlo konzervativna i uglavnom orijentirana ka ispunjavanju uobičajenih dnevnih potreba, lako je shvatiti kako ti radovi svoj nastanak vuku iz daleke prošlosti.

Indijske zvjezdarnice

Kao konačnu poantu, moramo uzeti u obzir primjedbu kako nam indijski astronomi nisu ostavili detaljna izvješća o tome kako su provodili promatranja i na koji su način izračunavali astronomske parametre na osnovu tih promatranja. To nam sugerira da nikakva tradicija sofisticiranih astronomskih promatranja nije ni postojala u Indiji. Odgovor na tu primjedbu opstojnost je brojnih dokaza o postojanju detaljno izrađenih programa astronomskih opažanja u Indiji u nedavnim stoljećima. Astronomski instrument viđen u Benaresu 1772. god. od Engleza Roberta Bakera, već u to vrijeme bio je dvije stotine godina star. Oko šest metara visoka struktura uključuje dva kvadranta podijeljena u stupnjeve koji su korišteni za mjerenje položaja Sunca. To je samo dio zvjezdarnice koja je uključivala nekoliko drugih velikih kamenih i brončanih instrumenata konstruiranih za promatranje zvijezda i planeta.

Slični instrumenti izgrađeni su u Agri i Dehlju. Zvjezdarnicu u Dehlju podigao je Rajah Jayasingh, 1710. god., pod ospicijem Mohammedom Shahom, a još i danas može se posjetiti. Iako su te zvjezdarnice prilično nove, ne postoji razlog za pretpostavku kako njihovo izgrađivanje nije započeto i nekoliko stoljeća prije. Moguće je da su kroz period od nekoliko tisuća godina takve zvjezdarnice podizane u Indiji kada je postojala potreba za njihovim korištenjem.

Razlog zašto ne nalazimo detaljna izvješća o opservatorijskim metodama promatranja u *Jyotish-shastrama* je taj što su ti radovi napisani s namjerom da budu kratki vodiči kroz proračune, a ne opširni udžbenici. Udžbenici nisu nikada napisani zbog vjerovanja kako znanje treba biti preneseno samo kvalificiranim učenicima.

To možemo vidjeti u sljedećoj izjavi *Surya-siddhante*: "0 Ma-ya, ovu znanost, tajnu čak i Bogovima, ne treba prenositi bilo kome, već samo dobro ispitanom učeniku koji je pohađao bar jednu cijelu godinu!" (SS, str.56)

Slično tome, nakon što je spomenuo motor zasnovan na živi koji daje snagu za okretanje modela svemira, pronalazimo izjavu: "... način konstrukcije ovog okretajućeg instrumenta treba održati u tajnosti, jer ako se proširi znanje o njemu, postat će poznat svima."(SS, str. 90).

POGLAVLJE 5

Uvjetovanost živih bića

U sljedećim poglavljima uglavnom ćemo se baviti tematikom kozmologije i hijerarhije svemira koja je opisana u *Shrimad-Bhagavatamu*, dragulju vedske književnosti, a koji u sebi isključivo sadrži znanje o duhovnoj spoznaji. Iz tog razloga pružit ćemo vam nekoliko uvodnih i dodatnih objašnjenja za lakše razumijevanje tematike kojom se bavimo u ovom izdanju.

U ovom poglavlju detaljnije ćemo se pozabaviti razlogom zašto su bića koja prebivaju u materijalnom svijetu uvjetovana Božjom energijom i na koji se način ta energija očituje u njihovim životima.

Dakle, *Vede* spominju kako Bog posjeduje dvije energije - duhovnu i materijalnu. Materijalna energija koja dominira materijalnim svijetom zbunjuje živa bića i čini ih uvjetovanim i podložnim efektima koje proizvodi. Evo kratkog objašnjenja.

Na mnogo mjesta u *Bhagavatamu* spominju se imena dvanaest proslavljenih autoriteta (*dvadasha-mahajana*) od kojih Brahma,

prvorodeno živo biće u ovom svemiru, Narada Muni, svetac koji putuje svemirom propovjedajući slave Vršnua, i Shiva, Brahmin sin i polubog zadužen za suptilnu silu neznanja, zauzimaju prva tri mjesta na spisku prema tome koliko poznaju Uzvišenog Boga. Ostali polubogovi, Gandharve, Charane, Vidvadhare, ljudska bića ili *asure* ne mogu nikako u potpunosti upoznati moći Vishnua. Polubogovi, Gandharve i ostali, visoko su razumna bića na višim planetima, ljudska bića stanovnici su srednjih planeta, a *asure* stanuju na nižim planetima. Svi oni imaju svoje vlastito shvaćanje i mišljenje o Apsolutnoj Istini poput znanstvenika ili empirijskog filozofa u ljudskom društvu. Sva takva bića materijalna su stvorenja i uslijed toga zbunjuje ih čudesno djelovanje tri suptilne sile (*gunne*) materijalne prirode (*glina* vrline, strasti i neznanja). Ova zbunjenost spominje se u *Bhagavad-giti* (7.13): Svako biće počev od Brahme pa sve do mrava zbunjuju tri sile materijalne prirode - vrline, strasti i neznanja.

Svatko misli prema svojim osobnim sposobnostima kako je ovaj svemir koji se ispoljava pred nama sve što postoji. Tako znanstvenik u ljudskom društvu u dvadesetom vijeku procjenjuje početak i kraj svemira na svoj vlastiti način. Međutim, možemo li mi uopće išta saznati?

Čak i sam Brahma jednom je bio jako zbunjen budući da je mislio kako je samo on jedini Brahma kome Bog ukazuje milost. Međutim, ljubaznošću Boga, kasnije je, jednom prilikom, saznao kako postoji bezbroj Brahma koji su moćniji od njega u daleko većim svemirima izvan ovog svemira koji svi zajedno čine *ekapadvibhuti* ili jednu četvrtinu kreacije Božje stvaralačke energije. Ostale tri četvrtine Božje energije prikazuje se u duhovnom svijetu i možemo samo zamisliti što onda jedan zemaljski znanstvenik na osnovu svog vlastitog zapažanja može saznati o Bogu. Bog kaže kako, zbunjeni suptilnim silama materijalne prirode, oni ne mogu shvatiti da izvan ovih pojava postoji Uzvišena Osoba koja je apsolutni gospodar svega što postoji. Brahma, Narada i Shiva poznaju Boga do izvjesne mjere i zato trebamo slijediti upute tih velikih osoba.

Kao što je majka najpouzdaniji autoritet koji može potvrditi identitet oca djeteta, isto tako je i majka *Veda*, koju su predstavili

priznati autoriteti kao što su Brahma, Narada i Shiva, najpouzdaniji autoritet koji nas može obavjestiti o Apsolutnoj Istini.

Moć iluzije

Vishnu je nepresušni izvor svih odlika živih bića. Uvjetovane duše u materijalnom svijetu odražavaju samo dio tih odlika, pa se zato ponekada nazivaju *pratibimbe*. Kao djelići i čestice Boga, ta *pratibimba* bića u različitoj mjeri naslijedila su Njegove izvorne odlike i u skladu s tim odlikama pojavljuju se u obliku različitih životnih vrsta na raznim planetima prema planu Brahme.

Nakon Brahminog stvaranja polubogova, sva ostala bića prekrivena su tamom neznanja. Svako pojedino biće u materijalnom svijetu uvjetovano je svojim stavom vladanja nad prirodnim bogatstvima materijalne prirode te tako pod lažnim utiskom smatra sebe vlasnikom materijalnih stvari.

Energija Vishnua po imenu *avidya* činitelj je koji zbunjuje uvjetovane duše. Materijalna priroda naziva se *avidya* ili neznanje, ali za *bhakte*, sljedbenike Vishnua, zaokupljene predanim služenjem, ova energija postaje *vidya* ili čisto znanje. To je potvrđeno u *Bhagavad-giti*. Božja energija preobražava se iz *mahamaye* (iluzorne energije) u *yogamayu* (duhovnu energiju) i pojavljuje se pred naprednim *bhaktama* u svom pravom obliku. Stoga izgleda da materijalna priroda djeluje u tri oblika: kao stvaralačko načelo materijalnog svijeta, kao neznanje i kao znanje.

Uvjetovane duše nisu izvorno zavedene izvanjskom energijom Vishnua, ali su pod utjecajem *avidya* djelovanja materijalne prirode postale prekrivene iluzijom i zato su nesposobne iskoristiti znanje na pravi način. Pod utjecajem iluzije uvjetovana duša zaboravlja svoj odnos s Vishnuom i biva preplavljena materijalnom vezanošću, mržnjom, ponosom, neznanjem i lažnim poistovjećivanjem, odnosno s pet vrsta iluzije koji uzrokuju materijalno ropstvo (o ovim vrstama iluzije raspravljali smo u prošloj knjizi *Misterij stvarnosti i vremena*).

No ipak, *Vede* napominju kako Vishnu izbavlja pala živa bića nudeći im na kraju četiri vrste oslobođenja - *salokyu*, *samipyu*, *sarshiti* i *sarupyu*. Naime, postoje dvije vrste oslobođenih duša -

one koje su oslobođene milošću Boga i one koje su dostigle oslobođenje vlastitim naporima. Onaj tko dostigne oslobođenje vlastitim naporom zove se impersonalista i stapa se s Božjim blještavim sjajem, *brahmajyotijem*. Ali *bhaktama* Vishnua koji predanim služenjem postanu dostojni oslobođenja, ponuđene su četiri vrste oslobođenja:

1. Salokya (položaj jednak Božjem)
2. Samipyra (neprestano druženje s Bogom)
3. Sarshti (obilje jednako Božjem)
4. Sarupya (tjelesna obilježja nalik na Boga).

Nitya-baddhe i nitya-siddhe

Živa bića sastavni su djelići Vishnua. Postoje dvije vrste živih bića, tj. *nitya-mukta* i *nitya-baddha*. *Nitya-mukta* vječno su oslobođene duše koje su vječno zaokupljene izmjenjivanjem transcendentalne službe pune ljubavi s Bogom u Njegovom vječnom prebivalištu izvan očitovanih materijalnih stvorenih svjetova. Ali *nitya-baddha*, ili vječno uvjetovane duše (pojam vječno ovdje odnosi se zapravo na izraz "beskrajno dugo"), povjerene su Njegovoj izvanjskoj energiji, *mayi*, radi popravljivanja svog ratobornog stava prema Uzvišenom Ocu.

Možemo dakle ustvrditi kako su *nitya-baddhe* zaboravne na svoj odnos s Bogom iako su Njegovi sastavni djelići. *Nitya-baddhe* su obmanute iluzornom energijom kao proizvodi materije i tako su zaposlene praveći planove u materijalnom svijetu kako bi postale sretne. Ponovno i ponovno nastavljaju s planovima, ali voljom Vishnua nakon određenog vremena uništeni su i ti planovi i oni koji ih prave. Ovo je potvrđeno u *Bhagavad-giti* (9.7) gdje se kaže kako se na kraju milenijuma sva živa bića stapaju s Božjom prirodom i ponovno, kad dođe vrijeme stvaranja. On otpočinje novo stvaranje svojom izvanjskom energijom.

Osobe koje se posvećuju duhovnom životu ili transcendentalisti dijele se na dvije osnovne grupe: *nirvishesha-vadije* ili impersonaliste i *bhakte*. Impersonalisti ne prihvaćaju duhovne raznolikosti života. Oni se žele stopiti s postojanjem Boga u Njegovom obi-

lježu Brahmana (*brahmajyotijem*). *Bhakte*, međutim, žele sudjelovati u transcendentalnim djelatnostima Boga.

Duhovna i materijalna energija

Zašto duša dolazi u materijalni svijet? Koji su razlozi zbog kojih se ona želi odvojiti od društva Boga?

Prema zaključku vedskih spisa kozmičku kreaciju vidljivu u uvjetovane duše svojim posebnim energijama uzrokuje Apsolutna Istina, Bog. S druge strane, ateisti nakon razmjernja zaključuju kako je uzrok kozmičke kreacije materijalna energija. Energija Apsolutne Istine ispoljava se na tri načina: duhovna, materijalna i rubna energija. Apsolutna Istina istovremeno sa Svojom duhovnom energijom. Materijalna priroda može postojati samo kada dode u dodir s duhovnom energijom. Zbog privremene materijalne kreacije izgledaju aktivne. U uvjetov stanju, živa bića koja pripadaju rubnoj energiji spoj su duhovne i materijalne energije. Rubnom energijom izvorno upravlja d

na energija, ali bića pod upravom materijalne energije od pamtivijeka lutaju u zaboravu koji prožima materijalni svijet.

Uzrok uvjetovanog stanja zlouporabe je osobne duhovne nezavisnosti jer ona odvaja živo biće od društva duhovne energije. No kada živo biće milošću Boga ili Njegovog čistog *bhakte* postane prosvjetljeno i sklono tome da oživi svoj izvorni položaj služenja s ljubavlju, nalazi se na najpovoljnijoj razini vječnog blaženstva i znanja. Rubna *jiva*, ili biće, zloupotrebljava svoju nezavisnost i osjeća odbojnost prema stavu vječnog služenja kada nezavisno misli da nije energija već energetik. Ovo pogrešno shvaćanje vlastitog postojanja vodi ga do stava vladanja nad materijalnom prirodom.

Materijalna priroda izgleda potpuno suprotno od duhovne energije. Činjenica je da materijalna energija može djelovati samo kada je u dodiru s duhovnom energijom. Božja energija izvorno je duhovna, ali može djelovati na različite načine. Spomenimo primjer električne energije koja može hladiti ili grijati očitujući se na različite načine. Materijalna energija duhovna je energija prekrivena oblakom iluzije ili *maye*. Stoga ne može sama djelovati. Vishnu ulaže Svoju duhovnu energiju u materijalnu energiju koja tada može djelovati, kao što željezo može djelovati poput vatre kada se usija u vatri. Materijalna energija može djelovati samo kada je opunomoći duhovna energija.

Kada je prekriveno oblakom materijalne energije, živo biće, koje je također duhovna energija Vishnua, zaboravlja djelatnosti duhovne energije i smatra kako je sve što se događa u materijalnoj kreaciji čudesno. Ali osoba koja predano služi u potpunoj svjesnosti Boga i koja je stoga već utemeljena u duhovnoj energiji može shvatiti kako materijalna energija nema nezavisnu moć - sve djelatnosti odvijaju se zahvaljujući duhovnoj energiji. Materijalna energija, koja je iskrivljeni oblik duhovne energije, sve predstavlja na iskrivljen način uzrokujući tako zablude i dvostranosti. Znanstvenici i filozofi uvjetovani obmanom materijalne prirode pretpostavljaju kako materijalna energija djeluje automatski i zato su frustrirani, poput obmanute osobe. Nitko ne može postići uspjeh u razumijevanju izvornog uzroka kreacije iznošenjem teorija koje stvara materijalna energija. Takav pokušaj posljedica je

neznanja. Materijalna energija Vishnua naziva se *may a*, ili iluzija, jer djelujući na dva načina (osiguravajući materijalne elemente i uzrokujući materijalnu kreaciju) čini uvjetovanu dušu nesposobnom da shvati pravu istinu o kreaciji. Međutim, kada se živo biće oslobodi uvjetovanog života materije, može shvatiti dvije različite djelatnosti materijalne prirode - prekrivanje i zbunjivanje.

Izvor kreacije

Izvor kreacije je Vishnu. Kao što je potvrđeno u *Bhagavad-giti* (9.10), kozmička kreacija djeluje pod upravom Boga koji prožima materijalnu energiju s tri materijalne odlike (*sattva*, *rajas* i *tamas*). Pokrenuti tim odlikama, elementi koje je priskrbila materijalna priroda stvaraju različite stvari, kao što slikar stvara različite slike miješanjem tri boje - crvene, žute i plave. Žuta predstavlja vrlinu ili *sattvu*, crvena strast ili *rajas*, a plava neznanje ili *tamas*. Tako je šarolika materijalna kreacija samo interakcija ovih triju odlika predstavljenih u osamdeset jednom različitom spoju ($3 \times 3 = 9$, a $9 \times 9 = 81$). Obmanuta materijalnom energijom uvjetovana duša, opčinjena ovom raznolikošću kreacije, želi vladati materijalnom energijom kao što muha želi uživati u vatri. Ova iluzija nastaje kada uvjetovana duša zaboravi svoj vječni odnos s Bogom. Kada je duša uvjetovana, materijalna priroda je primorava na zadovoljavanje svojih osjetila, dok osoba prosvjetljena duhovnom energijom služi Vishnua u svom vječnom odnosu.

Bog je izvorni uzrok duhovnog svijeta i prikriveni uzrok materijalne kreacije. Također, izvorni je uzrok rubne moći, živih bića. Vođa je i održavatelj živih bića koja se nazivaju rubna moć jer mogu djelovati pod zaštitom duhovne energije ili pod prekrivačem materijalne energije. Uz pomoć duhovne energije možemo shvatiti kako je nezavisnost vidljiva samo u Vishnuu koji zahvaljujući Svojoj nepojmljivoj energiji može djelovati kako god želi.

Apsolutna Cjelina

Bog je Vrhovna Osoba, Apsolutna Cjelina, a živa bića djelići su Apsolutne Cjeline. Ovaj odnos istovremene sličnosti i različitosti

Boga i živih bića je vječan. Nikada ne bismo trebali pogrešno misliti kako mala materijalna energija može podijeliti duhovnu cjelinu na male dijelove. *Bhagavad-gita* ne podržava ovu impersonalističku teoriju, već jasno izjavljuje kako su živa bića vječno mali dijelovi vrhovne duhovne cjeline. Kao što dio nikada ne može biti jednak cjelini, živo biće, kao sićušni dio duhovne cjeline, nikada ne može biti jednako Vrhovnoj Cjelini, apsolutnoj Božanskoj Osobi. Iako su Bog i živa bića kvantitativno povezani kao cjelina i djelići, djelići su ipak kvalitativno istovjetni sa cjelinom. Tako su živa bića, iako su kvalitativno uvijek istovjetna s Bogom, u relativnom položaju. Bog je upravitelj svega, a živa su bića uvijek pod upravom duhovne ili materijalne energije. Zato živo biće nikada ne može postati upravitelj materijalne ili duhovne energije. Živo biće po svom prirodnom položaju uvijek je podređeno Bogu. Kada pristane djelovati u takvom položaju dostiže savršenstvo života, ali ako se pobuni protiv tog načela, nalazi se u uvjetovanom stanju.

Tri-purusha avatara

Kada postoji potreba za stvaranjem materijalnog svemira, Bog se ekspandira kao *tri-purusha-avatara*. *Tri-purusha-avatara*, ili tri Božje *purusha* inkarnacije, zadužene su za stvaranje i odvijanje djelatnosi u materijalnom svijetu koji čini jednu četvrtinu ukupne kreacije Boga.

Tri-purusha-avatara su sljedeći:

1. *Maha -Vishnu (ili Karanodakashayi-Vishnu)* - stvara materijalni svijet. Postoji samo jedan *Maha-Vishnu*.
2. *Garbhodakashayi-Vishnu* - stvara raznolikosti u svakom pojedinom svemiru. Svaki svemir, *brahmada* ili kozmičko jaje, ima po jednog *Garblwdakashayi-Vishnua*.
3. *Kshirodakashayi-Vishnu* - nalazi se u srcima svih bića i djeluje kao *Nad-duša* ili *nadsvijest (Paramatma)*. U svakom od svemira (*brahmada*) on ima i svoj planet na kojem vlada.

Bog se ekspandira u prvoj ekspanziji kao Maha-Vishnu. Maha-Vishnu leži na Uzročnom oceanu i izdiše sve svemire kroz Svoje nosnice. Tako od Maha-Vishnua i Uzročnog oceana potječu svi svemiri koji plutaju po Uzročnom oceanu. Spomenimo jednu interesantnu priču u svezi s tim. U *Shrimad-Bhagavatamu* postoji priča o Vamanadevu, inkarnaciji Shri Krishne, Vrhovne Božanske Osobe, koji je s tri koraka prekoračio čitav svemir i Svojim stopalom probio omotač svemira. Voda iz Uzročnog oceana potekla je kroz rupu koju je napravilo Njegovo stopalo i ta bujica vode postala je rijeka Ganga. Eto razloga zašto se Ganga prihvaća kao najsvetija rijeka i zbog čega je obožavaju svi hindusi od Himalaya do Bengalskog zaljeva.

Bezbrojni svemiri počivaju poput sjemenja unutar pora Maha-Vishnua i kada Maha-Vishnu izdahne svi se očituju. U materijalnom svijetu nemamo iskustvo o nečemu takvom, ali iskrivljeni odraz toga nalazimo u pojavi znojenja. Međutim, ne možemo zamisliti trajanje jednog daha Maha-Vishnua jer za vrijeme jednog daha svi svemiri postaju stvoreni i uništeni. Brahma živi samo za vrijeme trajanja jednog daha, a prema našim vremenskim mjerama 4.320.000.000 godina predstavlja samo dvanaest sati Brahminog života. Brahma živi stotinu takvih godina, a ipak čitav Brahmin život sadržan je u jednom dahu Maha-Vishnua. Tako ne možemo zamisliti moć disanja Boga. A Maha-Vishnu je samo djelomična ekspanzija Krishne.

1. BRAHMA - VISHNU - SHIVA

Postoje mnoga pogrešna shvaćanja koja kruže o "hinduskom trojstvu" Brahmi, Shivi i Vishnu-u. Uglavnom, rječnici određuju Brahma za "glavnog člana hinduskog trojstva" a drugi izvori opisuju trijumvirat Boga jednakim sa svim božanskim bićima. Izraz "trojstvo" nagovještava pokušaj da se kršćanska teologija primjeni na vedsku književnost s gledišta ranih kršćanskih misionara. Pionir indologije, William Jones, jednom je napisao sljedeće: "Vrlo me je iznenadila spoznaja dvojice misionara da "hindusko trojstvo" Brahma - Shiva - Vishnu, nije ništa drugo do kršćansko trojstvo. U svakom slučaju, *Vede* ne podupiru ovakve teorije".

Sve tri osobe klasificirani su kao *Guna-avatari* ili kontrolori triju suptilnih sila materijalne prirode. Brahma stvara svemir i kontrolira *gunu* (odliku suptilne sile prirode) strasti. Vishnu održava svemir i kontrolira vrlinu, najčistiju *gunu* ili odliku, a Shiva uništava svemir i kontrolira neznanje, najnižu *gunu* ili silu.

Brahma

Brahma, vrlo moćno živo biće, prvorođeno je živo biće u svemiru. Njegov život traje koliko traje i svemir a kada se svemir uništi, on umire. U usporedbi s ljudskim životom, njegova dužina života je doista duga. Po ljudskom računanju, 4.320.000.000 godina čini dužinu jednog Brahminog dana, a isto toliko traje i njegova noć. Kada se Brahmin dan očituje, veliki broj živih bića se rada, a s dolaskom Brahmine noći bivaju sva uništena.

Brahma je rođen od Garbhodakashayi-Vishnua, druge ekspanzije u nizu *tri-purusha-avatara*. Garbhodakashayi Vishnu djelomična je kreacija Maha-Vishnua. Zapravo, s krajnje razine spoznaje, Brahma ne stvara živa bića. Na početku stvaranja svijeta on ima moć dati različite tjelesne oblike živim bićima prema djelatnosti koja su počinila tijekom prošlog milenijuma. Dužnost Brahme je buđenje živih bića iz uspavanosti i zaokupljanje obavljajem svojih pravih dužnosti. Različite vrste bića Brahma nije stvorio samo po svojoj hirovitoj čudi, već mu je povjeren zadatak davanja njima

različite oblike tijela tako da mogu djelovati u skladu s njima. Pa ipak, Brahma je svjestan činjenice kako je samo oruđe u Božjim rukama i ne smatra sebe uzvišenim Gospodinom. Brahma, dakle, stvara svemir po uputama i nadahnuću Bhagavana, Božanske Osobe, Vishnua.

Vishnu

Vishnu je ekspanzija ili inkarnacija Boga, Krishne. Kada Krishna želi stvarati ovaj materijalni svijet, On to čini kroz svoju inkarnaciju Vishnua. To nam objašnjava *Brahma-samhita* u svojim stihovima. Postoje mnoge ekspanzije ili inkarnacije Krishne i sve su one jedna Svevišnja Osoba, Bhagavan. Ponekad indolozi pogrešno ubrajaju u Krishnine inkarnacije *deve* ili polubogove kao što su to Brahma, Shiva, Surva (polubog Sunca), Indra (kralj viših, rajskih planeta), Varuna (polubog mora), Agni (polubog vatre). Oni misle kako je vedsko obožavanje Boga politeističko, te da *Vede* govore kako je svejedno kojeg Boga obožavamo jer osoba ionako dobiva isti rezultat. Po njima, oni su samo različita lica i naličja jednoga Boga. No to nije točno jer vedski spisi poput *Bhagavad-gite* osuđuju takvo razmišljanje govoreći nam jasno o razlici između polubogova (*deva*) koji su isto tako samo živa bića kao i mi, ali opunomoćena posebnim moćima od Vishnua kako bi mogli kontrolirati određena zbivanja u svemiru.

Ako osoba obožava polubogove treba znati da su takvi blagoslovi kratkotrajni i da čak ni sami polubogovi ne mogu svojim obožavateljima podariti blagoslove ako ih ne odobri Vishnu. Obožavanje Vishnua jedino može donijeti oslobođenje od *sanisare* - vječnog kruga rađanja i umiranja. Zato je pogrešno smatrati predanost Brahmi ili Shivi kao najvećoj dobrobiti, jer s razine neznanja i strasti osoba ne može spoznati Boga. Odlika vrline služi kao odskočna daska s koje se mogu transcendirati sve sile ili odlike materijalne prirode i spoznati vječni odnos s Bogom. Budući da su Brahma i Shiva nastali od Vishnua, možemo poštovati primjedb u Louisa Renoua koji kaže: "Uistinu, kao religija u strogom smislu riječi, hinduizam gotovo da može biti sažet kao Vishnuizam ili Vaishnavizam".

Shiva

Shiva je nadzornik uništenja svemira u vrijeme razaranja. On također nadzire *gnuu* ili odliku neznanja, iako ne bi trebali zaključiti da je on osobno u neznanju. Jedno od njegovih imena je Ashutosha, koje upućuje da se vrlo lako zadovolji ponudama ili molitvama. Shiva prihvaća obožavatelje među najpalijim bićima, uključujući duhove i *asure*, koji ga obožavaju radi materijalnih blagoslova (koje je lako dostići). *Bhagavata Purana* (12.13.16) izjavljuje: *vishnavam yatha shambhuh* - "Shiva je najveći *vaishnava*, *bhakta* ili štovatelj Vishnua". U *Padma Purani*, Shiva govori svojoj supruzi Parvati: "Moja draga Parvati, postoje različite metode obožavanja, i od svih, obožavanje Božanske Osobe, Bhagavana, Vishnua ili Krishne, smatra se najuzvišenijim".

Planeti

U *Bhagavatamu* (5.23.2) jasno je rečeno kako se sva svjetleća nebeska tijela, planeti i zvijezde okreću pod utjecajem vrhovnog činitelja vremena. Činitelj vremena još je jedno obilježje Boga. Svatko se nalazi pod utjecajem činitelja vremena, ah Bog je toliko ljubazan i toliko voli Svog *bhaktu* Dhruva Maharaju da je stavio sva svjedeća nebeska tijela pod kontrolu Dhruvinog planeta, zvijezde Sjevernjače, i uredio da činitelj vremena djeluje pod njegovim vodstvom ili uz njegovu suradnju. U stvari, sve se odvija po volji i uputama Boga, ali da bi učinio Svog *bhaktu* Dhruvu najznačajnijom osobom svemira, On je stavio pod njegovu kontrolu djelatnosti činitelja vremena.

Dhara-mandala znači "planet". Na primjer, ova Zemlja naziva se *dhara-mandala*. Prema opisu iz ovog stiha *Bhagavatama*, stotine i tisuće zvijezda i velikih planeta kao što su Sunce, Mjesec, Venera, Merkur, Mars i Jupiter, nisu skupljeni zajedno zbog zakona gravitacije ili neke osobne ideje suvremenih znanstvenika. Svi ti planeti i zvijezde sluge su Boga i po Njegovoj naredbi putuju svojim putanjama. Putanje kojima se kreću uspoređuju se sa strojevima koje materijalna priroda daje upravnim božanstvima zvijezda i planeta koja izvršavaju naredbu Boga okrećući se oko Dhru-

valoke, zvijezde Sjevernjače, na kojoj živi veliki Dhruva Maharaja, *bhakta* Boga. Nova kvantna teorija gravitacije potvrđuje kako se cijeli svemir u spirali okreće oko zvijezde Sjevernjače ili Dhruvaloke. *Bhagavata Purana* o tome govori još prije 5.000 godina. To je potvrđeno i u *Brahma-samhiti* (5.52) na sljedeći način: "Obožavam Govindu, prvobitnog Boga, Svevišnju Božansku Osobu, pod čijom kontrolom čak i Sunce, koje se smatra Božjim okom, kruži po utvrđenoj putanji vječnog vremena. Sunce je kralj svih planetarnih sustava i ima neograničenu moć grijanja i osvjetljavanja." Ovaj stih iz *Brahma-samhite* potvrđuje da čak i najveći i najmoćniji planet Sunce kruži po utvrđenoj putanji, ili *kala-chakri*, po naredbi Boga. To nema nikakve veze s gravitacijom ili nekim drugim zakonom kojeg su izmislili materijalni znanstvenici.

Zemaljski znanstvenici žele izbjeći vladavinu Boga sa strojevima i zato zamišljaju različite uvjete po kojima pretpostavljaju da se planeti kreću. Međutim, jedini uvjet je naredba Boga. Sva razna vladajuća božanstva planeta su osobe. Bog je također osoba. On naređuje podređenim osobama - polubogovima koji imaju različita imena - da provode Njegovu vrhovnu volju. To je također potvrđeno u *Bhagavad-giti* (9.10) u kojoj Bog kaže kako ova materijalna priroda djeluje pod Njegovom upravom i stvara sva pokretna i nepokretna bića. Po njenim zakonima ova kreacija ponovno i ponovno biva stvorena i uništena.

Putanje planeta podsjećaju na tijela u kojima se nalaze sva živa bića, jer su i putanje i tijela strojevi kojima upravlja Bog. U *Bhagavad-giti* (18.61) se kaže kako se Bog nalazi u svačijem srcu i upravlja lutanjima svih živih bića koja se nalaze u tijelu kao u strojevima načinjenim od materijalne energije. Stroj kojeg daje materijalna priroda - bilo daje stroj tijela ili stroj putanje ili *kala-chakre* - djeluje po naredbama Boga. Bog i materijalna priroda djeluju zajedno kako bi održali ovaj veliki svemir i ne samo ovaj svemir, već i milijune drugih svemira izvan ovog. Prema vedskom opisu planetarnog sustava, svi planeti kreću se od istoka prema zapadu. Sunce, Mjesec i pet drugih planeta, poput Marsa i Jupitera, kruže svojim putanjama jedni iznad drugih.

U *Bhagavatamu* nam je dat odgovor i na pitanje kako planeti i zvijezde lebde. Uzrok tome nije zakon gravitacije. Planeti i zvije-

zde lebde zahvaljujući manipuliranju zrakom. Zahvaljujući takvim manipulacijama i ogromni teški oblaci lebde. Dakle, planeti lebde jer materijalna priroda manipulira zrakom prema naredbama Vishnu. Mogli bismo reći kako to djelovanje predstavlja zakon gravitacije, ali u svakom slučaju moramo prihvatiti da je te zakone stvorio Vishnu. Znanstvenici nemaju kontrolu nad njima. Oni mogu izjaviti kako nema Boga, ali to nije točno.

Suvremeni zrakoplovi djeluju na sličan način - manipulirajući zrakom lebde na nebu opirući se težnji da padnu na zemlju. Zahvaljujući suradnji načela *purushe* i *prakriti* sve takve manipulacije su moguće. Dakle, sva zbivanja u svemiru odvijaju se pravilno zahvaljujući suradnji materijalne prirode za koju se smatra da je *prakriti*, i Boga, koji se smatra *purushom*.

Prakriti, materijalna priroda, opisana je u *Brahma-samhiti* (5.44) na sljedeći način: "Izvanjsku moć - *mayu* - koja ima prirodnu sjenke *cit* (duhovne) moći, svi ljudi obožavaju kao Durgu, stvarajuću, održavajuću i uništavajuću silu ovog materijalnog svijeta. Obožavam prvobitnog Boga, Govindu, po čijoj volji Durga djeluje." Materijalna priroda, izvanjska energija Boga, također je poznata kao Durga ili ženska energija koja štiti veliku tvrđavu ovog svemira. Riječ Durga također znači "tvrđava". Ovaj svemir je baš kao velika tvrđava u kojoj se nalaze sve uvjetovane duše i iz koje ne mogu pobjeći sve dok ih Svojom milošću ne oslobodi Bog. *Bhagavad-gita* (4.9) izjavljuje kako onaj tko zna transcendentalnu prirodu Božjeg pojavljivanja i djelatnosti, nikada se više po napuštanju tijela ne rada u materijalnom svijetu, već dostiže Njegovo vječno prebivalište. Tako se jednostavno zahvaljujući svjesnosti Boga možemo osloboditi, ili drugim riječima, izbaviti iz velike tvrđave ovog svemira i otići u duhovni svijet.

Također je značajno da su vladajućim božanstvima čak i najvećih planeta bili dati njihovi uzvišeni položaji zbog vrijednih pobožnih djela koja su izvršili u prošlim životima. Na to ukazuju sanskritske riječi *karma-nirmita-gatayah*. Na primjer, Mjesec se naziva *jiva*, što znači da je živo biće poput nas, ali je zahvaljujući svojim pobožnim djelima postavljeno na položaj boga Mjeseca. Slično tome, svi polubogovi su živa bića koja su postavljena na svoje različite položaje vladara Mjeseca, Zemlje, Venere, itd., zbog

njihove velike službe i pobožnih djela. Samo je vladajuće božanstvo Sunca, Surya Narayana, u ovoj *manvantari*, dobu Manua, inkarnacija Boga. Tako postoje dvije vrste bića - Vrhovno Biće, i obično živo biće, *jiva*. Svi polubogovi služe Boga i zbivanja u svemiru odvijaju se samo zahvaljujući takvom uređenju.

Uzdizanje duše

Svaki pojedini planet ima posebnu atmosferu i ako želimo otići na neki planet unutar materijalnog svemira moramo prilagoditi svoje materijalno tijelo klimatskim uvjetima tog planeta. Na primjer, ako želimo otići iz Japana u Europu, gdje su klimatski uvjeti drugačiji, moramo promijeniti svoju odjeću. Slično tome, potpuna promjena tijela neophodna je ako želimo otići na transcendentalne planete *Vaikunthe*. Međutim, ako poželimo otići na više materijalne planete možemo zadržati svoju suptilnu odjeću koja se sastoji od uma, inteligencije i ega, ali moramo ostaviti svoju grubu odjeću (fizičko tijelo), napravljenu od zemlje, vode, vatre, zraka i etera i tamo dobiti tijelo od finije materije.

Kada živo biće želi otići na transcendentalni planet mora promijeniti i suptilno i grubo tijelo, jer u duhovno nebo mora ući u potpuno duhovnom obliku. Ta promjena odjeće automatski se odvija u vrijeme smrti ako osoba to želi.

Bezbrojni svemiri zbijeni su u grozdove nalik na pjenu i zato su samo neki od njih okruženi vodom Uzročnog oceana. Kada Maha-Vishnu Svojim pogledom pokrene materijalnu prirodu, ona stvara sveukupnost elemenata kojih ima osam i koji se postupno razvijaju od suptilnijih do grubih. Nebo je dio ega, zrak je dio neba, vatra je dio zraka, voda je dio vatre, a zemlja je dio vode. Tako se svemir širi, obuhvaćajući prostor čiji promjer iznosi 6.436.000.000 km. Yogi koji želi postupno dostići oslobođenje mora probiti sve različite omotače svemira, uključujući suptilne omotače sastavljene od triju kvalitativnih *gunci* materijalne prirode. Onaj tko to učini nikada se više ne mora vratiti u ovaj smrtni svijet.

Materijalisti koji *vrseyajne*, ili velika žrtvovanja, komparativno su bolji od materijalista koji znaju samo za laboratorije i epruve-

te. Napredni materijalisti koji vrše takva žrtvovanja mogu dostići planet zvan Vaishvanara, vatreni planet sličan Suncu. Na tom planetu, koji se nalazi na putu prema Brahmalozi, najvišem planetu u ovom svemiru, takav napredni materijalista može se osloboditi svih primjesa poroka i njegovih posljedica. Kada se pročisti, može se uzdići u putanju zvijezde Sjevernjače (Dhruvaloke). U toj putanji, koja se naziva Shishumara chakra, nalaze se Aditya-loke i Vaikuntha duhovni planeti u ovom svemiru.

Pročišćeni materijalista koji je izvršio mnogo žrtvovanja, podvrgao se strogim pokorama i dao veći dio svog bogatstva u milostinju može dostići planet poput Dhruvaloke. Samo u slučaju da na njima stekne potrebne kvalifikacije, može ući u više putanje i proći kroz pupak svemira kako bi dostigao planet Maharloku, na kojoj žive mudraci poput Bhrigu Munija. *Vishva-nabhim* ili pupak svemira suvremeni znanstvenici nazivaju Crna rupa (Black Hole). Na Maharlozi može živjeti čak do vremena djelomičnog uništenja svemira. To uništenje počinje kada Garbhodakashayi-Vishnu, s najnižeg položaja u svemiru, stvori veliku plamteću vatru. Budući da toplina ove vatre dopire čak i do Maharloze, njeni stanovnici tada odlaze na Brahmalozi.

Stanovnici Brahmaloze

Budući da na Brahmalozi postoje materijalni um i inteligencija, njeni stanovnici osjećaju sreću i nesreću, ali nema uzroka za jadikovanje zbog starosti, smrti, straha ili nesreće budući da je standard života mnogo veći od standarda na nižim planetarnim sustavima. Međutim, stanovnici *Brahmaloke* suosjećaju s patnjama živih bića koja postaju spaljena u vatri uništenja. Stanovnici *Brahmaloke* nemaju gruba materijalna tijela koja trebaju promijeniti u trenutku smrti, ali preobražavaju svoja suptilna tijela u duhovna tijela i tako ulaze u duhovno nebo. Oni mogu dostići savršenstvo na tri različita načina:

1. *Pobožne osobe koje dostignu Brahmalozi zahvaljujući svojini pobožnim djelima postaju vladari različitih planeta nakon Brahminog uskrsnuća*
2. *Oni koji su obožavali Garbhodakashayi-Vishnuu postaju oslobođeni s*

Brahmom

3. Om koji su čisti bhakte Boga odmah probijaju omotač svemira i ulaze u duhovno nebo

I. PLANETARNI SUSTAVI

Nakon što je s vodom ispunio pola svemira, Garbhodakasha-yi-Vishnu je napravio tamo Svoje prebivalište, i u drugoj polovini svemira ispoljio četrnaest svjetova. Kozmička kreacija, grubo promatrajući, dijeli se na tri svijeta: više, niže i srednje planetarne sustave, a zatim se proširuje u kozmos od četrnaest planetarnih sustava.

Postoje tri podjele materijalnih sfera:

1. *Urdhva-loka ili Svargaloka (najviši planeti)*
2. *Madhya-loka ili Martyaloka (srednji planeti)*
3. *Adho-loka ili Patalaloka (niži planeti)*

Iznad *urdhva-loka* planeta, što znači iznad *Brahmaloke*, materijalni su prekrivači svemira, a iznad toga je duhovno nebo, koje je prostorno neograničeno i koje sadržava neizmjerne samoobasjane planete *Vaikunthe*. Dakle, postoje tri planetarna sustava, naime niži svjetovi, srednji i viši svjetovi. Ljudska bića na Zemlji smještena su na početku srednjih svjetova, ali živa bića kao što su Brahma i njegovi sunarodnjaci žive u višim svjetovima od kojih je najviša *Satyaloka*. Popis četrnaest svijetova nalazi se u *Shrimad-Bhagavatamu*.

Viši planetarni sustavi

1. *Satya ili Satyaloka*
2. *Tapah ili Tapaloka*
3. *Jana ili Janaloka*
4. *Mahah ili Maharloka*
5. *Svah ili Svarloka*
6. *Bhuvah ili Bhuvarloka*
7. *Bhu ili Bhurloka*

Bhu, Bhuvah i Svah sustavi nazivaju se Svargaloka ili viši pla-

netarni sustavi. Na planetarnim sustavima Bhu i Bhuvah žive bića u *guni* strasti (*rajas*). Svah ili Svarloka su rajski planeti. Iznad *Svargaloka* ili viših planetarnih sustava nalazi se *vishva-nabhim* ili pupak svemira (Crna rupa). Na Mahah, Jana, Tapah i Satya sustavima žive bića u *guni* vrline (*sattva*). Ovi sustavi nazivaju se Martyaloka ili najviši planetarni sustavi u ovom svemiru. Satya ili Satyaloka planetarni sustav predstavlja sam vrh svemira.

Niži planetarni sustavi

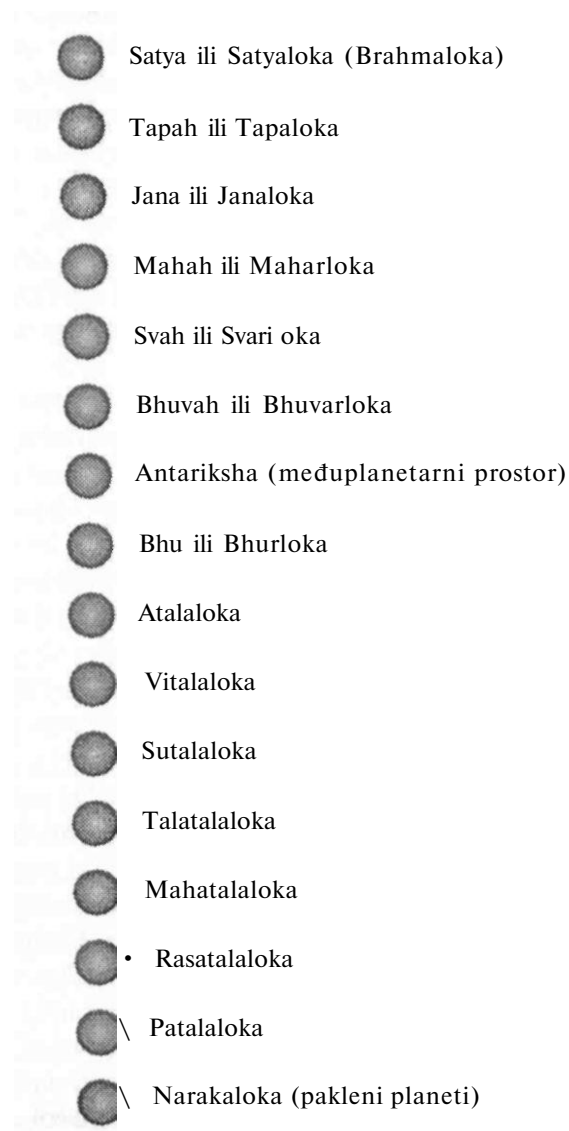
1. Atalaloka
2. Vitalaloka
3. Sutalaloka
4. Talatalaloka
5. Mahatalaloka
6. Rasatalaloka
7. Patalaloka

Niži planetarni sustavi kao cjelina nazivaju se Patalaloka. Na njima žive bića u *guni* tame (*tamas*).

Čitav svemir poznat je kao *Triloka* budući da se dijeli na tri dijela (najviši, viši i niži).

U svemiru postoji četrnaest podjela planetarnih sustava. Njihov položaj računa se od planetarnog sustava Zemlje koji se naziva Bhurloka, iznad Bhurloke nalazi se Bhuvarka, a najviši planetarni sustav naziva se Satyaloka. Ovo su sedam viših *loka* ili planetarnih sustava. Na sličan način, postoji sedam nižih planetarnih sustava koje smo naveli gore. Svi ovi planetarni sustavi rasprostiru se po čitavom svemiru koji zauzima prostor od 9.000.000.000 kvadratnih kilometara.

Mjesec se nalazi u trećem sloju viših planetarnih sustava, a iz *Petog pjevanja Shrimad-Bhagavatama* saznajemo o udaljenosti različitih planeta raštrkanih u ogromnom materijalnom svijetu. Postoje bezbrojni svemiri izvan ovog u kojem se nalazimo i svi oni zauzimaju samo beznačajan dio duhovnog svijeta koji je opisan kao *sanatana* Brahmaloka.

VEDSKI PRIKAZ PLANETARNIH SUSTAVA U SVEMIRU

U materijalnom svijetu planetarni sustavi grupirani su u tri sfere po imenu *triloka*, ili Svarga, Martya i Patala, a one čine samo jednu četvrtinu ukupne energije *sandhini*. Izvan njih postoji duhovni svijet, gdje planeti *Vaikunthe* postoje izvan omotača sedam materijalnih slojeva. Ni u jednom od planetarnih sustava *triloka* ne možemo iskusiti stupanj besmrtnosti, potpunog znanja, sreće i blaženstva. Tri viša planetarna sustava nazivaju se planeti *sattvika* jer pružaju mogućnost za dug životni vijek i relativnu slobodu od bolesti i starosti kao i osjećaja straha. Veliki mudraci i sveti ljudi stječu unaprijedjenje na planete koji se nalaze izvan viših planeta po imenu Maharloka. Međutim, ovo isto tako nije područje gdje je odsutan strah jer se na kraju *kalpe* Maharloka uništava i stanovnici se moraju prebaciti na još više planete. Pa ipak na tim planetima nitko nije otporan na smrt. Životni vijek znatno je duži, znanje obimnije, a osjećaj sreće i blaženstva mnogo veći. Ipak, prava besmrtnost, neustrašivost i oslobođenje od starosti, bolesti i ostalog moguće je samo izvan materijalnih sfera. Sve se ovo nalazi izvan materijalnih omotača (*adhayi murdhashu*).

Planetarni sustavi prema tijelu virat-rupe

"Niži planetarni sustavi sve do granica zemaljske sfere nalaze se na nogama *virat-rupe*. Srednji planetarni sustavi počev od Bhavarloke nalaze se u Njegovom trbuhu. Još viši planetarni sustavi na kojima stanuju polubogovi i visoko obrazovani mudraci i sveti ljudi nalaze se na prsima Uzvišenog Boga." (*Shrimad-Bhagavatam*)

Svi planetarni sustavi nalaze se u tijelu Boga. Drugim riječima, svatko u ovom svemiru ima određeni odnos s Njim.

Unutar ovog jajolikog svemira nalazi se kozmički oblik Boga koji se naziva *virat-purusha*. Svi različiti planetarni sustavi dijelovi su Njegova tijela. Smatra se da planetarni sustavi oblikuju različite tjelesne dijelove kozmičkog oblika Boga. Osobama koje se ne mogu neposredno zaokupiti obožavanjem transcendentalnog osobnog oblika Boga, savjetuje se da razmišljaju o obožavanju tog kozmičkog oblika. Najniži planetarni sustav, Patala, smatra se stopalom Boga, a Zemlja trbuhom. Brahmaloaka ili najviši planetarni sustav gdje živi Brahma, smatra se Božjom glavom. Na taj

način oblik *virat-purusha* ispunjen je planetarnim sustavima.

Opis koji se nalazi u *Vedama* otpočinje s dna jer se u skladu sa službom predanog štovanja prema Bogu opisivanjem Njegovog tijela otpočinje od stopala.

Od ukupno četrnaest sustava postoji sedam nižih planetarnih sustava.

1. Prvi planetarni sustav koji je poznat kao Atala nalazi se u visini struka
2. Drugi, Vitala - na bokovima
3. Treći, Sutala - na koljenima
4. Četvrti, Talatala - na gležnjevima
5. Peti, Mahatala - na člancima
6. Šesti Rasatala - na gornjoj površini stopala
7. Sedmi, Patala - na donjoj površini stopala

Koljena kozmičkog oblika planetarni sustav su po imenu Sutala, a dva bedra planetarni sustavi Vitala i Atala. Bokovi su Mahatala, a svemirski prostor ulegnuće Njegovog pupka.

Opis *virat-rupe* prema višim planetarnim sustavima.

1. Prsa Izvorne Osoba divovskog oblika obasjani je planetarni sustav Svah
2. Njegov vrat su planeti Mahar
3. Usta su planeti Janas
4. Čelo su planeti Tapas
5. Najviši planetarni sustav poznat po imenu Satyaloka nalazi se na glavi.

Dakle, od prednje strane grudnog koša sve do vrata kozmičkog oblika Boga nalaze se planetarni sustavi Janaloka i Tapoloka, dok se Satyaloka, najviši planetarni sustav, nalazi na glavi ovog oblika.

Obasjani svijedeći planeti poput Sunca i Mjeseca nalaze se skoro na sredini svemira i kao takvi poznati su kao prsa izvornog, divovskog oblika Boga. A iznad obasjanih planeta koji su poznati

i kao nebeska prebivališta kozmičkih pol ubogo va-upravljača, planetarni su sustavi Mahar, Janas i Tapas. Iznad njih je planetarni sustav Satyaloka gdje prebivaju glavni upravljači suptilnih sila materijalne prirode po imenu Vishnu, Brahma i Shiva. Ovaj Vishnu poznat je kao Kshirodakashayi Vishnu (*Paramatma* ili Nad-duša) i djeluje kao Nad-duša u svakom živom biću. Postoje bezbrojni svemiri koji plutaju na Oceanu Uzročnosti, a u svakom od njih nalazi se predstavnik Vishnuovog oblika *virat*, zajedno s bezbrojnim suncima, mjesecima, nebeskim polubogovima, Brahma, Vishnuima i Shivama koji se svi nalaze u jednom dijelu nepojmljive moći Boga kao stoje navedeno u *Bhagavad-giti* (10.42).

Shishumara-chakra

"Ovaj veliki stroj, sastavljen od zvijezda i planeta, podsjeća na oblik Shishumare (dupina) u vodi. Ponekad se smatra inkarnacijom Krishne, Vasudeve. Veliki yogiji meditiraju na Boga u tom obliku, jer je vidljiv." (*Shrimad-Bhagavatam*)

Transcendentalisti poput vogija koji u svoje umove ne mogu smjestiti Božji oblik, više vole u sebi zamišljati nešto vrlo veliko, kao što je *virai-purusha*. Zato neki yogiji zamišljaju da taj zamišljeni oblik pliva na nebu upravo kao što dupin pliva u vodi. Meditiraju na njega kao na *virat-rupu*, gigantski oblik Boga.

Glava ovog Shishumara oblika okrenuta je prema dolje, a tijelo povučeno u obliku spirale. Evo kako izgleda opis ovog zamišljenog oblika Boga na način kako ga vide yogiji.

1. Na kraju njegovog repa nalazi se Dhruvin planet, Sjevernjača ili Dhruvaloka
2. Na satnom repu planeti polubogova Prajapatija, Agnija, Indre i Dharme
3. Na početku repa planeti polubogova Dhate i Vidhate
4. Tamo gdje bi mogla biti bedra shishumare nalazi se sedam velikih mudraca kao što su Vasishtha i Angira
5. Povijeno tijelo Shishumara-chakre okrenuto je na desnu stranu i na njemu se nalazi četrnaest sazviježda od Abhijita do Punarvasua
6. Na njegovoj lijevoj strani nalazi se četrnaest zvijezda, od Pushye do

Uttarashadhe. Tako je njegovo tijelo u ravnoteži jer se s obje strane nalazi jednak broj zvijezda

Z Na leđima shishumare nalazi se grupa zvijezda poznatih kao Ajavithi

8. Na njegovom truhu nalazi se Ganga koja protječe nebom (Mliječni put)

9. Na desnoj i lijevoj strani zamišljenih bedara Shishumara-chakre nalaze se zvijezde zvane Punarvasu i Pushya

10. Zvijezde Ardra i Ashlesha nalaze se na njegovom desnom i lijevom stopalu

U. Zvijezde Abhijit i Uttarashadha nalaze se na desnoj i lijevoj nosnici

12. Zvijezde Shrivana i Purvashadha nalaze se na desnom i lijevom oku

13. Zvijezde Dhanishtha i Mula nalaze se na desnom i lijevom uhu

14. Osam zvijezda, počev od Maghe do Anuradhe, koje označavaju južni put, nalaze se na rebrima lijevog dijela tijela

15. Osam zvijezda, počev od Mrigashirshe do Purvabhadre, koje označavaju sjeverni put, nalaze se na rebrima desne strane

16. Zvijezde Shatabhisha i Jyeshtha nalaze se na desnom i lijevom ramenu

17. Na shishumarinoj bradi nalazi se Agasti, mudrac

18. Na podbratku se nalazi Yamaraja, gospodar smrti

19. Na ustima se nalazi Mars

20. Na polnim organima se nalazi Saturn

21. Na pozadini vrata nalazi se Jupiter

22. Na prsima se nalazi Sunce

23. Unutar srca se nalazi Narayana, ekspanzija Boga

24. U njegovom umu nalazi se Mjesec

25. Na pupku se nalazi Venera

26. Na grudima se nalaze Ashvini-kumare, liječnici polubogova

27. U njegovom životnom zraku, koji je poznat kao pranapana, nalazi se Merkur

28. Na vratu se nalazi Rahu

29. Po čitavom tijelu nalaze se komete

30. Uporama se nalaze mnogobrojne zvijezde

Opisat ćemo također kako su stvorene pojedine odlike materijalne prirode kao i neki od polubogova.

Polubogovi

1. *Kralj raja Mahendra ili Indra stvoren je iz Vishnuove snage*
2. *Polubogovi su stvoreni iz Vishnuove milosti*
3. *Shiva je stvoren iz Vishnuovog njeva*
4. *Brahma je stvoren iz Vishnuove razborite inteligencije*
5. *Vedske mantr stvorene su iz otvora na Vishnuovom tijelu*
6. *Veliki sveci i prajapatiji, zaduzeni za stvaranje potomstva, stvoreni su iz Vishnuovih polnih organa*
7. *Yamaraja iz Njegovih obrva*

Odlike materijalne prirode

1. *Pohlepa je stvorena iz Vishnuove donje usne*
2. *Privrženost iz Vishnuove gornje usne*
3. *Tjelesni sjaj iz Vishnuove nosa*
4. *Animalističke požudne želje iz Vishnuovog osjetila dodira*
5. *Vječno vrijeme iz Vishnuovih trepavica*

Lako je zaključiti kako mi zapravo ne možemo u potpunosti shvatiti ni način na koji funkcionira naše tijelo. Tijelo je mali svemir i budući da ne možemo shvatiti čak ni kako se stvari odvijaju u ovom malom svemiru, možemo li shvatiti zbivanja u velikom svemiru? Zapravo, ovaj svemir je vrlo teško shvatiti. Upravo stoga *Vede* nam otkrivaju riznicu znanja s kojim možemo naslutiti energije Boga.

2. NASELJENOST PLANETA PREMA GUNAMA PRIRODE

Prema različitim silama materijalne prirode, *gune* vrline, strasti i tame, postoje različita živa bića koja su poznata kao polubogovi, ljudska bića i bića koja žive na nižim planetima. Čak se i pojedina *guna* miješa s ostale dvije i dijeli se u tri, pa na taj način svaka vrsta bića pada pod utjecaj ostalih suptilnih sila materijalne prirode i stječe i njihove osobine.

Vishnu je stvorio kozmički svemir za ona bića koja je zavela iluzorna misao da mogu postojati odvojeno od Njega oponašajući Ga. Tri sile materijalne prirode postoje kako bi dalje zbunile uvjetovane duše. Uvjetovano živo biće zbunjeno iluzornom energijom smatra sebe dijelom materijalnog svijeta jer je zaboravilo svoj duhovni identitet i na taj način postaje zapleteno materijalnim djelatnostima, život za životom. Ovaj materijalni svijet nije stvoren za samog Boga, već za uvjetovane duše koje su željele biti upravitelji zloupotrebivši svoju sićušnu nezavisnost koju im je podario Bog. Tako su uvjetovane duše podvrgnute uzastopnom rađanju i umiranju.

Planetarni sustavi smatraju se višim i nižim prema vrstama živih bića koja tamo žive. Mnogobrojna živa bića rasprostranjena su po cijelom svemiru na različitim planetima, smještena u skladu s vlastitim odlikama u *guruima* materijalne prirode. Polubogovi, koji imaju izuzetnu odliku *gune* vrline, nalaze se na višim planetima, dok ljudska bića, zbog svoje prirode u *guni* strasti, žive na zemlji u društvu svojih podređenih. U *Bhagavad-giti* (14.14-15) je rečeno kako osobe jako napredne u *guni* vrline postaju uzdignute do višeg, rajskog planetarnog sustava, a osobe svladane *gunom* strasti nalaze se u srednjim planetarnim sustavima - na Zemlji i sličnim planetima. Osobe prepune *gune* neznanja degradiraju se na niže planetarne sustave ili u životinjsko carstvo. Živa bića koja su pratioci Rudre, Shive, razvijaju se u ovoj trećoj *guni* materijalne prirode, neznanju. Nalaze se na nebu između zemaljskih i rajskih planeta.

Razvijanjem *gune* vrline materijalne prirode osoba se može

uzdići na rajske planete. Prekomjernim razvijanjem *guna* strasti i neznanja, ljudsko biće upušta se u ubijanje životinja. Osobe koje se upuštaju u bespotrebno ubijanje životinja prekomjerno su razvile *gune* strasti i neznanja i postoji slaba nada da će napredovati do *gune* vrline. Njima predstoji, ukoliko se ne poprave, degradacija u niža stanja života.

Dakle, do sada smo saznali kako postoje tri planetarna sustava - viši, srednji i niži. Živo biće (*jiva-atma* ili duša) kvalitativno je jednako Bogu, ali zbog svog zaborava dobija različita tijela u različitim planetarnim sustavima. Evo što o tome kaže *Shrimad-Bhagavatam*:

1. Osobama pod utjecajem *gune* vrline daje se mjesto na višim planetarnim sustavima - Brahmaloki (Satyaloki), Tapoloki, Janaloki i Maharloki.
2. Osobama pod utjecajem *gune* strasti daje se mjesto na Bhurloki i Bhavarloki.
3. Osobama pod utjecajem *gune* neznanja daje se mjesto na Atali, Vitali, Sutali, Talatali, Mahatali, Rasatali, Patali ili životinjskom carstvu.

Nema sumnje da za različite osobe postoje različiti planetarni sustavi. U *Bhagavad-giti* (14.18) je rečeno: osobe u *guni* vrline mogu otići u više planetarne sustave. Osobama u *gunama* tame i strasti nije dozvoljeno otići na više planete.

"One osobe koje se mističnim moćima ili mehaničkim sredstvima žele uzdići na viši planetarni sustav ili se trude nadići čak i više planetarne sustave i ući u duhovni svijet ili dostići oslobođenje, silaze u najniži predio svemira." (SB, 8.11. 5)

Indra, kralj višeg planetarnog sustava, ima moć potisnuti dolje svaku uvjetovanu dušu koja pokušava s nižih planeta otići na više bez odgovarajućih kvalifikacija. Iz ovoga možemo shvatiti kako suvremeni pokušaj odlaska na Mjesec ili neki drugi planet također predstavlja pokušaj odlaska inferiornih ljudi na Svargaloku umjetnim, mehaničkim sredstvima. Takav pokušaj prema *Vedama* ne može biti uspješan. Iz ove Indrine izjave možemo zaključiti da svatko tko mehaničkim sredstvima, koja se nazivaju *may a*, poku-

šava otići na više planetarne sustave, neće u tome uspjeti. Kako bi se uzdiglo na viši planetarni sustav, živo biće treba prvo razviti dovoljno dobrih odlika. *Vede* tvrde kako grješna osoba pod utjecajem *gune* neznanja, odana opijanju, nezakonitom seksu i nižim porivima, mehaničkim sredstvima nikada neće moći otići na više planete.

3. HIJERARHIJA SVEMIRA

Od dvije ispoljene energije (duha i nepokretne materije), *Vede* čine klasifikaciju živih bića prema razini svjesnosti koju ona posjeduju. Tako hijerarhiju svemira čine sljedeća bića od najnižih prema najvišim razinama svjesnosti i sposobnostima koja posjeduju:

1. *Nepokretna materija (kamen, zemlja, itd.)*
2. *Bića koja posjeduju životnu silu (povrće, trava, drveće i biljke)*
2. *Crvi i zmije koji se mogu kretati*
- 3 *Životinje koje imaju razvijenu inteligenciju*
4. *Ljudska bića*
5. *Duhovi, jer nemaju materijalna tijela*
6. *Gandharve - anđeoska bića*
- Z Siddhe - posjeduju moći telepatije, levitacije, itd.*
8. *Kinnare - posjeduju moći telepatije, levitacije, itd.*
9. *Asure (demonška bića) - posjeduju mistične moći koje zloupotrebljavaju*
10. *Sure (polubogovi ili deve)*
11. *Indra, kralj rajskih planeta, najviši je među polubogovima*
12. *Neposredni sinovi Brahme, kao Daksha, viši su od Indre*
13. *Shiva, jer je najviši među Brahminim sinovima*
14. *Brahma, smatra se višim od Shive budući da je Shiva sin Brahme*
16. *Brahmane - budući daje Bog naklonjen brahmanama, oni su najbolji od svih*
17. *Sva ova bića podređena su Bogu, Vishnuu.*

U ovoj podjeli koju nam pruža *Bhagavatam* neposredno je spomenut proces evolucije. U izvjesnoj mjeri, u njoj je podržana suvremena teorija kako život nastaje iz materije, jer je rečeno, *bhuteshu virudbhyah*. To znači da živa bića, duše, evoluiraju iz povrća, trave i drveća koji su viši od nepokretne materije. Ova evolucija odvija se prema zakonima *karme* i reinkarnacije.

Proces evolucije također je objašnjen u *Chaitanya-charitamriti* (*Madhya, Devetnaesto poglavlje*), gdje je rečeno kako postoje dvije

vrste živih bića - pokretna i nepokretna. Među pokretnim bićima postoje ptice, zvijeri, vodene životinje, ljudi i tako dalje. Od njih, pretpostavlja se da su ljudska bića najbolja, ali njih ima malo. Od ovog malog broja ljudskih bića, mnoga su na niskom stupnju razvitka, kao što su *mlecche* (otpadnici iz vedske kulture), *Pulinde*, *baudhe* i *shabare*. Ljudsko biće, koje je dovoljno razvijeno da prihvati vedska načela, na višoj je razini. Među onima koji prihvaćaju vedska načela poznate kao *vamashrama* (danas poznate kao Hindu kastinski sustav), malo je onih koji ih doista slijede. Od onih koji ih doista slijede, većina vrši plodonosne ili pobožne djelatnosti zbog uzdizanja na viši položaj.

Bog kaže u *Bhagavad-giti* (10.8) kako je On izvor svih duhovnih i materijalnih svjetova te da sve potječe od Njega. Kao što smo spomenuli u poglavlju o Božjim energijama postoje dvije energije - materijalna i duhovna - i obje izvorno dolaze od Boga. Bog je vrhovno živo biće. Iako se može reći kako životna sila u materijalnom svijetu nastaje iz materije, mora se priznati da je materija izvorno nastala od Vrhovnog živog bića. Zaključak je da sve, i duhovno i materijalno, proizlazi iz Vrhovnog bića. S evolucijske točke gledišta, duša dostiže savršenstvo kada dode na razinu *brahmane* (najviši stalež društvenog reda u *vamashrama* sustavu). *Brahmana* je obožavatelj Svevišnjeg Brahmana, a Svevišnji Brahman obožava *brahmane*. Drugim riječima, *bhakta*, sljedbenik Boga, potčinjen je Vishnuu, a On želi vidjeti Svoga *bhaktu* zadovoljnim. *Brahmana* se naziva *dvija-deva*, a Bog *dvija-deva-deva*. On je Gospodar *brahmana*.

Tijela na različitim planetima

Pogodnost prilagodavanja organizma na različite vrste planeta opisuje se u *Brahma-samhiti* kao *vibhuti-bhinnam*. *Vibhuti-bhinnam* predstavlja odlike svakog od bezbrojnih planeta u svemiru. Svaki planet obdaren je posebnom vrstom atmosfere. *Vibhuti* znači "posebne moći" dok *binnam* znači "raznolikost".

Na primjer, stanovnici viših planetarnih sustava, za razliku od stanovnika Zemlje, nemaju bora na svojim tijelima, ni sijeku kosu. Nikada ne osjećaju umor, a znojenje ne daje njihovim tijelima

neprijatan miris. Ne pogađa ih starost, bolest ili prerana smrt, ne pate od ledene hladnoće ili jake vrućine, niti njihova tijela gube sjaj. Svi žive vrlo sretno, bez tjeskoba, sve do smrti.

Organizmi koji su se prilagodili atmosferi Zemlje ne mogu opstati u atmosferi drugih planeta. U ovom svemiru postoje različiti planeti i različite atmosfere. Atmosfera rajskih planeta razlikuje se od atmosfere Zemlje. Stanovnici rajskih planeta daleko su superiorniji od stanovnika Zemlje. Standard života, jedenja, ponašanja i govora na rajskim planetima razlikuje se od standarda na planeti Zemlji. Stanovnici rajskih planeta ne jedu tako nisku razinu hrane; svajela pripremaju se u ghiju, pročišćenom maslacu. Pored toga što imaju vrlo lijepu put i tjelesne crte, stanovnici rajskih planeta lijepo se ponašaju, dugo žive i jedu prvoklasnu hranu u vrlini. To su neke od razlika između stanovnika rajskih planeta i stanovnika Zemlje.

4. VRSTE BIĆA U SVEMIRU

Zasljepljeno iluzijom, živo biće se pojavljuje u toliko mnogo oblika koje pruža Božja izvanjska energija. Dok uživa u suptilnim silama materijalne prirode, zarobljeno biće stvara pogrešnu predstavu o svijetu i razmišlja o odnosu ja" i "moje".

13 rema *Vedama*, u svakom od nebrojenih svemira postoje različita bića koja naseljavaju svaki od pojedinih planeta. Tako u *Shrimad-Bhagavatamu* možemo pronaći opise polubogova, velikih mudraca, stanovnika Pitiiloke, Gandharvaloke, Siddhaloke, Charanaloke, Pannagaloke, Kinnaraloke, Apsaraloke, stanovnike zemaljskih planeta i stanovnike planeta ptica.

U priči o velikom *asuri* Hiranyakashipu, koja je opisana u *Seđmom pjevanju Shrimad-Bhagavatama*, možemo pronaći vrlo zanimljive opise stanovnika planetarnih sustava. Hiranyakashipu je bio vrlo moćan *asura* koji je pokorio čitav svemir. Pod svoju vlast pridobio je sve planete u sva tri svijeta - u višem, srednjem i nižem - uključujući planete ljudskih bića, Gandharva, Garuda, velikih zmija, Siddha, Charana, Vidyadhara, velikih svetaca, Yamaraje, Manua, Yaksha, Rakshasa, Pishacha i njihove gospodare i gospodare duhova i Bhuta. Porazio je vladare svih ostalih planeta na kojima žive živa bića i doveo ih pod svoju kontrolu. Dakle, nedvojbeno izjava *Veda* je potvrda o naseljenosti svakog pojedinog planeta.

No *Vede* zaključuju kako polubogove, *asure*, Nage, ljudska bića, stanovnike različitih planetarnih sustava, naime Gandharve, Apsare, Yakshe, Rakshase, Bhatagane, Urage, Pashue, Pite, Siddhe, Vidyadhare, Charane kao i sve ostale vrste živih bića uključujući ptice, zvijeri, drveće i sve što postoji, prekriva kozmički oblik Boga.

Stanovnici svemira

Stanovnici različitih planeta i zvijezda na nebu razlikuju se jedni od drugih. Ni jedno mjesto nije nenastanjeno, ali se bića je-

dnog dotičnog mjesta razlikuju od onih iz drugih mjesta. Čak se i u ljudskom društvu stanovnici pustinja i prašuma razlikuju od stanovnika iz sela i gradova. Stanovnici zemlje razlikuju se od stanovnika vode i neba. Razlike nastaju uslijed različitih odlika suptilnih sila materijalne prirode. Ovakvo prilagođavanje prema zakonima materijalne prirode ne događa se nasumice, već iza toga stoji veliki plan.

Različiti oblici živih bića predstavljaju različitu odjeću koju nudi iluzorna, izvanjska energija Boga prema suptilnim silama materijalne prirode u kojima živo biće želi uživati. Izvanjsku, materijalnu energiju predstavljaju njene tri suptilne sile, naime, *gtma* vrline, strasti i neznanja. Dakle, čak i u materijalnoj prirodi postoji mogućnost nezavisnog izbora i prema tome što izabere, materijalna energija pruža duši različite vrste materijalnih tijela.

Postoje sljedeća bića:

1. 900.000 vrsta tijela u vodi
2. 2.000.000 biljnih oblika
3. 1.100.000 crva i gmizavaca
4. 1.000.000 oblika ptica
5. 3.000.000 različitih tijela zvijeri
6. 400.000 vrsti ljudskog života

Sve zajedno postoji 8.400.000 vrsta tijela na različitim planetima u svemiru, a duša putuje i seli se prema svojim različitim unutarnjim željama za uživanje. Čak i u jednom pojedinom tijelu, *jiva-atma* mijenja se od djetinjstva do dječastva, od dječastva do mladosti, od mladosti do starosti, od starosti do nekog drugog tijela koje se stvara zahvaljujući njegovim vlastitim djelima. *Jiva-atma* stvara svoje vlastito tijelo prema osobnim željama, a izvanjska energija Vishnua opskrbljuje ga baš onim oblikom pomoću kojeg može uživati u svojim željama do najviše mjere. Tigar je želio uživati u krvi drugih životinja, pa ga je prema tome materijalna energija opskrbila tijelom tigra s pogodnostima da uživa u ki-vi drugih životinja. Na sličan način, *jiva-atma* ili živo biće ukoliko želi dobiti tijelo poluboga na višem planetu, izvanjska energija

mu također može ispuniti takvu želju. Ako je dovoljno razborito, može zaželjeti da stekne duhovno tijelo što će mu također biti omogućeno. Dakle, mala sloboda živog bića može se iskoristiti u potpunosti i viši autoriteti mu podaruju vrstu tijela koju zaželi.

Različiti položaji koje *jiva-atma* ima u materijalnom svijetu pod utjecajem mnogobrojnih kreacija tijela nastali su iz pogrešnog shvaćanja o onome što pripada "meni" (*mameti*) i tko sam "ja" (*aham*). Čitavo materijalno shvaćanje o politici, sociologiji, filantropiji, altruizmu i ostalom, koje imaju uvjetovane duše, nastalo je na osnovu ovog pogrešnog shvaćanja o "ja" i "moje" koji su proizvodi snažne želje za uživanjem u materijalnom životu. Poistovjećivanje s tijelom i mjestom gdje je tijelo nastalo pod različitim okolnostima raznih izama, ljubavi prema obitelji, itd. nastalo je zato stoje živo biće zaboravilo svoju pravu prirodu.

Prema *Bhagavatamu* sva bića stvorio je Vishnu u skladu s njihovim prošlim djelima. U njih se ubrajaju Brahma i njegovi sinovi kao što je Daksha, periodični upravljači svijeta kao što je Vaivasvata Manu, polubogovi kao što su Indra, Chandra i Varuna, čuveni mudraci kao što su Bhrgu, Vyasa i Vasishtha, stanovnici Pitriloke i Siddhaloke, Charane, Gandharve, Vidyidhare, Asure, Yakshe, Kinnare i anđeli, zmije, Kimpurushe koji izgledaju kao majmuni, ljudska bića, stanovnici Matriloke, demoni, Pishache, duhovi, aveti, luđaci i zli duhovi, dobre i loše zvijezde, utvare, šumske životinje, ptice, domaće životinje, gmizavci, planine, pokretna i nepokretna bića, bića rođena iz embriona, jaja, znoja i sjemena kao i sva ostala, bez obzira žive li u vodi, na kopnu, ili u zraku, u sreći, nesreći, ili pomiješanoj sreći i nesreći.

Ove različite vrste bića od najvišeg do najnižeg planeta u svemiru stvorio je Vishnu. Sva bića Njegovo su potomstvo. Postoje četiri različite vrste živih bića:

1. Bića koja niču iz zemlje
2. Bića koja su nastala vrenjem i klijanjem
3. Bića koja se rađaju iz jajeta
4. Bića koja se rađaju iz embriona

Ove četiri vrste bića proširene su u 8.400.000 vrsta života.

Osoba koja je vrlo napredna u duhovnom znanju može vidjeti kako su iste odlike duha prisutne svuda, u svakom ispoljenom živom biću. Oni koji nemaju takvu viziju transcendentaliste misle kako biljke i trava automatski rastu iz zemlje, ali samospoznata osoba može vidjeti kako taj rast nije automatski jer je uzrok duša, a oblici dolaze u materijalnim tijelima pod različitim uvjetima. Vrenjem u laboratoriji rađaju se mnoge bakterije, ali to je posljedica prisustva duše. Tako suvremeni znanstvenici misle da su jaja beživotna, ali to nije točno. Iz vedskih spisa možemo saznati da se bića u različitim oblicima rađaju pod različitim uvjetima. Ptice se rađaju iz jajeta, a zvijeri i ljudska bića iz embriona. Savršena vizija samospoznate osobe je da svuda vidi prisustvo živog bića.

5. MEĐUPLANETARNA PUTOVANJA

Ljudska bića žive na Zemlji i sličnim ostalim planetima u grupi Bhur i Bhavar, a polubogovi žive na Svar, ili višim planetima. Međuplanetarna putovanja iznad našeg planetarnog sustava odvijaju se na mnogo profinjeniji način. Tako je u *Vedama* rečeno kako na Brahmaloki postoji neograničeni broj zrakoplova. Stanovnici tog planeta ne upravljaju zrakoplovima uz pomoć *yantri* (strojeva), već *mantri* (psihičkih djelatnosti).

Stanovnici viših planeta mogu lako putovati s jednog planeta na drugi. U mnogim izjavama u *Bhagavatamu* rečeno je kako su polubogovi s viših planeta imali običaj posjećivati Zemlju kako bi prisustvovali vedskim žrtvovanjima koja su vršili utjecajni kraljevi i carevi. U *Bhagavatamu* također nalazimo da su za vrijeme ceremonije žrtvovanja konja, koju je priredio Maharaja Parikshit, veliki vedski kralj koji je vladao planetom prije 5.000 godina, čak i prosječni ljudi mogli vidjeti polubogove s viših planeta. Iako stanovnici ove Zemlje ne mogu očima vidjeti nebeska bića, zbog utjecaja velikog kralja Maharaja Parikshita polubogovi su također pristali biti vidljivi.

Stanovnici viših planetarnih sustava, počev od Brahmaloke (planetu na kojem živi Brahma) pa sve do Svargaloke (rajski planeti Indre), toliko su napredni u duhovnom životu da kada posjete ovaj ili druge niže planetarne sustave održavaju sebe u bestežinskom stanju. To znači da mogu stajati ne dodirujući zemlju. Rečeno je da polubogovi nikad ne dodiruju površinu Zemlje. Oni hodaju i putuju samo po nebu. *Bhagavatam* spominje kako mudracima poput Narada Munija i Sanat Kumara nije potreban nikakav stroj da bi putovali kozmosom. Stanovnici Siddhaloke također mogu putovati svemirom bez strojeva. Budući da mogu ići od jednog planeta do drugog nazivaju se *siddhe*, što znači da su stekli sve mistične i yogicke moći. Takve velike svete osobe koje su dostigle potpuno savršenstvo u mističnoj yogi ne mogu se vidjeti na Zemlji u ovom dobu.

Interesantan je stih *Bhagavatama* koji kaže: "Kada je Brahma sišao na svom nositelju, velikom labudu, svi stanovnici planeta

Siddhaloka, Gandharvaloka, Sadhvaloka i Charanaloka, kao i veliki mudraci i polubogovi koji su letjeli na svojim različitim letjelicama, okupili su se na nebeskom svodu kako bi ga dočekali i obožavali." Iz ovog opisa nam je jasno kako postoje redovna međuplanetarna putovanja između planeta polubogova. Prema *Brahma-samhiti* svaki svemir ispunjen je različitim planetarnim sustavima i svaki sustav ima jedinstveno obilje. Kao što smo spomenuli, stanovnici Siddhaloke vrlo su napredni u moćima mistične voge. Mogu letjeti od jednog planeta do drugog bez zrakoplova ili drugih letećih strojeva. Slično tome, stanovnici Gandharvaloke vješti su u glazbenoj znanosti, a oni na Sadhvaloki veliki su sveci. Međuplanetarna putovanja nesumnjivo postoje a stanovnici raznih planeta mogu ići od jednog do drugog. I na ovoj Zemlji pokušavamo izumiti svemirski brod koji može neposredno ići s jednog planeta na drugi.

Pobožni i nepobožni planeti

Vede podučavaju kako u svemiru postoje pobožni i nepobožni planeti. Kada zloslutni planeti, kao što su Mars i Saturn jako svijetle, oni tada zasjenjuju povoljne planete poput Merkura, Jupitera i Venere, kao i druga svjetleća nebeska tijela. Čitav svemir pokreće se pod utjecajem triju *gline* materijalne prirode. Živa bića u vrlini nazivaju se pobožnim - pobožne zemlje, pobožno drveće, itd. Slično je i s planetima. Postoji mnogo planeta koji se smatraju pobožnim, kao što postoje i bezbožni planeti. Saturn i Mars smatraju se bezbožnim. Kada pobožni planeti jako sijaju, to je povoljan znak, ali kada nepovoljni planeti jako sijaju, to nije dobar znak.

6. OMOTAČI I DIMENZIJE SVEMIRA

Ovaj svemir ili kozmičko nebo koje možemo samo zamisliti s njegovim bezbrojnim planetima ima oblik jajeta. Baš kao što je jaje prekriveno ljuskom, svemir je također prekriven različitim omotačima. Prvi omotač je voda, sljedeći je vatra, zatim zrak, nebo i na kraju kora koja prekriva sve - *pradhana* (glavno načelo kreacije). Izvanjski omotač sastavljen je od slojeva vode, zraka, vatre, etera, ega i *mahat-lattve* (skup materijalnih elemenata) i svaki je deset puta veći od prethodnog. Prostor unutar šupljine svemira ne može izmjeriti nijedan znanstvenik niti bilo tko drugi, a iznad šupljine nalazi se sedam prekrivača, od kojih je svaki deset puta veći od prethodnog. Omotač od vode deset puta je veći od promjera svemira, a omotač od vatre deset puta je veći od vode-nog omotača. Slično tomu, omotač od zraka deset puta je veći od omotača sastavljenog od vatre. Sve te dimenzije neshvatljive su za ljudsko biće. Također je rečeno da je ovo opis samo jednog jajolikog svemira. Pored ovog postoji bezbroj svemira, a neki od njih su mnogo puta veći. Smatra se, zapravo, kako je ovaj svemir najmanji i zbog toga naš nadzornik Brahma ima samo četiri glave za upravljanje. U drugim svemirima koji su mnogo puta veći od ovog, Brahma ima više glava. U *Chaitanya-charitaniriti* opisano je kako je jednog dana Bog pozvao sve te Brahme na molbu malog Brahme, koji je bio kao gromom pogođen kada je vidio sve druge velike Brahme.

Dimenzije brahmande

Materijalni svijet predstavlja samo jednu četvrtinu kreacije Boga ali je neograničen i nitko ga ne može opisati ili upoznati, čak ni kada bi živio životom dugim poput života Brahme, koji živi milijune i milijune godina. Suvremeni znanstvenici i astronomi pokušavaju objasniti strukturu kozmosa i prostranstvo međuplanetarnog prostora. Neki od njih vjeruju da su sve svijetleće zvijezde različita sunca. Međutim, iz *Bhagavad-gite* saznajemo da sve te zvijezde, *nakshatre*, kao i mjesec odražavaju sunčevu svjetlost.

Nisu nezavisna svjetleća tijela. Objašnjeno je da je *Bhurloka*, sustav u kojem se nalazi Zemlja, onaj dio međuplanetarnog prostora kroz koji se širi sunčeva svjedost i toplina. Zato prirodno možemo zaključiti kako se ovaj svemir prostire dokle nam pogled dostiže i da obuhvaća svjetlucave zvijezde. Shukadeva Gosvami, govornik *Shrimad-Bhagavatama*, priznao je kako nije moguće potpuno detaljno opisati ovaj ogroman materijalni svemir, ali nam je unatoč tome želio prenijeti onoliko znanja koliko je primio putem *parampara* sustava. Trebamo zaključiti da ako netko ne može shvatiti materijalne ekspanzije Boga, onda sigurno ne može procijeniti prostranost duhovnog svijeta. *Brahma-samhita* (5.33) to potvrđuje: Nitko ne može procijeniti granice ekspanzija Govinde, Boga, čak i ako je savršen kao Brahma, a da ne govorimo o znanstvenicima čija su sva osjetila i instrumenti nesavršeni i koji nam ne mogu dati obavještenje čak ni o ovom jednom svemiru. Stoga trebamo biti zadovoljni s podacima dostupnim u vedskim izvorima, koje prenose autoriteti poput Shukadeva Gosvamija.

Udaljenost planetarnih sustava

Shrila Vishvanatha Chakravarti Thakura daje sljedeće podatke o planetarnim sustvima:

1. *Dhruvaloka*, zvijezda Sjevernjača, nalazi se na 3.800.000 yojana (48.920.000 km) iznad Sunca
2. Na 10.000.000 yojana (128.740.000 km) iznad *Dhruvaloke* je *Maharloka*
3. Na 20.000.000 yojana (257.480.000 km) iznad *Maharloke* je *Janaloka*
4. Na 80.000.000 yojana (1.029.920.000 km) iznad *Janaloke* je *Tapoloka*
5. Na 120.000.000 (1.544.880.000 km) iznad *Tapoloke* je *Satyaloka*
6. *Satyaloka* je udaljena od Sunca 233.800.000 yojana (3.009.941.200 km)
7. *Vaikuntha* planeti (planeti duhovnog neba) počinju na 26.200.000 yojana (337.298.800 km) iznad *Satyaloke*
8. *Vishnu Purana* opisuje daje prekrivač svemira udaljen 260.000.000

yojana (3.347.240.000 km) od Sunca

9. Udaljenost od Sunca do Zemlje iznosi 149.637.000 km

10. Oko 70.000 yojana (901.180 km) ispod Zemlje nalazi se sedam nižih planetarnih sustava zvanih *Atala*, *Vitala*, *Sutala*, *Talatala*, *Mahatala*, *Rasatala* i *Patala*

11. U iznosu od 30.000 yojana (386.220 km) ispod nižih planeta, *Shesha Naga* leži na *Garbhodaka* oceanu. Taj ocean je dubok 249.800.000 yojana (3.215.925.200 km).

Sveukupni promjer svemira iznosi približno 500.000.000 yojana (6.437.000.000 km). Njegova dužina i širina su jednake.

Viši planeti

Viši planeti nastanjeni su polubogovima kao što su Indra, Chandra, Var una i Vayu, a pobožne duše odlaze tamo nakon vršenja mnogii pobožnih djela na Zemlji.

Postoje razne vrste *vibhutija* ili obilja koja nudi *maya*. I na ovom planetu možemo iskusiti razne vrste materijalnog uživanja, ali ako se uzdignemo na više planete kao što su Mjesec, Sunce i na još više, poput Maharloke, Janaloke i Tapoloke ili na najviši planet, na kojem živi Brahma i koji se naziva Satyaloka, vidjet ćemo kako postoji neograničeno mnogo mogućnosti za materijalno uživanje. Na primjer, trajanje života na višim planetima mnogo je duže nego na ovom planetu. Rečeno je da je na Mjesecu trajanje života toliko dugo da jedan dan traje šest naših mjeseci. Ne možemo čak ni zamisliti trajanje života na najvišem planetu. U *Bhagavad-giti* rečeno je kako je Brahminih dvanaest sati nezamislivo čak i našim matematičarima. To su sve opisi *maye*, Božje izvanjske energije.

Rajski planeti poznati su kao Amaraloka, mjesto gdje se smrt dugo odlaže, jer ljudi tamo žive 10.000 godina po računanju polubogova. Polubogovi na višim planetima žive mjesecima, godinama i desetinama tisuća godina prema njihovom vremenu, a zatim,

nakon što iscrpe rezultate svojih pobožnih djelatnosti, ponovno padaju na Zemlju. To su izjave koje možemo naći u vedskim spisima. Kao što ljudi tamo žive deset tisuća godina, tako je i s drvećem. Naravno, na ovoj Zemlji ima mnogo drveća koje živi deset tisuća godina, stoga što reći o drveću na rajskim planetima. Ono vjerojatno živi mnogo duže.

Znanstvenici se slažu da je vrijeme na višim planetarnim sustavima različito od ovog na Zemlji. Tako shvaćamo iz svetih spisa daje životni vijek tamo 10.000 godina (po našem računanju). Šest mjeseci na Zemlji jednako je jednom danu na višim planetima. Olakšice za uživanje također su slično povezane, a ljepota tamošnjih stanovnika je čudesna. Kao što smo spomenuli, stanovnici viših planeta nazivaju se *amare*, ili besmrtni, zato što imaju dug životni vijek, daleko duži od ljudskih bića. Za ljudsko biće, koje ima životni vijek od najviše stotinu godina, životni vijek od nekoliko tisuća godina sigurno se smatra besmrtnim. Na primjer, u *Bhagavad-giti* spomenuto je kako je na planetu Brahmalokey trajanje jednog dana 4.320.000 sunčevih godina. Slično tomu, na ostalim višim planetima jedan dan traje kao šest mjeseci na ovom planetu, a stanovnici žive deset tisuća godina ili čak više milijuna godina. Prema tome, na svim višim planetima, budući da je životni vijek daleko duži od trajanja života ljudskog bića, stanovnici se nazivaju *amare*, iako zapravo nitko nije besmrtan u materijalnom svemiru.

Posjedovanje siddhija

U gornjem dijelu planetarnih sustava postoje udobnosti koje su na tisuće puta podesnije za materijalna uživanja od onih koja se sreću na nižim planetarnim sustavima. Polubogovi vole uživati u rajskom vrtu koji se naziva *Nandana-kanana*. Obilje na rajskim planetima višeg planetarnog sustava vrlo je izrazita. Poznati rajski arhitekta Vishvakarma poznat je kao graditelj mnogih čudesnih građevina na višim planetima na kojima postoje ne samo lijepe građevine već i raskošni vrtovi i parkovi koji su opisani kao *nandana-devodyana* - vrtovi dostojni da u njima žive polubogovi.

Najviši planetarni sustavi sastoje se od planeta kao što je Bra-

hmaloka i Dhruvaloka (zvijezda Sjevernjača) i svi oni nalaze se iznad Maharloke. Stanovnici tih planeta imaju moć posjedovanja osmostrukih mističnih savršenstava. Ne trebaju učiti ili primjenjivati mistične procese savršenstva u yogi i postižu moć umanjivanja svog tijela poput čestice prašine (*anima-siddhi*) ili mogu učiniti svoje tijelo lakšim od pera (*laghima-siddhi*). Ne trebaju pribaviti ništa niotkuda (*prapti-siddhi*), postaju teži od najtežeg (*mahima-siddhi*), slobodno mogu djelovati kako bi stvorili nešto jako zadivljujuće ili po svojoj volji nešto uništiti (*ishita-siddhi*), upravljaju svim materijalnim elementima (*vashita-siddhi*), posjeduju takvu moć koju nikad neće ugušiti nikakva želja (*prakamya-siddhi*) ili mogu poprimiti bilo kakav oblik koji po svojoj čudi požele (*kamavasayita-siddhi*). Za stanovnike viših planeta sve ove vještine isto tako su obične kao i druge prirodne nadarenosti. Nije im potrebno nikakvo mehaničko sredstvo kako bi putovali u svemir i mogu se kretati i putovati od jednog planeta do drugog u vrlo kratkom vremenu. Stanovnici Zemlje na najbliži nebeski planet mogu otići samo mehaničkim sredstvima kao što su svemirski brodovi, ali visoko nadareni stanovnici viših planeta mogu to učiniti na mnogo jednostavniji način.

Dakle, u višim predjelima neba postoje živa bića koja mogu neometano putovati zrakom. Iako mi možemo putovati izvanjskim prostorom ometaju nas mnoge prepreke, ali ova bića mogu putovati neometano.

Znanje o Vedama

Na Satyaloke stanovnici imaju potpuno znanje o vedskoj mudrosti. Budući da su potpuno svjesni znanja i o svjetovnom i transcendentalnom, nemaju interesa ni u materijalnim ni u transcendentalnim svjetovima. Oni su gotovo *bhakte* bez želja. U svjetovnom svijetu nemaju što postići, a u transcendentalnom su potpuni u sebi. Zašto onda dolaze u materijalni svijet? Silaze na različite planete u misiji kako bi po Božjoj naredbi oslobodili pale duše. Dolaze na Zemlju i čine dobro ljudima ovog svijeta u raznim okolnostima pod različitim klimatskim utjecajima. Nemaju što činiti u ovom svijetu osim spašavati pale duše koje su zarobljene u

materijalnom postojanju, obmanute materijalnom energijom. Na planetu Satvaloki ne postoji ni bol, ni starost ni smrt. Ne postoji nikakva patnja, niti ikakvo nespokojstvo, osim što ponekad uslijed njihove svjesnosti osjećaju sažaljenje prema onima koji ne poznaju proces predanog služenja i koji su podložni nepremostivim nevoljama i bijedama materijalnog svijeta.

Letjelice rajskih stanovnika

Opisi u *Vedama* opisuju različite letjelice. Tako u *Shrimad-Bhagavatamu* i drugim vedskim spisima postoje mnogi opisi *vimana* ili letjelica. Na različitim planetima postoje različite vrste letjelica. Letjelice rajskih stanovnika optočene su biserima, zlatom i mnogim vrijednim draguljima. Na Zemlji postoje letjelice koje se pokreću zahvaljujući motoru, ali letjelice na drugim planetima ne pokreću motori već himne koje se sastoje od *mantri*. Stanovnici rajskih planeta koriste ih naročito za uživanje, kako bi putovali s jednog planeta na drugi. Podsjetimo se, na drugim planetima, koji se zovu Siddhaloke, stanovnici mogu putovati s jednog planeta na drugi bez letjelica.

Soma - nektar besmrtnosti

Soma znači "nektar". *Soma* je vrsta napitka koji se spravlja na rajskim planetima, počev od Mjeseca pa sve do kraljevstva polubogova u različitim višim planetarnim sustavima. Pijući ovaj *soma* napitak polubogovi postaju umno snažniji i povećavaju svoju osjetilnu i tjelesnu snagu. Sanskriptske riječi *hiranmayena patrena* ukazuju da ovaj *soma* napitak nije obični alkoholni napitak. Polubogovi ne bi dodirnuli nikakvu vrstu alkohola. Također, *soma* nije vrsta droge. To je drugačija vrsta napitka, dostupna na rajskim planetima. *Soma* se razlikuje od alkohola kojeg prave ljudi u nižim predjelima svemira.

Mayina zamka

Spomenuli smo sposobnost posjedovanja mističnih moći *ilishiddhija*. Zašto njihovo posjedovanje nije preporučljive u *Vedama* za

stanovnike našeg planeta? Yogicke moći ili druge natprirodne sposobnosti koje osoba može steći nekim drugim metodama tantrizma, nisu ništa drugo do zamka iluzorne energije. To je trik *maye* (materijalne iluzije) s kojom ona drži osobu vezanu unutar materijalnog svijeta. Upotreba takvih mističnih moći, a pogotovo njihova zlouporaba, samo je drugi oblik pokušaja gospodarenja i kontroliranja materijalne prirode u svrhu vlastita uživanja. One mogu uzrokovati da yogi postane ponosan te izgubi viziju onoga što treba uistinu ostvariti u svom životu. Patanjali u svojim *Yoga-sutrama* (3.56) opisuje kako se savršenstvo dostiže jedino kada um postane pročišćen i čist kao sama duša. U *Vedama*, točnije u *Shrimad-Bhagavatamu* (3.27.28-29), veliki indijski mudrac Kapiladeva objašnjava kako teista postaje samospoznat tek kada mu sam Bog to omogući Njegovom bezuzročnom milošću, i kada, oslobođen svih zabluda, odlučno napreduje prema njegovom duhovnom prebivalištu i nikada se ponovno ne vraća u materijalno postojanje. To je konačno savršenstvo koje osoba može postići. Na taj način, možemo shvatiti da iako postoje oni koji napreduju u yogi do točke ispoljavanja fantastičnih moći ili čuda, te moći ne pomažu njima, niti njihovim sljedbenicima, da duhovno napreduju. No ako osoba nastavi napredovati na putu pravog yoga procesa, bez obzira postigao on razne mistične moći ili ne, on će ipak dostići pravu duhovnu razinu na kojoj se sve drugo automatski postiže. To je opisano u *Shrimad-Bhagavatamu* (11.15.33-34) gdje se kaže kako oni koji su napredni u duhovnoj spoznaji tvrde da su te mistične sposobnosti beskorisne i stoje kao prepreke na putu najviše yoge kojom osoba postiže sva savršenstva života.

Planina Trikuta

Shrimad-Bhagavatam opisuje nekoliko omiljenih mjesta na kojima se zabavljaju stanovnici viših rajskih predjela. Jedno od njih je i planina Trikuta. Planina Trikuta nalazi se usred oceana mliječka. Visoka je 10.000 *yojana* (128.740 km) i vrlo je lijepa. Stanovnici viših planeta - Siddhe, Charane, Gandharve, Vidyadhare, zmije, Kinnare i Apsare - odlaze na tu planinu kako bi se zabavljali. Kao što turisti na Zemlji idu na more kako bi se zabavljali u oceanima

ili morima slane vode, stanovnici viših planetarnih sustava odlaze na obale oceana mlijeka. Uživaju u oceanu mlijeka i u raznim zabavama u spiljama planine Trikute.

Planina Trikuta ima mnogo rijeka i jezera, s obalama prekrivenim malim draguljima koji podsjećaju na zrnca pijeska. Voda tih rijeka i jezera kristalno je bistra i kada se žene polubogova kupaju u njima, njihova tijela prožimaju svojim mirisom vodu i povjetarac i tako obogaćuju atmosferu. Ljudska bića na Zemlji obično upotrebljavaju parfeme kako bi otklonili neugodan miris svog tijela, ali iz vedskih opisa možemo vidjeti kako zbog mirisa tijela žena polubogova rijeke, jezera, povjetarac i čitava atmosfera planine Trikute također postaju mirisni.

Sudeći po detaljnom opisu jezera i rijeka na planini Trikuti, jezera i rijeke na Zemlji ne mogu se usporediti s njihovom veličanstvenošću. Međutim, na drugim planetima ima puno takvih čudesa. Na primjer, postoji 2.000.000 različitih vrsta drveća i ne rastu sve na Zemlji.

U višim planetarnim sustavima postoje ne samo različite vrste ljudskih bića, već i životinje poput lavova i slonova. Postoji drveće, a zemlja je sastavljena od smaragda. Geolozi, botaničari i znanstvenici iznose razne teorije o drugim planetarnim sustavima, ali budući da im je vrlo teško procijeniti raznolikosti na drugim planetima, većina njih pogrešno zaključuje kako su svi planeti, osim naše Zemlje, prazni, nenastanjeni i puni prašine.

Siddhaloka

I Siddhaloka i Brahmhaloka nalaze se unutar istog planetarnog sustava. Brahmhaloka se smatra najvišim planetom u svemiru. Siddhaloka se smatra jednim od satelita Brahmhaloke. Veliki mudrac Narada Muni stanovnik je Siddhaloke, iako putuje po svim planetarnim sustavima. Dakle, kao što već znamo, svi stanovnici Siddhaloke astronauti su i mogu putovati svemirom bez pomoći mehaničkih sredstava.

Kao što je objašnjeno u *Drugom pjevanju Shrimad-Bhagavatama*, Siddhe su stanovnici Siddhaloke gdje stanovnici putuju prostorom bez prijevoznih sredstava. Samom svojom voljom mo-

gu putovati od jednog planeta do drugog, bez teškoća. Prema tome, na višim planetima, stanovnici su daleko nadmoćniji od stanovnika ovog planeta u umjetnosti, kulturi i znanosti, jer imaju umove razvijenije od ljudskih.

Siddhe, stanovnici Siddhaloke, u potpunosti posjeduju osmostruko materijalno savršenstvo. Oni u potpunosti vladaju s osam vrsta savršenstava voge, ali ponekad, na osnovu njihova djelovanja, možemo shvatiti kako djeluju poput samospoznatih osoba. Uvijek rado slušaju o Božjim zabavama. Slušanje o Božjim zabavama naziva se *krishna-katha*. Siddhe smatraju kako je um obične osobe pun tjeskoba. Oni nisu zainteresirani za plodonosne djelatnosti kao što je vršenje žrtvovanja i stjecanje dobrih rezultata. Jednostavno uranjaju u transcendentalne razgovore o Božjim zabavama. To ih čini potpuno sretnim i tako ne mare za pobožne ili bezbožne djelatnosti. *Vede* napominju kako osobe koje su uvijek svjesne Boga ne trebaju vršiti nikakva pobožna ili bezbožna žrtvovanja ili djelatnosti.

Na Zemlji postoji yogiji u Indiji koji mogu ispoljiti neku malu mističnu moć i kao čarolijom stvoriti čestice zlata, ali oni ne posjeduju izuzetne mistične moći kao stanovnici Siddhaloke koji mogu letjeti s jednog planeta na drugi bez letjelice. To se naziva *laghima-siddhi*. Mogu postati nevjerovatno laki i letjeti nebom.

Dakle, stanovnici Siddhaloke su obdareni svim mističnim moćima. Yogiji na tim planetima primjenjuju osmostruki yoga misticizam - *naimeyamii*, *niyamu*, *asanu*, *pranayamu*, *pratyaharu*, *dharanu*, *dhyanu* i *samadhi*. Svi stanovnici Siddhaloke prirodno su obdareni tim mističnim moćima voge. Oni su svi veliki yogiji, savršeni u mističnim moćima.

Vidyadhara-loka

Stanovnici Vidyadhara-loke prirodno su obdareni mističnim moćima yoge pomoću kojih mogu ne samo letjeti prostorom bez prijevoznog sredstva, već također mogu letjeti s jednog planeta na drugi, jednostavno snagom svoje volje. Bilo bi nesumnjivo zadirujuće kad bismo na ovom planetu vidjeli osobu kako leti nebom bez letjelice, ali na Vidvadhara-loki takvo letenje sasvim je uobi-

čajeno kao letenje ptice na nebu. Kao što riba može plivati u vodi, stanovnici Vidvadhara-loke mogu plivati u oceanu zraka.

Stanovnici Vidyadhara-loke također posjeduju moć s kojom se mogu pojavljivati i nestajati na razne načine u skladu s raznim vrstama meditacije.

Kimpurusha-Ioka

Stanovnici Kimpurusha-loke mogu vršiti mnoge zadivljujuće mistične predstave. Drugim riječima, mogu pokazati onoliko zadivljujućih stvari koliko možemo samo zamisliti. Stanovnici ovog planeta mogu učiniti što god požele ili pomisle. Takve moći također- su mistične. Posjedovanje takve mistične moći naziva se *ishita-siddhi*.

Stanovnici Kimpurusha-loke smatraju se vrlo poniznim jer za sebe govore da su beznačajna živa bića.

Vaitalika-loka

Stanovnici Vaitalika-loke pjevaju o slavama Boga na velikim skupovima i arenama žrtvovanja prilikom izvođenja *vajni*.

Kinnare

Kinnare su vrlo vjerni sluge.

Gandharve

Gandharve, stanovnici Gandharvaloke, poznati su kao nebeski pjevači. Kad god su stanovnicima nebeskih planeta potrebni pjevači, pozivaju Gandharve. Gandharve mogu danima pjevati bez prestanka. Često ih nazivamo anđelima.

Stanovnici Gandharvaloke uvijek služe Bogaplešući i pjevajući u dramama. Dvojica vodećih Gandharva su Vishvasu i Parvasu.

Apsare

Apsare su plesačice koje uvijek radosno plešu. U potpunosti su upoznate s umjetnošću plesanja. One svojim plesom zabavljaju stanovnike viših rajskih predjela.

1. SPOSOBNOSTI VIŠIH RAJSKIH BIĆA

Na nekoliko mjesta do sada spomenuli smo *siddhije*, vogičke mistične moći. Yogiji na našem planetu uglavnom postaju privučeni mističnim moćima koje se mogu razviti prakticiranjem *ashtanga-yoge*. Što su te mistične moći i što se sve može njima učiniti opisano je u vedskom klasiku *Shrimad-Bhagavatamu* (11.15.3-8). Tamo se kaže kako su napredni majstori yoge svladali osamnaest vrsta yogickih savršenstava, od kojih je osam osnovno, a deset sekundarno jer proizlaze iz materijalne *gune* vrline (najviša suptilna sila prirode).

Osam osnovnih moći ili *siddhija* sastoje se od:

1. *Anima-siddhi* - učinili tijelo vrlo malim
2. *Mahima-siddhi* - postati vrlo velik
3. *Laghima-siddhi* - postati lakši od zraka
4. *Prapti-siddhi* - postizanje bilo čega što osoba poželi
5. *Prakamya-siddhi* - iskustvo bilo koje ugodne stvari
6. *Ishita-siddhi* - kontroliranje aspekata materijalne energije
- Z *Vashita-siddhi* - prevladavanje prirodnih zakona i manipuliranje < njima
8. *Kamavasayita-siddhi* - dobivanje bilo čega s bilo kojeg mjesta u svemiru

Deset sekundarnih mističnih moći koje proizlaze iz materijalne *gune* vrline, *sattve*, pomoću yoge su sljedeće:

2. Sloboda od gladi i žeđi
2. Sposobnost da se vide i čuju stvari iz velike daljine
3. Kretati se brzinom uma
4. Preuzeti bilo koji oblik
5. Vidjeti zabave polubogova i viših rajskih bića, te postići što god osoba odluči
6. Imati utjecaj na druge
- Z Imati sposobnost viđenja prošlosti i budućnosti

8. Biti imun na veliku vrućinu, hladnoću i druge dvostranosti

9. Poznavati (čitati) misli drugih osoba, i biti nevidljiv

10. Zaustaviti utjecaj vatre, sunca, vode i otrova

Patanjalijeve *Yoga-sutre* kažu da kontrolirajući nervno strujanje koje upravlja plućima i gornjim dijelom tijela, yogi može hodati po trnju, vodi i sličnim objektima. Za postizanje tog savršenstva yogi će možda morati vrlo naporno raditi ili meditirati dvadeset ili trideset godina. No običan čovjek može otići do splavara i platiti vozarinu kako bi prešao preko rijeke. Dakle, koja je prednost prakticiranja yoge toliko mnogo godina samo da bi se hodalo po vodi?

Iako može izgledati kako yogi magično stvara neki predmet pred našim očima, on ga zapravo samo uzima od neke druge osobe. Yogickom moći *ishita-siddhi*, osoba može stvoriti ili uništiti čitav planet. Ova moć puno je snažnija od atomskih bombi koje mogu raznijeti mala područja ovog planeta a bilo kojim znanstvenim radom nikada ga više ne mogu ponovno stvoriti. *Prakamya-siddhi* omogućuje yogiju da vrši fantastične podvige unutar prirode, dok *kamavasayita-siddhi* omogućuje kontroliranje prirode. Postoje dakle brojni drugi oblici mističnih moći. Kroz njih osoba može dobiti mnoge oblike sreće i zadovoljstva, ah takva moć je još uvijek materijalna. One nisu spiritualne. Stoga, yogiji koji su usredotočeni u upotrebu tih sposobnosti ili u sreću dobivenu od takvih yogickih moći, ne mogu postati oslobođeni iz materijalne kreacije. Oni mogu biti sposobni vršiti tolika mnoga zapanjujuća djela, ali to nije pravj interes onih koji istinski žele duhovno napredovati. Mudraci i sveci koji su čista srca nemaju potrebu otkrivati svoje mistične sposobnosti, iako ih mogu imati u izobilju.

Te yogicke moći označavaju samo početnu razinu duhovnog napretka. Stoga se u Patanjalijevim *Yoga-sutrama* (3.51) savjetuje da ostavimo te moći jer tada se sjeme zla uništava i slijedi oslobođenje. Postoji slična izjava u *Shrimad-Bhagavatamu* (3.27.30) u kojoj se kaže da savršeni yogi više ne teži iskoristiti mistične moći, a to posljedično utječe na vrlo brzi napredak yogija prema krajnjoj spoznaji te smrt više ne djeluje na njega.

Ostale mistične sposobnosti

Jednom su braća Ashvini-kumare, rajski liječnici, u svojoj letjelici posjetili *ashramu* (prebivalište) yogi ja Chyavana Munija. Nakon što im je odao svoje ponizno štovanje, Chyavana Muni ih je zamolio da ga podmlade. Rajski liječnici poput Ashvini-kumari mogu podariti mladost čak i onome tko je vrlo star. Ashvini-kumare su stručnjaci za Ayurvedu, kao što je to Dhanvantari, inkarnacija Vishnua. U svakoj znanosti postoji savršenstvo koje treba dostići. Da bi se dostiglo to savršenstvo, možemo potražiti savjet u vedskoj literaturi.

Mrita-sanjivani

Veliki yogiji mogu svojim mističnim moćima povratiti u život mrtvo tijelo ako struktura tijela nije uništena. O tome nam govori *Shrimad-Bhagavatam* u *Osmom pjevanju*, u kojem se opisuje kako je Shukracharva, učitelj stanovnika nižih planetarnih sustava, povratio u život vojnike Bali Maharaje, njihovog kralja. Suvremena medicina još nije otkrila na koji način vratiti mrtvo tijelo u život ili podmladiti staro tijelo, ali iz *Veda* saznajemo da je to moguće ako osoba dobije znanje iz vedskih spisa.

Kacha, sin učenog rajskog svećenika Brihaspatija, bio je student Shukracharye od koga je naučio umijeće oživljavanja čovjeka koji je umro prije vremena. Ovo umijeće, koje se naziva *mrita-sanjivani*, posebno se koristilo tijekom rata. Kada bi došlo do rata, vojnici umiru prije vremena, ali ako je tijelo vojnika bilo očuvano, mogao je biti ponovno oživljen ovim umijećem *mrita-sanjivani*. To umijeće bilo je poznato Shukracharvi i mnogim drugima i Brihaspatijev sin Kacha postao je Shukracharyin učenik kako bi naučio tu vještinu.

Postoji zgodna priča u svezi s Kachom. Devayani, kćerka Shukracharye, poželjela je Kachu za muža ali Kacha je, iz obzira prema Shukracharvi, smatrao guruovu kćerku pretpostavljenom i stoga ju je odbio oženiti. Devayani je zbog toga ljutito proklela Kachu rekavši da će umijeće *mrita-sanjivani*, iako gaje naučio od

njenog oca, biti neupotrebljivo.

Tri-kala-jha

Postoje osobe u našem svemiru koje posjeduju sposobnost *tri-kala-jna*. *Tri-kala-jna* je sposobnost s kojom osoba može točno vidjeti prošlost, sadašnjost i budućnost. Prošlost, sadašnjost i budućnost poznati su sljedećim uzvišenim osobama: Brahmi, Shivi, Sanat-kumari, Narada Muniju, Kapila Muniju (sinu Devahuti), Apantaratami (Vyasadevi), Devali, Yamaraji, Asuriju, Marichiju i mnogim svetim osobama, kao i mnogim drugim osobama koje su dostigle savršenstvo.

Daiva i purushakara

Postoje dvije vrste snage - *daiva* i *purushakara*. *Daiva* se odnosi na snagu dobijenu od Transcendencije, a *purushakara* na snagu dobivenu vlastitom inteligencijom ili moći. Transcendentalna moć je uvijek superiornija u odnosu na moć materijalista.

Vata-vasanah

"Mudraci i *saunvasiji* koji vrše oštre fizičke pokore, koji mogu uzdići sjeme u mozak i koji su potpuno utemeljeni u Brahmanu, mogu živjeti u predjelu poznatom kao Brahmaloaka."

(CC, *Adi-lila*, 2.17)

U *Shrimad-Bhagavatamu* spominju se isposnici pod imenom *vata-vasanah*. *Vata-vasanah* odnosi se na isposnike koji ne mare ni za što materijalno, pa čak ni za odjeću, već potpuno zavise od prirode. Takvi mudraci ne pokrivaju svoja tijela čak ni kada su izloženi oštroj zimi ili jakom suncu. Prihvaćaju velike bolove ne izbjegavajući ni jednu vrstu tjelesnog ispaštanja i žive prošeci od vrata do vrata. Nikada ne izlučuju sjeme, svjesno ili nesvjesno. Zahvaljujući takvom celibatu mogu uzdići sjeme do mozga. Tako postaju vrlo inteligentni i razvijaju duboko pamćenje. Njihovi umovi nikada nisu uznemireni niti skreću od meditacije na Apsolutnu

Istinu i nikada nisu privučeni željama za materijalnim uživanjem. Vršeci strogosti po strogim pravilima, takvi isposnici dostižu neutralni položaj, transcendentalan prema *gunama* prirode i stapaju se s neosobnim Brahmanom.

Kama-rupinah

Kama-rupinah ukazuje na sposobnost polubogova i stanovnika rajskih planeta za poprimanje bilo kojeg oblika kojeg požele.

Naimisharanya - središte svemira

U *Vayaviya Tantri* je rečeno kako je Brahma meditirao o velikom kotaču koji može obuhvatiti svemir. Središte tog velikog kruga učvršćeno je na određenom mjestu poznatom kao Naimisharanya koja se također spominje i u *Varaha Purani*. U njoj je spomenuto kako se vršenjem žrtve na tom mjestu ograničava snaga demonskih ljudi. Tako su /?ra/2mćme-svećenici dali prednost Naimisharanyi za vršenje ovakvih žrtvovanja. Mjesto Naimisharanya nalazi se u Indiji.

Budući da je Shrila Shukadeva Gosvami pivo izrecitirao *Shrimad-Bhagavatam* na obali rijeke Gange, on je po drugi put ponovljen u Naimisharanyi pred skupom uzvišenih mudraca i *brahmana*..

Upravljači svemira

Peto stvaranje Brahme predstavlja stvaranje upravnih božanstava pod utjecajem *gune* vrline. Yamaraja, kralj raja Indra, Nirriti, Varuna, bog Mjeseca Chandra, Agni, Shiva, Pavana, Brahma, polubog Sunca Surya, Vishvasu, osam Vasua, Sadhye, Maruti, Rudre, Siddhe, Marichi i ostali veliki *rishiji* koji održavaju zbivanja u svemiru, kao i najbolji polubogovi na čelu s Brihaspatijem i veliki mudraci predvođeni Bhriguom, svi su bez sumnje oslobođeni utjecaja nižih *guna* materijalne prirode - strasti i neznanja - koje zarobljavaju osobe s nižom razinom svijesti.

Tri upravitelja kozmičkih zbivanja su polubogovi - Indra (zadužen za izlivanje vode), Vayu (upravlja zrakom i isušuje vodu) i Agni koji upravlja vatrom i sve spaljuje.

Pojam različitih upravnih polubogova, koji nastanjuju više planetarne sustave kako bi upravljali kozmičkim zbivanjima, nije izmišljen kao što tvrde neki pojedini autori. Polubogovi su ekspanzije, djelići i čestice Boga, Vishnua, i utjelovljeni su vremenom, izvanjskom energijom i djelomičnom svjesnošću Svevišnjeg. Ljudska bića, životinje i ptice također su djelići i čestice Vishnua i

imaju različita materijalna tijela, ali nisu božanstva koja upravljaju materijalnim zbivanjima, već njima upravljaju takvi polubogovi. Takav nadzor nije suvišan; potreban je kao i upravna tijela u poslovima suvremene države.

Upravljana bića ne bi smjela nipošto omalovažavati polubogove. Oni su svi veliki *bhakte* (sljedbenici) Vishnua kojima su povjerene određene funkcije u kozmičkim zbivanjima. Na primjer, netko se može naljutiti na Yamaraju zbog njegove nezahvalne dužnosti kažnjavanja grješnih duša, ali Yamaraja je jedan od opunomoćenih *bhakta* Boga, a to su i svi drugi polubogovi. Takvi imenovani polubogovi koji djeluju kao Božji pomoćnici, nikada ne upravljaju *bhaktom*, ali im on ukazuje svo poštovanje zbog odgovornih položaja na koje ih je postavio sam Vishnu. U isto vrijeme, *bhakta* ih ne smatra budalasto i pogrešno Bogom. Samo budalaste osobe prihvaćaju da su polubogovi na istoj razini kao i Vishnu; zapravo, svi oni postavljeni su kao sluge Vishnua. Svatko tko smatra da su Bog i polubogovi na istoj razini naziva se *pashandi* ili ateista.

Polubogove obožavaju osobe koje su manje-više pristalice procesa *jnane*, *yoge* i *karme*, tj. impersonalisti, meditatori i plodonosni radnici. Međutim, *bhakte* obožavaju samo Boga Vishnua. Ovo obožavanje ne čini se zbog neke materijalne dobrobiti, koju žele svi materijalisti, čak i oni koji žele spasenje, mistici i plodonosni radnici. *Bhakte* obožavaju Boga kako bi dostigli čistu predanost Njemu.

Nitko ne treba misliti da priroda djeluje automatski, bez nadzora. Vedski spisi izjavljuju da oblacima upravlja polubog Indra, toplinu svuda rasprostire bog Sunca, blagotvoran mjesječev sjaj širi Chandra, a zrak struji po uređenju poluboga Vavua. Ali iznad svih ovih polubogova, Vishnu je najviše živo biće. Polubogovi su također obična živa bića, ali su zbog svoje odanosti i svog stava predanog služenja dobili ovakav položaj. Ovi različiti polubogovi ili upravitelji, kao što su Chandra, Varuna i Vavu, nazivaju se *adhikari-devata*. Polubogovi su upravitelji različitih dijelova svemira. Vlada Boga ne sastoji se samo od jednog, dva ili tri planeta, već postoje milijuni planeta i milijuni svemira. Vishnu ima ogromnu vladu i zato su Mu potrebni suradnici. Polubogovi se sma-

traju Njegovim tjelesnim udovima. To su opisi vedskih spisa. U tim okolnostima, polubog Sunca, polubog Mjeseca, polubog vatre i polubog zraka djeluju pod nadzorom Vishnua. Prirodni zakoni odvijaju se pod Njegovim nadzorom. Budući daje On u pozadini svega, sve se odvija točno i redovno.

Polubogovima ili upravnim božanstvima povjereno je upravljanje različitim djelatnostima u materijalnom svijetu. Na primjer, jednim od naših osjetilnih organa, okom, upravlja svijetlost. Svjetlost se širi sunčevim zracima, a njegovo upravno božanstvo je Sunce. Slično tome, umom upravlja Mjesec. Svim ostalim osjetilima, i za djelovanje i za stjecanje znanja, upravljaju različiti polubogovi. Polubogovi pomažu Bogu u upravljanju materijalnim zbivanjima.

Vladajuća božanstva

Postoji bezbroj vladara po čitavom svemiru na različitim planetima: Surva, polubog sunca na planetu Sunca, Soma ili Chandra, polubog mjeseca na planetu Mjesecu, Indra na rajskom planetu, Vavu, polubog zraka i Varuna, polubog voda, na planetu Brahmalozi, na kojem živi Brahma. Svi oni poslušni su sluge Boga. Kad god dode do nekih neprilika u upravljanju bezbrojnim planetima u različitim svemirima, a upravljači svemira nisu u mogućnosti sami ih dovesti u red, tada se oni mole za pomoć i Vishnu se osobno pojavljuje kako bi ponovno doveo zbivanja pod nadzor ovih upravnih božanstava.

Svaki materijalni elemenat ima svoje vladajuće božanstvo, a vladajuće božanstvo mora i oceana je Varuna ili Pracheta. Kada izvana promatramo, može nam se činiti da u morima i oceanima nema života, ali osoba koja poznaje more zna da u vodi živi mnogo vrsta živih bića. Kralj tog podvodnog carstva je Varuna.

Na svakom planetu postoji vladajuće božanstvo. Iz *Bhagavad-gite* možemo saznati kako je vladajuće božanstvo Sunca Vivasvan. Slično tomu, Mjesec i ostali različiti planeti imaju svoja vladajuća božanstva. U stvari, vladajuća božanstva na svim ostalim planetima potomci su vladajućeg božanstva Sunca i Mjeseca. Na ovom planetu Zemlji postoje dvije vrste dinastija *kshatriya* i jedna potje-

če od vladajućeg božanstva Sunca, a druga od vladajućeg božanstva Mjeseca. Ove dinastije poznate su kao *Sutya-vanisha* i *Chandra-vamsha*. Kada je na ovom planetu vladala monarhija, glavni član bio je jedan od članova *Surya* dinastije ili *Stuya-vamshe*, a podređeni kraljevi su pripadali *Chandra-vamshi*.

Dakle, svaki polubog ima svoje vlastito prebivalište. Indra, kralj polubogova, ima svoje vlastito prebivalište kao i Chandra, gospodar mjesečevog planeta i Surya, predsjedavajuće božanstvo sunčevog planeta. Postoje milijuni polubogova, a njihovi domovi su planeti i zvijezde. Ovo je potvrđeno u *Bhagavad-giti*. *Yanti devavrata devan*: oni koji obožavaju polubogove odlaze na njihove različite planetarne sustave.

Stanovnicima i vladajućim božanstvima svakog planeta preporučuje se obožavanje Govinde, meditacijom ili pjevanjem.

Surya - vladar Sunca

Vladar Sunca obilježava put oslobođenja, koji se naziva *arehira-di-vartma*. On je glavni izvor razumijevanja *Veda*, prebivalište u kome se može obožavati Apsolutna Istina, vrata koja vode ka oslobođenju, izvor vječnog života i uzrok smrti. Vladar Sunca je Božje oko.

Smatra se da je bog Sunca glavni polubog. Također se smatra daje bog Sunca polubog koji vlada sjevernom stranom svemira. On pomaže živom biću da shvati *Vede*. U *Brahma-samhiti* (5.52) je rečeno: "Sunce, koje je puno beskrajnog sjaja, kralj je svih planeta i slika dobre duše. Sunce je kao oko Boga. Obožavam prvobitnog Boga, Govindu, po čijoj naredbi Sunce putuje svojom putanjom na kotaču vremena." U vedskim mantrama je rečeno da kad Bog ne bi vidio, nitko ne bi mogao vidjeti. Da nema sunčeve svjetlosti nijedno živo biće, na bilo kojem planetu, ne bi moglo vidjeti. Zato se smatra da je Sunce oko Vishnua.

Chandra ili Soma - vladar Mjeseca

Soma, Mjesec, izvor je žitarica, snage i dugovječnosti svih polubogova. Gospodar je sve vegetacije i izvor oplodnje svih živih bi-

ća. Učeni ljudi kažu da je Mjesec um Boga.

Također, izvor je žitarica i stoga izvor snage čak i za rajska bića, polubogove. Životna je sila sve vegetacije. Zemaljski znanstvenici koji ne shvaćaju Mjesec u potpunosti, opisuju ga kao planet pun pustinja. Budući daje Mjesec izvor sve naše vegetacije, kako može biti pustinja? Mjesečeva svjetlost je životna sila sve vegetacije i zato je teško prihvatiti daje Mjesec pustinja.

Yamaraja, Kuvera i Varuna

Yamaraja ili Dharmaraja, kao upravitelj smrti, mora izreći presude živim bićima koja su prijestupnici i koja su vršila grješne djelatnosti lijekom svojih života. Zato se od Yamaraje očekuje da bude najveći stručnjak u sudskim pitanjima. Kuvera je rizničar rajskih planeta zadužen za čuvanje njihova bogatstva. Varuna je polubog koji predsjedava vodama, noćima i zapadnim nebom. Varuna je sveznajući i budući da kažnjava za grijeh nejemu se upućuju molitve za oprostaj. On također šalje bolest i često se druži s Mitrom i Indrom.

Nastanak upravitelja svemira

Polubog Mjeseca, Chandra, nastao je iz uma Vishnua, a polubog Sunca iz Njegovih očiju. Vladajuća božanstva slušanja i životnog zraka nastali su iz Narayane, a vladajuće božanstvo vatre stvoreno je iz Njegovih usta. Prajapati - Brahma, Indra, osam Vasua, jedanaest ekspanzija Shive i dvanaest Aditya, svi su nastali iz Narayane. U *strni ti*, vedskim spisima, također je rečeno da su Brahma, Shambhu, Surva i Indra svi samo tvorevine moći Vishnua. To važi i za brojne ostale polubogove čija imena ovdje nisu spomenuta. Kada kozmička kreacija bude uništena, ove različite ekspanzije Vishnuovih moći stopit će se s Njim. Drugim riječima, svi ti polubogovi će umrijeti. Njihova životna sila bit će povučena, a oni će se stopiti s Vishnuom. Pri tome oni ne gube svoju osobnost kao što kameleon, iako nam se čini da se zbog svoje sposobnosti poprivanja izgleda okoline stopio s okolišem, i dalje postoji kao odvojeno živo biće.

I. BRAHMA

Postoje bezbrojni svemiri i u svakom od njih postoje različite kreacije Brahme, Vishnua i Rudre.

Prvo stvoreno biće i najmoćniji polubog u ovom svemiru je Brahma, uvijek odgovoran za razvoj zbivanja unutar svemira. Rođen neposredno od Vishnua, posvećuje svoje djelatnosti dobrobiti čitavog svemira, poznavajući svrhu stvorenog svemira. Svevišnje moćni Brahma uvijek je u društvu svojih pratilaca i otjelovljenih *Veda* u svom prebivalištu, najvišem planetarnom sustavu. On u potpunosti poznaje cjelokupna zbivanja u svemiru i zbog toga se naziva *tri-kala-jna*.

Brahma je neposredni tvorac pojavnog svemira i svega onog što se nalazi u njemu. Prema tome zna sve što se dogodilo u prošlosti, što će se desiti u budućnosti kao i ono što se odvija u sadašnjosti (*tri-kala-jna*). Tri glavne pojave, naime živo biće, pojavni svijet i njihov upravitelj javljaju se neprestano - u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti - i neposredni upravljač treba znati sve o takvim djelovanjima i posljedicama. Neposredni stvoritelj nečega treba znati kako je naučio vještinu stvaranja, gdje je pribavio sastojke, kako ih je spojio zajedno i kako izgleda završni proizvod. Budući daje Brahma prvo stvoreno biće, prirodno je da zna sve o djelatnostima stvaranja.

Položaj Brahme namijenjen je vrlo uzvišenim, duhovno naprednim živim bićima. Kada nema takvih bića, Bog, Vishnu, ekspandira se u Brahmju. To se događa vrlo rijetko. Prema tome, postoje dvije vrste Brahme. Ponekad je Brahma obično biće, a ponekad sam Vishnu. Brahma, koji trenutno predsjedava našim svemirom, obično je biće. Bez obzira je li Bog ili obično biće, Brahma je poznat kao Vairaja Brahma i Hiranyagarbha Brahma.

Kao što je objašnjeno u *Vedanta-sutri: jamnady asya yatah* - Bog, Vishnu, izvor je svega. Budući da je Brahma rođen neposredno od Vishnua, naziva se *atma-yoni*. Također se naziva i *bhagavan*, iako se *bhagavan* uglavnom odnosi na Vishnua ili Krishnu. Ponekad se velike osoba - kao polubogovi poput Brahme, Narade

i Shive, također oslovljavaju kao *bhagavan*, jer ostvaruju namjeru Vishnua. Brahma se naziva *bhagavan*, jer je sekundarni stvoritelj ovog svemira. On uvijek misli na to kako poboljšati stanje uvjetovanih duša koje su došle u materijalni svijet kako bi uživale u materijalnim djelatnostima. Iz ovog razloga širi vedsko znanje po cijelom svemiru kako bi svakog podučio.

Kao što smo ranije spomenuli, svaki polubog ima svoje vlastito prebivalište. Prebivalište Brahme, najviši planetarni sustav, naziva se Satyaloka ili ponekad Brahmaloaka. Brahmaloaka se obično odnosi na duhovni svijet. Prebivalište Brahme je Satyaloka, ali budući da tamo prebiva Brahma, također se ponekad naziva Brahmaloaka.

Tri-dhamaparamam - prebivalište Brahme

Brahma je sekundarni stvaratelj i najviša osoba ovog svemira. Vedski spisi opisuju da na Satyaloki nema rođenja, smrti, starosti ili bolesti. Drugim riječima, budući daje Satyaloka smještena pored Brahmaloake, ili sjaja Brahmjana (predio između materijalnog i duhovnog svijeta) gotovo je isto tako dobra kao i Vaikunthaloka, duhovni svijet. Prebivalište Brahme neopisivo je s našeg sadašnjeg položaja. Zato je opisano kao *avan-nianasa-gochara*, ili izvan opisa naših riječi i mašte naših zemaljskih umova. Vedski spisi ovako opisuju prebivalište Brahme: *yad vai parardhyam* - "Na Satyaloki koja je odavde udaljena mnogo milijuna i milijardi godina, nema jadikovanja, ni starosti, smrti, briga ih utjecaja neprijatelja."

Hamsa-yana, poznata letjelica na kojoj Brahma putuje po prostoru, podsjeća na labuda. Brahma je također poznat kao Hamsa, jer može shvatiti bit svega. Njegovo prebivalište naziva se *tri-dhamaparamam*. Svemir se dijeli na tri dijela - na viši, srednji i niži planetarni sustav - ah njegovo prebivalište je čak iznad Siddhaloke, višeg planetarnog sustava. Na njegovim putovanjima obično ga prate veliki sveci kao što su četvorica Sanat-Kumara (Sanat, Sanaka, Sanandana i Sanatana), Narada Muni te *rishiji* Marichi i Atri.

U sredini vrha planine Meru nalazi se područje Brahmapurija,

Brahminog grada. Svaka njegova strana proteže se u duljini od 10.000.000 *yojana* (128.740.000 km). Grad je potpuno napravljen od zlata i zato ga vedski autoriteti i mudraci nazivaju još i Shatakumbhi. Brahmapuri je sa svih strana okružen prebivalištima osam glavnih upravitelja planetarnih sustava, počev s kraljem Indrom. Ta prebivališta slična su Brahmapuriju, ali su četiri puta manja. Shri Vishvanatha Chakravarti Thakura potvrđuje da su područja Brahminog grada i osam podređenih upravitelja planetarnih sustava, počev s Indrom, opisana u drugim *Puranama*. Područje Brahminog grada naziva se Manovati, a područja gradova njegovih pomoćnika kao što su Indra i Agni poznata su kao Amravati, Tejovati, Samvamani, Krishnangana, Shraddhavati, Gandhavati, Mahodaya i Yashovati. Brahmapuri se nalazi u sredini, a ostalih *os'dmpurija* ili gradova okružuju ga sa svih strana.

2. VRIJEME BRAHME

Prvorođeno biće u materijalnom svemiru rađa se na lotosu koji izrasta iz pupka Garbodakashayi-Vishnua, a naziva se Brahma. Brahma je najmoćnije biće u ovom svemiru koje posebno opunomoćeno od strane Vishnua postaje sekundarni stvaratelj. Zaokupljen služenjem Vishnua, Brahma ulazi u pršljen lotosa i dok se lotos širi po cijelom svemiru, on ga dijeli na tri dijela svijeta, a kasnije na četrnaest. Brahma to može učiniti jer je on najuzvišenija osoba u svemiru.

On je uglavnom veliki Božji *bhakta*, a dostiže oslobođenje poslije okončanja života. Svemir koji se naziva *brahmanda*, ili "okruglo područje u vidu lopte kojim upravlja Brahma", uništava se kada završi njegov život, a stanovnici dotičnog planeta i čitavog svemira također se uništavaju. Vedski izraz *avyakta* označava noć Brahme kada se odvija djelomično uništenje i sva bića dotične *brahmanda*, sve do planeta Brahmaloke, zajedno s ogromnim oceanima počivaju u trbuhu *virat-purushe*, kozmičkom tijelu Vishnua. Na kraju Brahmine noći ponovno nastaje stvaranje, a živa bića koja su se sklonila u Vishnuovom trbuhu oslobađaju se kako bi ponovno preuzela svoje dužnosti kao da su se probudila iz dubokog sna. Budući da se živa bića nikada ne uništavaju, uništenje materijalnog svijeta ne okončava život živih bića koja moraju preuzeti jedno materijalno tijelo za drugim, ponovno i ponovno, sve dok ne dostignu oslobođenje. Ljudski oblik života namijenjen je riješavanju problema ponovnog mijenjanja tijela da bi na kraju, na taj način, dostigli položaj u duhovnom svijetu gdje je sve vječno, sretno, blaženo i puno znanja. Drugim riječima, suptilni oblici živih bića nastaju u srcu Uzvišenog Bića i takvi oblici postaju izraženi u vrijeme stvaranja.

Duljina života Brahme

U *Bhagavad-giti* (8.17-18) kaže se da prema ljudskim proračunima jedan dan Brahme iznosi tisuću vijekova od četiri milenijuma (4.320.000 godina), a smatra se da njegova noć iznosi isto

toliko dugo. Brahma živi stotinu takvih godina i zatim umire. Brahma živi dvije *parardhe* (*dvi-parardha*) a to iznosi $4.320.000.000 \times 2 \times 30 \times 12 \times 100$ svjedosnih godina, što ukupno iznosi 311.000.040.000.000.000 (311 trilijuna 40 milijardi godina). Izvan tri planetarna sustava (Svarga, Martya i Patala) četiri *yuge* pomnožene s tisuću predstavljaju jedan dan na Brahminom planetu. Slično razdoblje predstavlja jednu noć Brahme.

No, proces smanjivanja dužine života postoji za svako pojedino biće, uključujući i Brahma. Život živog bića traje samo stotinu godina u skladu s vremenom na različitim planetima. Dakle, svako živo biće živi stotinu godina u skladu s vremenom na različitim planetima za različita živa bića. Ovih stotinu godina nisu isti u svakom slučaju. Najduži period od stotinu godina pripada Brahmi, ali iako mu je život vrlo dug, ipak nakon izvjesnog vremena prestaje. Brahma se isto tako plaši svoje smrti i zato predano služi Vishnuu samo da bi se izbavio iz kandži iluzorne energije. U svezi s tim značajno je spominjanje stotinu godina, jer je svakom živom biću dozvoljeno da živi stotinu godina. Trajanje života različito je na različitim planetima, zavisno od udaljenosti planeta od Sunca. Drugim riječima, stotinu godina na ovom planetu razlikuje se od stotinu godina na drugom planetu. Brahma živi stotinu godina prema vremenu na planetu Brahmaloki, ali jedan Brahmin dan jednak je milijunima godina na ovom planetu. Slično tome, dan na rajskim planetima jednak je šest mjeseci na ovom planetu. Međutim, na svakom planetu dužina života ljudskog bića iznosi otprilike stotinu godina. Zavisno od životnog vijeka na različitim planetima standardi života također se razlikuju.

Sto godina Brahminog života dijeli se na dvije polovine, prvu i drugu. Prva polovina njegovog života, prvih pedeset godina, već je prošla, a drugaje sada u tijeku. Nakon toga smrt je neizbježna čak i za Brahma.

Brahmini milenijumi

Na početku prve polovine Brahminog života bio je milenijum po imenu *Brahma-kcdpa* u kome se Brahma pojavio. Istovremeno s Brahmom rodile su se i *Vede*.

Prema *Padma Purani* (*Prabhasa-khanda*) u trideset dana Brahme, postoje mnoge *kalpe*, kao što su *Varaha-kalpa* i *Pitri-kalpa*. Trideset dana čine jedan mjesec Brahme, počev od punog mjeseca pa do njegovog nestajanja. Dvanaest takvih mjeseci čine jednu godinu, a pedeset godina jednu *parardhu* ili polovinu njegovog života. Pojava Vishnuu kao *Shveta-varahe* istovremeno je i prvi rođendan Brahme. Prema hinduskom astronomskom računanju, Brahmin datum rođenja je u mjesecu ožujku. Ova izjava prenese na je iz objašnjenja Shrila Vishvanathe Chakravarti Thakure.

Milenijum koji je slijedio nakon prvog Brahminog milenijuma poznat je kao *Padma-kalpa*, jer je tada kozmički lotos izrastao iz rezervoara vode na pupku Vishnuu. U nekim *Puranama Padma-kalpa* se isto tako naziva *Pitri-kalpa*. Prvi milenijum u drugoj polovini Brahminog života također je poznat kao milenijum *Varahe*, jer se Vishnu tada pojavio kao inkarnacija u obliku vepra.

Različiti milenijumi poznati kao *Brahma*, *Padma* i *Varaha-kalpe* izgledaju malo zbunjujuće. Postoje neki učenjaci koji smatraju da su ove *kalpe* jedno te isto. Prema Shrila Vishvanatha Chakravarti Thakuru izgleda daje *Padma-kalpa* početak prve polovine *Brahma-kalpe*. Mi se jednostavno možemo pridržavati teksta i smatrati da je sadašnji milenijum u drugoj polovini života Brahme.

U jednoj *kalpi* ili Brahminom danu odvijaju se brojne promjene koje se nazivaju *vikalpe*.

Brahmina noć

Kad Brahma odlazi na počinak tijekom svoje noći, sva tri planetarna sustava ispod *Brahmaloke* postaju uronjena u vodu uništenja. Na kraju dana, pod neznatnim dijelom *gune* tame, moćna kreacija svemira uranja u tamu noći. Pod utjecajem vječnog vremena, bezbrojna živa bića ostaju uronjena u to uništenje.

Ovaj opis objašnjenje je Brahmine noći koja je posljedica utjecaja vremena u dodiru s neznatnim dijelom *guna* materijalne prirode u tami. Uništenje triju svijetova obavlja inkarnacija tame Rudra (ekspanzija poluboga Shive). Njega predstavlja vatra vječnog vremena, koja buktu kroz tri svijeta. Kao što smo objasnili, ova tri

svijeta poznata su kao Bhuh, Bhuvah i Svah (Patala, Martya i Svarga). Bezbrojna živa bića uranjaju u to uništenje, koje izgleda kao spuštanje zavjese na pozornici energije Boga.

U usnulom stanju, Brahma sanja o Garbhodakashayi-Vishnu-u i prima upute od Njega kako da obnovi uništeni dio kozmosa. Nakon Brahmine noći, stvaranje tri svijeta ponovno otpočinje u Brahminom danu i svemir nastavlja postojati za vrijeme života četrnaest uzastopnih Manua ili očeva čovječanstva.

Pri stvaranju, za vrijeme Brahminog dana, tri planetarna sustava - Svarga, Martya i Patala - okreću se, a stanovnici, uključujući niže životinje, ljudska bića, polubogove i Pite, pojavljuju se i nestaju u skladu sa svojim plodonosnim djelatnostima ili *karmom*.

3. BRAHMINO STVARANJE

Postoje tri različite vrste stvaranja koja se nazivaju *maha-kalpa*, *vikalpa* i *kalpa*. U *maha-kalpi* Bog, Vishnu, poprima oblik prve inkarnacije *purusha* kao Maha-Vishnu. Ovo stvaranje Boga u Njegovom obliku Maha-Vishnua naziva se *maha-kalpa*. Stvaranje Brahme i rasprostiranje materijalnih elemenata naziva se *vikalpa*, dok se stvaranje Brahme u jednom pojedinom danu njegovog života naziva *kalpa*.

Prema tome, svaki dan Brahme naziva se *kalpa* i postoji trideset *kalpi*. Ovo se također potvrđuje u *Bhagavad-giti* (8.17) u kojoj se kaže kako, prema ljudskom proračunu, tisuću milenijuma zajedno predstavljaju trajanje Brahminog dana, a toliko je i trajanje njegove noći.

Na višim planetarnim sustavima dužina potpunog dana i noći jednaka je trajanju jedne godine na Zemlji. Na sličan način u području još viših planetarnih sustava, trajanje dana i noći još je duže nego na višim planetima. Trajanje četiri *vuge* izračunava se prema kalendarima na višim planetima i traju 12.000 godina prema računanju na višim planetima. Ovo se naziva *divya-yuga* i 1.000 *divya-yuga* čini dan Brahme. Zaključimo, stvaranje za vrijeme Brahminog dana naziva se *kalpa*, dok se Brahmino stvaranje naziva *vikalpa*. Kada *vikalpe* nastanu iz disanja Maha-Vishnua, ovaj period naziva se *maha-kalpa*.

Postoji pravilan ciklus ovih *maha-kalpa*, *vikalpa* i *kalpa*. U svezi s tim, Shukadeva Gosvami navodi stihove iz *Prabhasa-khande* i *Skanda Purane* koji to potvrđuju.

Postoji trideset Brahminih kalpa koje su sljedeće:

1. *Shvetakalpa*
2. *Nilahhita*
3. *Vamadeva*
4. *Gathantara*
5. *Raurava*
6. *Prema*
7. *Brihat-kalpa*

8. *Kandarpa*
9. *Sadyotha*
10. *Ishana*
11. *Dhyana*
12. *Sarasvata*
13. *Udana*
14. *Garuda*
15. *Kaurma*
16. *Narasimha*
17. *Samadhi*
18. *Agneya*
19. *Vishnuja*
20. *Saura*
21. *Soma-kalpa*
22. *Bhavana*
23. *Supuma*
24. *Vaikuntha*
25. *Archisha*
26. *Vali-kalpa*
27. *Vairaja*
28. *Gauri-kalpa*
29. *Maheshvara*
30. *Paitrikalpa*

Ovo su samo dani Brahme koji živi stotinu takvih godina i možemo samo zamisliti koliko mnogo stvaranja se odvija samo u *kalpama*. Zatim postoje, kao što smo spomenuli, *vikalpe* koje nastaju iz disanja Maha-Vishnua kao što se navodi u *Brahma-samhiti*. Brahme žive samo za vrijeme disanja Maha-Vishnua. Dakle, izdisanje i udisanje Vishnua predstavljaju *maha-kalpe* koje proizvode samo Bog, jer nitko drugi nije gospodar svih stvaranja.

Sadašnje trajanje Brahmine *kalpe* naziva se *Varaha-kalpa*, ili *Shvetavaraha-kalpa*, jer se Bog inkarnirao kao Varaha u obliku vepra za vrijeme stvaranja Brahme rođenog iz lotosa koji je niknuo iz Vishnuovog trbuha. Prema tome, *Varaha-kalpa* se isto tako naziva *Padma-kalpa* što potvrđuju *acharye* kao što su Jiva Gosvami i Vishvanatha Chakravarti Thakura u skladu s prvim *acharyom*, koji je dao objašnjenje, Shridhara Svamijem.

4. MANUI - PRAOCEVI ČOVJEČANSTVA

Sljedeće inkarnacije koje se spominju u *Vedama* nazivaju se Manui. Manui donose zakone za ljudsko društvo. Manui su sastavili *Manu-samhitu*, zakonik za ljudsko društvo o tome kako treba živjeti. Riječ *samhita* znači vedsko znanje, a *manu* ukazuje daje to znanje dao Manu. Manui su ponekad inkarnacije Vishnua, a ponekad opunomoćena živa bića. Obično, oni su sinovi boga Sunca. U okviru jednog dana Brahme (koji se računa našim sunčevim godinama kao 4.320.000 X 1.000 godina) postoji 14 Manua. Prema tome, postoji 420 Manua u jednom mjesecu Brahme i 5.040 Manua u jednoj godini Brahme koji živi sto godina svog doba. Stoga postoji 5.040 X 100 ili 504.000 Manua u životu Brahme. Postoje nebrojeni svemiri, s jednim Brahmom u svakom od njih i svi su stvoreni i uništeni za vrijeme izdisaja *purushe* (Boga). Zato možemo samo zamisliti koliko mnogo milijuna Manua postoji za vrijeme jednog izdisaja *purushe*.

Manui koji su važniji u ovom svemiru su sljedeći:

1. *Yajha kao Svayamhhuva Manu*
2. *Vibhu kao Svarochisha Manu*
3. *Satyasena kao Uttama Manu*
4. *Hari kao Tamas Manu*
5. *Vaikuntha kao Raivata Manu*
6. *Ajita kao Chakshusha Manu*
7. *Vamana kao Vaivasvata Manu (sadašnje doba je pod Vaivasvata Manuom)*
8. *Sarvabhauma kao Savarni Manu*
9. *Rishabha kao Dakshasavarni Manu*
10. *Vishvaksena kao Brama-savarni Manu*
11. *Dharmasetu kao Dharma-savarni Manu*
12. *Sudbama kao Rudra-savarni Manu*
13. *Yogeshvara kao Deva-savarni Manu*
14. *Brihadbhanu kao Indrasavarni Manu*

To su imena jedne grupe od 14 Manua koja pokriva period od 4.320.000.000 sunčevih godina kao stoje ranije opisano.

Kao inkarnacija Manua, Bog je prvobitni izvor svih Manua u bezbrojnim svemirima. U svakom svemiru postoji 504.000 kreacija Manua. Ljudska rasa ili *manushya-sara* potječe od Manua, sinova i unuka Prajapatija, Brahme. Potomci Manua prebivaju na svim različitim planetima i vladaju čitavim svemirom.

Svaki pojedini Manu uživa u životu koji traje nešto više od 71 ciklusa od četiri milenijuma. Trajanje života Manua obuhvaća 71 ciklus od četiri milenijuma, kao što je opisano u *Vishnu Purani*. Trajanje života jednog Manua iznosi 852.000 godina prema računju polubogova ili 306.720.000 godina prema ljudskom računju.

Nakon uništenja svakog pojedinog Manua dolazi sljedeći Manu zajedno sa svojim potomcima koji vladaju različitim planetima, a sedmorica čuvenih mudraca i polubogovi poput Indre i njihovi sljedbenici, poput Gandharva, pojavljuju se istovremeno s Manuom. Dakle, u jednom danu Brahme ima 14 Manua i svaki od njih ima različite potomke.

Manvantara-avatara

Sanskritska riječ *manave*, koja znači "vrhovnom Manuu", često se spominje uz Manue. Vrhovni Manu u vedskim spisima bio je Svayambhuva Manu, koji je inkarnacija Vishnua. Svi Manui opunomoćene su inkarnacije Vishnua (*manvantara-avatara*). Budući da su svi Manui upravitelji ljudskog društva, konačno je Vishnu vrhovni upravitelj ljudskog društva. Inkarnacija *manvantara* kažnjava sve neodgovorne vladare s različitih planeta istom moći koju posjeduje Vishnu koji ih kažnjava Svojim oružjem u vidu diska (*Sudarshana-chakre*). Inkarnacije *manvantara* šire transcendentne slave Vishnua.

Iako Brahma ima dug životni vijek plaši se smrti i zato predano služi Boga. Slično tome, svi Manui koji se pojavljuju i nestaju tijekom Brahminog dana također predano služe Boga.

Znamo da postoje četiri doba (*iyuge*) - *Satya*, *Treta*, *Dvapara* i *Kali*. Ova četiri doba zajedno predstavljaju jednu *divya-yugu*. Sedamdeset jedna *divya-yuga* predstavlja jednu *manvaritaru*. Jedan

dan Brahme sastoji se od četrnaest *manvantara*. *Manvantara* je razdoblje vladavine jednog Manua. Razdoblje vladavine četrnaest Manua predstavlja jedan dan (dvanaest sati) u životu Brahme, a toliko traje i Brahmina noć. Ovi proračuni izneseni su u vjerodostojnoj knjizi o astronomiji poznatoj kao *Surya-siddhanta*.

U *Bhagavad-giti* (8-17) rečeno je: *sahasra-yuga-patyantam* - Prema ljudskom proračunu, tisuću doba čine jedan Brahmin dan, a toliko traje i njegova noć. Jedan Brahmin dan sastoji se od tisuću ciklusa četiri *yuge* - *Satya*, *Treta*, *Dvapara* i *Kali*.

U jednom Brahminom danu ima četrnaest *manvantara*. Ukupan broj Manua koji se pojavljuju i nestaju tijekom Brahminog života je 504.000. To je proračun za jedan svemir, a ima bezbroj svemira. Svi ti Manui dolaze i odlaze jednostavno procesom disanja Maha-Vishnua. U *Brahma-samhiti* spominje se riječ *jagad-anda-natha* koja označava Brahmua. *Jagad-anda-natha* Brahma ima bezbroj i tako možemo izbrojati mnogo Manua.

Vaivasvata Manu

U ovom sadašnjem tisućljeću, kralj Satyavrata postao je sin Vivasvana, kralja Sunca, i poznat je kao Vaivasvata ili Shradhadeva. Milošću Vishnua dobio je položaj Manua.

Sadašnje doba pod kontrolom je Vaivasvata Manua. Svaki Manu živi 4.320.000 X 71 godinu. Sadašnji Manu već živi 4.320.000 X 28 godina. Sada se trenutno nalazimo u 28. milenijumu Vaivasvata Manua.

Osmi Manu pojavit će se nakon mnogo milijuna godina. Shukadeva Gosvami, govornik *Shrimad-Bhagavatama*, predskazuje da će osmi Manu biti Savarni i da će Nirmoka i Virajaska biti njegovi sinovi. *Shastra* ili sveti spis može predskazati što će se desiti milijunima godina u budućnosti.

Sadašnji, sedmi, Manu zove se Vaivasvata (sin Vivasvana, poluboga Sunca). Do sada je prošlo dvadeset sedam *divya-yuga* (27 X 4.320.000 sunčevih godina) njegove vladavine. Vaivasvata Manu se spominje u *Bhagavad-giti*.

Svayambhuva Manu

Svayambhuva Manu je bio prvi Manu. Iz *Bhagavad-gite* saznajemo daje Vaivasvata Manu bio sin boga Sunca, a daje njegov sin, Maharaja Ikshvaku, vladao ovim planetom Zemljom. No Svayambhuva Manu je bio zadužen za čitav svemir i svome sinu, Maharaji Priyavrati, povjerio je odgovornost održavanja i zaštite svih planetarnih sustava. Na osnovu zapisa u *shastrama* njegov položaj svakako je bio viši od položaja Vaivasvata Manua, jer su mu bili povjereni svi planetarni sustavi čitavog svemira.

Gotovo svi Manui odabrani da vladaju *manvantarama* došli su iz obitelji Maharaja Priyavrata, sina Svayambhuva Manua. Trojica od njih posebno su spomenuta u *Bhagavatamu*, naime Uttama, Tamasa i Raivata.

Avatari u dobu Vaivasvata Manua

Mnoge osobe u današnjem dobu tvrde za sebe kako su istinski *avatari* ili inkarnacije Boga. U ovom dijelu objasniti ćemo što o tome zapravo kažu *Vede*.

Na kraju *Dvapara-yuge*, u dvadeset osmoj *divya-yugi*, Vrhovna Božanska Osoba, Shri Krishna, pojavljuje se na Zemlji sa svom parafernacijom Svoje vječne Vrajadhame (obilje duhovnog prebivališta). To se dogodilo prije 5.000 godina. U ovom razdoblju vladavine Vaivasvata Manua, Shri Krishna se pojavljuje i kao Shri Krishna Chaitanya, zlatni *avatara*, koji uvjetovanim dušama u materijalnom svijetu pruža izbavljenje kroz jednostavan proces pjevanja svetih imena Boga. Shri Krishna Chaitanya se pojavio u Indiji prije 500 godina.

Dakle, Bog se prvo pojavljuje na kraju *Dvapara-yuge* u 28. *divya-yugi*, a zatim se pojavljuje kao Shri Krishna Chaitanya u *Kali-yugi* iste *divya-yuge*. Shri Krishna i Shri Chaitanya pojavljuju se jednom u svakom danu Brahme, ili jednom u 14 *manvantara*, koje traju 71 *divya-yugu*.

Od početka Brahminog dana, koji traje 4.320.000.000 godina, šest Manua pojavi se i nestane prije pojave Boga. Tako 1.975.320.000 godina Brahminog dana protekne prije pojave Kri-

shne. Ovaj astronomski proračun zasniva se na solarnim godinama.

Također, u *Vedama* je rečeno kako će se na kraju *Kali-yuge*, doba u kojem se trenutno nalazimo, Shri Krishna pojaviti u svojoj inkarnaciji kao Kalki *avatara*. To će se dogoditi za 427.000 godina.

Dakle, zaključimo. U razdoblju od 432.000 godina pojavljuju se samo tri inkarnacije Boga i u skladu s vjerodostojnim vedskim spisima ne postoje druge inkarnacije u dobu *Kali-yuge* u kojem se trenutno nalazimo (*Kali-yuga* je započela prije 5.000 godina a trajat će još 427.000 godina).

1. Shri Krishna - inkarnacija koja se pojavljuje na kraju *Dvapara-yuge* (pred početak *Kali-yuge*)
2. Shri Krishna Chaitanya - inkarnacija koja se pojavljuje u petom mileniju u *Kali-yuge*
3. Kalki - inkarnacija koja se pojavljuje na kraju *Kali-yuge*.

Uništenja i potopi nakon Manua

Na kraju života svakog Manua postoje kraća uništenja. Prema Shripada Shridhara Svamiju, izvornom tumaču *Bhagavatama*, ne dolazi uvijek do pustošenja nakon smjene svakog Manua. No Shri Jiva Gosvami dao je definitivne dokaze iz vjerodostojnih svetih spisa (kao što su *Vishnu-dharmottara*, *Markandeya Purana*, *Harivamsha*, itd.) da uvijek dode do pustošenja nakon svršetka života svakog pojedinog Manua. Shri Vishvanatha Chakravarti također je podržao Shri Jiva Gosvami i on je (Shri Chakravarti) također potvrdio iz *Bhagavatamrite* o potopu nakon svakog Manua.

Podsjetimo se, u jednom danu Brahme ima 14 Manua. *Manvantara*, životni vijek jednog Manua, iznosi 71 X 4.320.000 godina. Kada se životni vijek jednog Manua završi, počinje životni vijek drugog Manua. Na taj način odvija se životni ciklus svemira.

Razaranje svemira

U vrijeme konačnog razaranja čitavog svemira (na kraju Brahmminog života), plamen vatre prokulja iz ustiju Anante (s dna svemira). Ananta-Shesha nosi na svojim leđima Garbodakashayi-Vishnu, a na svojim zmijolikim glavama sve svemire. Moćna bića vide kako svi planeti u svemiru sagorijevaju u pepeo i tako odlaze na Satvaloku uz pomoć letjelica koje koriste velike pročišćene duše. Procjenjuje se da je dužina života na Satyaloki 15.480.000.000.000 (petnaest trilijuna i četiristotine i osamdeset milijardi) svjetlosnih godina. Stanovnici Maharloke, gdje pročišćena bića ili polubogovi posjeduju dužinu života koja se procjenjuje na 4.300.000.000 svjetlosnih godina, posjeduju letjelice uz pomoć kojih dostižu Satvaloku, najviši planet u svemiru.

Brahma je tvorac tri svijeta, naime nižih planeta po imenu Patalaloke, srednjih po imenu Bhurloke i viših po imenu Svarloke. Još viši planeti kao što su Maharloka, Tapoloka, Satyaloka i Brahmhaloka ne uništavaju se u vodi uništenja. Razlog tome je predano služenje Boga njihovih stanovnika, koji nastavljaju živjeti do kraja vremenadvi-*parardha*, kad se uglavnom oslobađaju od lanca rođenja i smrti u materijalnom svijetu.

5. INDRA - KRALJ RAJA

Uz prethodne upravljače svemira Indra upravlja rajskim planetima i predstavlja njihovog kralja. Administrativni položaji koje zauzimaju polubogovi za održavanje zakona materijalnog svijeta nude se visoko uzvišenim pobožnim živim bićima. Kada nema takvih pobožnih živih bića, Vishnu se inkarnira kao Brahma, Prajapati, Indra, itd. i preuzima brigu o tome. Za vrijeme perioda vladavine Svayambhuva Manua nije bilo pogodnog živog bića koje bi moglo biti na položaju Indre, kralja Indraloke (viši planeti). Vishnu je u to vrijeme osobno postao Indra. U doba vladavine Vaivasvata Manua, Indra je obično živo biće.

Indra-puri - Indrin grad

U *Vedama*, posebno u *Shrimad-Bhagavatamu*, možemo pronaći vrlo lijepi opis Indrine prijestolnice, *Indra-purija*. Ovaj grad sagrađio je Vishvakarma, graditelj i arhitekta polubogova. *Indra-puri* je pun dvorišta, širokih puteva i palača, s raskrižjima napravljenim od bisera i klupama od dijamanta i koralja. U njemu se uvijek nalazi najmanje 100.000.000 letjelica.

Indra-puri je prepun prijatnih voćnjaka i vrtova, kao što je vrt *Nandana*. Grane vječno postojećeg drveća savijaju se pod težinom cvijeća, lišća i plodova, a atmosfera je upravo dolična raju.

Grad je okružen kanalima punim vode Gange poznate kao *Akasha-ganga* i visokim zidom boje vatre na kome se nalaze grudobrani za borbu. Vrata su napravljena od zlatnih pločica, a kapije od izvrsnog mramora. Njih povezuju razni javni putevi. Lijepe žene raja zabavljaju se u vrtovima s jezerima punim lotosa, oko kojih se nalaze jata labudova, ždralova, chakravaka i pataka. Te lijepe, mlade žene, obučene u čistu odjeću, šetaju gradom blistajući poput plamenova vatre. Sve one posjeduju osobinu *shyama* što se odnosi na ženu čije je tijelo vrlo toplo zimi, a hladno ljeti, i koja obično ima vrlo čvrste grudi. Grad uvijek odzvanja zvucima paunova, golubova i pčela, a nad njim lete letjelice pune raznih lijepih žena. Povjetarci pušu ulicama grada noseći miris cvijeća

koje je ispalo iz kose žena polubogova. Apsare prolaze ulicama ispunjenim mirisnim bijelim dimom mirisnog štapića *aguru* koji se izvija iz prozora sa zlatnim filigranima. Baldahini ukrašeni biserima stvaraju sjenku, a na kupolama palača vijore se zastave napravljene od bisera i zlata. Grad je ispunjen zvucima *mridangi*, školjki, timpana, flauta i dobro podešenih žičanih instrumenata koji stvaraju skladnu vibraciju. Stalno se pleše, a Gandharve pjevaju.

Grješne, zavidne, lukave, lažno ponosne, požudne ili pohlepne osobe nasilne prema drugim živim bićima ne mogu ući u taj grad. Nijedan stanovnik grada nema te nedostatke."

(Shrimad-Bhagava tam)

Deve i asure

U ovom poglavlju uz pomoć Veda saznat ćemo nešto više o *devama*, polubogovima, i *asurama*, ateističkim bićima.

1. DEVE

Polubogovi po imenu Mauhurtike rodili su se iz maternice Muhurte. Ti polubogovi izručuju živim bićima svog vremena rezultate djela koja su počinila.

Razvijena svjesnost počinje od ljudskog oblika života i dalje se razvija u oblicima polubogova, koji žive na višim planetima. Zemlja se nalazi gotovo u sredini svemira i ljudski oblik života je između života polubogova i života demona. Planetarni sustavi iznad Zemlje posebno su namijenjeni višim intelektualcima, koji se zovu polubogovi. Nazivaju se polubogovima, jer iako je njihov standard života daleko napredniji u kulturi, uživanju, raskoši, ljepoti, obrazovanju i trajanju života, uvijek su potpuno svjesni Boga. Ovakvi polubogovi uvijek su spremni služiti Vishnua jer su savršeno svjesni činjenice da je svako živo biće po prirodi vječni, podređeni sluga Boga.

Polubogovi su odvojeni djelići i čestice Vishnua, kao i sva druga živa bića. Jedina razlika između polubogova i običnih živih

bića je u tome što se živa bića, kada su bogata pobožnim djelima predanog služenja Vishnua i kada izgube želju da vladaju materijalnom energijom, unapređuju na položaje polubogova kojima je Vishnu povjerio upravljanje kozmičkim zbivanjima.

Dužnost polubogova je da štite autoritet *Veda*. Riječ *devata* odnosi se na onoga tko slijedi autoritet *Veda*, dok su *asure* oni koji se protive vedskom autoritetu. Ako je autoritet izgubljen, čitav svemir postaje kaotičan. Zato je dužnost polubogova, kraljeva i vlada da pruže potpunu zaštitu vedskom autoritetu. Budući daje tijekom vremena vedski autoritet bio izgubljen, ovi polubogovi vlastitim su moćima zaštitili vedski autoritet.

U ovoj *manvantari* polubogovi su Aditye, Vasui, Rudre, Vishvadeve, Maruti, dva brata Ashvini-kumare i Ribhui. Njihov glavni kralj (Indra) je Purandara.

Postoje tri vrste polubogova ili *deva* - Aditye, Vasui i Rudre. Drugi polubogovi poput Maruta i Sadhva su niži od njih. Zato se svi polubogovi nazivaju *tripishtapa*.

Vede daju prošireni opis u kojem možemo pronaći kako postoji osam vrsta stvorenih polubogova:

1. *Polubogovi*
2. *Propreci*
3. *Asure ili demoni*
4. *Gandharve i Apsare ili anđeli*
5. *Yakshe i Rakshase*
6. *Siddhe, Charane i Vidvadhare*
7. *Bhute, Prete i Pishache*
8. *Nadljudska bića, nebeski pjevači, itd.*

Sve njih stvorio je Brahma, stvoritelj svemira. Duhovi i sablasti spomenuti u svezi s tim, također se ubrajaju u polubogove, jer su sposobni vršiti neobična djela, nemoguća ljudskim bićima.

Obožavanje polubogova

Prema *Vedama*, polubogovi nisu izmišljena tj. mitološka bića već osobni izvršitelji vrhovne volje za upravljanjem nad različitim

aspektima sveopćih poslova u materijalnom kozmosu. Rečeno je da postoji 33.000.000 različitih *deva* -polubogova, od kojih je manji broj najvažniji. Oni utječu na sve stupnjeve cjelokupnih zbivanja u našem svemiru, uključujući vrijeme, ili su obdareni posebnim obiljima kao što su bogatstva, lijepom ženom ili mužem, velikom obitelji, dobrim zdravljem, itd.

Odnos između polubogova i društva objašnjen je u *Bhagavad-giti* (3.10-12). Rečeno je da je u početku Gospodar svih stvorenja stvorio ljude i polubogove zajedno sa žrtvovanjima za Vishnua koja se trebaju obavljati. Gospodar ih je blagoslovio dajući im mogućnost da ta žrtvovanja omoguće čovjeku napredak i postizanje svih željenih stvari. S ovim žrtvenim dužnostima polubogovi će biti zadovoljni te će također zadovoljiti osobu sa svim potrebama za život. Ali onaj tko uživa ono što je dato od polubogova bez nuđenja toga polubogovima zauzvrat, u *Vedama* se naziva prevarant.

Na ovaj način ljudi mogu obavljati žrtvene rituale darivanjem raznih poklona i prinosa kako bi ostvarili svoje želje, ali izvođenjem ovakvih aktivnosti trebaju shvatiti svoj ovisan položaj, ne samo u odnosu na polubogove, već u krajnjem slučaju u odnosu na samog Vrhovnog stvoritelja.

Sva živa bića egzistiraju zahvaljujući žitaricama koje se proizvode od kiše, a koja nastaje izvršavanjem propisanih dužnosti tj. žrtvovanja. Ove propisane dužnosti opisane su u vedskoj literaturi koja se pojavljuje od Vrhovnog Bića. Iako polubogovi mogu prihvatiti obožavanje od ljudskih bića i blagosloviti ih posebnim blagoslovima u skladu sa žrtvovanjima koja se izvode, oni ipak nisu na stupnju Vrhovnog Vishnua (koji je inkarnacija ili ekspanzija Krishne).

Rig-veda (1.22.20) objašnjava: "Polubogovi uvijek imaju na umu vrhovno prebivalište Vishnua". *Bhagavad-gita* (17.23) također ističe da su se od početka stvaranja tri sloga *om tat sat* koristila kako bi označila Vrhovnu Apsolutnu Istinu (Brahman). Koristili su ih *brahmane-svećenici* dok su recitali vedske himne i vršili žrtvovanja za zadovoljstvo Svevišnjeg. Na taj način, uporabom riječi *om tat sat*, koje je preporučeno u *Vedama*, izvođači obreda žrtvovanja za obožavanje polubogova također su odavali štovanje Vishnuu radi postizanja uspjeha.

Četiri *Vede* uglavnom se bave materijalnim uzdizanjem, a kako je Vishnu Gospodar materijalnog oslobođenja, većina žrtvovanja usmjerena je na polubogove.

Četiri osnovne *Vede* predstavljaju dostignuće visoko razvijenog religijskog sustava i neke od njih potiču zadovoljenje materijalnih želja kroz obožavanje polubogova. Sadrže mnogo uputa za povećanje nečije moći i položaja, ili za dostizanje raja u nečijoj budućnosti time što će osoba pravilno obavljati određena žrtvovanja pri obožavanju *deva*-polubogova i si. Na primjer, osoba bi mogla obožavati poluboga vatre Agnija kako bi priskrbila moć, Durga-devi (ženu poluboga Shive) za dobru sreću, Indru (vladar rajskih planeta) za dobar seksualni život ili obilne padavine, Vasue za dobitak novca, itd. Takve upute nazivaju se *karma-kanda* (plodonošne djelatnosti) poglavlje kojeg, na žalost, mnogi ljudi smatraju najvažnijim dijelom vedskog znanja.

Ograničena moć deva

Svi polubogovi koje je opunomoćio Vishnu isto tako odvojeni su sastavni djelići koji ne pripadaju kategorijama *Vishnu-tattve* ili direktne Božje ekspanzije. *Vishnu-tattve* su živa bića isto tako moćna kao izvorni oblik Boga i pokazuju različite kategorije moći prema različitim vremenima i okolnostima. Odvojeni sastavni djelići ograničeno su moćni i nemaju bezgraničnu moć kao *Vishnu-tattve*. Zbog toga, nikada ne smijemo svrstati *Vishnu-tattve*, ili potpune dijelove Boga, u iste kategorije sa sastavnim djelićima. Ako netko to čini, odmah čini uvredu i naziva se *pashandi*. U dobu *Kali* mnogo nerazumnih osoba čine takve nezakonite uvrede i izjednačuju te dvije kategorije.

Odvojeni sastavni djelići imaju različite položaje prema procjeni materijalnih moći i neki od njih su Kala-bhairava, Shmashana-bhairava, Shani, Mahakali i Chandika. Te polubogove obožavaju većinom oni koji su u najnižim kategorijama *gune* tame i neznanja (*tamas*). Druge polubogove, kao što su Brahma, Shiva, Surva, Ganesha i mnoga slična božanstva, obožavaju ljudi u *guni* strasti (*rajas*), potaknuti željom za materijalnim uživanjem. Ali oni koji se stvarno nalaze u *guni* vrline (*sattva*) materijalne prirode, obo-

žavaju jedino inkarnacije Boga ili *Vishnu-tattve* koje se predstavljaju različitim imenima i oblicima kao što su Krishna, Vishnu, Narayana, Damodara, Vamana, Govinda, Adhokshaja, itd.

Guru deva

Brihaspati ili Angirasa sinje Maharshija Angire i poznat je kao svećenik polubogova ili *guru*. Brihaspati je začeo šest sinova, kao stoje bog vatre, u svojoj ženi Chandramasi, jednoj od čuvenih zvijezda. Može putovati prostorom i posjetiti planet Brahmalo i Indraloku. Savjetuje Indru, kralja viših planeta, kako da pobjedi *asure*. On je ujedno i religiozni učitelj stanovnika različitih planeta.

2. ASURE

Asure ili demoni bezbožna su bića koja prebivaju u sedam nižih planetarnih sustava koje se nalaze ispod planeta Zemlje. Vrlo često napadaju polubogove želeći im preoteti njihovo obilje koje posjeduju. Uglavnom su zainteresirani za materijalno osjetilno uživanje opirući se autoritetu Boga i podvrgavanju zakonima opisanim u *Manu-samhiti (Zakonik čovječanstva)*.

Asure ili demoni koje je rodila Diti, žena velikog sveca Kashyapa Munija, nalaze veliko zadovoljstvo u pijenju vina i piva. Kao što polubogovi piju *soma-rasu*, *asure* također imaju svoje vlastite vrste napitaka u obliku alkohola i piva. Budući da se rodio u obitelji *asura* kao sin moćnog Hiranyakashipua, slavna osoba opisana u *Vedama*, Prahlada Maharaja, podario je *asurama* milost kako bi mogli imati svoja pića u obliku vina i piva.

Asure su također vrlo zainteresirani za razvijanje mističnih moći kako bi mogli poraziti polubogove i osvojiti određene predjele svemira. Oni uglavnom postižu mistične moći primjenom yoge. U *Dashama-skandhi, Desetom pjevanju Shrimad-Bhagavatama*, živopisno je opisano kako se pojavljuju pred Krishnom, Bogom, u raznim zadivljujućim oblicima. Na primjer, Bakasura se pojavio pred Krishnom i Njegovim prijateljima pastirima kao ogroman ždral. Dok je bio prisutan na ovom planetu, Shri Krishna se morao boriti s mnogim *asurama* koji su mogli pokazati zadivljujuće mistične moći Kimpurusha-loke. Iako su stanovnici tog planeta prirodno obdareni takvim moćima, neke od tih moći mogu se postići i na našem planetu primjenom različitih yogickih vježbi.

3. BORBA IZMEĐU DEVA I ASURA

Svi kraljevi koji vladaju planetima poput Sunca i Mjeseca također imaju neprijatelje poput Rahua. Do pomračenja dolazi zato što Rahu s vremena na vrijeme napada Sunce i Mjesec. Posljednji veliki napad Raha na Sunce odigrao se 11.08.1999. godine.

U ovom svemiru postoje dvije vrste osoba, ne samo na ovom planetu već i u višim planetarnim sustavima, a to su *deve* (polubogovi) i *asure* (demoni). Ove dvije vrste ne podnose se budući da imaju potpuno kontradiktorne ciljeve koje smo ranije opisali. Borba između demona i polubogova traje neprestano kroz povijest svemira. Ovdje ćemo navesti samo kratki prikaz borbi koje su se dogodile u različitim dobima zadržavajući našu pažnju poglavito na istaknutim imenima poznatih osoba na obje strane.

Kletva Durvasa Munija

Jednom prilikom, polubogove je prokleo Durvasa Muni, veliki mistični yogi, a tri svijeta pogodilo je siromaštvo i zato se nisu mogle vršiti obredne ceremonije. Posljedice toga bile su vrlo ozbiljne.

Opisano je da je Durvasa Muni, prolazeći cestom, vidio Indru kako jaše na leđima svog slona. Zadovoljan s Indrom, ponudio mu je svoj vijenac koga je nosio oko vrata. Međutim, budući da je bio previše ponosan, Indra je uzeo vijenac i bez ikakvog poštovanja prema Durvasa Muniju stavio vijenac na surlu svog slona. Slon, kao životinja, nije mogao shvatiti vrijednost vijenca i tako ga je bacio na do i zgazio svojim nogama. Vidjevši ovo uvredljivo ponašanje, Durvasa Muni je odmah prokleo Indru da postane siromašan i izgubi svo materijalno obilje. Tako su polubogovi s jedne strane uznemireni napadom borbenih demona, a s druge strane pogođeni kletvom Durvasa Munija, izgubili svo materijalno obilje triju svjetova. *Vede* nas upozoravaju kako posjedovanje velikog materijalnog obilja predstavlja veliki rizik. Onaj tko posjeduje materijalno obilje ne mari ni za koga i tako nanosi uvrede velikim

osobama poput *bhakta* i velikih svetaca. Kao što je opisao Shukadeva Gosvami: *dhana-durmadandha* - preveliko obilje čini čovjeka slijepim. To se dogodilo čak i Indri u njegovom rajskom kraljevstvu, a što onda reći o drugima u ovom materijalnom svijetu? Kada netko posjeduje materijalno obilje, treba naučiti biti razborit i uljudno se ophoditi prema *bhaktama* i svetim osobama, inače će pasti.

Kada su u borbi žestoko napali polubogove, mnogo polubogova je izgubilo svoje živote. Našavši se u takvom stanju, Indra, Varuna i drugi polubogovi međusobno su se savjetovali, ali nisu mogli pronaći rješenje. Tada su se svi okupili i zajedno otišli na vrh planine Sumeru. Tamo su, u Brahminoj palači, pali na tlo, odali Brahmi svoje štovanje i zatim ga obavjestili o svemu što se dogodilo.

Kada je vidio da su polubogovi izgubili sav utjecaj i snagu i da je zato tri svijeta pogodila nesreća, najmoćniji Brahma, koji je viši od svih polubogova, usredotočio je svoj um na Vishnuu. Zapravo,, nakon što je od polubogova čuo o pravom stanju, Brahma se jako zabrinuo jer su *asure* nepotrebno postali tako moćni. Kada *asure* postanu moćni, čitav svijet biva stavljen u težak položaj, jer se oni zanimaju samo za vlastito osjetilno uživanje, a ne za dobrobit svijeta. Međutim, polubogovi ili *bhakte* brinu se za dobrobit svih živih bića. Oni će ostaviti, u svrhu propovijedanja, čak i vrlo utjecajan položaj radi dobrobiti čitavog svijeta. To je priroda svete osobe ili poluboga. Tako se Brahma jako zabrinuo kada je vidio da su na vlasti.

Bali Maharaja - kralj asura

Bali Maharaja, veliki kralj *asura* (ujedno i veliki *bhakta* Vishnuu), dobivši blagoslov svog duhovnog učitelja Shukracharye, napao je rajske planete i Indrinu prijestolnicu. Među njegovim zapovjednicima nalazili su se vrlo moćni *asure*. Spomenimo im imena: Namuchi, Shambara, Bana, Viprachitti, Ayomukha, Dvimurda, Kalanabha, Praheti, Heti, Hvala, Shakuni, Bhutasantapa, Vajradamshttra, Virochana, Hayagriva, Shankushira, Kapila, Meghadundubhi, Taraka, Chakradrik, Shumbha, Nishumbha, Jambha,

Utkala, Arishta, Arishtanemi, Tripuradhipa, Maya, Pulomini sinovi, Kaleye i Nivatakavacha. Svi ti demoni borili su se protiv polubogova i da bi ohrabрили svoje vojnike "zaurlali su poput lavova i snažno puhnuili u svoje ratne školjke". Kada je Balabhit, Indra, vadio svoje strašne protivnike u tom stanju, jako se uplašio.

Navest ćemo imena polubogova koji su sudjelovali u ovoj žestokoj borbi te imena njihovih suparnika:

- *Indra se borio s Maharaja Balijem*
- *Yamaraja s Kalanabhom*
- *Vishvakarma s Maya Danavom*
- *Tvashta sa Shambarom*
- *Karttikeya s Tarakom*
- *Varuna s Hetijem*
- *Mitra s Prahetijem*
- *Polubog Aparajita s Namuchijem*
- *Dva brata Ashvini-kumare s Vrishaparvom*
- *Shiva s Jambhom*
- *Vibhavasus s Mahishasurom*
- *Bog Sunca sa stotinu sinova Maharaja Balija, predvođenih Banom*
- *Chandra, bog Mjeseca, s Rahuom*
- *Durmarsha s Kupidonom*
- *Demon Utkala s poluboginjama Matrikama*
- *Brihaspati sa Shukracharyom*
- *Shanaishchara (Saturn) s Narakasurom*
- *Polubog koji upravlja zrakom s Pulomom*
- *Shumbha i Nishumbha s izuzetno moćnom materijalnom energijom, Durgadevi, koja se naziva Bhadra Kali*
- *Hvala, zajedno sa svojim bratom Vatapijem, s Brahminim sinovima*
- *Maruii s Nivatakavachom*
- *Vasui s demonima Kalakeyama*
- *Polubogovi Vishvedeve s Pauloma asurama*
- *Rudre s asurama Krodhavashama, koji su bili žrtve gnjeva*

Ponekad se neki od polubogova, ili obratno, stave na stranu suparnika budući da su obje strane na različite načine povezane krvnim srodstvima budući da potječu od istog oca, Brahme. *Shri-*

mad-Bhagavatam, Mahabharata, Ramayana, Itihase i Purane prepune su opisa borbi između *deva* i *asura* kroz različite periode u kozmičkim dobima.

Predjeli svemira

Materijalni planeti počivaju u stabljici koja izrasta iz lotosovog pupka Garbodhakashavi-Vishnua. Između ovih planeta postoji sedam oceana. Ocean u svakom planetarnom sustavu ima različitu vrstu tekućine. U *Siddhanta-shiromaniju*, astrološkom tekstu, opisano je sedam vrsta oceana:

1. *Ocean soli*
2. *Ocean mlijeka*
3. *Ocean jogurta*
4. *Ocean pročišćenog maslaca - ghija*
5. *Ocean soka od šećerne trske*
6. *Ocean alkohola*
7. *Ocean slatke vode*

Na južnoj strani oceana soli nalazi se ocean mlijeka, u kome prebiva Kshirodakashavi-Vishnu (*Paramatma*). Tamo Ga obožavaju polubogovi kao što je Brahma. Svi otoci potpuno su okruženi ovim oceanima, a svaki ocean po širini jednak je otoku kojeg okru-

zuje. Međutim, to trebamo podrobnije analizirati budući da dužina oceana ne može biti jednaka dužini otoka. Prema Viraraghava Acharyi širina prvog otoka iznosi 100.000 *yojana* ili 1.287.400 km. Voda koja ga okružuje mora imati istu širinu, ali dužina mora biti različita. Kao što znamo iz iskustva, voda oceana i mora na ovom planetu je slana, ali drugi planeti u svemiru sadrže oceane različitih sastojaka. Dakle, u svemiru postoji veliki broj različitih oceana i mora.

Maharaja Priyavrata, sin Svayambhuva Manua i muž kraljice Barhismati, povjerio je vlast nad ovim otocima svojim dotičnim sinovima, naime Agnidhri, Idhmajihvi, Yaj nabahu, Hiranyareti, Ghritaprishti, Medhatithi i Vitihotri. Na taj način, po naredbi Maharaja Priyavrata, svi su postali kraljevi.

1. BHU-MANDALA I JAMBUDVIPA

Promjer *Bhu-mandale* proteže se sve do tamo gdje sunce širi svoju svjetlost i toplinu i dokle se mogu vidjeti mjesec i druge zvijezde. Planetarni sustav poznat kao *Bhu-mandala* proteže se do granica sunčeve svjetlosti. Prema suvremenoj znanosti, sunčeva svjetlost dopire do Zemlje s udaljenosti od 149.637.000 km. Ako računamo prema ovim suvremenim podacima, 149.637.000 km može se smatrati promjerom *Bhu-mandale*. U *Gayatri man tri*, vedskoj molitvi koju izgovaraju *brahmane* (svećenici), pjeva se *om bhur bhuvah svah*. Riječ *bhur* odnosi se na *Bhu-mandalu*. Riječi *tat savitur varenyam* odnose se na sunčeve zrake koje se prostiru *Bhu-mandalom*. Zato je Sunce vrijedno obožavanja. Zvijezde, poznate kao *nakshatre*, nisu različita sunca kao što to suvremeni astronomi pretpostavljaju. Iz *Bhagavad-gite* (10.21) saznajemo da su zvijezde slične mjesecu (*nakshatranam aham shashi*). Kao i mjesec, zvijezde odražavaju sunčeve zrake. Bez obzira na suvremene procjene o položajima planetarnih sustava saznajemo da su nebo i različiti planeti na njemu bili proučavani mnogo prije nego što je sastavljen *Shrimad-Bhagavatam*. Shukadeva Gosvami je objasnio položaj planeta što ukazuje daje taj podatak bio poznat mnogo prije nego što ga je on objasnio. Položaj raznih planetarnih sustava nije bio nepoznat mudracima vedskog doba.

Kočija Maharaja Priyavrata

Opisano je kako su kotači kočije Maharaja Priyavrata načinili sedam udubina u kojima je, kao što smo spomenuli, stvoreno sedam oceana. Zbog ovih oceana, planetarni sustav poznat kao *Bhu-mandala* ili Bhurloka podijeljen je na sedam otoka. Ponekad se planeti u kozmičkom prostoru nazivaju otocima. Imamo iskustvo da postoje razne vrste otoka u oceanu i slično tome, razni planeti podijeljeni na četrnaest *loka* otoci su u oceanu prostora. Kao što smo spomenuli, u *Gayatri mantri* se pjeva: *om bhur bhuvah svah tat savitur varenyam*. Iznad planetarnog sustava Bhurloke nalazi se Bhuvarloka (*bhur bhuvah*), a iznad nje je Svargaloka, rajski planetarni sustav. Svim ovim planetarnim sustavima upravlja Savita, bog sunca (*savitur*). Pjevanjem *Gayatri mantr* *brahmane* obožavaju poluboga sunca rano izjutra nakon samog ustajanja. Napomenimo kako ovu *mantru* izgovaraju samo *brahmane* koji su je primili pravilnom inicijacijom od vjerodostojnog duhovnog učitelja.

Sedam otoka

Imena sedam otoka su Jambu, Plaksha, Shalmali, Kusha, Kruncha, Shaka i Pushkara. Svaki otok dva puta je veći od prethodnog i okružen je tekućom tvari iza koje se nalazi sljedeći otok.

Planetarni sustav poznat kao *Bhu-mandala* podsjeća na lotos, a njegovih sedam otoka podsjećaju na izdanak tog cvijeta. Dužina i širina otoka poznatog kao Jambudvipa, koji se nalazi u sredini izdanka, iznosi 1.000.000 *yojana* (12.874.000 km).

Jambudvipa je okrugla kao list lotosa. Jambudvipa je podijeljena na devet dijelova, od kojih je svaki dug 9.000 *yojana* (115.866 km). Osam planina označuju granice tih dijelova i ujedno ih odvajaju.

U središtu tih dijelova ili *varsha* nalazi se *varsha* po imenu *Ila-vrita* koja je smještena u središtu izdanka lotosa.

2. ILAVRITA-VARSHA

U *Ilavrita-varshi* nalazi se planina Sumeru, načinjena od zlata. Planina Sumeru je kao kotač lotosolikog planetarnog sustava *Bhu-mandale*. Visina planine jednaka je širini Jambudvipe ili, drugim riječima, iznosi 100.000 *yojana* (1.287.400 km). Od toga 16.000 *yojana* (205.984 km) nalazi se u Zemlji pa je visina planine iznad Zemlje 84.000 *yojana* (1.081.416 km). Planina je pri vrhu široka 32.000 *yojana* (411.968 km), a u podnožju 16.000 *yojana* (205.984 km).

Sjeverni dio

Sjeverno od *Ilavrita-varshe*, idući prema sjeveru, jedna za drugom nalaze se tri planine po imenu Nila, Shveta i Shringavan. One označavaju granice između tri *varshe* po imenu Ramyaka, Hiranmaya i Kuru i odvajaju ih jednu od druge. Te planine široke su 2.000 *yojana* (25.748 km). Po dužini prostiru se na istok i zapad sve do obala oceana slane vode. Idući od juga ka sjeveru, dužina svake planine deset puta je manja od prethodne, ali su svejednako visoke.

Južni dio

Južno od *Ilavrita-varshe*, protežući se od istoka ka zapadu, nalaze se tri velike planine zvane (od sjevera ka jugu) Nishadha, Hemakuta i Himalayi. Svaka od njih visoka je 10.000 *yojana* (128.740 km). One označavaju granice između tri *varshe* po imenu *Hari-varsha*, *Kimpurusha-varsha* i *Bharata-varsha*.

Zapadni i istočni dio

Zapadno i istočno od *Ilavrita-varshe* nalaze se dvije velike planine po imenu Malyavan i Gandhamađana. Ove dvije planine, visoke 2.000 *yojana* (25.748 km), prostiru se sve do planine Nile na sjeveru i Nishadhe na jugu. Označavaju granice *Ilavrita-varshe* i

varsha poznatih kao Ketumala i Bhadrashva.

Ovdje bismo vam željeli malo pojasniti ove proračune. Mjere koje se spominju u *Bhagavatamu* izražene su u skladu s vizijom polubogova što znači da su one višedimenzionalne. S našeg aspekta, zemaljskih bića, mi vidimo samo trodimenzionalni prikaz planina iako je njihova veličina zapravo mnogo viša. Poznato nam je da i na našem planetu Zemlji ima mnogo planina. Moguće je da je i njihova veličina netočno izmjerena. Zbog toga, kao što je istakao Shukadeva Gosvami u *Shrimad-Bhagavatamu*, ne bismo trebali pokušavati da shvatimo veće planinske predjele svemira pomoću naših vlastitih proračuna. Trebamo jednostavno biti zadovoljni s izjavama vedskih autoriteta i cijeniti nama teško shvatljiv način na koji je izvanjska energija Boga omogućila stvaranje čitave kozmičke kreacije. Podatke koji su ovdje navedeni dao je Shukadeva Gosvami, vjerodostojni predstavnik vedskog znanja. Naše eksperimentalno zemaljsko znanje ne može ni potvrditi ni opovrći njegove izjave.

3. OSTALI PREDJELI ILAVRITA-VARSHE

S četiri strane velike planine poznate kao Sumeru nalaze se četiri planine - Mandara, Merumandara, Suparshva i Kumuda - koje su kao njeni pojasevi. Ove planine dugačke su i visoke 10.000 *yojana* (128.740 km). Poput kopalja, na vrhovima ove četiri planine raste drveće mangoa, šipka, kadambe i banyana. Izračunato je da je to drveće široko 100 *yojana* (1.287,4 km), a visoko 1.100 *yojana* (14.161,4 km). Njihove grane također se šire u promjeru od 1.100 *yojana*.

Između ove četiri planine nalaze se četiri velika jezera. Voda prvog jezera ima ukus mlijeka, voda drugog jezera je kao med, a voda trećeg kao sok šećerne trske. Četvrto jezero ispunjeno je čistom vodom. Rajska bića kao što su Siddhe, Charane i Gandharve, koja su poznata kao polubogovi, uživaju pogodnosti ova četiri jezera. Zbog toga su obdareni prirodnim savršenstvima mistične voge. Tamo se nalaze i četiri nebeska vrta po imenu Nandana, Chaitraratha, Vaibhrajaka i Sarvatobhadra. Najbolji od polubogova, zajedno sa svojim ženama, okupljaju se i uživaju u

ovim vrtovima, dok niži polubogovi poput Gandharva pjevaju njihove slave.

1. Na nižim padinama planine Mandare raste drvo mangoa po imenu Devachuta. Visoko je 1.100 *yojana* (14.161,4 km). Plodovi mangoa veliki kao planinski vrhovi i slatki kao nektar padaju s vrha ovog drveta za uživanje stanovnika raja. Kada svi ti čvrsti plodovi padnu s takve visine, polome se i iz njih istječe sladak sok prijatnog mirisa, koji miješajući se s drugim mirisima postaje još mirisniji. Taj sok slijeva se niz planinu u slapovima i tako se pretvara u rijeku zvanu Arunoda, koja protječe istočnom stranom *Ilavrite*.

Pobožne žene Yaksha djeluju kao osobne sluškinje Bhavani, Shivine žene. Budući da piju vodu rijeke Arunode, njihova tijela postaju mirisna. Taj miris raznosi se zrakom i čitava atmosfera postaje mirisna 129 km unaokolo.

2. Plodovi drveta jambua, koji su puni pulpe i koji imaju vrlo malo sjeme, padaju s velike visine i lome se u komadiće. Veliki su poput slona, a sok koji istječe iz njih pretvara se u rijeku po imenu Jambu-nadi. Ta rijeka slijeva se s vrha planine Merumandare sve do južne strane *Ilavrite* u dužini od 10.000 *yojana* (128.740 km) i svojim sokom preplavljuje čitavu zemlju *Ilavrite*. Blato na obalama rijeke Jambu-nadi, natopljeno sokom, a zatim osušeno zrakom i suncem, proizvodi ogromne količine zlata zvanog Jambu-nada. Stanovnici raja koriste to zlato za razne vrste nakita. Svi stanovnici rajskih planeta i njihove žene bogato su ukrašeni zlatnim kacigama, narukvicama i pojasevima.

3. Na obronku planine Suparshve raste veliko divo zvano Mahakadamba. Iz šupljina ovog drveta teče pet rijeka meda, svaka široka oko pet *vyama* (rastojanje između dvije raširene ruke naziva se *vyama* i iznosi oko 2,438 m). Tako je svaka rijeka bila široka oko 12,19 m, a zajedno su bile široke ukupno 121,92 m.

Ovaj tekući med neprestano se slijeva niz vrh planine Suparshve i protječe čitavom *Ilavrita-varshorn*, a počinje sa zapadne strane. Tako je čitava zemlja prožeta prijatnim mirisom.

4. Na planini Kumudi nalazi se veliko banyanovo divo koje se naziva Shatavalsha, jer ima sto glavnih grana. Iz tih grana niče brojno korijenje iz koga teče mnogo rijeka. Te rijeke slijevaju se s

vrha planine ka sjevernoj strani *Ilavrita-varshe* za dobrobit onih koji tamo žive. Zahvaljujući tim rijekama svi ljudi obilno su opskrbljeni mlijekom, jogurtom, medom, pročišćenim maslacem (ghijem), žitaricama, odjećom i nakitom. Opskrbljeni su svime što žele za svoje blagostanje i zato su vrlo sretni.

Postoje i druge planine, lijepo nanizane oko podnožja planine Mem, kao vlakna oko izdanka lotosa. Njihova imena su Kuranga, Kurara, Kusumbha, Vaikanka, Trikuta, Shishira, Patanga, Ruchaka, Nishadha, Sinivasa, Kapila, Shankha, Vaidurya, Jarudhi, Hamsa, Rishabha, Naga, Kalanjara i Narađa.

Istočno od planine Sumeru nalaze se dvije planine po imenu Jathara i Devakuta, koje se prostiru ka sjeveru i jugu dužinom od 18.000 *yojana* (231.732 km). Zapadno od Sumeru nalaze se dvije planine po imenu Pavana i Pariyatra, koje se također protežu ka sjeveru i jugu istom dužinom. Južno od planine Sumem nalaze se dvije planine po imenu Kailasa i Karavira, koje se prostiru ka istoku i zapadu u dužini od 18.000 *yojana* (231.732 km), a sjeverno od Sumeru, prostirući se u istoj dužini ka istoku i zapadu, nalaze se dvije planine po imenu Trishringa i Makara. Širina i visina svih ovih planina iznosi 2.000 *yojana* (25.748 km). Ovih osam planina okružuju Sumeru, zlatnu planinu sjajnu kao vatra. U sredini vrha planine Mem nalazi se područje Brahminog grada kojeg smo ranije opisali.

Sedam mudraca

U višem planetarnom sustavu najviši planet je Dhruvaloka (Sjevernjača), a ispod Dhruvaloke nalazi se sedam planeta koje nastanjuju veliki mudraci. Sedam velikih mudraca - Kashvapa Muni, Atri Muni, Vasishtha Muni, Vishvamitra Muni, Gautama Muni, Jamadagni i Bharadvaja - prebivaju na planetima ispod Dhruvaloke. Oni nose vodu Gange u pramenovima kose na svojim glavama budući da su zaključili kako je to savršenstvo svih strogosti i najbolji način na koji se može živjeti transcendentnim životom. Dostigavši neprekinuto predano služenje Boga oni zane-maruju sve ostale procese kao što su religija (*dharma*), ekonomski razvitak (*artha*), zadovoljavanje osjetila (*kama*) i oslobođenje

(*moksha*). Kao što *jnaniji* (empirijski filozofi) misle daje stapanje s postojanjem Boga najviša istina, ovih sedam uzvišenih osoba prihvaćaju predano služenje (*bhakti*) kao savršenstvo života.

Ganga

Pročistivši sedam planeta u blizini Dhruvaloke, voda Gange se u milijardama nebeskih zrakoplova prenosi kozmičkim putevima polubogova. Zatim preplavljuje Mjesec (Chandraloku) i najzad stiže do Brahminog prebivališta na vrhu planine Meru. Objasnimo to detaljnije. Rijeka Ganga zapravo dolazi iz Uzročnog oceana gdje prebiva prvi *purusha-avatara* po imenu Maha-Vishnu, iznad omotača svemira. Nakon što voda Uzročnog oceana ude u otvor koji je stvorio Vamanadeva, inkarnacija Vishnua kao dječaka *brahmane*, teče prema Dhruvaloki a zatim do sedam planeta ispod Dhruvaloke. Nakon toga bezbrojni nebeski zrakoplovi prenose je do Mjeseca, a zatim pada na vrh planine Meru, poznate kao Sumeru-parvata. Na taj način, voda Gange na kraju stiže do nižih planeta i vrhova Himalaya, a zatim protječe kroz Hardwar i polja Indije.

Dakle, ovdje je objašnjeno kako voda Gange s vrha svemira stiže do različitih planeta. Nebeski zrakoplovi prenose vodu s planeta mudraca do drugih planeta.

Rajska mjesta za uživanje

Od devet *varsha*, predio zemlje poznat kao *Bharata-varsha* smatra se poljem plodonosnih djelatnosti (*karma-yoga*). Učeni ljudi i svete osobe izjavljuju kako je osam preostalih viših *varsha* namijenjeno visoko pobožnim osobama. Nakon što se vrate s rajskih planeta, uživaju preostale rezultate svojih pobožnih djela u osam nižih zemaljskih *varsha*, koje se nalaze ispod raja a u njih spadaju Zemlja i sedam *varshi* ispod nje - niži rajski sustavi (Patalaloka).

Rajska mjesta uživanja dijele se na tri grupe:

1. *Nebeski rajski planeti (osam varshi)*
2. *Rajska mjesta na zemlji (Zemlja)*
3. *Bila rajska mjesta (sedam varshi koje se nalaze u nižim predjelima, ispod Zemlje)*

Od ove tri vrste rajskih mjesta (*bhauma-svarga-padani*), u rajska mjesta na zemlji spadaju svi dijelovi osim *Bharata-varshe* (Indija). Od tri dijela rajskih planeta (*svarga-loke*), predio zemlje u *Bharata-varshi* poznat kao Kashmir ponekad se prihvaća kao *bhauma-svarga*. U tom predjelu postoje izražene pogodnosti za materijalno osjetilno uživanje.

U *Bhagavad-giti* (9.2 1) Bog kaže: kada osobe koje žive na rajskim planetima iscrpu rezultate svojih pobožnih djelatnosti, vraćaju se na ovu Zemlju. Na taj način uzdižu se na rajske planete i zatim ponovno padaju na zemaljske planete. Taj proces poznat je kao *brahmānda bhramana*, lutanje gore-dolje u svemiru. Intelligentne osobe ne zapliću se u ovaj proces lutanja gore-dolje. Oni prihvaćaju predano služenje Boga kako bi na kraju mogli napustiti ovaj materijalni svemir i vratiti se u duhovno carstvo.

Osam rajskih varshi

U svakom od ovih predjela zemlje u osam rajskih *varshi* ima mnogo lijepo ukrašenih koliba i vrtova ispunjenih cvijećem i voćem zavisno od godišnjeg doba. Između velikih planina, koje označavaju granice zemlje, prostiru se ogromna jezera bistre vode ispunjena novoizraslim lotosima. Miris lotosa uzbuđuje vodene ptice kao što su labudovi, patke, vodene kokoši i čaplje, a čarobno zujanje bumbara ispunjava zrak. Stanovnici ove zemlje važni su vode polubogova. Uvijek praćeni svojim slugama, uživaju u životu u vrtovima pored jezera. U tom prijatnom predjelu žene polubogova gledaju svoje muževe s požudnim željama. Sluge neprestano snabdjevaju polubogove i njihove žene sandalovom pomašću i vijencima. Na taj način, svi stanovnici osam rajskih *varsha* uživaju privučeni djelatnostima suprotnog spola.

Moramo istaći kako je ovdje zapravo dat opis rajskih planeta. Stanovnici tih planeta uživaju život u prijatnoj atmosferi bistrih

jezera ispunjenih mirisnim lotosima i vrtovima punih voća, cvijeća, raznih vrsta ptica i pčela koje zuje. U toj atmosferi uživaju život sa svojim vrlo lijepim ženama, koje su uvijek seksualno uzbuđene. Unatoč tome, svi su oni *bhakte* Vishnua. Stanovnici ove Zemlje također žele takvo rajsko uživanje, ali kada na neki način steknu takva zadovoljstva, kao što su seks i opijanje, potpuno i na vrlo lak način zaboravljaju služenje Vishnua. Međutim, na rajskim planetima, iako njihovi stanovnici uživaju u višem osjetilnom zadovoljenju, nikada ne zaboravljaju svoj položaj vječnih slugu Vrhovnog Bića.

U osam rajskih *varshi* stanovnici žive deset tisuća godina prema zemaljskim proračunima. Svi stanovnici skoro su kao polubogovi. Imaju tjelesnu snagu deset tisuća slonova. Tijela su im vrlo snažna.

Nakon mnogo godina osjetilnog uživanja, kada im preostane još samo jedna godina života, žena zatrudni. Tako je standard zadovoljstva stanovnika ovih rajskih predjela upravo kao standard zadovoljstva ljudskih bića koja su živjela u *Treta-yugi*.

Shiva

U predjelu zemlje poznatom kao *Ilavrita-varsha* jedini muškarac je Shiva, najmoćniji polubog. Boginja Durga, Shivina žena, ne voli da i jedan muškarac ude u tu zemlju. Ako se bilo koji muškarac usudi to učiniti, ona ga odmah pretvara u ženu.

U *Ilavrita-varshi*, Shivu uvijek služi deset milijardi sluškinja boginje Durge. Njegovo obožavano božanstvo je Gospodin Sankarshana. Četvorostruku ekspanziju Boga čine Vasudeva, Pradyumna, Aniruddha i Sankarshana. Četvrta ekspanzija, Sankarshana, zapravo je transcendentalan, ali budući da su Njegove djelatnosti uništavanja u materijalnom svijetu u *guni* neznanja, poznat je kao *tamasi*, Božji oblik u *guni* neznanja. Shiva zna daje Sankarshana izvorni uzrok njegovog vlastitog postojanja i zato uvijek meditira na Njega u transu pjevajući vedске mantre. Ponekad na slici u vedskim hramovima možemo vidjeti Shivu utonulog u meditaciju. Shiva uvijek meditira u transu na Sankarshanu.

Shiva je zadužen za uništavanje materijalnog svijeta. Brahma

stvara materijalni svijet. Bog Vishnu ga održava, a Shiva uništava. Budući daje uništavanje posljedica *gune* neznanja, Shiva i njegovo obožavano Božanstvo Sankarshana nazivaju se *tamasi*. Shiva je inkarnacija *tamo-gune*. Budući da su Shiva i Sankarshana uvijek prosvijetljeni i utemeljeni na transcendentálnom položaju, nemaju nikakve veze s *gunama* materijalne prirode - vrlinom, strašću i neznanjem - ali budući da ih njihove djelatnosti dovode u dodir s *gunom* neznanja, ponekad se nazivaju *tamasi*.

Kimpurusha-varsha

U *Kimpurusha-varshi* Hanuman i Arishtishena, glavne osobe u ovoj *varshi*, zajedno sa stanovnicima te zemlje, uvijek predano služe Gospodina Ramachandru, dragog muža Sitadevi (njihov boravak na planetu Zemlji opisan je u poznatom spjevu *Ramayana*).

4. PLAKSHADVIPA

Kao što je planina Sumeru okružena Jambudvipom, otok Jambudvipa okruženo je oceanom slane vode. Otok Jambudvipa širok je 100.000 *yojana* (1.287.400 km), a toliko je širok i ocean slane vode. Kao što je kanal koji okružuje tvrđavu ponekad okružen šumom nalik na vrt, ocean slane vode koji okružuje Jambudvipu okružen je Plakshadvipom. Širina Plakshadvipe dvostruko je veća od širine oceana slane vode - drugim riječima iznosi 200.000 *yojana* (2.574.800 km). Na Plakshadvipi nalazi se drvo sjajno kao zlato, a visoko kao divo Jambu na Jambudvipi. Pri njegovom korijenu plamti vatra sa sedam plamenova. Otok Plakshadvipa nazvano je po tom divetu Plakshi. Plakshadvipom vlada Idhamajihva, jedan od sinova Maharaja Priyavrate koji je sedam otoka nazvao po imenima svojih sedam sinova. Zatim je podijelio otoke sinovima i povukao se od aktivnog života kako bi se zaokupio predanim služenjem Boga.

Sedam otoka (*varsha*) nazvana su prema imenima tih sedam sinova - Shiva, Yavasa, Subhadra, Shanta, Kshema, Amrita i Abhaya. U tih sedam predjela zemlje postoji sedam planina i sedam ri-

jeka. Planine se zovu Manikuta, Vajrakuta, Indrasena, Jyotishman, Suparna, Hiranyasthiva i Meghamala, a rijeke se zovu Aruna, Nrimna, Angirasi, Savitri, Suptabhata, Ritambhara i Satyambhara. Kupajući se ili dodirujući vodu tih rijeka osoba se može odmah osloboditi materijalne zagađenosti. Četiri kaste ljudi koji žive u Plakshadvipi - Hamse, Patange, Urdhvayane i Satyange - pročišćavaju se na taj način. Stanovnici Plakshadvipe žive tisuću godina. Lijepi su poput polubogova i začinju djecu poput polubogova. Vršeći obredne svečanosti spomenute u *Vedama* i obožavajući Vishnuu kojeg predstavlja Surya, polubog Sunca, dostižu Sunce, Surya-loku, rajski planet.

Dugovječnost, snaga osjetila, tjelesna i umna snaga, inteligencija i odvažnost prirodno se i podjednako ispoljavaju u svim stanovnicima pet otoka na čelu s Plakshadvipom.

Plakshadvipu okružuje ocean soka od šećerne trske, jednako širok kao i sam otok.

5. SHALMALADVIPA

Iza Plakshadvipu nalazi se još jedan otok - Shalmalidvipa - dvostruko širi od Plakshadvipe (širok 400.000 *yojana* ili 5.149.600 km), kojeg okružuje jednako široki ocean alkohola zvan Surasagara.

Na Shalmalidvipi nalazi se drvo *shahnali* po kome je otok dobio ime. To drvo široko je i visoko kao drvo *plaksha* - drugim riječima, široko je $\backslash 00$ *yojana* (1.287,4 km) i visoko 1.100 *yojana* (14.161,4 km). To gigantsko drvo prebivalište je Garude, kralja svih ptica i nositelja Vishnuu. Na tom drvetu Garuda upućuje Vishnuu svoje vedske molitve.

Sin Maharaja Priyavrate po imenu Yaj nabahu, gospodar Shalmalidvipe, podijelio je otok na sedam okruga koje je dao sedmorici svojih sinova. Imena tih okruga, koji odgovaraju imenima sinova, su Surochana, Saumanasya, Ramanaka, Deva-varsha, Paribhadra, Apyayana i Avijnata.

Strogo slijedeći kult *varnashrama-dharme* (vedski kastinski sustav), stanovnici tih otoka poznati kao Shruladhare, Viryadhare,

Vasundhare i Ishandhare obožavaju ekspanziju Vishnuu po imenu Soma, polubog Mjeseca.

6. KUSHADVIPA

Iza oceana alkohola nalazi se drugi otok poznat kao Kushadvipa koji je širok 800.000 *yojana* (10.299.200 km), dvostruko više od oceana alkohola. Kao što Shalmalidvipu okružuje ocean alkohola, Kushadvipu okružuje ocean tekućeg *ghija* (pročišćeni maslac) širok kao sam otok. Na Kushadvipi raste *kusha* trava po kojoj je otok dobio ime. *Ova kusha* trava, koju su stvorili polubogovi po volji Boga, izgleda kao drugi oblik vatre, ali s vrlo blagim i prijatnim plamenovima. Njeni mladi izdanci osvijedjavaju sve smjere.

Stanovnici otoka Kushadvipe poznati su kao Kushale, Kovide, Abhiyukte i Kulake. Oni su kao *brahmane*, *kshatriye*, *vaishye* i *shudre*. Kupajući se u vodama tih rijeka, svi se pročišćavaju. Vješti su u vršenju obreda u skladu s naredbama vedskih spisa. Tako obožavaju Vishnuu u Njegovom obliku poluboga vatre.

7. KRAUNCHADVIPA

Iza oceana pročišćenog maslaca (*ghija*) nalazi se drugi otok poznat kao Kraunchadvipa, koji je širok 1.600.000 *yojana* (205.984.000 km), dvostruko šire od oceana pročišćenog maslaca. Kraunchadvipu okružuje ocean mlijeka širok kao i sam otok. Na Kraunchadvipi nalazi se velika planina poznata kao Krauncha, po kojoj je otok dobio ime.

Stanovnici Kraunchadvipe dijele se na četiri kaste zvane Purushes, Rishabhe, Dravine i Devake. Koristeći vode posvećenih rijeka obožavaju Boga nudeći u sklopljenim dlanovima vodu Varuni, polubogu koji ima oblik vode. U svezi s tim opisom Vishvanatha Chakravarti Thakura ističe kako stanovnici različitih oblasti Kraunchadvipe nude u sklopljenim dlanovima posvećene vode rijeka božanstvu napravljenom od kamena ili željeza.

8. SHAKADVIPA

Iza oceana mlijeka nalazi se još jedan otok po imenu Shakadvipa koji je širok 3.200.000 *yojana* (41.196.800 km). Kao što Kraunchadvipu okružuje ocean mlijeka, Shakadvipu okružuje ocean jogurta, širok kao i sam otok. Na Shakadvipi nalazi se veliko *shaka* drvo, po kome je otok dobio ime. To drvo vrlo je mirisno, a njegov miris širi se cijelim otokom.

9. PUSHKARADVIPA

Iza oceana jogurta nalazi se otok poznat kao Pushkaradvipa, koji je širok 6.400.000 *yojana* (82.393.600 km), dvostruko više od oceana jogurta. Okružuje ga ocean vrlo ukusne vode širok kao sam otok. Na Pushkaradvipi raste veliki lotos sa 100.000.000 latica od čistog zlata, sjajnih kao plamenovi vatre. Taj lotos smatra se sjedištem Brahme, najmoćnijeg živog bića, koji se zato ponekad naziva *bhagavan*.

U sredini tog otoka nalazi se velika planina po imenu Manasottara koja predstavlja granicu između unutarnje i izvanjske strane otoka. Visoka je i široka 10.000 *yojana* (128.740 km). Na svakoj strani te planine nalaze se prebivališta polubogova kao što je Indra. Na vrhu planine, na kočiji boga Sunca, Sunce se kreće putanjom zvanom *Samvatsara*, obilazeći planinu Mem. Sunčeva putanja na sjevernoj strani zove se Uttarayana, a na južnoj strani Dakshinavana. Jedna predstavlja dan za polubogove, a druga noć.

Kretanje Sunca potvrđeno je u *Brahma-samhiti* (5.52): Sunce kruži oko planine Sumeru, šest mjeseci sjevernom stranom, a šest mjeseci južnom. To predstavlja dan i noć za polubogove na višim planetarnim sustavima.

10. PLANINA LOKALOKA

Iza oceana slatke vode nalazi se planina po imenu Lokaloka koja potpuno okružuje ocean i odvaja zemlje pune sunčeve svjetlosti od zemalja koje sunce ne obasjava. Između zemalja naselje-

nih živim bićima i nenaseljenih zemalja nalazi se velika planina koja ih odvaja i koja se zato slavi kao Lokaloka.

Iza oceana slatke vode nalazi se predio zemlje širok kao predio između sredine planine Sumeru i granice planine Manasottare. U tom predjelu zemlje žive mnoga živa bića. Iza njega nalazi se predio sastavljen od zlata koji se proteže do planine Lokaloke. Zbog svoje zlatne površine odražava svjedost kao površina zrcala i niti jedan fizički predmet koji padne na tu zemlju ne može se više opaziti. Zato su sva bića napustila tu zlatnu zemlju.

Planina poznata kao Lokaloka postavljena je za izvanjsku granicu triju svijetova - Bhurloke, Bhuvarloke i Svarioke kako bi zadržala sunčeve zrake u čitavom svemiru. Sva svjetleća tijela, od Sunca do Dhruvaloke, šire svoje zrake kroz sva tri svijeta, ali samo unutar granica omeđenih ovom planinom. Budući daje izuzetno visoka i proteže se čak i iznad Dhruvaloke, zaustavlja zrake svjetlećih tijela koje se nikada ne mogu širiti iza nje.

Vedski izraz *loka-traya* predstavlja tri osnovna planetarna sustava - Bhuh, Bhuvah i Svah - na koje je podijeljen svemir. Te planetarne sustave okružuje osam smjerova, naime istok, zapad, sjever, jug, sjeveroistok, jugoistok, sjeverozapad i jugozapad. Planina Lokaloka postavljena je za izvanjsku granicu svih *loka* kako bi se zraci Sunca i ostalih svjetlećih tijela ravnomjerno prostirali po svemiru.

Učeni ljudi, oslobođeni grešaka, iluzije i sklonosti ka varanju, opisali su tako planetarne sustave i njihove simptome, dimenzije i položaj. Vrlo promišljeno ustvrdili su istinu da udaljenost između planine Sumeru i planine Lokaloke iznosi jednu četvrtinu promjera svemira - ili, drugim riječima, 125.000.000 *yojana* (1.609.250.000 km).

Shrila Vishvanatha Chakravarti Thakura dao je točan astromski podatak o položaju planine Lokaloke, kretanjima Sunca i udaljenosti između Sunca i oboda svemira. Međutim, tehničke izraze upotrebljene u astronomskim proračunima datim u *Jyotir-Vedi* vrlo je teško prevesti na hrvatski pa molimo čitatelje da uvažavaju blage otklone u proračunima.

11. ČETIRI SLONA

Brahma, vrhovni duhovni učitelj čitavog svemira, na vrh planine Lokaloke postavio je četiri *gaja-patija*, koji su najbolji od slonova. Imena tih slonova su Rishabha, Pushkarachuda, Vamana i Aparajita. Oni su odgovorni za održavanje planetarnih sustava u svemiru.

12. VISHNU

Polubogovima, predvođenim kraljem rajskih planeta Indrom, povjereno je upravljanje zbivanjima u materijalnom svijetu. U svrhu pružanja dobrobiti svim bićima na svim različitim planetima i povećanja moći svih slonova i polubogova, Vishnu se očituje na vrhu planine Lokaloka u duhovnom tijelu, nezagađenom *glina-ma* materijalne prirode. Okružen svojim osobnim ekspanzijama i pomoćnicima kao što je Vishvaksena, ispoljava sva Svoja savršena obilja kao što su religija i znanje i Svoje mistične moći kao što su *anima*, *laghima* i *mahima*. Nalazi se na lijepom mjestu i ukrašen je različitim oružjem koje drži u Svoje četiri ruke.

13. ALOKA-VARSHA

Iza planine Lokaloke nalazi se predio poznat kao Aloka-varsha koji se prostire jednakom širinom kao predio unutar planine - drugim riječima, 125.000.000 *yojana* (1.609.250.000 km). IzaA/o-ka-varshe odredište je onih koji teže za oslobođenjem od materijalnog svijeta. Ono je iznad nadležstva materijalnih *guna* prirode i zato je potpuno čisto. Shri Krishna, u vrijeme svog boravka na našem planetu prije 5.000 godina, proveo je Arjuna kroz to mjesto kako bi vratio sinove jednog *brahmane*.

Loke ili grahe

Loke ili *grahе* predstavljaju predjele svemira koji se odnose na same planete.

1. SUNCE - SURYA

Sunce se (po vertikali) nalazi u središtu svemira, u predjelu između Bhurloke i Bhavarloke, koji se naziva *antariksha* - međuplanetarni prostor. Udaljenost između Sunca i oboda svemira iznosi dvadeset pet *koti yojana* (3.218.500.000 km). Riječ *koti* znači deset milijuna, a kao što smo spomenuli *yojana* iznosi 12,874 km. Promjer svemira iznosi pedeset *koti yojana* (6.437.000.000 km). Budući da se Sunce nalazi u sredini svemira, izračunato je da udaljenost između Sunca i oboda svemira iznosi dvadeset pet *koti yojana* (3.218.500.000 km).

Bhagavad-gita izjavljuje kako je Bog prenio *Bhagavad-gitu* prvo polubogu Sunca. Prema ovoj izjavi, Sunce nije prazno. Nastanjeno je raznim bićima, a predsjedavajuće božanstvo je Vairaja ili Vivasvan. To nam ukazuje kako je pretpostavljena teorija znanstvenika po kojoj na Suncu nema života očito pogrešna. Sunce se razlikuje od Zemlje po tome što je vatreni planet, ali tamo svatko ima pogodno tijelo i može živjeti bez teškoća.

Samo zbog prisustva Sunca možemo shvatiti gdje su nebo, viši planeti, ovaj svijet i niži planeti te koja su mjesta namijenjena materijalnom uživanju, koja oslobođenju, a koja su paklena i podzemna.

Sva bića, kao što su polubogovi, ljudska bića, životinje, ptice, insekti, reptili, pužavice i drveće, zavise od topline i svjetlosti koje daje bog Sunca sa sunčevog planeta. Zbog prisustva sunca sva bića mogu vidjeti i zato se ono naziva *drig-ishvara*, Božanska Osoba koja predsjedava pogledom. U svezi s tim, Shрила Vishvanatha Chakravarti Thakura kaže: Sunce je pravi život i duša svih živih bića u ovom svemiru i zato je *upasya* ili vrijedno obožavanja. Kao što smo spomenuli, *brahmane* obožavaju poluboga Sunca pjevajući *Gayatri mantru - om bhur bhuvah svah tat savitur varenyah*. Surva je život i duša ovog svemira i postoji nebrojeno mnogo svemira za koje je polubog Sunca život i duša, kao što je Vishnu život i duša čitave kreacije.

Sunčeva putanja

Do sada smo opisali promjer svemira (500.000.000 *yojana* ili 6.437.000.000 km) i njegove opće karakteristike u skladu s procjenama učenih ljudi. Kao što se veličina gornje polovine zrna pšenice (podijeljenog na dva dijela) može procijeniti po veličini donje polovine, veličina gornjeg dijela svemira može se shvatiti poznavanjem veličine donjeg dijela. Nebo između zemaljske sfere i rajске sfere naziva se *antariksha* ili međuplanetarni prostor. Proteže se od vrha zemaljske sfere do dna rajске sfere. U sredini tog međuplanetarnog prostora (*antarikshe*) nalazi se Sunce koje je puno obilja i koje je kralj svih planeta koje emaniraju toplinu, kao stoje Mjesec. Utjecajem svog zračenja, Sunce grije svemiri održava red u njemu. Također daje svjetlost kako bi pomoglo svim bićima da vide. Dok se po naređenju Boga kreće ka sjeveru, jugu ili prolazi kroz ekvator, kaže se da se kreće sporo, brzo ili umjereno. Zavisno od toga uzdiže li se iznad, silazi ispod ili prolazi kroz ekvator i tako dolazi u dodir s različitim znacima zodijaka, predvođenih Makarom (Jarcem), dani i noći su kratki, dugi ili jednaki.

Brahma se moli u svojoj *Brahma-samhiti* (5.52): "Obožavam

Govindu, prvobitnog Boga, Svevišnju Božansku Osoba pod čijom upravom sunce, koje se smatra okom Boga, kruži po utvrđenoj putanji vječnog vremena. Sunce je kralj svih planetarnih sustava i ima neograničenu moć da širi toplinu i svjetlost." Iako je sunce opisano kao *bhagavan* (najmoćnije) i iako je najmoćniji planet u ovom svemiru, unatoč tome mora izvršavati naredbe Govinde, Kristine. Polubog Sunca ne može ni malo skrenuti s putanje koja mu je dodijeljena. Stoga se vrhovna naredba Svevišnjeg Boga izvršava u svakoj sferi života. Čitava materijalna priroda izvršava Njegove naredbe. Mi, međutim, promatramo djelatnosti materijalnog svijeta ne shvaćajući vrhovnu naredbu i Vrhovnu Osobu koja stoji iza nje. U *Bhagavad-giti* je potvrđeno: *mayadhyakshena prakritih* - materijalna priroda izvršava Gospodinove naredbe i tako se sve održava u redu.

Kada sunce putuje ka jugu dani postaju duži, a kada putuje ka sjeveru noći postaju duže. Kao što je ranije rečeno, vedski autoriteti tvrde da sunce putuje oko planine Manasottare po krugu dugom 95.100.000 *yojana* (1.224.317.000 km). Na planini Manasottari, istočno od planine Sumeru, nalazi se mjesto poznato kao Devadhani, koje posjeduje kralj Indra. Slično tome, na jugu nalazi se mjesto poznato kao Samyamani, koje posjeduje Yamaraja, na zapadu mjesto Nimlochani, koje posjeduje Varuna, a na sjeveru mjesto Vibhavari, koje posjeduje bog mjeseca, Chandra. Izlazak sunca, podne, zalazak sunca i ponoć odvijaju se prema točno utvrđenom vremenu i navode sva bića na izvršavanje svojih propisanih dužnosti, kao i na njihov prestanak.

Samvatsara

Bića koja žive na planini Sumeru uvijek su jako topla, kao u podne jer im je sunce uvijek nad glavom. Iako se sunce kreće suprotno od kazaljke na satu, okrenuto ka sazviježđima, s planinom Sumeru na svojoj lijevoj strani, isto tako se kreće i u smjeru kazaljke na satu i čini se kao da se planina nalazi s njegove desne strane, jer je pod utjecajem vjetra *dakshinavarte*. Ljudi koji žive sasvim suprotno od mjesta na kome se vidi izlazak sunca, vidjet će zalazak sunca, a ako bi se povukla prava linija od točke gdje je

podnevno sunce, kod ljudi u zemljama na suprotnom kraju linije bila bi ponoć. Slično tome, ako bi ljudi koji žive gdje sunce zalazi išli u zemlje na suprotnoj strani, ne bi vidjeli sunce u istom stanju.

Kada sunce putuje od Devadhanija, prebivališta Indre, do Samyamaniya, prebivališta Yamaraje, prelazi 23.775.000 *yojana* (306.079.350 km) za petnaest *ghatika* (šest sati).

Rastojanje na koje ukazuje riječ koja se spominje u opisu ove putanje sunca je *sadhikani* a ona po proračunu iznosi *panchavimshati-sahasradi kani* ili 25.000 *yojana*. Kada se tome pribroje 2,5 *krone* i 12,5 *laksha yojana* dobija se rastojanje koje sunce prelazi kada se kreće od jednog grada do drugog. Ono ukupno iznosi 23.775.000 *yojana* ili 306.079.350 km. Sveukupna sunčeva putanja četiri je puta veća i iznosi 95.100.000 *yojana* (1.224.317.400 km).

Od prebivališta Yamaraje sunce putuje do Nimlochanija, prebivališta Varune, od ade do Vibhavarija, prebivališta poluboga Mjeseca, a odatle do prebivališta Indre. Na sličan način, mjesec, zajedno s drugim zvijezdama i planetima, postaje vidljiv na nebeskom svodu i zatim ponovno zalazi i postaje nevidljiv.

U *Bhagavad-giti* (10.21) Bog kaže: "Od zvijezda Ja sam mjesec". To ukazuje da je mjesec sličan drugim zvijezdama. Vedski spisi informiraju nas da u ovom svemiru postoji jedno sunce koje se kreće. U vedskim spisima ne potvrđuje se zapadnjačka teorija da su sva svjedeća nebeska tijela na nebu različita sunca, niti možemo prihvatiti pretpostavku da su sva ta svijetleća nebeska tijela sunca drugih svemira, jer je svaki svemir prekriven raznim slojevima materijalnih elemenata i stoga, iako su svemiri zbijeni u gomili, ne možemo vidjeti iz jednog svemira u drugi. Drugim riječima, sve što vidimo nalazi se u ovom svemiru. U svakom svemiru postoji jedan Brahma i drugi polubogovi na drugim planetima ali u svakom od njih postoji samo jedno sunce.

Tako kočija boga sunca, *trayitnaya*, ona koja se obožava riječima *om bhur bhuvah svah* putuje kroz četiri gore spomenuta prebivališta brzinom od 3.400.800 *yojana* (43.781.899 km) u jednoj *muhurti* (48 minuta).

Kočija boga Sunca ima samo jedan kotač, poznat kao *Samvatsara*. Računa se daje dvanaest mjeseci njegovih dvanaest žbica,

šest godišnjih doba šest su dijelova njegovog rama, a tri razdoblja *chatur-masye* tri dijela njegovog središta. Jedna strana osovine kotača počiva na vrhu planine Sumeru, a druga na planini Manasottari. Pričvršćen za vanjski kraj osovine, kotač se okreće po planini Manasottari kao kotač stroja za prešanje ulja. Kao i kod preše za ulje, prva osovina povezana je s drugom koja je četiri puta manja (3.937.500 *yojana* ili 50.691.375 km). Gornji dio te druge osovine pričvršćen je za Dhruvaloku uzetom od vjetra.

Sunce i zodijak

Svojom putanjom kroz *Bhu-mandalu*, polubog sunca prelazi rastojanje od 95.100.000 *yojana* (1.224.317.400 km) brzinom od 2.000 *yojana* i dvije *kroshe* (25.755,717 km) u trenutku.

Ovdje smo napomenuli da polubog sunca putuje oko Dhruvaloke, koja se, kao i planina Sumeru, nalazi sa njegove desne strane. U isto vrijeme, polubog sunca je licem okrenut prema znacima zodijaka, a Sumeru i Dhruvaloka nalaze se s njegove lijeve strane. Dakle, možemo se zapitati kako možemo razumno prihvatiti da polubog sunca putuje tako da su planina Sumeru i Dhruvaloka istovremeno s njegove lijeve i desne strane?

Shukadeva Gosvami razjašnjava ovu problematiku na primjeru grnčarskog kotača. Kada se veliki grnčarski kotač okreće, s njim se okreću i mali mravi koji se nalaze na njemu. Tako možemo vidjeti da se njihovo kretanje razlikuje od kretanja kotača, jer se ponekad pojavljuju najednom dijelu kotača, a ponekad na drugom. Isto tako se znaci i sazviježđa, s čije desne strane se nalaze Sumeru i Dhruvaloka, kreću s kotačem vremena, *kala-chakrom*, a zajedno s njima i "mravoliko" sunce i drugi planeti. Sunce i planeti u različito vrijeme pojavljuju se u različitim znacima i sazviježdima, što znači da se njihovo kretanje razlikuje od kretanja zodijaka i samog kotača vremena.

Narayana ili Vishnu, duša svih svjetova, nalazi se u izvanjskom prostoru između viših i nižih dijelova svemira. Prolazeći kroz dvanaest mjeseci na kotaču vremena, sunce dolazi u dodir s dvanaest različitih znakova zodijaka i prema njima prihvaća dvanaest različitih imena. Skup ovih dvanaest mjeseci naziva se *samvatsara* ili

godina dana. Prema lunarnim proračunima jedan mjesec čine dvije četmaestodnevnicke - jedna kada Mjesec raste, a druga kada opada. To isto razdoblje predstavlja jedan dan i noć na planeti Pitriloki (planet predaka). Prema zvjezdanim proračunima, jedan mjesec predstavlja dva cijela i jednu četvrtinu sazviježda. Kada se sunce kreće dva mjeseca, prođe jedno godišnje doba i zato se promjene godišnjih doba smatraju dijelovima tijela godine.

Vrijeme koje je potrebno suncu da obiđe polovinu izvanjskog prostora naziva se *ayana* ili razdoblje sunčevog kretanja (na sjeveru ili na jugu).

Utvrđena putanja

Polubog sunca ima tri brane - sporu, brzu i umjerenu. Vrijeme koje je potrebno suncu da s ove tri brzine obiđe raj, zemlju i prostor učeni ljudi nazivaju imenima Samvatsara, Parivatsara, Idavatsara, Anuvatsara i Vatsara.

Prema solarnim astronomskim proračunima svaka godina šest dana je duža od kalendarske godine, a prema lunarnim proračunima svaka godina šest dana je kraća. Uslijed kretanja sunca i mjeseca postoji razlika od dvanaest dana između solarne i lunarne godine. Kada prođu Samvatsara, Parivatsara, Idavatsara, Anuvatsara i Vatsara, svakih pet godina dodaju se dva nova mjeseca. Tako nastaje nova *samvatsara*, ali budući da je ona dodatna, proračun solarnog sustava vrši se prema pet gornjih imena.

Prema suvremenim astronomima sunce se nalazi na jednom mjestu okruženo sunčevim sustavom, ali u gornjem opisu nalazimo da nije nepokretno već kruži po propisanoj putanji. Ova činjenica potvrđena je u *Brahma-samhiti* (5.5 2): sunce kruži po svojoj određenoj putanji u skladu s naređenjem Boga. Prema *Jyotir-Vedi*, znanosti o astronomiji u vedskim spisima, sunce se šest mjeseci kreće sa sjeverne strane brda Sumeru, a šest mjeseci s južne. Imamo praktično iskustvo na našem planetu da kada je ljeto na sjeveru, na jugu je zima i obrnuto. Prema *Vedama* očigledno je Sunce, a ne Mjesec, planet koji je najbliži Zemlji. To je potvrđeno na više mjesta u *Shrimad-Bhagavatamu*. Najbliže je Sunce, zatim Mjesec, a nakon Mjeseca Mars, Jupiter i drugi planeti.

2. MJESEC - CHANDRA

Mjesec se nalazi na 100.000 *yojana* (1.287.400 km) iznad sunčevih zraka i kreće se brže od sunca. U dvije lunarne četmaestodnevnicke mjesec prođe put kojeg sunce prevali u jednoj *samvatsari*. U dva cijela i jednu četvrtinu dana on prođe put kojeg sunce prođe za mjesec dana, a u jednom danu prođe put kojeg sunce prevali u jednoj četrnaestodnevnicke.

Kada mjesec raste njegovi svjetli dijelovi svakim danom sve više se povećavaju i stvaraju dan za polubogove i noć za pite. Kada mjesec opada, nastaje noć za polubogove i dan za pite. Na taj način mjesec prolazi kroz svako sazviježđe u vremenu od trideset muhurta (čitav dan). Mjesec je izvor svježine koja utječe na rast žitarica i zato se smatra da je polubog mjeseca život svih bića. Zbog toga se naziva Jiva, glavno živo biće u svemiru.

Budući da je pun svih potencijala Mjesec predstavlja utjecaj Boga. Mjesec je vladajuće božanstvo svačijeg uma i zato se polubog Mjeseca naziva Manomava. Također se naziva Annamava jer daje moć svim ljekovitim i ostalim biljkama, a naziva se i Amritamava jer je izvor života za sva bića. Mjesec pruža zadovoljstvo polubogovima, pitama, ljudskim bićima, životinjama, pticama, reptilima, drveću, biljkama i svim drugim živim bićima. Prisustvo Mjeseca pruža zadovoljstvo svakome. Zato se također naziva Sarvamaya (sveprožimajući).

Kao i Sunce, Mjesec mora biti pun plamenova, jer bez plamenova ne može biti svjetlosti. Međutim, za razliku od plamenova na Suncu, plamenovi na Mjesecu moraju biti blagi i prijatni. Suvremena teorija po kojoj se smatra da je Mjesec pun prašine nije sukladna sa stihovima *Shrimad-Bhagavatama*. U svezi s ovim opisom Shрила Vishvanatha Chakravarti Thakura kaže: *kliska* trava osvjetljava sve smjerove, ali njeni plamenovi vrlo su blagi i prijatni. To daje određenu sliku o plamenovima koji postoje na Mjesecu.

Prema znanstvenoj teoriji Mjesec je pun prašine. No to nam ne objašnjava kako onda daje osvježujuće zrake s razdaljine od više milijuna kilometara. U ovoj knjizi slijedimo autoritet Vyasadeve i Shukadeva Gosvamija koji su opisali svemir u skladu s vedskom

literaturom. Ti autoriteti razlikuju se od suvremenih znanstvenika koji zaključuju da samo ovaj planet nastanjuju živa bića, dok su svi druge planete prazni ili puni prašine.

Prema suvremenoj astronomiji gravitacija Mjeseca razlikuje se od gravitacije Zemlje. Stoga ako osoba ode na Mjesec moći će podići težak teret i preskočiti ogromnu razdaljinu. Suvremena astronomija je potvrdila da je to doista moguće.

3. NAKSHATRE

Na 200.000 *yojana* (2.574.800 km) iznad Mjeseca nalazi se mnogo zvijezda. Po vrhovnoj volji Boga one su pričvršćene za kotač vremena s planinom Sumeru na svojoj desnoj strani, a njihovo kretanje razlikuje se od kretanja Sunca. Postoji dvadeset osam važnih zvijezda - *nakshatri* - a predvodi ih Abhijit.

Zvijezde koje se ovdje opisuju nalaze se na 2.574.928 km iznad Sunca, odnosno 6.437.320 km iznad Zemlje.

Sva sazviježda po imenu Krittika bila su žene boga Mjeseca. Budući daje bog Mjeseca bio vrlo privržen Rohini, zanemario je sve svoje ostale žene. Zato se sin Brahme, Prajapati Daksha, vidjevši žalost svojih kćeri, naljutio i prokleo ga da pati od bolesti koja uzrokuje postupno uništenje. Iz tog razloga bog Mjeseca nije mogao začeti djecu ni u jednoj od svojih žena. Chandra, kralj Mjeseca, uspio je umiriti Prajapatija Dakshu uljudnim i ljubaznim riječima i tako povratio dijelove svijetlosti koje je izgubio za vrijeme bolesti. Ipak, nije mogao začeti djecu. Mjesec gubi moć osvjetljavanja za vrijeme tamne četrnaestodnevnice, a za vrijeme svijetle četrnaestodnevnice ona se ponovno očituje.

4. VENERA- SHUKRA

Na 2.574.928 km iznad ovog skupa zvijezda nalazi se planet Venera koja se kreće skoro istom brzinom kao Sunce prema brzom, sporom i umjerenom kretanju. Ponekad se kreće iza Sunca, ponekad ispred, a ponekad zajedno sa Suncem. Venera poništava utjecaj planeta koji sprječavaju kišu i zato svojim prisu-

stvom uzrokuje kišu. Zbog toga se smatra vrlo povoljnom za sva bića u ovom svemiru.

5. MERKUR - BUDHA

Opisano je da se Merkur, nalik na Veneru, ponekad kreće ispred Sunca, ponekad iza, a ponekad zajedno sa Suncem. Nalazi se na 2.574.928 km iznad Venere ili 11.587.176 km iznad Zemlje. Merkur, sin Mjeseca, skoro je uvijek vrlo povoljan za stanovnike svemira, ali kada se ne kreće zajedno sa Suncem uzrokuje ciklone, prašinu, nedovoljnu kišu i oblake bez vode. Na taj način stvara loša stanja zbog nedovoljne ili pretjerane kiše.

6. MARS - MANGAL

Na 2.574.928 km iznad Merkura ili 14.162.104 km iznad Zemlje nalazi se Mars. Ako ne putuje iskrivljenom putanjom, u razdoblju od tri četrnaestodnevnice, ovaj planet prolazi kroz svaki znak zodijaka i tako prolazi kroz svih dvanaest znakova. Skoro uvijek stvara nepovoljna stanja u pogledu padavina i ostalih utjecaja.

7. JUPITER - GURU

Na 2.574.928 km iznad Marsa ili 16.737.032 km iznad Zemlje nalazi se planet Jupiter koji prolazi kroz jedan znak zodijaka u razdoblju Parivatsare. Ako njegova putanja nije iskrivljena, planet Jupiter vrlo je povoljan za *brahmane*, svećenike svemira.

8. SATURN - SHANI

Na 2.574.928 km iznad Jupitera ili 19.311.960 km iznad Zemlje nalazi se planet Saturn koji prolazi kroz jedan znak zodijaka u razdoblju od trideset mjeseci, a kroz čitav krug zodijaka u razdoblju od trideset Anuvatsara. Saturn je uvijek vrlo nepovoljan za stanje u svemiru.

9. PLANETI SEDAM MUDRACA

O sedam mudraca već smo ranije govorili. Ovdje ćemo pružiti astronomske proračune u skladu s vedskim zapisima. Na 14.162.104 km iznad Saturna ili 33.474.064 km iznad Zemlje nalazi se sedam svetih mudraca koji uvijek misle na dobrobit stanovnika svemira. Oni kruže oko vrhovnog prebivališta Boga Vishnu, poznatog kao Dhruvaloka - zvijezde Sjevernjače.

Bog, Vishnu, izvor znanja i transcendentalnog blaženstva, poprmio je oblik Shishumare u Sedmom raju, koji se nalazi na najvišoj razini svemira. Svi ostali planeti, počev sa Suncem, nalaze se pod utočištem ovog planetarnog sustava Shishumare.

Sedam zvijezda koje se okreću oko zvijezde Sjevernjače u zenitu zovu *sesaptarshi-mandala*. Na ovih sedam zvijezda, koje predstavljaju najviši dio našeg planetarnog sustava, boravi sedam mudraca - Kashvapa Muni, Atri Muni, Vasishtha Muni, Vishvamiitra Muni, Gautama Muni, Jamadagni i Bharadvaja. Ovih sedam zvijezda mogu se vidjeti svake noći i svaka od njih za dvadeset četiri sata potpuno prevale putanju kojom kruži oko zvijezde Sjevernjače. Sve ostale zvijezde također kruže svojim putanjama zajedno s ovih sedam zvijezda, krećući se od istoka ka zapadu. Inače, viši dio svemira zove se Sjever, a niži Jug. Tako i u našim svakodnevnim djelatnostima kada gledamo kartu smatramo viši dio karte sjeverom.

10. DHRUVALOKA - SJEVERNJAČA

Na 1.300.000 *yojana* (16.736.200 km) iznad planeta sedam mudraca nalazi se mjesto koje učenici ljudi opisuju kao prebivalište Vishnu. Tamo sin Maharaja Uttanapade - veliki *bhakta* Maharaja DhiTiva - još uvijek prebiva kao izvor života za sva bića koja žive sve do kraja kreacije. Velike osobe poput Agnija, Indre, Prajapatija, Kashvape i Dharme tamo se okupljaju kako bi ga slavili i odali mu štovanje.

Postavljena po vrhovnoj volji Boga, zvijezda Sjevernjača - planet Dhruva Maharaje - neprestano sija kao središte svih zvijezda i

planeta. Neumoran, nevidljiv, najmoćniji činitelj vremena uzrokuje da se svjetleća nebeska tijela bez prestanka okreću oko zvijezde Sjevernjače.

Kada se bikovi upregnu i vežu za središnji stub kako bi samljeli rižu, kruže oko tog stuba ne skrećući sa svog položaja - jedan kruži unutarnjim krugom, drugi srednjim, a treći vanjskim krugom. Slično tome, svi planeti i sve stotine i tisuće zvijezda kruže oko zvijezde Sjevernjače po svojim putanjama od kojih su neke više, a neke niže. Budući da ih je Bog privezao za stroj materijalne prirode prema rezultatima njihovih plodonosnih djela, planeti i zvijezde okreću se oko zvijezde Sjevernjače nošeni vjetrom i nastavit će to činiti do kraja kreacije. Ti planeti lebde u zraku na prostranom nebu, kao što oblaci sa stotinama tona vode lebde u zraku i ne mogu pasti na tlo.

Dhruva Maharaja je nagrađen blistavim planetom poznatim kao zvijezda Sjevernjača koji će nastaviti da postoji čak i nakon uništenja na kraju milenijuma. Nitko još nije upravljao tim planetom kojeg okružuju svi sunčevi sustavi - planeti i zvijezde. Sva svjetleća nebeska tijela kruže oko ovog planeta. Imajući Sjevernjaču sa svoje desne strane, sve zvijezde nastanjene velikim mudracima poput Dharme, Agnija, Kashvape i Shukre, kruže oko ovog planeta koji nastavlja postojati čak i nakon uništenja svih ostalih planeta.

Iako je zvijezda Sjevernjača postojala prije nego što se Dhruva Maharaja nastanio na njoj, nije imala predsjedavajuće božanstvo. Dhruvaloka, naša zvijezda Sjevernjača, središte je svih ostalih zvijezda i sunčevih sustava jer sve kruži oko nje baš kao što u ranijem primjeru bik hoda oko utvrđene osovine kako bi samljeo žito. Poseban značaj ovog planeta je u tome što ne biva uništen čak ni za vrijeme uništenja do kojeg dolazi za vrijeme Brahmine noći sve do vremena uništenja cijelog kozmosa. Postoje dvije vrste uništenja - jedno za vrijeme Brahmine noći i drugo na kraju njegova života. Na kraju Brahmina života odabrane osobe vraćaju se natrag kući, Bogu.

Sjevernjača se nalazi iznad planeta sedam *rishija*. Zvijezda Sjevernjača prebivalište je Vishnu unutar ovog materijalnog svijeta. Na njoj se nalazi ocean mlijeka, a u tom oceanu nalazi se otok

poznat kao Shvetadvipa. Jasno je ukazano na to da se ovaj planet nalazi iznad sedam planetarnih sustava *rishija* i budući da je Vishnuloka, svi ostali planetarni sustavi je obožavaju. Može se postaviti pitanje što će se dogoditi s planetom poznatim kao Dhruvaloka u vrijeme uništenja ovog svemira. Odgovor je jednostavan. Dhruvaloka ostaje, kao i ostale Vaikunthaloke, izvan ovog svemira. Shri la Vishvanatha Chakravarti Thakura je protumačio u svezi s tim da sanskritska riječ *navartate* koja označava ovaj planet ukazuje na to daje on vječan.

11. SHISHUMARA-CHAKRA

Tijelo Vishnua, koje predstavlja Shishumara-chakra, počivalište je svih polubogova i svih zvijezda i planeta. Onaj tko pjeva vedsku *mantili* tri puta na dan: ujutro, u podne i uvečer, kako bi obožavao Vrhovnu Osobu, sigurno će se osloboditi svih grješnih posljedica.

Kada mistik prolazi Mliječnim putem, osvjetljenim Sushumnom kako bi dostigao najviši planet Brahmalo, prvo odlazi na Vaishvanaru, planet boga vatre, gdje se potpuno očisti od svih zaprljanosti, a potom se nastavlja kretati naviše, do kruga Shishumara, kako bi stupio u dodir s Harijem, Vishnuom.

Zvijezda Danica u svemiru i krug oko nje naziva se Shishumara krug i tamo se nalazi planet gdje boravi Vishnu (Kshirodakshavi-Vishnu). Prije nego što tamo ode, mistik prolazi preko Mliječnog puta kako bi dostigao Brahmalo i na tom putu prvo stiže na Vaishvanara-loku gdje vlada božanstvo vatre. Na Vaishvanara-loki yogi se potpuno pročisti od nagomilanih grijehova koje je stekao dok je bio u dodiru s materijalnim svijetom. Mliječni put na nebu vodi do Brahmalo, najvišeg planeta u svemiru.

Shishumara je centar oko kojeg se okreće čitav svemir i naziva se pupak Vishnua (Garbhodakshayi-Vishnu). Yogi se kreće naviše od ovog kruga Shishumara i dostiže planet Maharloku gdje čisti sveti ljudi kao što je Bhrigu Muni uživaju u životu koji traje 4.300.000.000 svjetlosnih godina. Ovaj planet vrijeđanje obožavanja čak i za svete ljude koji se nalaze na transcendentalnom položaju.

Prema astronomskom proračunu, pored zvijezde Sjevernjače postoji zvijezda po imenu Shishumara na kojoj prebiva sam Bog, Vishnu, koji vodi brigu o održavanju ovog materijalnog svijeta. Shishumaru ili Dhruvaloku ne može dostići nitko osim *vaishnava*, sljedbenika Vishnua ili Krishne.

U dijelu oceana mlijeka leži Shvetadvipa, prebivalište Vishnua. On je Nad-duša svih živih bića budući da održava ovaj materijalni svijet i njegov je gospodar.

Laghu-bhagavatamrita navodi iz *Vis hnu-dharmot tare* sljedeći opis Vishnuloke unutar ovog svemira: "Iznad Rudraloke, Shivinog planeta, nalazi se planet po imenu Vishnuloka, čiji promjer iznosi 643.732 km i koji je nepristupačan za bilo koje smrtno živo biće. Iznad te Vishnuloke, istočno od brda Sumeru, u oceanu soli nalazi se zlatni otok po imenu Maha-Vishnuloka. Brahma i ostali polubogovi ponekad odlaze tamo kako bi posjetili Vishnua. Vishnu leži tamo u društvu s boginjom sreće Lakshmi. Za vrijeme četiri mjeseca kišnog razdoblja uživa u spavanju ležeći na Svom ležaju, Shesha Nagi, zmiji. Istočno od brda Sumeru nalazi se ocean mlijeka u kome se nalazi bijeli grad na bijelom otoku. Tamo se Vishnu može vidjeti kako sjedi sa Svojom suprugom, Lakshmi, na Sheshi kao na Svom prijestolju. Ovaj Vishnuov oblik također uživa u spavanju za vrijeme četiri mjeseca kišnog razdoblja. Shvetadvipa u oceanu mlijeka nalazi se južno od oceana soli. Izračunato je da područje Shvetadvipe iznosi 321.866 kvadratnih kilometara. Taj transcendentalni divni otok ukrašen je s drvećem želja za zadovoljstvo Vishnua i Njegove supruge."

Shvetadvipa se spominje u *Brahmanda Purani*, *Vishnu Purani*, *Mahahharati* i *Padma Purani*. *Shrimad-Bhagavatam* kaže kako je transcendentalni Vishnu oblik u Shvetadvipi jednako božanstven kao sam oblik Krishne. Svatko tko nosi u srcu ovog gospodara Shvetadvipe može nadići patnje koje donosi šest materijalnih nečistaća: glad, žed, rođenje, smrt, jadikovanje i iluzija. Tako može dostići svoj izvorni transcendentalni oblik.

U razdobljima i milenijumima Manua pojavljuje se kao različite inkarnacije kako bi uspostavio principe prave religije i uništio principe bezbožnosti.

Vishnu, koji leži na oceanu mlijeka, inkarnira se u razne oblike

kako bi održao zakone kozmosa i uništio uzroke uznemirenja. Takve inkarnacije mogu se vidjeti u svakoj *manvantari* (za vrijeme vladavine svakog Manua koji živi 71 X 4.300.000 godina).

Polubogovi odlaze na obalu oceana mlijeka i upućuju molitvu poznatu kao *Purusha-suktu*. Stanovnici raja, koji žive u planetarnim sustavima počev od Svarloke, ne mogu vidjeti Vishnu na Shvetadvipi. Budući da ne mogu doći na otok, prilaze obali oceana mlijeka kako bi mu uputili transcendentalne molitve, moleći ga u posebnim prilikama da se inkarnira.

Sjedeći na svom lotosovom sjedištu u svom prebivalištu, Brahma uvijek meditira na njega i obožava ga *mantrom ashtadashaksharom* koja se sastoji od osamnaest slogova.

12. RAHU

Neki povjesničari, govornici *Purana*, kažu da se na 10.000 *yojana* (128.740 km) ispod Sunca nalazi planet poznat kao Rahu, koji se kreće kao jedna od zvijezda. Predsjedavajuće božanstvo tog planeta, Simhikin sin po imenu Rahu, najniži je od svih *asura*, ali je milošću Vishnu dobio taj položaj, iako je potpuno nedostojan preuzeti položaj poluboga ili božanstva planeta.

Kao što smo spomenuli, Sunčev planet, koji je izvor topline, širok je 10.000 *yojana* (128.740 km). Mjesec je širok **20.000** *yojana* (257.480 km), a Rahu 30.000 *yojana* (386.220 km).

Sanskritska riječ *dvadasha* spomenuta u svezi ovih proračuna znači dvostruko više od deset ili dvadeset. A.C. Bhaktivedanta Svami Prabhupada napominje kako bi Rahu prema mišljenju vedskog autoriteta Vijavadvaje trebao biti dvostruko širi od Mjeseca. Njegova veličina iznosila bi tada 40.000 *yojana*. Međutim, da bi razriješio ovu očiglednu proturječnost teksta *Bhagavatama*, Vijayadvaja navodi sljedeći stih koji se odnosi na Rahua: *rahusoma-ravinath*. To znači da je Rahu dvostruko veći od Mjeseca, koji je dvostruko veći od Sunca. To je zaključak komentatora Vijavadvaje.

U vrijeme kada se dijelio nektar polubogovima i demonima poslije bućkanja oceana opisanog detaljno u *Shrimad-Bhagavatamu*, demon Rahu je pokušao stvoriti razdor između Sunca i Mjeseca,

postavivši se između njih. Rahu je neprijateljski raspoložen i prema Suncu i prema Mjesecu i zato uvijek pokušava prekriti sunčevu i mjesečevu svjetlost na dan bez mjeseca i u noći punog mjeseca.

Nakon što od polubogova Sunca i Mjeseca čuje o Rahuovom napadu, Vishnu koristi svoj disk, poznat kao Sudarshana-chakra, kako bi ih zaštitio. Sudarshana-chakra je Vishnuov najvoljeniji *bhakta* i uživa njegovu milost. Intenzivna toplina njegovog sjaja, namijenjena ubijanju *avaishnava* ili *asura*, nepodnošljiva je za Rahua koji zato iz straha bježi. Kada Rahu uznemirava Sunce ili Mjesec dolazi do pojave koju ljudi obično nazivaju pomračenje. Vishnu uvijek štiti Svoje *bhakte* koji su poznati kao polubogovi. Upravni polubogovi uvijek se pokoravaju Vishnuu, iako isto tako žele materijalno osjetilno uživanje. Zato se nazivaju polubogovi ili "skoro božanski". Iako Rahu pokušava napasti Sunce i Mjesec, Vishnu ih štiti. Plašeći se Vishnuove chakre, Rahu ne može ostati ispred Sunca ili Mjeseca duže od jedne *muhurte* (četdeset osam minuta). Pojava koja nastaje kada Rahu zakloni svjedost Sunca ili Mjeseca zove se pomračenje.

13. SIDDHALOKA, CHARANALOKA I VIDYADDHARA-LOKA

Na **10.000** *yojana* (128.740 km) ispod Rahua nalaze se planeti poznati kao Siddhaloka, Charanaloka i Vidyaddhara-loka. Kao što smo opisali, stanovnici Siddhaloke prirodno obdareni moćima yoge mogu putovati s jednog planeta na drugi svojim prirodnim mističnim moćima, bez zrakoplova ili sličnih strojeva.

14. ANTARIKSHA

Ispod Vidyadhara-loke, Charanaloke i Siddhaloke, na nebu zvanom *antariksha*, nalaze se mjesta uživanja za Yakshe, Rakshase, Pishache, sablasti, itd. *Antariksha* se prostire sve do mjesta do koga puše vjetar, a oblaci lebde u nebu. Iznad toga nema više zraka. Stanovnici Yakshaloke, Yakshe, prema opisima koje

možemo pronaći u *Shrimad-Bhagavatamu*, smatraju se najboljim od svih sluga Vishnua.

15. ZEMLJA

Ispod prebivališta Yaksha i Rakshasa na udaljenosti od 100 *yojana* (1.287,4 km) nalazi se planet Zemlja. Njene gornje granice prostiru se sve do visine na kojoj labudovi, jastrebovi, orlovi i slične velike ptice mogu letjeti.

Niži planetarni sustavi

Ispod Zemlje nalazi se sedam nižih planetarnih sustava ili pre-X djela *bila-svarga*:

1. *Atalaloka*
2. *Vitalaloka*
3. *Sutalaloka*
4. *Talatalaloka*
5. *Mahatalaloka*
6. *Rasatalaloka*
- Z *Patalaloka*

Njih nastanjuju ateistička bića (*asure*) koja odbacuju autoritet Boga.

Već smo objasnili položaj zemaljskih planetarnih sustava. Proračunato je da su niži planetarni sustavi jednako široki i dugački kao i planetarni sustavi Zemlje.

U tim planetarnim sustavima koji su poznati kao rajevi ispod Zemlje (*bila-svarga*), ima vrlo lijepih kuća, vrtova i mjesta za osjetilno uživanje koji su još raskošniji od onih na višim planetima jer *asure* imaju vrlo visok standard osjetilnog uživanja, bogatstva i utjecaja. Većina stanovnika tih planeta poznatih kao Daitve, Danave i Nage, žive kao obiteljski ljudi. Njihove žene, djeca, prijatelji i društvo potpuno su zaokupljeni iluzornom, materijalnom srećom.

U umjetnim rajevima poznatim kao *bila-svarga* živi veliki *asura* po imenu Maya Danava koji je veliki umjetnik i arhitekt. On je izgradio mnogo veličanstveno ukrašenih gradova, punih prekrasnih kuća, zidova, skupština, hramova, dvorišta, hramskih zgrada... Kuće voda tih planeta izgrađene su od najvrijednijih dragulja i uvijek su pune živih bića poznatih kao Nage i Asure, kao i golubova, papagaja i sličnih ptica. Sve u svemu, ove imitacije rajskih gradova nalaze se na najljepšim mjestima i privlačno su ukrašene. Parkovi i vrtovi u umjetnim rajevima po ljepoti nadmašuju one na višim rajskim planetima. Obavijeno puzavicama, drveće u tim vrtovima povija se pod teškim teretom grana punih voća i cvijeća i zato izgleda neobično lijepo. Ta ljepota može privući svakoga i učiniti da njegov um potpuno procvjeta u zadovoljstvu osjetilnog uživanja. Tamo ima mnogo jezera i rezervoara s bistrom, prozirnom vodom, uzburkanom ribama koje skaču i ukrašenom s mnoštvom cvjetova, poput ljiljana, kuvalaya, kahlara i plavih i crvenih lotosa. Parovi chakravaka i brojnih drugih vođenih ptica gnijezde se u jezerima stvarajući umilne, prijatne zvuke koji pružaju zadovoljstvo osjetilima.

Budući da na tim planetima ispod Zemlje nema sunčeve svjetlosti, vrijeme nije podijeljeno na dane i noći i zato nema straha uzrokovanog vremenom. Tamo živi mnogo velikih zmija na čijim se glavama nalaze dragulji i sjaj tih dragulja raspršuje tamu u svim smjerovima.

Budući da stanovnici piju i kupaju se u sokovima i eliksirima napravljenim od čudesnih biljaka, oslobođeni su svih tjeskoba i tjelesnih bolesti. Njihova kosa ne sijedi, nemaju bore, niti postaju nemoćni, ne gube tjelesni sjaj, znojenje ne prouzrokuje neprijatan miris i nisu uznemireni umorom ili nedostatkom energije ili entuzijazma zbog starosti. Žive vrlo povoljno i ne plaše se smrti ni od

čega osim od predodređenog vremena koje predstavlja sjaj Sudarshana-chakre Vishnua.

Strah od Sudarshana-chakre

U rajevima ispod planeta Zemlje sve je lijepo uređeno. Kuće su smještene na lijepim položajima, atmosfera je prijatna i nema tjelesnih neudobnosti ili umnih tjeskoba, ali unatoč tome stanovnici tih planeta moraju se ponovno roditi u skladu s *kanuom*. Osobe čiji umovi nisu napredni u duhovnom znanju ne mogu shvatiti nedostatak civilizacije koja teži ka materijalnim udobnostima. Oni mogu stvoriti životne uvjete vrlo prijatne za osjetila, ali unatoč svim povoljnim uvjetima, poslije izvjesnog vremena moraju se sresti sa smrću. Članovi civilizacije *asura* ulažu napor kako bi u ovim predjelima učinili svoje životne uvjete vrlo udobnim, ali ne mogu spriječiti smrt. Utjecaj Sudarshana-chakre neće dozvoliti da dugo potraje njihova materijalna sreća. U *Vedama* je spomenuto da kada Sudarshana-chakra uđe u te predjele, sve trudne žene *asura*, plašeći se njenog sjaja, imaju pobačaje.

1. ATALA-LOKA

Sada ćemo opisati niže planetarne sustave jedan za drugim, počev od Atale. Na Atali živi demon po imenu Bala, sin Maya Danave, koji je stvorio devedeset šest vrsta mističnih moći. Neki materijalno orijentirani yogiji i svamiji koriste ove mistične moći kako bi varali ljude.

Jednostavno zijevajući, demon Bala je stvorio tri vrste žena, poznate kao *svć/zrmz*, *kamini* i *pumshchali*. *Svairini* se vole udavati za muškarca iz kruga ljudi u kome se kreću, *kamini* se udaju za bilo kog muškarca, a *pumshchali* mijenjaju muževe jednog za drugim. Ako muškarac uđe na planet Atala, te žene ga smjesta opsjednu, podstičući ga u konzumiranju opojnog napitka pripremljenog od droge poznate kao *hataka (cannabis indica)*. Taj opojni napitak daje muškarcu veliku seksualnu moć koju žene iskorištavaju za svoje uživanje. Ona će privući muškarca privlačnim pogle-

dima, prisnim riječima, osmjesima punim ljubavi i zagrljajima. Tako navodi muškarca da uživa u seksu s njom do njenog punog zadovoljstva. Zbog njegove povećane seksualne moći muškarac pod utjecajem ove droge smatra sebe vrlo snažnom i nesavladivom osobom.

2. VITALA-LOKA

Ispod Atale nalazi se Vitala, na kojoj živi Shiva. On je poznat kao gospodar zlatnih rudnika, a s njim žive i njegovi osobni pratioci, sablasti i slična živa bića.

3. SUTALA-LOKA

Ispod planeta Vitale nalazi se planet poznat kao Sutala na kojem čak i danas prebiva Bali Maharaja, veliki sin Maharaja Virochane, koji se slavi kao najpobožniji kralj. Čak i danas Bali Maharaja predano služi obožavajući Vishnuu na planetu Sutali.

4. TALATALA-LOKA

Ispod planeta poznatog kao Sutala nalazi se planet Talatala, kojim vlada Danava demon po imenu Maya. Maya Danava je poznat kao *acharya* (učitelj) svih *mayaviya* koji mogu prizvati moći čarobnjaštva. Radi dobrobiti triju svjetova, Shiva, poznat kao Tripurari, jednom je spalio tri Mayina kraljevstva, ali mu je kasnije, budući daje bio zadovoljan s njim, vratio njegovo kraljevstvo. Od tog vremena, Shiva štiti Maya Danavu.

5. MAHATALA-LOKA

Planetarni sustav ispod Talatale poznat je kao Mahatala. On je prebivalište mnogoglavih zmija, potomaka majke Kadru, koje su uvijek vrlo ljute. Među njima ističu se Kuhaka, Takshaka, Kaliya i Sushena. Zmije na Mahatali uvijek su uznemirene zbog straha od Garude, nositelja Vishnuu. On dolazi kako bi ih uništio, ali se una-

toč tome neke od njih, iako su pune tjeskobe, zabavljaju sa svojim ženama, djecom, prijateljima i rođacima.

6. RASATALA-LOKA

Ispod Mahatale nalazi se planetarni sustav poznat kao Rasatala, koji je prebivalište *asurskih* sinova Diti i Danua. Oni se zovu Paniji, Nivata-kavache, Kaleye i Hiranya-puravasiji (oni koji žive u Hiranya-puriju). Svi su neprijatelji polubogova i prebivaju u rupama kao zmije. Od rođenja izuzetno su moćni i okrutni i iako su ponosni na svoju snagu, uvijek ih poražava Sudarshana-chakra Vishnuu koja vlada svim planetarnim sustavima. Kada glasnica Indre zvana Sarama pjeva određenu kletvu, zmijske *asure* Rasatale obuzima strah od Indre. Naime, u *Vedama* je spomenuto kako se jednom odigrala velika bitka između tih zmijskih demoni i Indre, kralja raja. Kada su poraženi demoni sreli glasnicu Saramu, koja je pjevala *mantra*, jako su se uplašili i zato žive na planetu zvanom Rasatala.

7. PATALA-LOKA

Ispod Rasatale nalazi se planetarni sustav poznat kao Patala ili Nagaloka, u kojem žive brojne *asurske* zmije, učitelji Nagaloke, kao što su Shankha, Kulika, Mahashankha, Shveta, Dhananjaya, Dhritarashtra, Shankhachuda, Kambala, Ashvatara i Devadatta. Njihov vođa je Vasuki. Sve one izuzetno su ljute i imaju mnogo glava - neke zmije imaju pet glava, neke sedam, neke deset, neke stotinu, a neke tisuću. Te glave ukrašene su dragocjenim draguljima, a svjedost koja se širi od dragulja osvjetljava čitav planetarni sustav *bila-svarge*.

Nage štite Bhogavati, prijestolnicu Nagaloke. Planeta Nagaloka nalazi se ispod zemaljske i do nje ne dopiru sunčevi zraci. Međutim, tama planeta uklonjena je blistavim svijetlom dragulja koji se nalaze na glavama Naga (nebeskih zmija) i spomenuto je da tamo postoje prekrasni vrtovi, riječice, itd. za uživanje Naga.

Narakaloka - zatvori svemira

Na kraju vedskog opisa svemira nalazi se objašnjenje planeta na koje odlaze osobe koje su djelovale izrazito nemoralno i grješno u svom životu. Ovdje ćemo dati samo njihov kraći opis.

1. RUEKA VAITARANI

Razboriti ljudi koji sve mogu pravilno sagledati mogu razmotriti opće stanje bića koja lutaju u krugu od 8.400.000 vrsta života kao i različitih vrsta ljudskih bića. U *Vedama* se napominje kako je vječni vodeni obruč po imenu rijeka Vaitarani ulaz u pakleni planet Yamaraja koji na različite načine kažnjava grješnike. Pošto je pretrpio takve patnje, grješniku se dodjeljuje određena vrsta života prema djelima koje je počinio u prošlosti. Takva živa bića koja kažnjava Yamaraja mogu se naći u različitim vrstama uvjetovanog života.

2. NARAKALOKA

Kao što vršenjem pobožnih djela živo biće stječe različite položaje u rajskom životu, bezbožnim djelovanjem stječe različite položaje u paklenom životu.

Oni koji su podstaknuti materijalnom *gunom* neznanja vrše bezbožna djela i prema stupnju njihovog neznanja stavljaju se u različite vrste paklenog života:

1. *Ako netko zbog ludila djeluje u guni neznanja, patnja koja slijedi najmanje je bolna*
2. *Onaj tko djeluje bezbožno, ali zna razliku između pobožnih i bezbožnih djela, stavlja se u pakao u kome ispasto umjerene patnje*
3. *Onaj tko djeluje bezbožno i u neznanju zbog ateizma ispašta najgori pakleni život*

U *Shrimad-Bhagavatamu* je rečeno kako zbog neznanja različite želje još od pradavnih vremena nose živo biće na tisuće različitih paklenih planeta. No kao što smo napomenuli na početku ovog poglavlja, ovdje ćemo te planete opisati samo u kratkim crtama.

3. YAMALOKA

Pitanje koje se postavlja glede ovih planeta je nalaze li se pakleni predjeli unutar svemira, unutar prekrivača svemira ili na različitim mjestima na planetu Zemlji?

Svi pakleni planeti nalaze se u središnjem prostoru između tri svijeta i Garbhodaka oceana. Nalaze se na južnoj strani svemira, ispod *Bhu-mandale* i malo iznad vode Garbhodaka oceana. Pitri-loka se također nalazi u tom predjelu između Garbhodaka oceana i nižih planetarnih sustava. Svi stanovnici Pitri-loke, predvođeni Agnishvattom, meditiraju u velikom *samadhiju* na Vishnuu i uvijek žele dobro svojim obiteljima.

Dakle, ispod našeg planetarnog sustava nalazi se sedam plane-

tamih sustava od kojih je najniži Patalaloka. Ispod Patalaloke nalaze se drugi planeti, poznati kao Narakaloka ili pakleni planeti. Na dnu svemira nalazi se ocean Garbhodaka. Prema tome, pakleni planeti nalaze se između Patalaloke i Garbhodaka oceana.

Yamaraja, kralj Pita, vrlo je moćni sin poluboga Sunca. Prebiva na Pitri-loki sa svojim osobnim slugama i slijedi pravila i propise koje je postavio Vishnu. Njegovi vojnici Yamadute dovode mu sve grješne ljude u njihovim suptilnim tijelima (sastavljenom od uma, inteligencije i ega) odmah nakon njihove smrti. Nakon toga, on im sudi prema grješnim djelima koja su počinili i šalje ih na jednu od brojnih paklenih planeta kako bi primili odgovarajuću kaznu.

Yamaraja nije izmišljena ili mitološka osoba. On ima svoje prebivalište Pitri-loki u kojem je kralj. *Bhagavatam* napominje kako je Vishnu naredio Yamaraji da se pobrine za ljudska bića kako ne bi kršila njegova pravila i propise. U *Bhagavad-giti* (4.17) potvrđeno je to riječima kako je vrlo teško shvatiti složenost djelovanja. Zato bi trebalo znati što je djelovanje, što je zabranjeni čin, a što nedjelovanje. Trebamo shvatiti prirodu *karme*, *vikarme* i *akarme* i djelovati u skladu s tim. To je zakon Boga. O tome smo detaljnije govorili u knjizi *Kanua - univerzalni zakon pavde*.

Uvjetovanim dušama koje su došle u ovaj materijalni svijet radi osjetilnog uživanja dozvoljava se da uživaju svoja osjetila prema određenim propisanim pravilima. Ako ih prekrše, Yamaraja im sudi i kažnjava ih. Šalje ih na paklene planete ili svemirske zatvore i propisno kažnjava kako bi ih vratio svjesnosti Boga. Međutim, pod utjecajem *maye*, uvjetovane duše ostaju zasljepljene *gunom* neznanja.

Unatoč Yamarajinom uzastopnom kažnjavanju mnoge ne dolaze k sebi, već nastavljaju živjeti u materijalnom slanju, ponovno i ponovno čineći grješna djela.

4. PODJELA NARAKALOKA

Neki vedski autoriteti kažu da postoji ukupno dvadeset i jedan pakleni planet, a neki da postoji dvadeset osam paklenih planeta.

Imena različitih paklova su sljedeća:

1. *Tamishra*
2. *Andhatamishra*
3. *Raurava*
4. *Maharaurava*
5. *Kumbhipaka*
6. *Kalasutra*
7. *Asipatmvana*
8. *Sukaramukha*
9. *Andhakupa*
10. *Krimibhojana*
11. *Sandamsha*
12. *Taptasurmi*
13. *Vajrakantaka-shalmali*
14. *Vaitarani*
15. *Puyoda*
16. *Pranarodha*
17. *Vishasana*
18. *Lalabhaksha*
19. *Sarameyadana*
20. *Avichi*
21. *Ayahpana*
22. *Ksharakardama*
23. *Rakshogana-bhojana*
24. *Shulaprota*
25. *Dandashuka*
26. *Avatanirodhana*
27. *Paryavartana*
28. *Suchimiikha*

Svi ti planeti namijenjeni su kažnjavanju živih bića. *Bhagavatam* ističe kako u predjelu kojim vlada Yamaraja postoje stotine i tisuće paklenih planeta.

Bezbožne i zle osobe moraju otići na te razne planete zavisno od stupnja svoje bezbožnosti i lošeg djelovanja. Međutim, oni koji su pobožni ulaze u druge planetarne sustave na planete polubogova. Ipak, i pobožni i bezbožni ponovno dolaze na Zemlju kada se istroše rezultati njihovih pobožnih ili bezbožnih djela budući

da je Zemlja centralni planet u kojem se stvara *karma*. Iz tog razloga vrlo je važno u kojem smjeru će ljudsko biće usmjeriti svoj život na ovom planetu.

5. GARBHODAKA OCEAN

Ispod čitavog planetarnog sustava nalazi se Garbhodaka ocean. Vishnu leži na tom Garbha oceanu, a iz Njegovog trbuha izrasta lotosova stabljika, podržavajući sve planete u svemiru koje lebde u zraku. Ako dode do uništenja nekog planeta, planet mora pasti u Garbha ocean. Drugim riječima, kozmos se može usporediti s oceanom zraka i svaki pojedini planet lebdi u njemu, kao što brod ili otok pluta na oceanu. Ponekad se planeti nazivaju *dvipa* ili otoci, a ponekad lađe.

S ovim opisom Garbhodaka oceana došli smo do kraja objašnjenja kozmičke kreacije koje je dato u *Vedama*. Naravno, moram napomenuti kako u *Vedama* postoje mnogo detaljniji opisi svemira koji nadilaze mogućnosti ovog izdanja i zahtjevaju tisuće i tisuće stranica za njihovu iscrpniju i detaljniju obradu i analizu.

Iz tog razloga, ovdje sam pružio opise koji su pregledniji i razumljiviji širem krugu čitatelja. Nadam se da ćete ovakav pristup uvažiti i da vam je ovo izdanje, pomoglo u shvaćanju i razumijavanju dalekih svemirskih prostranstava koji se protežu daleko unutar granica nepreglednog kozmosa.

Zaključak

Osobe s manjom razinom znanja prihvaćaju vedske obredne ceremonije kao sve u svemu. Ne znaju daje svrha shvatiti svoj vlastiti dom, gdje živi Vishnu, Bog. Nezainteresirani za svoj pravi dom, obmanuti tragaju za drugim domovima.

(Shrimad-Bhagavatam)

Vede ističu kako ljudi uglavnom nisu svjesni svog interesa u životu a taj je da se vrate kući, natrag Bogu. Oni ne znaju za svoj pravi dom u duhovnom svijetu. U duhovnom svijetu ima puno Vaikuntha planeta, a najviši planet je Krishnaloka ili Goloka Vrindavana. Unatoč tehnološkom napretku civilizacije, imamo vrlo malo obavještenja o Vaikunthalokama, duhovnim planetima. U sadašnjem trenutku, kao napredni civilizirani ljudi pokušavamo otići na druge planete, ali ne znamo da se čak, u skladu s uputama Veda, i ako odemo na najviši planetarni sustav Brahmalokey, ponovno moramo vratiti na ovaj planet. To je potvrđeno u *Bhagavad-giti: abrahma-bhuvana lokah* - od najvišeg planeta u materijalnom svijetu pa sve do najnižeg, sva su mjesta bijeda gdje se odvijaju uzastopno rađanje i umiranje. No onaj tko dostigne prebivalište Boga, duhovni svijet izvan omotača ovog materijalnog svijeta, nikada se ponovno ne rada.

Čak i ako odemo u najviši planetarni sustav u svemiru, unatoč tome, moramo se vratiti nakon što se rezultati pobožnih djelatnosti ili naše dobre karme okončaju. Svemirski brodovi mogu se uzdići vrlo visoko u nebo, ali čim se gorivo potroši moraju se vratiti na ovaj planet Zemlju.

Vede nam govore o tome da pravi pokušaj sada u ljudskom obliku tijela treba biti da se vratimo kući, natrag Bogu. Proces je spomenut u *Bhagavad-giti*: oni koji predano služe Boga, vraćaju se kući, natrag Bogu. *Shrimad-Bhagavatam* napominje kako je ljudski život vrlo dragocjen i ne bismo ga trebali potrošiti na uzaludno istraživanje drugih planeta. Trebamo biti dovoljno inteligen-

tni da se vratimo Bogu.

"Dužnost ljudskog bića je zanimati se za obavještenja o duhovnim Vaikuntha planetima, a posebno o planetu poznatom kao Goloka Vrindavana i naučiti umijeće odlaska na nju jednostavnim metodom predanog služenja, počinjući sa slušanjem."

"Onaj tko se zanima za transcendentalno znanje mora se uvijek neposredno i posredno raspitivati o njemu kako bi spoznao sveprožimajuću istinu."

{Chaitanya-Charitamrita, Adi-lila}

Oni koji ozbiljno žele postići znanje o transcendentalnom svijetu, koji je daleko iznad materijalne kozmičke kreacije, moraju prići vjerodostojnom duhovnom učitelju kako bi naučili nauku, posredno i neposredno. Moramo naučiti kako prići željenom odredištu i koje su prepreke na tom putu. Duhovni učitelj, *guru*, zna kako regulirati navike učenika početnika i zato ozbiljan učenik mora od njega naučiti nauku u svim njenim aspektima.

Vede kažu kako postoje različite vrste i standardi blagostanja. Standard udobnosti i sreće kojeg zamišlja običan čovjek zaokupljen materijalnim djelatnostima najniži je stupanj sreće jer se odnosi na tijelo. Najviši standard takve tjelesne udobnosti dostiže plodonosna osoba koja se pobožnim djelatnostima uzdigne u raj, ili kraljevstvo polubogova kojima su povjerene određene moći. Ali shvaćanje o udobnom životu u raju beznačajno je u usporedbi sa srećom u kojoj živo biće uživa u neosobnom Brahmanu. No, čak i ta *brahmananda*, duhovno blaženstvo koje potječe od neosobnog Brahmana, predstavlja samo maleni djelić kada se usporedi s oceanom ljubavi prema Bogu. Kada osoba razvije čistu ljubav prema Bogu, uživa u oceanu transcendentalne sreće koja potječe od druženja s Božanskom Osobom. Dostizanje ove razine života predstavlja najviše savršenstvo.

Trebamo se stoga potruditi kako bismo kupili kartu za povratak kući, natrag Bogu. Cijena takve karte žarka je želja za njom koja se ne budi lako čak i ako tisućama života neprestano vršimo pobožne djelatnosti. Svi svjetovni odnosi tijekom vremena raskidaju se, ali kada jednom uspostavimo odnos s Božanskom Osobom u određenoj *rasi* ili odnosu, takav odnos nikada neće biti raskinut, čak ni nakon uništenja materijalnog svijeta.

KORIŠTENA LITERATURA

BILJEŠKA O PISCU

Bhagavad-gita kakva jest, A.C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada
Srimad-Bhagavatam, (Pjevanja, 1-12), A.C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada
Sri Caitanya-caritamrta, A.C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada
Sri Isopanisada, A.C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada
Krsna - Izvor sveg zadovoljstva, A.C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada
Alien Identities, Richard L. Thompson
Vedic Cosmology (Creation Ideas in the Ancient Vedic Religion), Rajendra Verma
Vimana in Ancient India, Dileep Kumar Kanjilal
The Artha-shastra of Kautilya, K.G. Kangle
The Siddhanta-shiromani, V. Upadhyaya
War in Ancient India, V.K. Ramachandra Dikshitar
Aerial Warfare in Ancient India, V.R. Ramachandra Dikshitar
Historical View of the Hindu Astronomy, John Bentley
Vimana Aircraft of Ancient India and Atlantis, David H. Childress
Faith, Theory and UFOs, Barry H. Downing
Naty'a-shastra, Bharata
Vaimanika-shastra, Bharadvaja
Surya-siddhanta
Mahabharata
Ramayana
Brahma-samhita
Rig-Veda
Samsara-sutradhara
Vishnu Purana

Krunoslav Đurđević - teolog i pisac. Kao veliki ljubitelj vedske književnosti odlazi 1988. godine na studije u Stockholm, Švedska, na "Bhaktivedanta akademiju". Redovito odlazi svake godine u Indiju na daljnju izobrazbu. Godine 1991. stječe titulu *brahmane*, vjerodostojnog predavača vedske filozofije i teologije. Od tada daje mnogobrojna predavanja, seminare, kako u našoj zemlji, tako i u inozemstvu. Pisac je mnogobrojnih filozofskih članaka i eseja a ujedno je bio i glavni urednik časopisa "Karma - časopis vaše sudbine". Živi i radi u Zagrebu.

OBJAVLJENA DJELA:

"Karma - univerzalni zakon pravde", 1997.
"Reinkarnacija", 1998.
"Misterij stvarnosti i vremena", 1999.
"Vedska kozmologija - Hijerarhija svemira", 1999.

JEDINSTVENA IZDANJA!

Vodič u izgovaranju sanskritskih riječi i pojmova

Radi pojednostavljenja u snalaženju s čitanjem sanskritskih riječi i pojmova autor je upotrijebio englesku transkripciju pa stoga čitatelji mogu čitati sanskritske riječi kao u engleskom jeziku.

Također, zbog što lakšeg snalaženja prilikom čitanja ovog izdanja autor je složenije pojmove objasnio već u samom tekstu tako da rječnik nije potrebno posebno navoditi.

Iz tog razloga on nije posebno izveden u ovom izdanju.

Krunoslav Đurđević: "MISTERIJ STVARNOSTI I VREMENA"

Jedinstveno izdanje u našoj zemlji koje govori o nepoznatim višim dimenzijama stvarnosti koje ljudsko biće nije u stanju niti zamisliti.

Meki uvez, plastificirane korice, 142 stranice

Cijena: 40,00 kn + HPT usluge

Narudžbe na tel.: 01166-00-060 (od 10 do 17 sati)

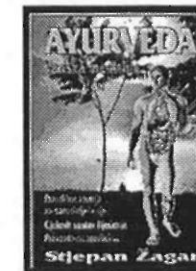
Krunoslav Đurđević: "REINKARNACIJA"

Knjiga Krunoslava Đurđevića predstavlja do sada najpotpunije izdanje o fenomenu reinkarnacije u kojoj možete pronaći bezbroj nadasve vrijednih informacija o tematici o kojoj se sve više govori u javnim medijima, a koja se u posljednje vrijeme prihvaća čak i u pojedinim zapadnim znanstvenim krugovima.

Meki uvez, plastificirane korice, 148 stranica

Cijena: 45,00 kn + HPT usluge

Narudžbe na tel.: 01166-00-060 (od 10 do 17 sati)

Stjepan Žagar: "AYURVEDA 1. dio"

"Knjiga Stjepana Žagara "Ayurveda - vedska medicina" zanimljiv je prilog poznavanju istočnjačkog svjetonazora primjenjenog na tjelesne sustave i održavanje njihove ravnoteže..."

mr. sci. Drago Plečko

Meki uvez, plastificirane korice, 168 stranica

Cijena: 55,00 kn + HPT usluge

Narudžbe na tel. 0112024-179

Stjepan Žagar: "AYURVEDA 2. dio"

U svojoj drugoj knjizi "Ayurveda - vedska medicina, 2. dio", autor opširno opisuje procese pravilne prehrane koji dovode do pomlađivanja i boljeg zdravlja te vrlo detaljno obrađuje šest glavnih metoda ayurvedskog načina liječenja.

Meki uvez, plastificirane korice, 198 stranica

Cijena: 65,00 kn + HPT usluge

Narudžbe na tel. 0112024-179